

31720.

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ YÜKSEK LİSANS TEZİ

**FARUK NAFİZ ÇAMLİBEL'İN
ŞİİRLERİNDE EDEBİ SANATLAR**

Tezi Yöneten
Doç.Dr.Necat BİRİNCİ

Hazırlayan
Filiz ŞAFAK (FIRAT)

İstanbul - 1994

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
Ön söz	
Giriş	
TEŞBİH	1
TEŞBİH GRUPLARI	
Tabiat Unsurları	11
Eşya	57
Mücerret Unsurlar	91
İnsan ve İnsanlara Ait Unsurlar	112
Hayvan ve Hayvanlarla İlgili Unsurlar	131
Mekan ve Mekana Ait Unsurlar	142
Kozmik Unsurlar	152
Kültürle İlgili Unsurlar	157
Ses ve Musiki İle İlgili Unsurlar	162
TEŞBİH GRUPLARINA AİT LİSTE	164
İSTİARE	203
İSTİARE GRUPLARI	
Tabiat Unsurları	207
Hayvan ve Hayvanlarla İlgili Unsurlar	234
Eşya ve Eşya İle İlgili Unsurlar	247
Mücerret Unsurlar	261
İnsan ve İnsanlarla İlgili Unsurlar	271
Mekan ve Mekan Unsurları	279
Kozmik Unsurlar	286
Ses ve Müzikle İlgili Unsurlar	289
Edebiyatla İlgili Unsurlar	291
İSTİARE GRUPLARINA AİT LİSTE	293
TENASÜP	315
TEŞHİS VE İNTAK	341
TEZAT	359
MECAZ-I MÜRSEL	371

TELMİH	381
HÜSN-İ TA'LİL	392
NİDA	399
LEFFÜNEŞİR	403
MÜBALAĞA	406
İSTİFHAM	409
TEKRİR	412
İSTİHDAM	415
TEVRİYE	416
SONUÇ	417

ÖNSÖZ

Faruk Nafiz Çamlıbel Türk edebiyatı tarihi içinde şiirleri, tiyatro oyunları, denemeleri ve bir romanı ile yer aldı. Bu kadar çok cepheli olmasına rağmen, o daha çok şair olarak tanındı. İlk şiirlerinde Servet-i Fünûn etkisi görülür. Ancak o, bu etkiyi fazla taşımaz. Kısa sürede, daha edebiyat hayatının başında şiirde tabî bir söyleyişe ulaşır. Şiire hece vezni ile aruzun ahengini getirir. Samimi, duygulu, terkipsiz, sade, açık ve anlaşılır bir dil kullanır. Onun bu başarısı şiir dilimiz için bir merhale kabul edilir.

Faruk Nafiz Çamlıbel'in şiirleri, yazıldıkları devreden bu yana günden güne artan bir okuyucu kitlesi bulmuş, beğenilmiş ezberlenmiş, hatta nesillerin aşk ve vatan duygularını hem beslemiş, hem de eğitmiştir¹.

Faruk Nafiz Çamlıbel'in gördüğü bu takdir boşuna değildir. Bu durumda mutlaka bu büyük şairimizin söyleyiş şeklinin önemli yeri vardır. Şiir, sadece tema değildir. Söyleyiş şekli ve dili kullanma biçimi çok önemlidir.

Biz yüksek lisans tezimizde, Faruk Nafiz Çamlıbel'in üslûbunun çok önemli bir tarafı olan edebî sanatları kullanım şeklini konu olarak aldık. Şairin hangi sanatları ne kadar ve ne şekilde kullandığını arama yolunu seçtik. Bunun için şairin, kitap hâline gelmiş şiirlerinden hareket ettik. Mizahî olanlarla birlikte kitaplarına almadığı şiirlerini çalışmamızın dışında tuttuk. Bunların sadece örnekleri arttıracığı kanaatinden dolayı bu yolu seçtik.

Çalışmamıza önce genel bir okuma ile başladık. Faruk Nafiz Çamlıbel'in kullandığı edebi sanatları tek tek fişledik. Sonra bunları çeşitlerine göre tasnif ettik. Bizi bu aşamada en çok teşbih ve istiare sanatları düşündürdü.

Teşbih sanatını benzetilen unsura göre almayı uygun gördük. Çünkü şairin his ve düşünce dünyasını bize en iyi ancak benzetilen verebilirdi. Benzetilen unsur, şairin heyecanlarını, düşüncelerini daha çarpıcı şekilde gözler önüne sermekteydi. İstiare için de aynı

¹Doç.Dr. Necat Birinci, Faruk Nafiz, İstanbul 1993, s.83.

yolu tuttuk. Ancak istiarenin açık ve kapalı oluşuna göre yer almayan unsuru italik ve parantez içinde gösterdik.

Teşbih ve istiare dışındaki diğer sanatları da bu sanatlarla ilgili kısa bir açıklamadan sonra örnekleriyle vermeye çalıştık.

Bu çalışmanın her safhasında maddi ve manevi yardımlarından istifade ettiğim hocam **Doç.Dr. Necat BİRİNCİ**'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

GİRİŞ

Edebiyat, bir dil sanatıdır. Edebî eser, dil üzerine kurulur. Ama bu dil, günlük dilden farklıdır. Dilin kullanımında çeşitli tabakalar vardır. Bu tabakalardan biri de edebiyattır.

Şair ve yazarlar, dili buldukları gibi kullanmazlar. Onun üzerinde düşünürler. Duygu ve düşüncelerini, heyecanlarını, endişelerini anlatmak, tabiatı ve çevreyi yeniden ve dil ile kurabilmek için, dilin kelimeleri arasından bir seçme yaparlar. Bu seçme, sanatkârın üsûbunu meydana getirir.

Her şair ve yazarın dili kullanma şekli farklılıklar gösterir.

Kelimelerin tek başlarına kudretleri yoktur. Onları canlı kılan, onlara hayat ve kuvvet kazandıran, kullandıkları yerler ve kullanım şekilleridir.

Şairler, duygularını ve tabiatı anlatırken, hissettikleri ve gördüklerini olduğu gibi veremezler. Buna imkân yoktur. Ancak dil ne kadar imkân verirse, o kadar anlatabilirler. Daha doğrusu, şairler dile ne kadar hâkimse, anlatımında o kadar başarılı olurlar. Onlar, duygu ve düşüncelerini bin bir çağrışımla dile getirirler. Bazı duygu ve varlıklarla ilişkiler kurarlar. Bir varlık veya duyguyu anlatırken, ifadeyi bir başka varlık veya duygu ile kuvvetlendirme yoluna giderler. Çeşitli edebî sanatları kullanırlar.

Bir şairin kullandığı edebî sanatları incelemek, onun tabiatı idrak şeklini ve duygularını ifade yolunu bize verir. Aynı zamanda sanatkârın üslûbunu da gösterir. Bu iki husustan dolayı edebiyatçılarımızın eserlerinin edebî sanatlar açısından da incelenmesi gerekir. Bu incelemeler, sanatkârın duygu dünyasını, dili kullanma gücünü, kültür zenginliğini, düşünce hayatını, edebî zevk ve kudretini ortaya çıkarır.

Edebî eserlerde ve özellikle şiir dilinde en çok kullanılan edebî sanat, benzetmedir. Günlük dil içinde, canlı halde yaşayan pek çok kalıplaşmış benzetme vardır. Bunlar günlük kullanımda tabii bir hâl almıştır. Biz çoğu zaman bunları farkında olmadan söyleriz. Bu kullanışlar zamanla deyim durumuna da geçebilirler : "Keçi gibi inatçı" gibi.

Şairler, günlük dilde yer almış benzetmeleri kullanmazlar. Onlar yeni, değişik, eskimemiş, duyguyu ve ifadeyi kuvvetlendirecek eskimemiş, duyguyu ve ifadeyi kuvvetlendirecek benzetmeler ararlar. Bu bakımdan edebî eserlerde ve özellikle şiirde sanatların kullanılışı, sanatkârın kudretini göstermesi bakımından önemlidir. Sadece benzetme değil, bu tün edebî sanatlar için böyledir.

Edebî sanatlar, her edebî eserde yer alır. Ancak bu konu daha çok şiir dili üzerinde durulduğu zaman önce çıkar. Edebî sanatlar, şiir dilinde daha çok üzerinde durulan, araştırılan bir üslûp zenginliği olarak görülür.

Ancak özellikle XX. yüzyıla eser veren şairlerimizin şiirlerinde edebî sanatların bir bütün hâlinde ele alınıp işlendiğini söylemek zordur¹ .

Şair ve ediplerimizin eserlerinde edebi sanatların araştırılması, Türkçe'nin edebi dil olarak varlığını ve gücünü ortaya koyacaktır kanaatindeyiz.

¹ Bu konuda kitap hâline gelmiş tek çalışma, Zeki Ömer Defne'ye aittir. Zeki Ömer Defne, "Dede Korkut Hikâyeleri Üzerinde Edebî Sanatlar Bakımından Bir Araştırma" Ankara 1988.
Bu konuda yüksek lisans tezi olarak da şu iki çalışmayı görebiliyoruz :
1. Emine Kara, "Namık Kemal'in Eserlerinde Benzetme Unsurları" İstanbul, 1988. İ.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.
2. İsa Kocakaplan, "Yahya Kemal'in Şiirlerinde Edebi Sanatlar" İstanbul 1990. İ.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi.

TEŞBİH

Aralarında çeşitli yönlerden benzerlik bulunan iki varlıktan zayıfı kuvvetliye benzetmek sanatına "teşbih" denir.

Teşbih, heyecana bağlı bir sanattır. Sanatkâr kendisini etkileyen bir olay veya varlık karşısında heyecanlanır, bu heyecanını daha kuvvetli ve tesirli anlatabilmek için benzetmeler yapma yoluna gider. İşte bu rûhî faaliyet sonucu teşbih sanatı meydana gelir.

Teşbih, ayrıca mânâ sanatları arasında sayılır. Çünkü kelimelerin mânâları önemlidir. Bu sanat, kelimelerin gerçek mânâları ile yapıldığı halde, mecaz sanatları grubuna girer. Kelimeler gerçek anlamlarında kullanıldıkları halde, meydana getirdikleri anlam bütünlüğü mecâzî bir hüviyet kazanır.

Teşbih sanatında "teşbihin erkânı" şeklinde de isimlendirilen dört öge bulunur. Bu dört öge; benzeyen (müşebbeh), kendisine benzetilen (müşebbehün-bih) benzetme yönü (veh-i şebeh) ve benzetme edatı (edat-ı teşbih) şeklinde sıralanabilir.

Benzeyen, birbirine benzeyen unsurlardan güçsüz olanıdır.

Kendisine benzetilen, benzetme unsurlarından daha güçlü ve üstün olanıdır.

Benzetme yönü, benzeyen ve kendisine benzetilen arasındaki ortak noktadır.

Benzetme edatı, benzeyen ve kendisine benzetilen arasında benzetme ilgisi kuran kelime ya da ektir.

Teşbih sanatı bu dört ögenin kullanımına göre de çeşitlere ayrılır:

a- Mufassal Teşbih: Bütün öğeleri bulunan teşbihtir.

Örnek : Gül dudaklarda bir piyâle gibi
Dolaşır gizli gizli kahkalar....
Sa'dabad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.35.

Benzeyen : Kahkahalar
Kendisine benzetilen : Piyâle
Benzetme yönü : Gizli gizli dolaş-
Benzetme edatı : gibi

b- Mücmel Teşbih : Benzetme yönü söylenilmeden yapılan teşbihtir.

Örnek : Sustu bülbüller, hıyâbân uykuda
Şimdi ay bir serv-î simindir suda
Sabâ, *Suda Halkalar*, s.131.

Benzeyen : Ay
Kendisine benzetilen : Serv-î simin
Benzetme edatı : - dir

c- Mükedded Teşbih : Dört öğeden sadece benzetme edatı bulunmayan teşbihtir.

Örnek : Sabahleyin uyandırır herkesi
Bizim horoz köyün şaşmaz saati
Bizim Köy, *Akıncı Türküleri*, s.24.

Benzeyen : Horoz
Kendisine benzetilen : Saat
Benzetme yönü : uyandır-

d- Beliğ Teşbih : Sadece benzeyen ve kendisine benzetilen şeklinde iki öğe ile yapılan teşbihtir.

Örnek : Bu alev yanaklar, bu kor dudaklar
Ürpersin ölümden... Niçin, ey güzel?
Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.234.

Benzeyen : Yanaklar
Kendisine benzetilen : Alev

Teşbih, esas öğeler olarak bilinen benzeyen ve kendisine benzetilenin çeşitli kullanılışları ile ilgili olarak da çeşitlere ayrılır. Bunlar şöyle sıralanabilir :

a- Temsilî Teşbih : Zayıf varlık (benzeyen) daha kuvvetli bir varlığa benzetilir. Benzeyenin çeşitli özellikleri, kendisine benzetilen üzerinde toplanarak daha kuvvetli bir şekilde ifade edilir. Teknik olarak "temsilî istiâre"ye benzer. Ama burada her iki öge de belirtilir.

Bu sanata örnek olarak Fâruk Nâfîz'in Bir Ömür Böyle Geçti adlı kitabından "Mağara" adlı şiiri verilebilir. Mağaraya benzettiği göğsü içinde, kalbi çırpınan aç bir kurttur.

b- Teselsülf Teşbih : (Teşbih-i Cem/Toplu Benzetme)

Benzeyenin bir yönü için birden fazla kendisine benzetilen bulunarak yapılan benzetmedir.

Teşbih sanatında, benzetilen unsurun çeşitliliği sanatın başarısını artırır ve şairin iç dünyasındaki zenginliği ortaya koyar.

Faruk Nafiz'de teşbih sanatını incelerken "benzetilen" unsuru esas aldığımızı söylemiştik. Bununla ilgili olarak benzetilen unsurun çeşitlilik kazandığı, benzeyenin ise tek olduğu teselsülf teşbih çeşidi içinde Faruk Nafiz'in şiirlerinde rastladığımız tüm örnekleri burada sıralamayı uygun görüyoruz. Böylece teselsülf teşbihin ifadeye verdiği kuvveti ve anlam bütünlüğünü bozmamış olacağımızı düşünüyoruz.

Yaptığımız incelemede Faruk Nafiz'in şiirlerinde teselsülf teşbih sanatı örneklerini şöyle sıralanabilir :

Sular, yanan ruh için en iyi arkadaştır
Konca yüzünde inci, bülbül gözünde yaştr...
Sular her gün değişen bir eser ufkumuzda
Kumsalda mûsıkidir, manzaradır havuzda!

Sular var okşar yüzü çiğ gibi damla damla
Sular var kahramanca boy ölçüşür adamla
Baharda bülbül olup coşan taşan sular var
Kışın rüzgâr görünce kartallaşan sular var...

Suya Kaside, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.61.

Sular; en iyi arkadaş; gonca yüzünde inci, bülbül gözünde yaş, kumsalda mûsıkî ve havuzda manzaraya benzetiliyor.

İkinci kıt'ada yine sular; yüzü okşayan çiğ, kahramanlara, baharda coşan bülbüle, kışın ise kartala benzetilmektedir.

Aynı sâhilde durup daldığımız aynı gurûb
Sana bir saksı çiçektir, bana bir kan çanağı

Yabancı Dostlar, *Zindan Duvarları*, s.19.

Gurûb önce bir saksı çiçek, sonra bir kan çanağına benzetilmektedir.

Dağda düzgârların kaval çaldığı
Bağın tek mevyası kar olduğu gün
Sen bize nisandan kalma bir şarkı
Ve temmuz koncası bir pembe güldün...

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.102.

Güneş önce nisandan kalma bir şarkıya daha sonra temmuz koncası pembe bir güle benzetiliyor.

Bir kızıl gün doğuyor sandım o baştan yârına,
Gözlerim yandı dokundukça kızıl saçlarına
Öyle bir kor gibi kızgındı ki korkuttu beni,
Dökülürken saçı, kıpkırmızı, kan tuttu beni.

Yaydın Kopan Ok, *Kızıl Saçlar*, *Suda Halkalar*, s.18

Güzel köylü kızın saçları önce güne, daha sonra kor ve kana benzetilir. Benzetme yönü ise renk ve ışıktır.

Bütün baharı yaşatmış bu canlı heykelde
İlâheler gibi Sârâ'yı şu'leden yaratan

Sârâ, *Şarkın Sultanları*, s.23.

Şair, Sârâ'yı önce baharı yaşatan canlı bir heykele, sonra şu'leden yaratılmış ilâhelere benzetir.

Kimi esti başucumdan yel gibi
Kimi sızdı bir toprağa sel gibi
Yalnız ben alçıdan bir heykel gibi
Sonsuzluğu dinlemekten tad aldım

Alçıdan Heykel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.63.

Şair giden sevgilileri baş ucundan esen yele ve toprağa sızan sele benzedir.

O bir mum ışığından solan ince bir kumaş
Bir damla eksik sudan sararan bir çiçektir
Gitti, nasıl kirpiğin ucundan sızınca yaş,
Gitti, fakat arası geçmeden gelecektir...

Gitti, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.113.

Sevgili mum ışığından solan ince bir kumaş sararan bir çiçek, kirpiğin ucundan sızan yaşa benzetiliyor.

Güzün bir saz benizli tanıdım yaylalarda
Gül rengi, kar yağarken, kar gibi oldu kışın
Sevdiğim akşam kadar kumrallaştı baharda
Onu gördüm yaz günü papatyadan sarışın

Aşk İlâhileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.166.

Sevgilinin teni saza güle, kara, akşama ve papatyaya benzetiliyor.

Bir zaman lâle de sendin bize, peymâne de sen,
Bağda ırmaktın akan, bahçede rüzgârdın esen

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sukûn*, s.52.

Şair sevgiliyi lâleye, peymâneye, ırmağa ve rüzgâra benzetmektedir.

Her manzaranın şi'rini dün sen dağıtırdın:
Rüzgârda sadâ, ayda ziyâ, gülde itirdin;

Ayrıldığıın Akşam, *Heyecan ve Sükûn*, s.56.

Şair ayrılan sevgiliyi rüzgârda sadâ, ayda ziya, gülde ıtıra benzetir.

Nasıl yalçın kayayı sökerse dalga yardan
Nasıl bir dal kırarsa bir kartal bir çınardan
Kalbim de hız alarak uzun çarpıntılardan
Kalbini zorla senden koparabildi, Kadın!

Kadın, Bir Ömür Böyle Geçti, s.109.

Şair, kendi kalbini önce yalçın kayayı yardan söken bir dalgaya, daha sonra çınardan bir dal kıran kartala benzetir.

Çıkalım sefere helallaşarak
Bakalım, atalar nerden geçtiler?
Tepelerden kartal gibi aşarak,
Rüzgâr gibi derelerden geçtiler!

Piyadelerin Türküsü, Akıncı Türküleri, s.13.

Sefere çıkan piyâdeler daha önce buradan geçmiş olan atalarını önce tepeleri aşan bir kartala, sonra derelerden geçen rüzgâra benzetirler.

Birbirinden güzel akşam ve güzel çamlarla
Ey siyah tâlimin pembe beyaz rü'yâsı
Ey güzel MARMARA! Bir mezbaha şeklinde seni
Görecek miydi gözüm kan ve kemik deryâsı?...

Kanlı Fırça, Zindan Duvarları, s.27.

MARMARA pembe beyaz rü'yaya benzetilirken daha sonra kan ve kemik deryası mezbahaya benzetiliyor.

c- Tesviyeli Teşbih : Teselsüli teşbihin tersidir. Bu teşbih türünde benzeyen birden fazladır. Kendisine benzetilen ise bir tanedir.

Ömek : Efsûn değil, efsâne değil gördüğüm âlem
Gündüz, gece, deryâ ve kenâr aynı gülistan
Gülistân, Heyecan ve Sükûn, s.48.

Benzeyen : Gündüz, gece, deryâ ve kenâr
Kendisine benzetilen : Gülistân

d- Melfûf Teşbih : Bu teşbih türünde, benzeyenler ve kendisine benzetilenler birden fazladır. Yalnız benzeyenler hep beraber önce söylenir, kendisine benzetilenler ise yine hep beraber sonra söylenir. Bunun tersi de olabilir.

Örnek : Rûhum ki her arzûsunu râm etti gurûru
Râm etti muhîtinde bu gün zulmete nûru

Suda Halkalar, IV, s.11

Benzeyen : Arzu, gurûr
Kendisine benzetilen : Nûr, zulmet

e - Mefrûk Teşbih : Yine birden fazla benzeyen ve kendisine benzetilen vardır. Yalnız bunlar melfûf teşbihte olduğu gibi bir araya toplanarak söylenmezler. Bir benzeyenle kendisine benzetilen önce söylenir, daha sonra başka bir benzeyenle kendisine benzetilen söylenir.

Örnek : Zambağın tozuyla çizilmiş kaşın
Dersini ceylandan almış bakışın
Sevinci şakıyor sende her kuşun...
Kısrakla boy ölçen taya dönmüşün.

Yeni Kerem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.84.

Benzeyen : Kaş, bakış, ses, endâm
Kendisine benzetilen : Zambak, ceylan, kuş, tay

f - Maklûb Teşbih : Bu teşbih türü de kendisine benzetilen şeklinde kullanılması âdet olmuş kavramların benzeyen olarak kullanılması sonucunda meydana gelir.

Örnek : Germiş o kaşın benzeri yay, hangi kemankeş?
Çekmiş o bakış denli kılıç, hangi cihangir?

Ölmeden, *Heyecan ve Sükun*, s.15.

Benzeyen : Yay
Kendisine benzetilen : Kaş
Benzeyen : Kılıç
Kendisine benzetilen : Bakış

Yaptığımız bu açıklamalar ve verdiğimiz örneklerle teşbihin çeşitleri konusuna kısaca temas etmiş olduk.

Faruk Nafiz'de teşbih sanatını incelerken, benzetilen unsuru esas alarak bir takım gruplamalar yaptık. Teşbih sanatının yoğunluğuna göre sıraladığımız bu gruplar içinde aynı zamanda benzeyen unsurları ortak olan sanatların da arka arkaya gelmesine özen gösterdik.

Faruk Nafiz'in şiirlerinde teşbih sanatı grupları sayılarıyla birlikte şöyle sıralanmıştır:

I - TABİAT UNSURLARI :239

- a - Çiçek ve Çiçeklerle İlgili unsurlar (52)
- b - Su ve Su İle İlgili unsurlar (45)
- c - Işıklı Unsurlar (38)
- d - Tabiat Olayları (28)
- e - Zaman (28)
- f - Nebat ve Nebatla İlgili Unsurlar (25)
- g - Yeryüzü Şekilleri (15)
- h - Gökyüzüne Ait Unsurlar (9)

II - EŞYA : 157

- a - Süs Eşyaları Değerli Taş ve Mâdenler (47)
- b - Mâdenler (22)
- c - İç Mekâna Ait Eşyalar (23)
- d - Güzel Sanatlarla İlgili Olanlar (19)
- e - Silahla İlgili Olanlar (16)
- f - Işık Veren Eşyalar (13)
- g - Diğer Eşyalar (10)

h - Denizle İlgili Olanlar (4)

ı - Kesici Eşyalar (3)

III - MÜCERRET UNSURLAR : 98

a - Dînî Kavramlar (30)

b - His ve hayâl ile ilgili kavramlar (17)

c - Durum ifade eden kavramlar (14)

d - Zehir (9)

d₁ Panzehir, ilâç, iksir (3)

e - Masal Unsurları (9)

f - Diğer Kavramlar (9)

g - Hastalık İsimleri (5)

h - Felsefî Kavramlar (2)

IV - İNSAN VE İNSANLARA AİT UNSURLAR : 86

a - İnsana Ait Durumlar ve Özellikler (33)

b - İnsana Ait Uzuvar (23)

c - Ünvan ve Meslek İsimleri (16)

d - Yakınlık İfade Eden Kavramlar (9)

e - Dînî Pâyeler (3)

f - Özel isimler (2)

V - HAYVAN VE HAYVANLARLA İLGİLİ UNSURLAR : 51

a - Kuş (21)

b - Diğer Hayvanlar (7)

c - Yırtıcı Hayvanlar (7)

d - Masal Unsuru Yaratıklar (5)

e - Evcil Hayvanlar (4)

f - Hayvanlara Ait Uzuvar (4)

g- Böcekler (2)

h - Hayvan genel adıyla yapılan benzetmeler (1)

VI - MEKAN VE MEKANA AİT UNSURLAR : 47

a - Dış Mekan (23)

b - iç Mekan (12)

c - Tarihî Mekan (5)

d - Dîni Mekan (5)

e - Askerî Mekan (2)

VII - KOZMİK UNSURLAR : 23

a - Ay (11)

b - Güney (8)

c - Yıldız, Seyyâre (3)

d - Alem (1)

VIII - KÜLTÜRLE İLGİLİ UNSURLAR : 20

a - Dil ve Edebiyatla İlgili Olanlar (18)

b - Gelenek ve Göreneklerle İlgili Olanlar (2)

IX - SES VE MUSİKİ İLE İLGİLİ UNSURLAR : (7)

Sayılarını vermek üzere ana başlıkları ile sıraladığımız bu gruplar yine kendi içinde alt başlıklara ayrılmıştır. Bu alt başlıklar içinde beyitler ve bu beyitlerin hemen altında önce benzeyen daha sonra benzetilen unsur verilmiştir.

Yaptığımız bu sıralamayı gösteren şemadan sonra beyitlerle tamamlanan teşbih konusu yine bu sanatla ilgili olarak verdiğimiz bir liste ile sona ermektedir.

Bu açıklamalardan sonra Faruk Nafiz'de teşbih sanatını şu şekilde inceleyebiliriz :

I - TABİAT UNSURLARI

A - ÇİÇEK VE ÇİÇEKLERLE İLGİLİ UNSURLAR

- a - Gül, gülistan, gülzâr
 - a₁- Gonca
- b - Çiçek, demet
- c - Bağ, bahçe
- d - Lâle
- e - Menekşe, menekşe bahçesi
- f - Papatya
- g - Erguvân
- h - Nergis
- ı - Sümbül
- j - İtir
- k - Zambak

B - SU VE SU İLE İLGİLİ UNSURLAR

- a - Akar su
 - İrmak
 - Nehir
 - Akarsu
 - Pınar
 - Dere
 - Seyyâle
 - Çağlayan
 - Sel
- b - Deniz
 - Engin
 - Umman
 - Derya
 - b₁- Dalga
 - b₂- Girdap
- c - Göl
- d - Su
- e - Yağmur

f - Sağnak

g - Şebnem

C - IŞIKLI UNSURLAR

a - Ateş

a₁ - Kor

a₂ - Alev

a₃ - Nar

a₄ - Kivılcım

b - Mehtap

b₁ - Hâle

c - Şimşek

d - Serv-i sımın

e - Semâvî, nûr, ışık

f - Yanardağ

D - TABİAT OLAYLARI

a - Rüzgâr

Fırtına

Samyeli

b - Gölge

c - Kûl

d - Çığ

e - Duman

f - Sis

g - Buğu

h - Kar

ı - Afet

E - ZAMAN

a - Fecir, Şafak, sabah

b - Akşam

c - Gûn

d - Bahar

d₁ Nisan

e - Kış

f - Tecellî zamanı

g - Gece yarısı

h - Asır

ı - Ölümün kırkı

F - NEBAT VE NEBATLA İLGİLİ UNSURLAR

a - Dal

b - Yaprak

c - Ekin

d - Ağaç

e - Orman

f - Çınar

g - Söğüt

h - Meyva

ı - Fidan

j - Ot

k - Çimen

G - YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

a - Dağ

b - Kaya

c - Toprak

d - Uçurum

e - Vaha/Çöl

f - Taş

H - GÖKYÜZÜNE AİT UNSURLAR

a - Bulut

b - Ufuk

c - Gök

d - Gökkuşuğu

A - ÇİÇEK ve ÇİÇEKLERLE İLGİLİ UNSURLAR

a - Gül ve gül bahçesi

1. Gül dudaklarda bir piyâle gibi
Dolaşır gizli gizli kakhahalar...

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.35

(dudaklar + gül)

2. Nağmeden tesirli sükûtunla sen
Bülbülü susturdun ey gül dudaklım!

Güzel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.133.

(dudaklar + gül)

3. Sırma saçlar saracak her kan akan yerini
Gül dudaklar öpecek o kırbaç izlerini...

Hayat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.22.

(dudaklar + gül)

4. Bir zaman alnında nisan rüzgârı,
Eş açan bir güldük sanki ikimiz

Sensiz Bahar, *Dinle Neyden*, s.41

Şair ve sevgili+eş açan

(ikimiz) bir gül

5. Göğsüne hiç bir ışık sızdırmayan o konca
Ömrünce açmayacak bir gülü andırırdı

Bir Bahar Hikayesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.78.

(Sevgili (konca)+gül)

6. O bir güldür yetişmiş kalbin altın tasında
Ve bir bülbül ki yalnız şi're vermiş sesini

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.83.

(Sevgili (o)+bir gül)

7. Sen, dedim sevgiliye, tek gülüsün bir bağın,
Solacaksın sanırım başlarsam okşamaya

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(Sevgili+bir bağın tek gülü)

8. Her geçen yıl o güzellikleri senden çalarak
Serpiyor yerlere bir gül gibi yaprak yaprak..

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.53.

(Sevgilinin güzellikleri+gül)

9. Solgun gibisin gölde açan bir su gölünden
Bir zehir akıtır kalbine her gölge veren dal

Nergis, *Şarkın Sultanları*, s.11.

(Sevgili+gölde açan bir su gülü)

10. Gölünü yararak bütün bütüne
Benzedin sararmış yaban gülüne

Ayşe Sana!, *Çoban Çeşmesi*, s.27.

(Köy güzeli+sararmış yaban gülü (Ayşe))

11. Göğsünün kendine benzer süsü bir dağ gülüdür
Ucu yerlerde gezen saçları çift örgülüdür

Ayşeler Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.136.

(Köy güzeli (Ayşe)+dağ gülü)

12. Bir güldür, açarken dökülür, hasret içimde:
Ömrüm geçiyor, gelmedi, bir beklediğim var!

Danleler, *Akar Su*, s.59.

(hasret+bir gül)

13. Dolaşır gül gibi elden ele peymâne gönül

Terennümler, *Heyecan ve Sükun*, s.172, VI

(peymâne) gönül+gül

14. Ve yaşar bir gül ömrü en uzun bir kahkaha

Zehir ve Şarap, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.100.

(Kahkaha+gül)

15. Gülün ömrünce yaşar, bülbülün ömrünce şakır

Her kim ardında bırakmazsa uzun bir şarkı!

Ölmiyen Faniler, *Heyecan ve Sukun*, s.25.

(ardında (şarkı) şiir bırakmayanlar+gül)

16. Kızıl gül yaprağı dudaklarına

Bırakmış sesini en içli kuşlar

Dinle! *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.151.

(dudaklar+kızıl gül yaprağı)

Gülistan, gülzâr

17. Cennet görünür şâire dünya bu gün elbet

Cânân ile birlikte mezâr, aynı gülistan

Gülistan, *Heyecan ve Sukun*, s.48.

(Cânân ile birlikte mezâr+gülistan)

18. Uğraştı gam gününde Güneş bahçıvan gibi,

Son hamlesiyle döndü gülistâna her mezâr

Lâle Devri, *Heyecan ve Sukun*, s.49.

(Güneşin son ışıkları

altında her mezâr+gülistân)

19. Efsûn değil, efsâne değil gördüğüm âlem:

Gündüz, gece, deryâ ve kenâr, aynı gülistan

Gülistan, *Heyecan ve Sükun*, s.48.

(âlem+gülistân)

20. Kumral başı bir saksı ıtır penceresinde
Hâliyle, hayâliyle o yâr aynı gülistan

Gülistan, *Heyecan ve Sükun*, s.48.

(yâr+gülistan)

21. Her gülistanı eder samyeli bir günde mezâr
Sensin ancak sanırım yaprağı solmaz gülzâr!

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.191.

(Sevgili+yaprağı solmaz gülzâr)

22. Saçının telleri göğsünde perişân yaraşır
Öyle sümbüllere bir böyle gülistan yaraşır

Bir ikincisi, *Zindan Duvarları*, s.64

(Sevgilinin göğsü+gülistan)

23. Gülzâr-ı dilde gonca-i aşk an-be-ân açar
Ezhâr-ı Kerbelâ gibi ateş-feşân açar

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162

(Gönüli+gülezâr)

a₁ Gonca

1. Gülezâr-ı dilde gonca-i aşk an-be-ân açar

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

(Aşk+gonca)

2. Seviyorum.... Goncalar senin on beş yaşındır!

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.141.

(Sevgilinin on beş yaş+goncalar)

3. Onlar ki kûzahlardan örülmüş kanadıyla
Şarkın şarşın goncalarından bir ikizdir
Onlarla geçen hâtıralar bende son izdir

II, *Suda Halkalar*, s.8.

(Sevgililer+Şarkın sarışın goncaları)

b - Çiçek, demet

1. Bir çiçektir ki solar mevsimi geçtikçe başın
Büyük esrârını nakşetmese bir şâhesere

Ölmiyen Faniler, *Heyecan ve Sukun*, s.24.

(Şairlerin başı+bir çiçek)

2. Yedi veren gülümden almasa rûhum aşî
Bir yabanî çiçeğim koklanılmaz, takılmaz

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225.

(Şairin kendisi+
bir yabanî çiçek)

3. Okşayan çiçek benim yüzünü bahçelerde

Hortlak, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.137.

(Şairin kendisi+(sevgilinin)
yüzünü okşayan çiçek)

4. Bir mezarda açılan taze bir çiçek gibi,
Gönlümdeki bu sevinç bir bahardan yâdigar

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225

(Şairin sevinci+ bir mezarda
açılan taze bir çiçek)

5. Gezdiğin yollarda açardı çimen
Her gülüş yüzünde başka bir çiçek

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.102.

(Sevgilinin gülüşü+
yüzünde çiçek)

6. Kayalıklarda gördüm seni bir sisli günde
Fırtınadan saçların çözülmüş bir demetti

Ölümü Hatırlatan Kadın, *Çoban Çeşmesi*, s.29.

(Bir kadının saçları+
çözülmüş bir demet)

7. Bir çiçek rikkâti sinmiş de ipekten tenine

Sonra göğsünde çelikten mi dökülmüş bu yürek?

Melekü'l-Meut, *Suda Halkalar*, s.23.

(Sevgilinin (ipekten) teni+çiçek)

c - Bağ Bahçe,

1. Her güzel bağından bir gül seçerdi

Bundan mı sarardın, soldun, ey gönül?

Gönül, *Çoban Çeşmesi*, s.101.

(Gönül+bağ)

2. Bir geniş bahçe gibi size açtı derdim

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.5.

(Şairin derdi+
bir geniş bahçe)

3. Öyle bir bahçesin ki sen şimdi

Ona artık yabancılar giremez!

Yollarında, *Şarkın Sultanları*, s.9

(Sevgili+bir bahçe)

4. Bir yeşil bağ gibi münisdi uzaktan köyümüz

Sonra karşımda hazin rengi sararmış bir yüz

Bir Macera, *Gönülden Görüle*, s.5.

(Şairin köyü+bir yeşil bağ)

5. Bahçem sarşın Göksu, evrim pembe Hisar'dır...

Göksu, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

(Göksu+(Şairin bahçesi))

d - Lâle

1. O kadar uhrevî kadınlar ki
Dokunursan solar, öpersen erir...
İnce endâmı kalbe ra'ş'e verir
Süzülürler çemende lâle gibi

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.34.

(Kadınlar+ çemende süzülen lâle)

2. Hepsi bir penbe lâledir bükülen

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.34.

(Kadınlar+bükülen bir penbe lâle)

3. Benzin solunca bazı kemâsıyla rüzgârın
Bir kanlı lâledir ki mülevven dudakların
Rûhumda aks eder ne derin bir hayâli var...

Gençlik (I), *Gönülden Gönüle*, s.12.

(Sevgilinin dudakları+
bir kanlı lâle)

e - Menekşe, menekşe bahçesi

1. Bir eski saksıda her gün harab olan, kuruyan
Menekşeler gibi hüznünle sar bu yalnız evi

Yalnız, *Akarsu*, s.52

(Yalnız (sevgili)+menekşeler)

2. Menekşe gözleriyle, papatya saçlarıyla
Bana burda göründü burda veda ettiğim

Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.78.

(Sevgilinin gözleri+menekşe)

3. Bağda şehzâde bir hayâle dalar
Tatlı bir mûsıkî verir sesine
“Döndü sahil menekşe bahçesine”
Böyle cennette yer bulur mu keder?

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.35.

(Sâhil+menekşe bahçesi)

f - Papatya

1. Menekşe gözleriyle papatya saçlarıyla
Bana burda göründü, burda vedâ ettiğim

Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s. 78.

(Sevgilinin saçları+papatya)

2. Ey çimen gözleri, papatya başı
Bahara benzeyen, yazı andıran!

Mağara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.49.

(Baş+papatya)

g - Erguvân

1. Sahrâyı tuttu kahkaha şeklinde lâlezâr
Vâdiyi sardı meş'aleler erguvân gibi

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

(Meşâleler+erguvân)

2. Her lâle bir ceriha-i dilden nişan verir
Güller misâl-i dağ-ı derûn ergavân açar

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

(Güller+erguvân)

h - Nergis

1. Benzer sana resmin diye çin kaselerinde
Bir sapsarı göl nergisinin nakşını çizsek...

Nergis, *Şarkın Sultanları*, s.12.

(sevgili+bir sapsarı göl nergisi)

I - Sümbül

1. Saçının telleri göğsünde perişan yaraşır
Öyle sümbellere bir böyle gülistan yaraşır

Bir İkincisi, *Zindan Duvarları*, s.64.

(Sevgilinin saçının telleri+sümbüller)

j - İtir

1. Kumral başı bir saksı ıtır penceresinde

Gülistan, *Heyecan ve Sükun*, s.48.

(Sevgilinin kumral başı+ bir saksı ıtır)

k - Zambak

1. Bir mezarda açılan taze bir zambak
Gibi süsler en hazin şi'ri adınız...

İthaf, *Dinle Neyden*, s.22.

(Sevgilinin adı + taze bir zambak)

B - SU VE SU İLE İLGİLİ UNSURLAR

a - AKAR SU

İrmak

1. Soyumun sopumun hepsi kahraman
Ben de güz ırmağı gibi taşıyım

Köyden Ayrılış, *Akıncı Türküleri*, s.31.

(Şairin kendisi (Ben)+güz ırmağı)

2. Yolunda açsam da kanımla ırmak

Aya Manzûmeler (N), *Çoban Çeşmesi*, s.48.

(Şairin kanı+ırmak)

3. Mâdem bir ırmaksın

Çağlayıp akacaksın

Kızma, *Çoban Çeşmesi*, S.104.

(Şairin kızı+ırmak)

Nehir

1. Kimi âvâre nehirler gibi akmış yabana...

Karıncı Kadarınca, *Zindan Duvarları*, s.4.

(Bazı şairler (kimi)+
âvâre nehirler)

Akar su

1. Ben bir akar suyum ki, ondaki tatlı rengi
Yaratan yaprakların, salkımların hevengi
Bunlar sizin duygunuz, sizin düşüncenizdir!

Akarsu, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.60.

(Şairin kendisi+bir akarsu)

Pınar

1. O yanar ben çağlarım
Dağdaki pınar gibi

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.29.

(Şairin kendisi+dağdaki pınar)

Dere

1. Bir çağda ki sonsuzluğu ölçerdim adımla,
Hissim dereler, fikrim ufuklar gibi hürdü...

Heyecan ve Sükun, *Heyecan ve Sukun*, s.7.

(Şairin hissi+dereler)

Seyyâle

1. Bu görünmez kaderim bana Hak'tan mı vergi?
Acı bir seyyâledir, dolaşır her yerimde...

Kendim İçin, *Çoban Çeşmesi*, s.44.

(Şairin kederi+acı bir seyyâle)

Çağlayan

1. Dağınık saçların bir çağlayandı
Onlardı rûhumu saran, gaşyeden

Bir Mersiye, *Dinle Neyden*, s.60.

(Ölen sevgilinin dağınık saçları+
bir çağlayan)

Sel

1. Bu yepyeni cihanı görmeksizin zamanlar
Kanlı bir sel hızıyla önümden aktı durdu

Tek Fabrika ve Yeni Dünya, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.43.

(Zamanlar+kanlı bir sel)

2. Benzi al al seneler, saçı kumral seneler
Gözlerimin önünden sel gibi aktı gitti

Orkestra Dinlerken, *Çoban Çeşmesi*, s.74.

(Seneler+sel)

3. Mermer bir kalb önünde sel kesilmiş duygular
Bir gönül destanıdır Ishakağa çeşmesi

Ishakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.87.

(Duygular+sel)

4. Ateşimden yanarken dalları ağaçların
Gözlerimin sel gibi yaşı çağlar ardında

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

(Şairin gözyaşı+sel)

5. Ben yaşlı bir gözle ufka bakarken
Önümden sel gibi geçtiniz siz de

Aya Menzumeler, *Çoban Çeşmesi*, s.46.

(Sevgilinin hayâli+sel)

6. Cihangirler hızını göklerden aldığından
Üstünüzden sel gibi ufka taşırdı, Dağlar!

Dağlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.107.

(Cihangirler+sel)

b - Deniz

1. Dumanlarla örtülen bir deniz gibi
Canlanıyor en hazin dalgalar bende

Münzevî, *Dinle Neyden*, s.51.

(Şairin kendisi+dumanlarla örtülen deniz)

2. Sen sâhilimizsin biz eğer göl ve denizsek
Göz süzmelerin bir büyü her genç üzerinde

Nergis, *Şarkın Sultanları*, s.12.

(Aşıklar+göl ve deniz)

3. Bir yüz gibi şeki aldı hayâlimde tesellî
Kimdir bu tesellî, bu muhayyel, bu güzel yüz?
Kimdir bu saadet ki düşündüm gece gündüz
Bir kız mı, kadın mı?
Engin mi denizler gibi coşkun, yaramaz mı?
(Kumral mı? Elâ gözlü mü? Esmer mi? Beyaz mı?)

III, *Suda Halkalar*, s.10.

(Sevgili+denizler)

4. Ona derdim ki her gün : Senin bir deniz kadar
Güzel gözlerin varsa, benim gözyaşlarım var!

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.24.

(Sevgilinin gözleri+deniz)

5. Yoksulluğun yüzerek sonsuz denizlerinde
Gördüğün her kıt'aya açıktan dış bilersin

Oğluma, *Çoban Çeşmesi*, s.18.

(Yoksulluk+sonsuz denizler)

Engin

6. Rûhum ki bir engindir ufuklarda kararmış
Etrafını yalnız ademin gölgesi sarmış

IV, *Suda Halkalar*, s.11.

(Şairin ruhu bir engin)

7. Kalbim, başım, a'sabım o ilk uykularında
Bir halka da yok rûhumun engin sularında

IV, *Suda Halkalar*, s.12.

(Şairin ruhu+engin sular)

Umman

8. Belki benim de vardı coşkun, engin bir çağım
Dalgalardan köpüren, çalkalanan bir umman

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.226.

(Şairin gençlik çağı+
çalkalanan bir umman)

Derya

9. Kimi derya gibi dört ufka uzatmış kolunu

Karınca Kadarınca, *Zindan Duaları*, s.4.

(Bazı şairler+derya)

b₁ Dalga

1. Bir beyaz dalga gibi hep o engin denizin
Üstünde gezmedeyim doğduğum günden beri

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.82.

(Şairin kendisi+bir beyaz dalga)

2. Ben o gün bir dalgayım körfezinde durulmuş

Yerden Göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.82.

(Şairin kendisi+dalga)

3. Rüzgarla nasıl dalgalar oynarsa yerinden

Rûhum yol alır göklere sen şi'r okuyunca

Bir Ses ki ... (Emin Onat'a), *Heyecan ve Sükun*, s.84.

(Şairin rûhu+dalgalar)

b₂ Girdap

1. Kaç kere o gözlerin derinliklerinde ben

Bir girdâba atılmış gibi geçtim kendimden

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.25.

(Sevgilinin gözleri+girdap)

c - Göl

1. Göl sanırdık ne zaman dalsak elâ gözlerine

Seyrederdik seni günlerce gülistan yerine

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

(Sevgilinin gözleri+göl)

2. Sonra çılgın gibi söz söylemeden kalıverdi

Derde, sevdaya açık bir göl olan gözlerini

Buldu kalbimde bu hummâlı bakışlar yerini

Bir Mâcerâ, *Gönülden Gönüle*, s.6.

(Sevgilinin gözleri+derde sevdaya

açık bir göl)

3. Kalbiniz bir derin şefkat gölü mü,

İçinde kendimi buldum bakarken

Yıllardır, *Dinle Neyden*, s.37.

(Sevgilinin kalbi+ bir derin şefkat gölü)

4. Sevdâlı kalbe neş'e de birdir, elem de bir :

Ben sâhilinde güller açan gamlı bir gölüm
Akşamlarımda alçalamaz korku, derd, ölüm

Dargın ve Barışık, *Gönülden Gönüle*, s.29.

(Şairin kendisi+gamlı bir göl)

5. Kaç yıl geçecek böyle hazin, böyle habersiz

Sen Marmara'nın göl gibi durgun bir ucunda
Ben böyle atılmış gibi yurdun bir ucunda

Gurbet III, *Suda Halkalar*, s.45.

(Marmara+göl)

6. Mavi bir göl gibi karşımda gülümserdi sular

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.45.

(Sular+mavi bir göl)

7. Karşımda sislenen hava bir göl kadar yeşil

Baktıkça gözlerim dolar, ufkum derinleşir

Has Bahçe, *Suda Halkalar*, s.92.

(Sislenen hava+ bir göl)

d - Su

1. Ben ki her gölgenin aks ettiği bir gamlı suyum

Yolcu, *Şarkın Sultanları*, s.20.

(Şairin kendisi+ her gölgenin aks ettiği bir gamlı su)

2. Ne göl oldum, ne havuz, ne çağlayan, ne ırmak

Yatağını bulmayan sular gibi yayıldım...

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.170.

(Şairin kendisi+yatağını bulmayan sular)

3. Seviyorum....Dereden benim ruhumdur akan

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.141.

(Şairin ruhu+dereden akan (su))

4. Her kapta ayrı şekle bürünen sular gibi
Şeklini aldı gönlüm her gördüğü güzelin

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.170.

(Şairin gönlü+Her kapta
ayrı şekle bürünen sular)

5. Parlarsa bir güzel su nasıl bir sūrahide
Rūhun da sanki bir su, vücudunda parlıyor

San'atkâr (Rūhu), *Suda Halkalar*, s.145.

(Sevgilinin ruhu+sūrahide parlayan
güzel bir su)

6. Aynı sözlerle sunup aynı temiz duyguları
Andırırdık sesi bir perdede çağlar suları...

Bâbil, *Heyecan ve Sükun*, s.185.

(Birlik içindeki insanlar+sesi bir perdede çağlar sular)

e - Yağmur

1. Uçtukça gönül başka ufuk başka şehirden
Oklar sarar etrafını yağmur gibi birden

Vahdet-i Vücûd, *Heyecan ve Sükun*, s.80.

(Oklar (sitem)+yağmur)

2. Bir bahar yağmuru hâlinde derinden derine
Çağlıyor her yanı alkışla yeşil Marmara'nın..

Büyük Misafir, *Suda Halkalar*, s.88.

(Alkışlar+bir bahar yağmuru)

f - Sağnak

1. Toprağı sarsıyordu bir gürültü sağnağı

Kara Fatma, *Akıncı Türküleri*, s.62.

(Gürültü+sağnak)

g - Şebnem

1. Şebnem gibi yıldızları hâviydi o gözler

Aydan da güneşten de semâviydi o gözler

Terennümler VII, *Heyecan ve Sükun*, s.172.

(Sevgilinin gözleri+şebnem)

C - IŞIKLI UNSURLAR

a - Ateş

1. Gözüm göynüm ışıldar gördükçe nazlı yâri
Gönlümde ateş misin, gözlerimde nur musun?

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.142.

(Sevgili+ateş)

2. Allığın bizdeki hicrân ateşindendi senin

Terennümler VIII, *Heyecan ve Sükun*, s.172.

(hicrân+ateş)

3. İstesem, çoktan o saçlar çürümüş darmadağın
Çoktan ağızımda kül olmuştu ateşten dudağın!

İstesem, *Suda Halkalar*, s.27.

(Sevgilinin dudağı+ateş)

4. Sevda başımda ateş, gurbet içimde düğüm..
Yangından çıkan eşya gibi kırık döküğüm.

Yanarım, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.9.

(Sevda+ateş)

5. Çobanın bir kızıl yeke saçları
Ateştir alınmaz ele saçları,
Ah hele saçları, hele saçları..
Yakar parmağına dolansa, Ayşe!

Ayşe Sana! *Çoban Çeşmesi*, s.28

(Çobanın saçları+ateş)

6. Düşman ateş olsa da, Türkler demirdi, taştı.

İnönü, *Akıncı Türküleri*, s.50.

(Düşman+ateş)

7. Kalbime ateş gibi şu satırlar giriyor :

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.92.

((Şeyhoğlu Satılmış'ın)satırları+ateş)

8. Güneş, rengi toprağa çalan bir ihtiyarın

Küllenmiş mangalında parlayan tek ateştir

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.81.

(Güneş+rengi toprağa çalan bir ihtiyarın

küllenmiş mangalında parlayan tek ateş)

9. Bu kızıl kâinatın gezerken ortasında

Birden alev alıyor düşünceler duygular

Ateştir burda hatta ateşe düşman sular...

Burda her göz ateştir, her gönül ateşperest

Ateş vermiş çizdiği esere bir çiyedest!

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.90.

(Sular+ateş) (göz+ateş)

10. Gözlerim yaşarmış, boynum bükülmüş

Bağrımnda uzletin yandı ateşi...

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.55

(uzlet+ateş)

a₁ Kor

1. Ben o gün bir dalgayım körfezinde durulmuş

Ben o gün ocağında kül bağlamış bir korum

Yerden Göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.158.

(Şairin kendisi+kül bağlamış

bir kor)

2. Eski yangınların söndüğü yerde

Ben kendi hızımla yanan bir korum

Tereddî, *Çoban Çeşmesi*, s.20.

(Şairin kendisi+ kendi hızıyla yanan bir kor)

3. Bu alev yanaklar, bu kor dudaklar
Ürpersin ölümden... Niçin ey güzel?

Genç İken..*Bir Ömür Böyle Geçti*, s.234.

(Dudaklar+kor)

4. Kadınlar süzülürken sâhilde sıra sıra
Senin kızıl baş örtün bir kor gibi tutuştu

Orkestra Dinlerken, *Çoban Çeşmesi*, s.73.

(Sevgilinin kızıl baş örtüsü+ bir kor)

5. Fecre benzettiği bayrakla kefenlenmiş Ata
Çıktı bir kor gibi mermer kapısında sarayın

Edebiyat Yolunda, *Heyecan ve Sukun*, s.155.

(Ata+bir kor)

6. Yeridir kızıl kor kesilse güller
Tanyeri kan tütse buhurdan gibi

Efemin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.51.

(Güller+kızıl kor)

7. Sularda kırmızı kor kesilmiş bir akşamdı

Her Türü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.153.

(akşam+kızıl kor)

a₂ Alev

1. Bu alev yanaklar, bu kor dudaklar
Ürpersin ölümden... Niçin, ey güzel?

Genç İken....*Bir Ömür Böyle Geçti*, s.234.

(yanaklar+alev)

2. Erimiş bir alevken elin, göğsün, yanağın

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(sevgilinin eli, göğsü, yanağı+
erimiş bir alev)

3. İçinde saadet gülen her evden
Rûhuma damlarda mevsimin yası
Her saçak bahtiyar bir çift yuvası,
Her ocak parlardı aynı alevden

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.55.

(saadet+alev)

a₃ Nar

1. Yanakların nar gibi
İçinden yanar gibi

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.29.

(yanaklar+nar)

a₄ Kıvılcım

1. - Rabbim ne dudaklar :
Kül benzinin üstünde birer damla kıvılcım!

Gurbet III, *Suda Halkalar*, s.47.

(dudaklar+birer damla kıvılcım)

b - Mehtap

1. Bir çardağın altında ve bir yaz gecesinde
Mehtâbı eritmiş gibi tılsımlı sesinde

Kalbim! *Heyecan ve Sükun*, s.54.

(sevgilinin tılsımlı sesi+mehtap)

2. Aramazdık gece mehtâbı yüzün parlarken
Bir uzak yıldıza benzerdi. Güneş sen varken

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

(sevgilinin yüzü+Mehtap)

3. Mehtâbı andırır adınla rengin
Gecenin koynunda inler ahengin
Bu durgun denizler sana benzemez
Kalbini andırır coşunca engin

Aya Manzûmenler (III), *Çoban Çeşmesi*, s.47.

(sevgilinin adı ve rengi+mehtap)

4. Bir Çamlıcı mehtâbı gülerken bakışında
Kalbinde Haliç akşamının hüznü kan ağlar

Bir Ses ki.. (Emin Onat'a), *Heyecan ve Sukun*, s.84.

(Şairin bakışı (Emin Onat)+
Çamlıcı Mehtâbı)

b₁ Hâle

5. Çökmüş gibi yorgun bir dulun ye'si Nihâl'e
Olmuştu beyaz alnına beyaz saçları hâle

Bir Mâcera, *Gönülden Gönüle*, s.9.

(Nihâl'in beyaz saçları+hâle)

C - Şimşek

1. Benim yapraksız ağaç, benim çiçek veren dal,
Yeryüzünde yanardağ, gökyüzünde şimşeğim

Ruhumda Kış Yaz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.230.

(Şairin kendisi+gökyüzünde şimşek)

2. Şimşektim çakmaz oldum
Pınardım akamaz oldum

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.29.

(Şairin kendisi+şimşek)

3. Bir cehennem yanıyor seni ansan derimde
Şimşekler gibi dal dal olan sınırlarımda

Güzel Denmeyen, *Çoban Çeşmesi*, s.50.

(Şairin sınırları+şimşekler)

d - Serv-i sîmin

1. Verir bir sevr-i sîminden nişân serv-i hıramânlar

Serv-i Simin, Gazel, *Heyecan ve Sukun*, s.163.

(serv-i hıramân+serv-i sîmin)

2. Gece mehtâba dalıp yâd ederek bir kadını

Serv-i simin gibi mısra'lara çizmek adını

Bir Ömürlük Gün, *Heyecan ve Sukun*, s.43.

(bir kadının adı+sevr-i sîmin)

3. Sustu bülbüller, hıyâbân uykuda

Şimdi ay bir sevr-i sîmindir suda

Sebâ, *Suda Halkalar*,

(ay+serv-i sîmin)

e - Semâvî, nûr, ışık

1. Bir yanda sararmış yüzü aydan da semâvî

Bir sevgili... Endâmı uzun, gözleri mâvî

II, *Suda Halkalar*, s.8.

(sevgilinin sararmış yüzü+semâvî)

2. Yalnızca bırakmaz beni zindan da hayâlin

Gökten sanırım nûr iniyor kabrime her dem.

Ölümlü Kalım Arasında VIII, *Zindan Duvarları*, s.83.

(sevgilinin hayâli+nûr)

3. Tek hatıradır, bin bir ışıktır bana gölgen..

Damlalar (Enis Behic'e), *Akarsu*, s.59.

(Enis Behic'in gölgesi+ bin bir ışık)

f - Yanardağ

1. Benim yapraksız ağaç, benim çiçek veren dal,
Yeryüzünde yanarğa, gökyüzünde şimşeğim

Ruhumda Kış Yaz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.230.

(Şairin kendisi+yeryüzünde yanardağ)

2. Yaktı yanardağ gibi can yurdunu son bakış
Ve gönül koşmaz oldu mâceralar ardında

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

(can yurdu (gönül)+yanardağ)

D - TABİAT OLAYLARI

a - Rüzgâr

1. Aks ediyor sesimiz gölgeliklerde
Biz sanki bir seresi yaz rüzgârınız

Göllerde, *Dinle Neyden*, s.27.

(Şair ve sevgili+bir serseri yaz rüzgârı)

2. Uymayan sâde bunun hüznüne bir sen varsın
Sen ki her kalbe cenuptan süzülen rüzgârsın

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sukun*, s.92.

(sevgili+her kalbe cenuptan süzülen rüzgâr)

3. Yırtıcı rüzgârları andırdı bir gün sesim
Yalçın kayalıklara sert dalgalar savurdu

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.6

(Şairin sesi (şairler)+Yırtıcı rüzgârlar)

4. Şahlanır dururdu atlar en başta
O ne fırtınaydı, o ne rüzgârdı!

Kara Cahennem, *Akıncı Türküleri*, s.54.

(Yeniçeriler+rüzgâr)

5. Sen büyük dalgalarla konuşan bir rüzgârsın
O deniz nerde coşsa yanında sen de varsın

İsmet İnönü'ne, *Akarsu*, s.66.

(İnönü+büyük dalgalarla konuşan bir rüzgâr)

6. Ne zaman geçse benden bir sevinç rüzgâr gibi

Garipler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.38.

(Gariplerin sevinci+rüzgâr)

7. Başımda yokluk denen rüzgâr uğuldamakta

Mustarıpler-Aç-, *Çoban Çeşmesi*, s.7.

(yokluk+rüzgâr)

Fırtına

1. Fırtınayı andıran orkestra sesleri
Bir ürperiş getirir senin sınırlarına

Sanaat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.8.

(Orkestra sesleri+fırtına)

2. Şahlanır dururdu atlar en başta
O ne fırtınaydı, o ne rüzgârdı!

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.54.

(Yeniçeriler+fırtına)

3. Yorgun deniz uyurken bir dev gibi ilerde
Dedim ki fırtınaya benzer ihtilâller de

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225.

(İhtilâller+fırtına)

4. Nasıl kış günlerini beklerse fırtınalar
Bu kara sevdâ beni âhir ömrümde sardı

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225.

(kara sevda+fırtına)

Samyeli

1. Bir samyeli esmiş gibi ruhumda zehirden
Duydum yine binbir kadının derdini birden

II, *Suda Halkalar*, s.7.

(Bin bir kadının derdi (aşk)+samyeli)

2. Sonra karşımda o sultan, o ilâhî sarışın...
Sanki vurmuştu benim alınma çöllerdeki sâm

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.6.

(İlâhî sarışın+sâm)

b - Gölge

1. Bir gölgeyim bedenle kesilmiş alâkası
Bir gölgeyim ki rûz-ı kıyâmettir arkası...

Ayna, Heyecan ve Sükun, s.29.

(Şairin kendisi+bir gölge)

2. Gök elâ gözlerinin nûru kararmış gitmiş
Daima bir gölge kadar sâkitmiş

Gençlik, Gönülden Gönüle, s.15.

(sevgili (Nihâl)+bir gölge)

3. Bir gölge vurur gibi bir camdan öbür cama
Nasıl geldiyse öyle sessizce aktı, gitti

Bir Gen Kıza Mersiye, Bir Ömür Böyle Geçti, s.236.

(ölen bir genç kız+ (cama vuran)
bir gölge)

4. Neş'e gölgen gibi, ardında yürür el-pençe
Ver sürür pembe topuklarla beyaz terliği

Neş'e, Zindan Duvarları, s.31.

(Neş'e+(sevgilinin) gölgesi)

C - Kül

1. Benziniz kül gibi, Nesrin... Ne haber?
- Korkulu pek!

Gençlik (2), Gönülden Gönüle, s.15.

(Nesrin'in benzi+kül)

2. Rabbim ne dudaklar
kül benzinin üstünde birer damla kıvılcım!

Gurbet III, Suda Halkalar, s.47.

(Nihâl'in benzi+kül)

3. Kül olur kül kesilen manzaradan gözle gönül:

Sararan goncayı gördükçe solan bir bülbül

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun* s.91.

(gözle gönül+kül)

4. İstesem çoktan o saçlar çürümüş darmadağın

Çoktan ağızımda kül olmuştu ateşten dudağın!

İstesem, *Suda Halkalar*, s.27.

(sevgilinin (ateşten) dudağı+kül)

d - Çığ

1. Çığ gibi tepeden inen kayanın

Farkı yok gitgide mezar taşından

Mağara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.48.

(tepeden inen kaya+çığ)

2. Bir insan ormanına döndü şehir gitgide

Gitgide bir çığ gibi büyüdü kalabalık

Şehir, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.23.

(kalabalık+bir çığ)

e - Duman

1. Bir duman var ki, eritmekte dehânın dağını...

Bir kadın gölgesi bahtında yer etmezse eğer

Kahramanlar daha yüksekte tutar bayrağını

Şâheserler yaratır bilmediğin dâhiler!

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.99.

(kadın+bir duman).

f - Sis

1. Dağılır şehre dönerken sise benzer kederim

Konuşan Adam, *Akarsu*, s.50.

(Şairin kederi+sis)

g- Buğu

1. Sahilleri kaplayan bir gümüşten buğudur
Gözlerimin daldığı ufuk bir engin sudur

Gurbet, *Dinle Neyden*, s.43.

(sahilleri kaplayan (renk)+bir gümüşten buğu)

h- Kar

1. Süzüyordum sarı bir gülden ibâret süsünü
Bakıyordum teninin farkı yok asla kardan

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.5.

(sevgilinin teni+kar)

ı - Afet

1. Sen ne yangın gibisin, ne tufan gibi
İsimsiz bir âfetsin bu dünyaya sen

Şüphe, *Dinle Neyden*, s.58.

(şüphe+isimsiz bir âfet)

E - ZAMAN

a - Fecir, şafak, sabah

1. Rûhum ki her arzusunu râm etti gurûru
Râm etti muhitinde bu gün zulmete nûru
Son fecr-i mukadder gibi yalnız seni bekler!
Uzlette kalan gönlüme ses verdi melekler

Suda Halkalar IV, *Suda Halkalar*, s.11.

(sevgili+son fecr-i mukadder)

2. Bin olur fecre çalan gözlerinin bir rengi
Değişir lahzada geçmekle kederden kedere

X'in Gözleri, *Akarsu*, s.53.

(sevgilinin gözlerinin rengi+fecir)

3. Yine bir sisli fecri andırıyor
Tüller altında penbe endâmın

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.20.

(sevgilinin tüller altındaki penbe endâmı+bir sisli fecir)

4. Fecre benzettiği bayrakla kefenlenmiş Ata,
Çıktı bir kar gibi mermer kapısından sarayın

Edebiyat Yolunda, *Heyecan ve Sükun* s.155.

(bayrak+fecir)

5. Harikul'âde yüzün fecr-i şimâli gibi tek
Gören insanda ve bir müddet için hâkimse
Görmeyenler seni dünyada demek bilmiyecek
Ve yarın kalmıyacak şi'rine hayran kimse!

Ölmiyen Faniler, *Heyecan ve Sükun*, s.24.

(şairlerin harikul'âde yüzü+fecr-i şimâli)

Şafak

1. Saçlarındaydı bütün tılsımı binbir gecenin
Seher alında, şafaklar gülüşündeydi senin

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

(sevgilinin gülüşü+şafaklar)

2. Bir başka şafaktır saçının gördüğü aklar

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

(sevgilinin saçındaki aklar+bir başka şafak)

Sabah

1. Ufkumda bulutlar kümelerken kara bahtım
Ben her gönül ufkunda doğan mavi sabahtım

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

(şairin kendisi+her gönül ufkuna doğan mavi sabah)

b - Akşam

1. - Kimdir Nihâl?...
- O sisli akşamdı, sevgilim,
Sevda çeken gönüller için gamdı, sevgilim!

Gençler (1), *Gönülden Gönüle*, s.13.

(Nihâl+sisli akşam)

2. Yağmurlu sonbahar akşamlarını
Andıran ne hazin bir yüzünüz var!

Yıllardır, *Dinle Neyden*, s.35.

(sevgilinin hazin yüzü+yağmurlu sonbahar akşamları)

3. Gel ki rüzgâr benim kadar sarhoş
Ve ben akşam kadar perişânım!

Şehriyâra Kaside,*Heyecan ve Sükun*, s.142.

(Şâirin kendisi+akşam)

4. Sensiz leyâl-i haşre döner fecr-i nevbahâr
Sahbâ-yı gül piyâle-i bülbülde hûn olur

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.165

(fecd-i nevbahâr+Leyâl-i haşr)

5. KERBELA akşamıdır MARMARA ufkunda tüten
Çölü deryaya çevirmiş sel olan gözyaşımız

Yılbaşı, *Zindan Duvarları*, s.71.

(Marmara ufkunda tüten (akşam)+
Kerbelâ akşamı)

C - Gün

1. Nasıl kış günlerini beklese fırtınalar

Bu kara sevda beni âhir ömrümde sardı

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225.

(Şairin âhir ömrü+kış günleri)

2. Bu sabah gözlerim açıldı derken,
Baktım ki ağarmış saçım gün gibi!

Gün Gibi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.99.

(Şairin ağarmış saçı+gün)

3. Ben ne yaza hasretim, ne bahara düşkünüm
Bunları sevdiren şey hep seni andırması
Biri aylı gecemdir, biri güneşli günüm
Gözlerinin zümrüdü, saçlarının sırması

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.142.

(sevgilinin saçlarının sırması+güneşli gün)

4. Gözlerimi gün gibi kamaştırın yüzünü
Daha candan görürüm senden uzaklaşınca

Allahâısmarladık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.130.

(sevgilinin yüzü+gün)

5. Gün yüzlü Zeynep'in çekildi kanı
Gözyaşı döküyor Kezbansa, Ayşe!

Ayşe Sanal, *Çoban Çeşmesi*, s.28.

(Zeynep'in yüzü+gün)

d - Bahar

1. Sen ki şevkinle diriltirsin ölen bin hevesi...
O bahar çehrene uymaz bu hazan çerçevesi

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.92.

(sevgilinin çehresi+bahar)

2. Ey çimen gözleri, papatya başı
Bahara benzeyen, yaz andıran!

Mağara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.49.

(Atlının çimen gözleri ve papatya başı+bahar)

3. Bir baharsın ki, nefis ıkrını bin rengiyle
Veremez bir yere toplansa bütün Hind ile Çin
Derde düşmem bu bahar bir gül açılmazsa bile
Rengin, ıtrın yetişir bahçemi doldurmak için...

Ölmiyen Faniler, *Heyecan ve Sükun*, s.24.

(Şairler+bir bahar)

4. Gönlümde emelden tâze bir bahar
Çıkarkan o ıssız beyaz dağlara

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.84.

(emel+taze bir bahar)

5. Yanında anan olsa gene ömrün, bahardı
Sana dar günlerinde açık bir kucak vardı

Piç, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.29.

(Ömür+bahar)

d₁ Nisan

1. Böyle sevdalı geçen bir demde
Bana Nisan gibidir her mevsim

Nedim'e Dâir, *Şarkın Sultanları*, s.32.

(Sevdalı geçen demde her mevsim+Nisan)

e - Kış

1. Ağaçlar mükedder, yapraklar sarı
Bu bahar mevsimi kıştan neş'esiz

Sensiz Bahar, *Dinle Neyden*, s.41.

(Bahar mevsimi+Kış)

f - Tecellî Zamanı

1. Gönlüm ayak sesinde, gözüm merdivendedir
Bir kavmi yok resûle tecellî zamanısın

Sinâ'ya İnen Nûr, s.22, *Heyecan ve Sükun*, s.22.

(Sevgili+bir kavmi yok resûle tecellî zamanı)

g- Gece Yarısı

1. Soldakinin gözleri aysız gece yarısı

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.66.

Soldaki genç kızın gözleri + aysız gece yarısı

h - Asır

1. Rûhum baş ucunda beklerken seni
Geceler uzuyor bir asır kadar

Bir Mersiye, *Dinle Neyden*, s.60

(Geceler+bir asır)

ı - Ölümün Kırkı

1. Kumlar üstündeki taş türbede medfûn diriler
Ölümün kırkına benzetti benim yaş günümü

Doğum günü, *Zindan Duvarları* s.69.

(Şairin yaş günü+ölümün kırkı)

F - NEBAT VE NEBATLA İLGİLİ UNSURLAR

a - Dal

1. Benim yapraksız ağaç, benim çiçek veren dal

Ruhumda Kış Yaz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.230.

(Şairin kendisi+çiçek veren dal)

2. Düşen yaprakların arkasından çırpınan

Bir dal gibi bakanım dünkü şiirlerime

Yanarım, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.9

(Şairin kendisi+düşen yaprakların arkasından çırpınan dal)

3. Bir sarmaşığın dalları halinde giriftiz;

Efsanelerin bin bir isim verdiği çiftiz!

Vahdet-i Vücut, *Heyecan ve Sükun*, s.81.

(Şair ve sevgili+Bir sarmaşığın dalları)

4. Bir ilkbahar rüzgârı bahçelerden geçince

Nasıl kıvıldanırsa beyaz çiçekli dallar,

Dalgalandı ansızın o sırmalar, o şallar

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.65.

(Sırmalar, şallar+beyaz çiçekli dallar)

5. O çınar dallarıyız ki biz esen fırtınaya

Ei verip savruluruz yollara yaprak yaprak

Bâbil, *Heyecan ve Sükun*, s.186.

(İnsanlar+çınar dalları)

6. Bir ölüm meltemi hâlinde eserken nefesin

Ömrü bir dal gib biçârelerin sallanıyor

Melekü'l-Mevt, *Suda Halkalar*, s.23.

(biçârelerin (âşıkların) ömrü+bir dal)

7. Gece... Bir dal gibi birden bire sarsıldı kapım,
Gece a'sabımı bir korku uyandırdım, baktım :

Gençlik (2), *Gönülden Gönüle*, s.15.

(Şairin kapısı + bir dal)

b - Yaprak

1. Yolcuyum bir kuru yaprak misâli
Rüzgârın önüne katılmışım ben

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.92.

(Şeyhoğlu Satılmış-bir kuru yaprak)

2. Bir sarı yaprak gibi düştü gönlüm yoluna
Buğulu gözlerimden geçmediğin gün olmaz

Allahısmarladık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.129.

(Şairin gönlü+bir sarı yaprak)

3. Hemen bir nefesle yere düşecek
Soluk bir yaprağa benziyor yüzüm

Gönülden Şikâyet, *Çoban Çeşmesi*, s.53.

(Şairin yüzü+Soluk bir yaprak)

4. Rüzgâra çevrilince yazın ılık nefesi
O bir tüydü savruldu, o bir yapraktı, gitti

Bir Genç Kıza Mersiye, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.236.

(Ölen genç kız + bir yaprak)

C - Ekin

1. Sağdaki ekin gibi sarı, altın sarısı
Soldakinin gözleri aysız gece yarısı

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.66.

(Sağda oynayan kız+ekin)

2. Gözlerin güneşli bir ufka açık
Saçların biçilmiş ekinden sarı

Dinle, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.151.

(sevgilinin saçları+biçilmiş ekin)

3. Ben buğday tanesiyim

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.29.

(şairin kendisi+buğday tanesi)

d - Ağaç

1. Başımda yokluk denen rüzgâr uğuldamakta
Kireçli bir toprağa dikilen bir ağacım
Boy atarken yabanî otlar aynı toprakta
Benim köküm kurudu, yandı... Susuzum, açım!!

Mustarıpler-Aç-, *Çoban Çeşmesi*, s.7.

(yoksul insanlar+kireçli bir toprağa dikilen bir ağaç)

2. O her dalı bir başka meyve veren bir ağaç
Ben onun gölgesinde göğüs geçiren bir aç

Bugün Yoldan Geçenler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.36.

(sevgili+her dalı bir başka meyve veren bir ağaç)

e - Orman

1. Şimdi ben fırtınalar geçmeyen orman gibiyim
Şimdi bağrımda kudurmuş canavarlar yaşıyor

Hayalden Hakikate, *Suda Halkalar*, s.39.

(Şairin kendisi+fırtınalar geçmeyen orman)

2. Efemi toprağa saran gönüller
Yanıyor tutuşmuş bir orman gibi

Efemin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.51.

(Gönüller+tutuşmuş bir orman)

f - Çınar

1. Büyür çınar gibi zahmetle şanlı sevdâlar
Bahara geç kavuşur sevgilim, büyük dağlar!

Hüsnü Aşk, *Heyecan ve Sükun*, s.14.

(Şanlı sevdâlar+çınar)

2. Devrilen bir kök çınar gibi yolu kapatmış
Tipi, rüzgâr, karanlık onun umurunda mı?

Serseri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.56.

(Serseri+devrilen bir kök çınar)

g - Söğüt

1. Bir söğüttür ki yaşla beslenir hâtıralar

Zehir ve Şarap, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.100.

(hâtıralar+bir söğüt)

h - Meyva

1. Mehtâba çalan sapsarı benziyle ufukta
Binlerce dalın verdiği tek meyva Güneştir

Kış Bahçeleri, *Heyecan ve Sükun*, s.93.

Güneş+binlerce dalın verdiği tek meyva

ı - Fidan

1. Sanat, bahar günümde, çiçekli bir fidandı,
Kış gelince bir balta altında parçalandı..

Yanarım, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.9

(sanat+çiçekli bir fidan)

j - Ot

1. Ben şimdi bu varlık denilen Bag-ı İremde
Vahşi bir otum, şüpheli bir hâr-ı mugaylân

Heyecan ve Sükun II, *Heyecan ve Sükun*, s.8

(Şairin kendisi+vahşi bir ot)

k - Çimen

1. Ey çimen gözleri, papatya başı
Bahara benzeyen, yazı andıran

Mağara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.49.

(gözler+çimen)

G - YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

a- Dağ

1. Kar inen dağlar gibi betim benzim ağardı
Ey oğlunu bu derde kurban veren analar!

Dağlık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225.

(şairin kendisi+kar inen dağlar)

2. Ben sıcak bir denize inen budan bir dağım

Eriyen Adam, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.111.

(şairin kendisi+buzdan bir dağ)

3. Sevdiğin gitti, hayatın da elinden gidiyor
Aynılık sırtına çökmüş koca bir dağ mı nedir?

Humma, *Suda Halkalar*, s.36.

(Aynılık+koca bir dağ)

4. Bulutların ardında gün yanmadan söniyor
Höyükler bir dağ gibi uzaktan görünüyor

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.90.

(Höyükler+bir dağ)

5. Çöktüyse hücumunla birer dağ gibi sedler,
Çiğnenmedi at nalları altında cesedler,

Fatih'e Keside, *Heyecan ve Sükun*, s.132.

(Sedler+birer dağ)

6. Bizim de kalbimizi kımıldatır yerinden
Toprağa diz vuruşu dağ gibi bir zeybeğin

Sanat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.7

(zeybek+dağ)

b - Kaya

1. Vurdukça bu engin su harcında
Kalbime denizler dolar, boşalır
Asırlık kayalar gibi içinde
En sonra oyulmuş koğuklar kalır

Denizden Beklediğim, *Çoban Çeşmesi*, s.22.

(Şairin kalbi+asırlık kayalar)

2. Belki benim de vardı coşkun, engin bir çağım
Dalgalardan köpüren, çalkalanan bir umman
Dalgalar geldi, geçti... Fakat seni her zaman
Yalçın bir kaya gibi bağrımda duyacağım...

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.226.

(Sevgili+yalçın bir kaya)

3. Erimiş bir alevken elin, yüzün, yanağın
Nedir yürek yerine taşıdığın bu kaya?

Aşk İlâhileri, s.167, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(sevgilinin yüreği+kaya)

c - Toprak

1. Ben kara toprak gibi o baharla doluydum...
Dört mevsimi bilmeden yaşarken bir bucakta,
Bir gün güller açıldı, bülbüller öttü, duydum...
Anladım ki o benden uzakta... Çok uzakta!

Aşk İlâhileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.166.

(şairin kendisi+kara toprak)

2. Duymamış, belli, hayatında bir eş hasretini,
Yaşamış taş gibi, toprak gibi, mahrum acıdan
Ne bilir bir kağıdın canlara can kattığını?
Başımız dertte şu her gün geciken postacıdan!

Postacı, *Zindan Duvarları*, s.45.

(Her gün geciken postacı+toprak)

d - Uçurum

1. Öttükçe o hasretle genişlerdi, duyardım,
Korkunç uçurumlar gibi rûhumda derinlik

Gurbet, Suda Halkalar, s.44.

(Şairin ruhundaki derinlik+korkunç uçurumlar)

2. Bakıyormuş gibi bir sarp uçurumdan derine
Karanı gözlerim indikçe derin gözlerine

X'in Gözleri, Akarsu, s.53.

(Sevgilinin derin gözleri+bir sarp uçurum)

e - Vahâ, Çöl

1. Uykumda, serâbınla, döner vahâyâ zindan

Ölümle Kalım Arasında, Zindan Duvarları, s.85.

(zindan+vahâ)

2. Ufkumda yanıp tütse de çöllere gibi hasret

Ölümle Kalım Arasında, Zindan Duvarları, s.85.

(hasret+çöllere)

f - Taş

1. Yaşamış taş gibi, toprak gibi, mahrum açıdan

Postacı, Zindan Duvarları, s.45.

(Her gün geciken postacı+taş)

H - GÖKYÜZÜNE AİT UNSURLAR

a - Bulut

1. Hicrân başında kartala benzer ki ye's ile
Sîmânı bir bulut gibi kaplar kanatları

San'atkâr (Yüzü), *Suda Halkalar*, s.146.

(ye's+bulut)

2. Birer küme buluttu sıradağlar yolumda

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

(sıradağlar+birer küme bulut)

3. Ba'zı dolgun, sarışın, beyaz tenli bir kadın
Gözlerde şimşeklenen bir bulut gibi geçer!

Gezdiğim Yer, *Dinle Neyden*, s.29.

(dolgun sarışın beyaz tenli bir kadın+
gözlerde şimşeklenen bir bulut)

4. Bir çöl bulutundan ince peçesi
Hangi rüzgâr esse onu dağıtır

Erzincan Yolunda, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.145.

(sevgilinin ince peçesi+bir çöl bulutu)

b - Ufuk

1. Akşam, kayalıktan süzülüp sâhile indik
Sessizdik, ufuklar gibi durgun ve derindik

Terennümler (I), *Gönülden Gönüle*, s.30.

(şair ve sevgili+ufuklar)

2. Geceden gamlı, ufuktan da derin
Ey elâ gözlü güzeller güzeli!

Balkon, *Suda Halkalar*, s.129.

(sevgilinin gözleri+ufuk)

c - Gök

1. Gök elâ gözleri aksimle dolar, parlardı

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.2

(sevgilinin elâ gözleri+gök)

2. Gökten geniş alınla ne taptın, ne eğildin

Kahramanlar, *Suda Halkalar*, s.78.

(Kahramanların alını+gök)

d - Gökkuşığı

1. Bir çoban yıldızı halinde doğan san'atının

Yedi renk oldu geçen huzmesi menşûrumdan

Üstâd, *Suda Halkalar*, s.30.

(Y.Kemal'in (üstâdın) sanatının huzmesi+

Gökkuşığı (yedi renk))

II. EŞYA

A - SÜS EŞYALARI, DEĞERLİ TAŞ VE MADENLER

1. SÜS EŞYALARI

- a - Kumaşlar
 - a₁ - İpek
 - a₂ - Tül
 - a₃ - Çevre
 - a₄ - Atlas
 - a₅ - Yaşmak, maşlah, ferace
- b - Sırma
- c - Nakış
- d - Tâc
- e - Tuğ
- f - Taht
- g - Halı örneği
- h - Siyah ibrişim
- ı - Tiğ
- j - Sürme

2 - DEĞERLİ TAŞ VE MADENLER

- a - Altın
- b - İnci
- c - Sedef
- d - Zümrüt
- e - Gümüş
- f - Mücevher

B - MADENLER

- 1- a - Tunç
 - b - Çelik
 - c - Demir
 - d - Bakır
 - e - Kömür
- 2 - a - Zincir
 - b - Halka

C - İÇ MEKANA AİT EŞYALAR

- a - Ayna
- b - Perde
- c - Kap
- d - Kâse
- e - Yangından çıkan eşya
- f - Tas
- g - Buhurdan
- h - Kadeh
- ı - Yastık
- j - Beşik
- k - Ot minder
- l - Yatak
- m - Sırça
- n - Piyâle
- p - Anahtar
- r - Saat
- s - Avîze

D - GÜZEL SANATLARLA İLGİLİ OLANLAR

- a - Heykel
- b - Mîmârî ile ilgili olanlar
 - b₁ - Âbide
 - b₂ - Levha
 - b₃ - Tâk
 - b₄ - Set
- c - Müzikle ilgili olanlar
 - c₁ - Erganûn
 - c₂ - Ud
 - c₃ - Ney
 - c₄ - Rübâbın telleri

E - SİLAHLA İLGİLİ OLANLAR

- a - Ok
- b - Haçer
- c - Kılıç

d - Kalkan

e - Mızrak

f - Fişek

F - IŞIK VEREN EŞYALAR

a - Fener

b - Kandil

c - Mum

d - Meşâle

e - Şamdan

f - Fişek

G - DİĞER EŞYALAR

a - Kefen

b - Tabut

c - Kitâbe

d - Mektup

e - Ayet

f - Madde

g - Değirmen taşı

h - Oyuncak

ı - Put

H - DENİZLE İLGİLİ OLANLAR

a - Gemi

b - Kadırga

c - Sandal

I - KESİCİ EŞYALAR

a - Külüng

b - Bıçak

c - Balta

A - SÜS EŞYALARI, DEĞERLİ TAŞ VE MADENLER

1. SÜS EŞYALARI

a - Kumaşlar

a₁ İpek

1. Bir çiçek rikkati sinmiş de ipekten tenine

Melekü'l-Meüt, *Suda Halkalar*, s.23.

(sevgilinin teni + ipek)

2. Niçin böyle yüreğin ipeklerden yumuşak?

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(sevgilinin yüreği+ipek)

a₂ Tül

1. Sevilenler, sevenler uzanır gölgeliğe
Gölgeden tüller çeker her çifte bir çam dibi

Yaz Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.80.

(Çam gölgesi+tül)

2. Düştükçe beyaz omzuna kat kat koyu tüller
Karşında birer tül gibi titrerdi gönüller

Terenümler, *Heyecan ve Sükun*, s.171.

(gönüller+tül)

a₃ Çevre

1. Yapraklarla dökülen acı bir güz yağmuru
Beni gözyaşı içmiş çevrem kadar ıslattı

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.165.

(şâirin kendisi+gözyaşı içmiş çevre)

2. Nasıl sen olmasın halkın gözyaşı?
Kara bir çevredir bulutlar aya

Efemin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.50.

(bulutlar+kara bir çevre)

a₄ Atlas

1. Gönlüne sinerek karın soğuğu
Rengini bırakmış atlas teninde

Güzel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.133.

(sevgilinin teni+atlas)

a₅ Yaşmak, maşlah, ferâce

1. Akşam görünür güller uzaktan bana yaşmak
Hülyalı söğüt dalları maşlahla ferâce

Göksu, *Heyecan ve Sükun*, s.46.

(güller+yaşmak

hülyalı söğüt dalları+maşlahla, ferâce)

b - Sırma

1. Son gülün karşısında son bülbül ah ederken
Sırma saçım bu sabah bahçeme geldi erken

Bugün Yoldan Geçenler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.36.

(sevgilinin saçları+sırma)

2. Gözlerinin zümrüdü, saçlarının sırması

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.142.

(sevgilinin saçları+sırma)

3. Sen bir güneşle çerçevenmiş kadar sıcak
Gün yüzlü, sırma saçlı ve zümrüt bakışlısın!

Has Bahçe I, *Suda Halkalar*, s.90.

(sevgilinin saçları+sırma)

4. Bir gümüş sırmadır saçında her ak
Bir siyah inci giden her mevsim

Şehriyârla Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s. 143.

(sevgilinin saçındaki aklar+gümüş sırma)

5. Ey yolcu, sırma saçları alnında tel duvak
Bir taze öldü, bil ki onun türbesindesin

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.142.

(saçlar+sırma)

c - Nakış

1. Tepelerden yükselen boyun bir sütun gamdı
Karanlık bir nakışın sen ufkun atlasında

Her Türü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.153.

(sevgili (sen)+karanlık bir nakış)

2. Taşa oyulmuş gibi bir gülün nakşı henüz
Bütün çizgileriyle elimde o gizli yüz

Gitti, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.113.

(sevgilinin yüzü+bir gülün nakşı)

d - Tâc

1. Tâc olur AY'la GÜNEŞ alnına her an, yaraşır!

Bir İkincisi, *Zindan Duvarları*, s.64.

(Ay, Güneş+tâc)

2. Omzumda yaslı alnına mehtâb olurdu tâc

Şüphe, *Suda Halkalar*, s.137.

(mehtap+tâc)

e - Tuğ

1. "Doğduğundan beri Tanrı ile boy ölçüşen güneşi"
" Geçirir migferinin tuğ gibi altın tasına"

Denizle Konuşan Adam, *AKAR SU*, s.50.

(Güneş + tuğ)

f - Taht

1. Akşamlar indi, alınımızın tahtıdır kayan

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.15.

(Kaya+taht)

g - Halı Örneği

1. Bir geniş bahçeyi almış içine
Gözlerin bir halı örneği yine

Güzel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.133

(sevgilinin gözleri+halı örneği)

h - Siyah İbrişim

1. Saçın siyah ibrişim
Telini saymak işim!

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.28.

(sevgilinin saç+siyah ibrişim)

İ - Tığ

1. Bildiğim varsa cihan halkı o günden bu güne
Yanarız memleketin tığ gibi GENÇ OSMAN'ına!

Genç Osman, *Zindan Duvarları*, s.5

(Genç Osman+Tığ)

j - Sürme

1. Allığın bizdeki hicrân ateşindendi senin
Tutuşan kalbimizin külleri sürmendi senin

Kalbimizin Külleri, *Suda Halkalar*, s.33.

(Tutuşan kalbimizin külleri (ayrılık ıstırabı)+
Sürme)

2 - DEĞERLİ TAŞ VE MADENLER

a - Altın

1. Yaklaşırken o altın saçlı nârin periye
Düşündüm o gördüğüm şeytan olmasın diye

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.24.

(sevgilinin saçları+altın)

2. Göğsümde başka nefes damarımda başka kan
Kalbimi aydınlatan senin altın başındır

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.141.

(Sevgilinin başı+altın)

3. Altın semâli beldelerin gamlı yolcusu
Rüzgârların yolunda ve bir bağ içindeki

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.13.

(Semâ+altın)

4. Sarıldı akşamın altın kanatlı rüzgârına

Sârâ, *Şarkın Sultanları*, s.23.

(rüzgârın kanatları+altın)

5. Ortalığı basar basmaz sıcaklar
Altın gibi ağırlaşır başaklar

Bizim Köy, *Akıncı Türküleri*, s.25.

(başaklar+altın)

6. Dokuz yıl dudaklarda gezdi benim yerime
Haddeden altın gibi çekilmiş mısra'larım...

Orkestra Dinlerken, *Çoban Çeşmesi*, s.74.

(Şairin mısra'ları+altın)

b - İnci

1. Güneşten gizlenen inci yıldızlar

Gecelerim, Bir Ömür Böyle Geçti, s.75.

(yıldızlar+inci)

2. Hâlâ bize ilhâm ediyor dünkü sevinci
Mehtâbı sedef bir gece, yıldızları inci

Pencereden, Heyecan ve Sükun, s.96.

(yıldızlar+inci)

3. Bir sevinç incilemiş gözleri yaşlar yerine

Büyük Misafir, Suda Halkalar, s.88.

(halkın sevinç gözyaşları+inci)

4. Bir siyah inci giden her mevsim

Şehriyar'a Kaside, Heyecan ve Sükun, s.143.

(giden her mevsim+bir siyah inci)

5. Göynüme dokunmadı göğsümü yırtan eller,
İncimi kaybetmedim kırılma da sedefim

Akarsu, Bir Ömür Böyle Geçti, s.60.

(Şairin gönlü+inci)

C - Sedef

1. Ayşeler var ki, takar kalbini tel tel tığına
Oya işler sedef ellerle gelin yastığına

Ayşeler Kasîde, Heyecan ve Sükun, s.136.

(Anadolunun kızlarının (Ayşelerin) elleri+sedef)

2. Bu elâ gözler ki ay ordan doğar
Bu inci sedefi kadar beyaz el

Genç İken, Bir Ömür Böyle Geçti, s.234.

(sevgilinin elleri+inci sedefi)

3. Gölden bir ince saz koparıırken sedef dişin

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.15.

(sevgilinin dişi+sedef)

4. Göynüme dokunmadı göğsümü yırtan eller

İncimi kaybetmedim kırılma da sedefim

Akarsu, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.60.

(Şâirin göğsü+sedef)

5. Hâlâ bize ilhâm ediyor dünkü sevinci

Mehtâbı sedef bir gece, yıldızları inci

Pencereden, *Heyecan ve Sükun*, s.96.

(mehtap+sedef)

d - Zümrüt

1. Sen bir güneşle çerçevesenmiş kadar sıcak

Gün yüzlü, sırma saçlı ve zümrüt bakışısın!

Has Bahçe I, *Suda Halkalar*, s.91.

(sevgilinin bakışı+zümrüt)

2. Gözlerinin zümrüdü, saçlarının sırması

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, S.142.

(sevgilinin gözleri+zümrüt)

3. İşte gezdikçe bir zaman ikimiz

Bize zümrüt kanat geren dallar

Kış Gezintileri, *Gönülden Gönüle*, s.22

(dallar+zümrüt)

4. Bir gün gemimiz parçalanıp kaldı kenarda

Mihmânız o günden beri zümrüt kayalarda

Çiçekten Adalar, *Heyecan ve Sükun*, s.11

(kayalar+zümrüt)

e - Gümüş

1. Karlı dağlarda çağlayanlar akar
Yayılr ufka bir gümüşten ses

Köyde Kış, *Gönülden Gönüle*, s.34.

(çağlayanların sesi-gümüş)

2. Sen ki en çâlâkısın sâhil-nişin ahûların
Aç da yüz bin kalbi titretsin gümüş bâzûların

Nedim'in Rûhuna, *Şarkın Sultanları*, s.30.

(bâzûlar+gümüş)

f - Mücevher, cevher

1. Yetişir mücevher diye bakışı
İstemem başından başka bir çeyiz

Ahmed'in Müjdesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.144,

(sevgilinin bakışı+mücevher)

2. Cevherlerinin farkı yok alnındaki terden
Tâcın daha kıymetli emin ol ki zaferden!

Taç Giyen Millet, *Suda Halkalar*, s.82.

(alın teri+cevher)

B - MADENLER

1-a - Tunç

1. Onu bir anda çevirmiştir daha dün,
Tunç elin, yalçın iradenle kolundan tutarak...

Ebediyet Yolunda, *Heyecan ve Sükun*, s.155.

(Atatürk'ün eli+tunç)

2. Dövüyor kalbinin örsünde çelik sözlerini
Tunç akisler yayıyor memleketin her taşına

Gazi Söylüyor, *Suda Halkalar*, s.87.

(Atatürk'ün sesi+tunç)

3. Birden eşya karardı, alevler söndü birden
Deminki tunç manzara şimdi baktım demirden

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(kızıl) manzara+tunç

4. Geçer diye süreksiz bir sıtma kalbinizden
Göğsüme ıstırapı tunç alevlerle yazdım

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.6

(ıstırap alevi+tunç)

b - Çelik

- 1 - Dövüyor kalbinin örsünde çelik sözlerini
Tunç akisler yayıyor memleketin her taşına

Gazi Söylüyor, *Suda Halkalar*, s.87.

(Atatürk'ün sözleri+çelik)

- 2 - Zülfünün yay gibi kuvvetli çelik tellerine
Takılan gönlüm asırlarca peşinden gidecek

Fîrâri, *Suda Halkalar*, s.29.

(sevgilinin saçının telleri+çelik)

3 - Sonra göğsünde çelikten mi dökülmüş bu yürek?

Melekü'l-Meut, *Suda Halkalar*, s.23

(sevgilinin yüreği+çelik)

c - Demir

1. İki kolu belimde demirden birer kuşak...

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(sevgilinin iki kolu+demirden birer kuşak)

2. Birden eşya karardı, alevler söndü birden

Deminki tunç manzara şimdi baktım demirden

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(kararan manzara+demir)

3. Son ordumuz o yerde düşmanla karşılaştı

Düşman ateş olsa da Türkler demirdi, taştı

İnönü, *Akıncı Türküleri*, s.50.

(Türkler+demir)

d - Bakır

1. Ne uzun yol yürümüş hâli, ne yorgunluk izi

Saçının rengi bakırdandı, bakırdan derisi

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(sevgilinin saçının rengi+bakır)

2. Yaklaşırken bu bakır tenli güzel kıvrılarak

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(sevgilinin teni+bakır)

e - Kömür

1. Esrârını kaybetti hayâlimde şeref, şan

Rûhumdaki cevher bir ayâr oldu kömürle

II, *Heyecan ve Sükun*, s.8.

(cevher+kömür)

2-a- Zincir

1. Gezdiren rüzgâr gibi üstünde yamaçların
Boynuma çifte zincir çift örgülü saçların

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

(sevgilinin çift örgülü saçları+zincir)

2. Cânâ kâküllerinin halkası zencîr olalı
Esti bir bâd-ı cünûn ömr-ü ser-âzâdımıza

Gazel, Serv-isimin, *Heyecan ve Sükun*, s.159.

(sevgilinin kaküllerinin halkası+zincir)

3. Müjdeler saçları yerden havalandıkça bana
"Bu siyah zincir örülmüş sarışın bir çobana"

Ayşelere Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.136.

(Anadolu kızlarının (Ayşelerin) saçları+siyah zincir)

4. Sarmış beni Mecnûn diye zincir gibi dağlar

Gurbet II., *Suda Halkalar*, s.46.

(dağlar+zincir)

5. Ömrünce neden yılları zincir gibi çektim,
Mâdemki bir aşk uğruna can vermeeycektim?

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

(yıllar+zincir)

6. Ezeli sır bizi bir safta tutan zincirdi

Bâbil, *Heyecan ve Sükun*, s.185.

(Allah'ın birliği (ezeli sır)+zincir)

b - Halka

1. Güldü alımda gezen gözleri mâtemle dolu
Bir kırık halkayı andırdı vücudumda kolu

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.6.

(sevgilinin kolu+bir kırık halka)

2. Beni boğmakta ömür zincirinin halkaları
Bağlıdır halkaya dönmüş seneler birbirine

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.98.

(seneler+halka)

3. Boğdun coşarak düşmanının gayzını kanda...
Derler ki esâret denilen halka cihanda

Kahramanlar Keside, *Heyecan ve Sükun*, s.133.

(esâret+halka)

C - İÇ MEKANA AİT EŞYALAR

a - Ayna

1. Rûhum gümüş bir ayna senin infialine;
Tanzim eder hayatını baktıkça haline

Ayna, Heyecan ve Sükun, s.28.

(Şâirin ruhu+gümüş bir ayna)

2. Bir gümüş aynadır sanki kederim :
Ben orda sizleri görür öperim
Alınlarınızdan, gözlerinizden

Mektuplar, Bir Ömür Böyle Geçti, s.93.

(şâirin kederi + bir gümüş ayna)

3. Kalbin bir aynadır her ıstıraba
Ve âşık kendini orda seyreder...

Kıyas, Bir Ömür Böyle Geçti, s.96.

(sevgilinin kalbi+ayna)

4. Yıllarca süren şi'rini söyler korularda
Bülbülleri, ishakları bir "devr-i kadimin",
Hâlâ duyulur aynalaşan mavi sularda
Seyrettiği üç çifte piyâdeyle Nedim'in...

Göksu, Heyecan ve Sükun, s.46.

(mavi sular+ayna)

b - Perde

1. Dağları sararsa nasıl bir buğu
Ruhuna perdedir yüzün senin de...

Güzel, Bir Ömür Böyle Geçti, s.133.

(sevgilinin yüzü+perde)

2. Bir gün camı açtım ki ufuk bir kara perde

Gurbet, Suda Halkalar, s.44.

(ufuk+bir kara perde)

c - Kap

1. Andırıyor hisarlar birer tütsü kabını
Leylekler ezberliyor Zerdüşün kitabını

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(Hisarlar+tütsü kabı)

2. Ses topladım, renk topladım derinden
Geniş his ve hayâl bahçelerinden...
Fakat artık en görünmez yerinden
Yaralanmış bir kap gibi boşaldım

Alçıdan Heykel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.63.

(Şairin kendisi+en görünmez yerinden yaralanmış bir kap)

d - Kâse

1. Ben ninemden muhabbet dedemden kin almışım
Çini bir kâse kadar başkadır içim dışım

Veraset, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.110.

(Şairin kendisi+çini bir kâse)

e - Yangından Çıkan Eşya

1. Sevdâ başımda ateş, gurbet içimde düğüm
Yangından çıkan eşya gibi kırık döküğüm

Yanarım, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.9.

(Şairin kendisi+yangından çıkan eşya)

f - Tas

1. Sözlerin tatlı fakat sunduğu ma'nalar acı
Döndü mısra'ların elmaslı zehir taslarına...

Değer mi? *Zindan Duvarları*, s.7.

(Şairin mısra'ları+elmaslı zehir tasları)

g - Buhurdan

1. Ey yolcu, rûhum aynı yanan bir buhurdanın

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

(Şâirin ruhu+buhurdan)

h - Kadeh

1. Dünyaya baksan da gülümser gibi
Uzuyor hayatın bir keder gibi
Ellerde dolaşan kadehler gibi
Yıllarca boşaldın, doldun, ey gönül!

Gönül, *Çoban Çeşmesi*, s.101.

(Şâirin gönlü+kadeh)

ı - Yastık

1. Göğsün, dedi sevgili, mermer bir yastık bana

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(Şâirin göğsü+mermer bir yastık)

j - Beşik

1. Kavalım delik deşik
Kucağım sana beşik

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.27.

(Şâirin kucağı+beşik)

k - Ot Minder

1. Çıplak tabiatın orta yerinde
Geniş bir yaylanın ot minderinde

Erzincan Yolunda, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.145.

(Geniş bir yayla+ot minder)

I - Yatak

1. Nice günler bu gölgelik serdi
Bize rahat çimenleriyle yatak

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.7.

(çimenler+yatak)

m - Sırça

1. Gece muzlim şeklini bana çizmezse perde
Sesin bir sırça gibi kırılmazsa içerde

Onu Bir Gün Görmedim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.112.

(sevgilinin sesi+sırça)

n - Piyâle

1. Gül dudaklarda bir piyâle gibi
Dolaşır gizli gizli kahkahalar...

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.35.

(kahkahalar+piyâle)

o - Peymâne

1. Fâruk Cam-ı Cem de safâ bulmayan dile
Peymâne-i ecelle gelen şerbet elverir

Serv-i Simin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.164.

(ecel+peymâne)

p - Anahtar

1. Benzer cihanda bâğ-ı emel kasr-ı cennete
Fârûk onun da bâbını miftah-ı can açar

Gazel, Serv-i Simin, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

(can-anahtar)

r - Saat

1. Sabahleyin uyandırır herkesi
Bizim horoz köyün şaşmaz saati

Bizim Köy, *Akıncı Türküleri*, s.24.

(horoz-saat)

s - Avîze

1. Olur çeşme-i gazalân leyl-i bî mehtâba avîze
Verir bir serv-i sîminden nişân serv-i hıramânlar

Gazel, serv-i Simin, *Heyecan ve Sükun*, s.163.

(Çeşm-i gazalân+leyl-i bir mehtâba avîze)

D - GÜZEL SANATLARLA İLGİLİ OLANLAR

a - Heykel

1. Ben bir edebî heykelim uzviyyeti mermer
Yollarda bütün gün o giden gölgeyi bekler!

Esîr, *Şarkın Sultanları*, s.28.

(Şairin kendisi+edebî heykel)

2. Bir sonbahar akşamı.... Sahillerdeyim
Gamlı bir heykel gibi kayalarla ben

Münvezi, *Dinle Neyden*, s.50.

(Şairin kendisi+gamlı bir heykel)

3. Dinlenirken yosunlu bir ağaç gölgesinde
Andınrdık seneler geçiren heykelleri...

Bir Yolculuk, *Dinle Neyden*, s.23.

(Şair ve sevgili+seneler geçiren heykeller)

4. İki taş heykel oldu vücudumuz kenarda

Suyun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.114.

(Şair ve sevgilinin vücudu+iki taş heykel)

5. Uyuşmuş vücudu buzdan heykeldi
Biraz akşam üstü kendine geldi

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.79.

(Vücut+buzdan heykel)

6. Esiridir bu semavi kızın bütün belde
Bütün baharı yaşatmış bu canlı heykelde

Sâra, *Şarkın Sultanları*, s.23.

(Semâvî kız+canlı heykel)

7. Hepsi Şarkın bir ince heykelidir
Hareketler küçük ve nüktelidir

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.34.

(Sa'd-abad Kadınları+bir ince heykel)

8. Durdunuz, seyrettiniz sıra heykeller gibi

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.5.

(Okurlar+sıra heykeller)

b - Mimari İle İlgili Olanlar

b₁ Abide

1. Tek kudret işlemiş gibi yekpare mermeri
Şahlandı ufkun âbide şeklinde her yeri

Renk Mevsimi, *Heyecan ve Sükun*, s.66.

(ufuk+âbide)

b₂ Levha

1. Yer, gök suların çizdiği bir levha kadar boş
Yollar düşünür, bahçeler ıssız, yalılar boş...

Ayrıldığın Akşam, *Heyecan ve Sükun*, s.56.

(yer, gök+suların çizdiği boş levha)

b₃ Tak

1. Dallar alımda yükselen bir tâk
Aşınamız solan çiçeklerdi!

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.7.

(Dallar+tâk)

b₄ Set

1. Sanıyorsun ki bu gün kadın ruha ma'beddir
Öyle alçakta ki ruhun kocaman bir seddir
Belki bir parça kemik, bir yığın et maksadına

A'ma, *Gönülden Gönüle*, s.25.

(kadın+set)

c - Müzikle İlgili Olanlar

c₁ Erganûn

1. Ne çocuk çığılı duydum, ne kadın hıçkırığı
Erganûn dinlemedin martı sesinden başka

Bir Başka Dünya, Zindan Duvarları, s.3.

(Martı sesi+erganûn)

2. Matemlerinle besteliyor belki her gece
Sahiller erganûnu yapraklar udunu
Zengin süsünle hatırı dolgun vücudunu
Gönlüm bu izbe yolların üstünde bekliyor

Gençlik, Gönülden Gönüle, s.12.

(Sahiller (dalgaların sesi)+ erganûn)

c₂ Ud

1. Matemlerinle besteliyor belki her gece
Sahiller erganunu yapraklar udunu

Gençlik, Gönülden Gönüle, s.12.

(Yaprakların sesi+ud)

2. İÇİMDEN GELEN SES şiirinde şair kendisini
Uda benzeterek temsilî teşbih sanatı yapar.

Suda Halkalar, s.135.

(Şairin kendisi+ud)

c₃ Ney

1. Dağınık saçlarımdan pervâsız esen
Rüzgârların elinde bir kırık neyim

Münzevî, Dinle Neyden, s.50.

(Şairin kendisi +bir kırık ney)

2. Başlıyor ney gibi sîne feryâda

○ mecnun demlerim geldikçe yâda

Ne Kaldı? *Çoban Çeşmesi, Saz Şâirleri, s.97.*

(Şairin sinesi+ney)

c₄ Rûbabın Telleri

1. Kalbimin farkı yok bu gamlı günde

Bir kırk rûbabın son tellerinden

Bir Kitâbe, *Dinle Neyden, s.19.*

(Şairin kalbi+bir kırk rûbabın son telleri)

E - SİLAHLA İLGİLİ OLANLAR

a - Ok

1. Yaydan kopan ok gibi kanat açtım derine
Kapanmak istiyorum bu hızla dizlerine...

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

(Şairin kendisi+yaydan kopan ok)

2. Benim de sevdiğim demler çok oldu
Dilim yay kesildi, sözüm ok oldu...

Vah Ona..., *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.53.

(Şairin sözü+ok)

3. O gün ruhunuzdan taşan kahkaha
Hâlâ bir ok gibi kalbimi deler

Bir Gece, *Çoban Çeşmesi*, s.39.

(Kahkaha+ok)

4. On semli okun temreni on tırnak ucunda

Ölmeden, *Heyecan ve Sükun*, s.15.

(On parmak+on semli ok)

5. Sularda ansızın güneş eridi
Bu gurûb içimde tılsımlı bir ok

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.45.

(Gurûb+tılsımlı bir ok)

b - Hançer

1. Bölerim hançer gibi ortalığı ikiye
Koşarım haykırarak şehrin geçitlerinden

Lânete Mahkûm, *Bir Ömür Böyle Geçti* s.105.

(Şairin kendisi + hançer)

2. Çarpanların başını parçaladı bir anda

Sivri bir hançer gibi pençemizdeydi dağlar

Yerde, Her Yerde Kahraman- *Çoban Çeşmesi*, s.63.

(Dağlar+sivri bir hançer)

3. Sevgi bir hançer olsun, ayrılık başka hançer

Buluşsun can evimde ye'sin iki kışkacı

Zehir ve Şarap, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.101.

(Sevgi+hançer) (ayrılık+hançer)

4. Yine vermiş bir asır-dfide silah ellerine

Yine kalkanları Kur'an, yine hançerleri din!

Kara Kuvvet, *Suda Halkalar*, s.83.

(Din+hançer)

5. Seni ben bekliyorum göğsüm açık, bağrım açık

Hançer ol, göğsüme saplan! Ecel ol, karşıma çık!

Da'vet, *Suda Halkalar*, s.25.

(Sevgili+hançer)

c - Kılıç

1. Ucu göğsünde duran bir kılıcım pençende

Bakışın benden uzaklaşsa da gönlün bende

İstesem, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.26.

(Şairin kendisi+ucu (sevgilinin) göğsünde duran kılıç)

2. Kılıç gibi ortaya fırlattı gövdesini

Çağırıldı Türk olanı yükselterek sesini

Kara Fatma, *Akıncı Türküleri*, s.61.

(Kahraman Anadolu Kadını (Kara Fatma)+Kılıç)

3. Solunda bir kılıç gibi sallanan

Tek kolu anlattı bu bir yiğitti

Kolsuz, Bir Ömür Böyle Geçti, s.55.

(Yiğidin sallanan tek kolu+kılıç)

d - Kalkan

1. Yine vermiş bir asır-dîde silah ellerine

Yine kalkanları Kur'an, yine hançerleri din!

Kara Kuvvet, Suda Halkalar, s.83.

(Kur'an+kalkan)

e - Mızrak

1. Her mısraın sonunda kalbimiz bir parçası

Bir mızrağın ucundan sızan bir damla kandı!

Okuyanlara, Bir Ömür Böyle Geçti, s.5.

(Mısra+mızrak)

f - Yay

1. Benim de sevdiğim demler çok oldu

Dilim yay kesildi, sözüm ok oldu...

Vah Ona... Bir Ömür Böyle Geçti, s.53.

(Şairin dili+yay)

F - IŞIK VEREN EŞYALAR

a - Fener

1. Şerefini bir fener gibi başında yakmış,
Yatarken yerde gördüm bu evliyâ adamı

Serseri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.56.

(Şeref+fener)

2. Uzanır ezan vakti musluğa doğru yüzler
İçinde bir mum yanan kağıt fenerden sarı

Ishakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.86.

(Musluğa doğru uzanan yüzler+
içinde bir mum yanan kağıt fener)

3. Birer kağıt fenerdir meyvalar dal ucunda

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

((dal ucunda) Meyvalar+birer kağıt fener)

b - Kandil

1. Ey yolcu ruhum aynı yanan bir buhurdânın
Bir kandilim, bir makberin üstünde sâde ben

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

(Şair+kandil)

2. Gönümde emel bir sarı kandil gibi yandı
Mâziyi bu günden yaşamak hissim uyandı

III, *Suda Halkalar*, s.9.

(Emel+bir sarı kandil)

3. Bir dikene razıyken gönüm arkanda üzgün
Her gördüğün mezara gül attın demet demet
Anladım ruhum ancak tenden ayrıldığı gün
Yanacak baş ucumda kandil gibi merhamet

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.169.

(Merhamet+kandil)

c - Mum

1. Rüzgârda alevini savuran bir mum gibi
Ruhum istikametsiz cereyanlar içinde

Ruhumda Kış Yaz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.231.

(Şairin ruhu+mum)

2. Yeni bir zevk ile yükseldiği an sanatının
Nurumuz farkı yoktu heman sönük bir mumdan

Üstad, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.30.

(Şairin sanatı (nûru)+sönük bir mum)

3. Hiç yanmamış bir mumsun sen gümüş şamdanında

Yerden Göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.157.

(Sevgili (sen)+hiç yanmamış bir mum)

d - Meşâle

1. Yoktan var oldu tabiatte hüsn ü ân :
Mevsim başında meş'aleler çekti erguvân

Renk Mevsimi, *Heyecan ve Sükun*, s.66.

(Erguvân+meşâle)

2. Hepsi nûrunla kılıçlar kuşanan meşâledir
Kı cihan kasrını virane görür tahtı sedir

Hayır Dua, *Heyecan ve Sükun*, s182.

(Allah'ın elçileri (hepsi)+kılıçlar kuşanan meşâle)

e - Şamdan

1. Ne mübarektir o saçlar ki latif akşamdan
Ve o gözler ki haşriminde yanar bir şamdan

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.191.

(Yusuf'un gözleri+şamdan)

f - Fişek

1. Kandilli göklerden uçan her sehâb
Boşluğa atılan birer fişektî

Bir Gece, *Çoban Çeşmesi*, s.38.

(Sehab+boşluğa atılan birer fişek)

G - DİĞER EŞYALAR

a - Kefen

1. Takvimden kefen gibi sıyırdığım her yaprak

Takvim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.94.

(Takvim yaprağı+kefen)

2. Güneşi sarsa da kefen bulutlar

Doğardın ay gibi düşüncemize

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.102.

(Bulutlar+kefen)

b - Tabut

1. Karacaahmedin ıssızdır yolu

Ve içi bir tabut kadar serindir

Karacaahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.72.

(Karacaahmet+tabut)

c - Kitâbe

1. Bir kitâbe kokusu duyuluyor yazında

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.93.

(Seyhoğlu Satılmış'ın) yazısı+kitâbe

d - Mektup

1. Yerlerde gezen hâtıralar var korulukta:

Yapraklar atılmış nice mektuplara eştir.

Kış Bahçeleri, *Heyecan ve Sükun*, s.93.

(Yapraklar+atılmış nice mektup)

e - Ayet

1. Gitgide birer âyet gibi derinleştiler

Yüzlerdeki çizgiler, gözlerdeki çizgiler

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.89.

(Yüzlerdeki, gözlerdeki çizgiler+birer âyet)

f - Madde

1. Gönül de madde gibi her ne yükletsen taşır

Yalnız sütle yaşamak hastalara yararır...

Mustarıpler-Aşık, Çoban Çeşmesi, s.8.

(Gönül+madde)

g - Değirmen taşı

1. Sen değirmen taşısın!

Yavukluya Maniler, Akıncı Türküleri, s.29.

(sevgili (sen)+değirmen taşı)

h - Oyuncak

1. Yol devâmınca Boğaz sahili bahçem, havuzum

Sular üstünde oyuncak: Sarıyer, Altinkum

Bir Ömürlük Gün, Heyecan ve Sukun, s.42.

(Sarıyer, Altinkum+sular üstünde oyuncak)

ı - Put

1. İnce bir kızdı bu, solgun sarı, put gibi lâl

Sanki ruhumdan uzak sisli bir akşamdı "Nihâl!..

Bir Macera, Gönülden Gönüle, s.2.

(Nihâl+put)

H - DENİZLE İLGİLİ OLANLAR

a - Gemi

1. Başiboş dalgaların sürdüğü sarhoş gemiyiz
Ömrümüz geçti atılmakla fenerden fenerle!

Işık Aşkı, Zindan Duvarları, s.15.

(Yassıada mahkûmları+sarhoş gemi)

2. Bir havz-ı ateşinde veraktan sefînerler

Serv-i Sîmin, Gazel, Heyecan ve Sükun, s.162.

(verâk+sefine)

b - Kadırga

1. Yelkenli kadırgalar gibi Karadeniz'de
Çöktü yanan bulutlar kırmızı, mor, turuncu

Fırtınadan Sonra, Bir Ömür Böyle Geçti, s.64.

(yanan bulutlar+yelkenli kadırgalar)

c - Sandal

1. Rûhumuz enginlere açıldı sandal gibi

Suyun Üstünde Mısralar, Bir Ömür Böyle Geçti, s.114.

(Şair ve sevgilinin ruhu+sandal)

I - KESİCİ EŞYALAR

a - Külüng

1. Delmek için nefesim yetti külüng yerine

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

(şâirin nefesi+külüng)

b - Bıçak

1. Ey çoban bıçaktan keskin sesinle
Delinmiş deşilmiş çaldığın kaval

Tutuş, Yan, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.70.

(çobanın sesi+bıçak)

c - Balta

1. Palalar kocaman balta kadardı

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.54.

(palalar+balta)

III. MÜCERRET UNSURLAR

A - DİNÎ KAVRAMLAR

- a - Cennet, Bağ-ı İrem, ravza-ı Rıdvan
- b - Cehennem
- c - Tanrı, İlâh, İlâhe
- d - Melek
- e - Şeytan, ifrit
- f - Mahşer, kıyâmet
- g - Mâverâ

B - HİS VE HAYÂL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

- a - Hayâl
- b - Gam, mâtem, ıstırap
- c - Aşk, sevgi, sevdâ, ceriha-i dil
- d - Gönül
- e - His
- f - Hırs, durgunluk
- g - Tesellî

C - DURUM İFADE EDEN KAVRAMLAR

- a - Ölüm
- b - Leke
- c - Zulmet
- d - Uzlet
- e - Şeâmet
- f - Tehlike

D - ZEHİR

- d₁ Panzehir, ilâç, iksîr

E - MASAL UNSURLARI

- a - Dev
- b - Tılsım, büyü, sihir
- c - Hayâlet
- d - Peri

F - DİĞER KAVRAMLAR

- a - Sır

- b - Oyun
- c - Bağ, şerid
- d - Rüyâ
- e - Merhale

G - HASTALIK İSİMLERİ

- a - Sar'a
- b - Tâûn
- c - Cüzzam
- d - şerha

H - FELSEFİ KAVRAMLAR

- a - Adem
- b - Lâyemût

A - DİNİ KAVRAMLAR

a - Cennet, Bâg-ı İrem, Ravza-ı Rıdvan

1. Uzak bir cennetsin gurbetimde sen
Kavuşmak bir ümid ölürsem bile

Aynılık, *Dinle Neyden*, s.46.

(sevgili (sen)+uzak bir cennet)

2. Zulmette elâ, gölgede mâviydi o gözler
Cennetle cehennemle müsaviydi o gözler

Terennümler VII, *Heyecan ve Sükun*, s.172.

(sevgilinin gözleri+cennet)

3. Biz cenneti aşkında bulan sevgililerdik

Terennümler I, *Gönülden Gönüle*, s.31.

(aşk+cennet)

4. Şarkın bu sevimli, güzel köyünün
Cenneti andıran bir akşamıydı

Serenat I, *Çoban Çeşmesi*, s.31.

(köy akşamı+cennet)

5. Süzülün pây-ı Leyla haymeden vadiye bir kerre
Kalır mahsûd-ı cennet kârban geçmez beyâbanlar

Gazel (Nihad Sami'ye), *Heyecan ve Sükun*, s.163.

(kârban geçmez beyâbanlar+mahsûd-ı cennet)

6. Gölgeler cenneti olmuştu bütün karşıkî yar

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

(yar+gölgeler cenneti)

7. Rab değil miydi ezelden bize âmâde eden
Cennetin benzeri dünyayı duâ beklemeden?

Tevekkül, *Heyecan ve Sükun*, s.179.

(dünya+cennet)

8. Bu güzel damlanın insanda karar ettiği gün
Alemin her yeri cennetti ve her devri düğün

Bâbil, *Heyecan ve Sükun*, s .185.

(Âlem+cennet)

9. Ben şimdi varlık denilen bağ-ı İremde

II, *Heyecan ve Sükun*, s.8.

(Varlık+Bağ-ı İrem)

- 10.Dileğin ve ahile mahsulüne el koy ki bu bağ
Ey melek-çehre, senin Ravza-i Rıdvandır!"

Yusuf ve Zeliha,*Heyecan ve Sükun*, s.192.

(Zeliha'nın varlığı (bu bağ)+Ravza-i Rıdvân)

b - Cehennem

1. Yaman Türk topçusu "Kara Cehennem"
Attığı gülleyle işi başardı

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.57.

(Türk topçusu+Kara Cehennem)

2. Ağızlar bir cehennem, gözler ateş çanağı
Toprağı sarsıyordu bir gürültü sağnağı

Kara Fatma, *Akıncı Türküleri*, s.62.

(ağızlar+bir cehennem)

3. Biz değil miydik uyup hırs ü hevâ ejderine
Benzeten cenneti bir günde cehennem yerine?

Tevekkül, *Heyecan ve Sükun*, s.179.

(Dünya (cennet)+cehennem)

4. Şairim! Mangalı eş... Küllenecek nerdeyse

- Daha dün vardı cehennem kadar üstünde ateş

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.98.

(şairin gönlü (mangal)+cehennem)

5. Üç yüz altmış beşe bölmüşler azâb ejderini

Senenin her günü bir pençesi olmuş kaderin

Bir cehennem ki yakar ruhu da yanmaz alevi

Böyle bir haile görmüş mü senin şâh-eserin?...

Ey Dantel, *Zindan Duvarları*, s.51.

(Kader+azap ejderi, cehennem)

c - Tanrı, İlah, İlâhe

1. Tanrı gibi görünüyor her yerde,

Topraklarda, denizlerde, göklerde

Gönül tapar kendisinden geçer de

Hangi yana göz dalarsa : Atatürk!

Atatürk, *Akıncı Türküleri*, s.36.

(Atatürk+Tanrı)

2. Manend-i ilah perde-puşuz

Asâr üzerinde adımız yok

Hüseyin Pektaş'a Gazel, *Akar Su*, s.58.

(şâirler+ilâh)

3. O beyaz tenli şark ilâhesine

O derin gözlü şehriyâr'a vedâl

Şehriyar'a Vedâ, *Şarkın Sultanları*, s.8.

(sevgili (şehriyar)+Şark ilâhesi)

4. Sarayın genç ilâhı şehzâde

Nice sermest-elinde bir bâde-

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.38.

(şehzade+sarayın genç ilâhı)

5. Yaslanır bir buluttan bir buluta başınız
Gövdemiz Tanrım gibi gökte yaşardı, Dağlar!

Dağlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.107.

(dağlar+Tanrı)

d - Melek

1. Yuvamı çiçekledim, sen bir meleksin diye

Sen Neredesin?, *Çoban Çeşmesi*, s.51.

(sevgili (sen)+melek)

2. Annesi dün Zeynep'e
"Melek yavrum!! diyordu

Melek, *Çoban Çeşmesi*, s.59.

(Zeynep+melek)

3. Ey melek-çehre senin Ravza-i Rıdvanındır!"

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.192.

(Yusuf'un) çehresi+melek)

4. Bir yandan açık kalbimi hicrân oku deldi,
Bir yanda kanat gerdî melekler gibi nisan!

Temennümler V, *Heyecan ve Sükun*, s.171.

(Nisan+melek)

e) Şeytan, İfrit

1. Bütün hisler soğuk bir nefesle çalkalandı :
Bu katın ta çocukken taşıdığım şeytandı!

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.26.

(kadın+şeytan)

2. Beni yüksek semâvî bir sır gibi dinledi
Gördüğün şey çocuğum, "işte şeytandır" dedi.

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.24.

(Kadın (gördüğün)+şeytan)

3. O devir, kalbin eser verdiği bir mevsimdi
Bir ikiz şeytanat olmuş kadın erkek şimdi

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.192.

(kadın-erkek+ikiz şeytanat)

4. Zaman vücudu sarıp dişleyen bir ifritmiş
Ya eskimiş, ya çürümüş , ya mahvolup gitmiş
Çocukluğumdaki gözlerle gördüğüm dünya

Çocukluğumdaki Gözlerle, *Heyecan ve Sükun*, s.37.

(zaman+vücudu sarıp dişleyen ifrit)

f - Mahşer, kıyâmet

1. Mahşerin mahşeri günlerle, kıyamet geceler

Korkunç, *Zindan Duvarları*, s.59.

(günler+mahşer) (geceler+kıyamet)

g - Mâverâ

1. Çıkarkan o ıssız beyaz dağlara
Yükselir gibiydim mâverâlara

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.84.

(beyaz dağlar+mâverâ)

B - HİS VE HAYÂL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

a - Hayâl

1. Bir hayâl gibiyim kabrin üstünde
Uzağım gençliğin emellerinden

Bir Kitabe, *Dinle Neyden*, s.19.

(şairin kendisi+hayâl)

2. Yaraşır, bilirim, sonbahara gam :
Geçerim bir hayâl gibi kenardan

Benimle Eylül, *Dinle Neyden*, s.13.

(şairin kendisi+hayâl)

3. Demiş ki yedi gün beklesin karda
Beklesin bir hayâl gibi rüzgârda

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.84.

((Aşık)+hayâl)

4. Gözlerde bir hayâl gibi canlanır
Endülüs, Endülüs... Güzel Endülüs!

Serenat (II), *Çoban Çeşmesi*, s.32.

(Endülüs+gözlerde bir hayâl)

5. Güneş yeşil yollarda dalgın adımlar ile,
İlk sevgiye yol alan bir genç hayale benzer...

İlkbahar Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.80.

(Güneş+bir genç hayâl)

b - Gam, matem, ıstırap

1. Kalbinde keder ben, ruhunda gam ben

Aya Manzûmeler (III), *Çoban Çeşmesi*, s.47.

(şairin kendisi+keder, gam)

2. Tepelerden yükselen boyun bir sütun gamdı

Her Türlü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.153.

(sevgilinin boyu+bir sütun gam)

3. Ezelf bir ıstırap, imkânı var mı dinsic?

Sen ki ey çulsuz gezen, ıstırâbın kendisisin

Pek Çokları, *Çoban Çeşmesi*, s.9.

(Yoksul insanlar (çulsuz gezen)+ıstırâb)

4. Onsuz geçen bir ömrü uzaktan hayâl ile

Duydumdu aynı mâtemi Yahya Kemâl ile

Gençlik (I), *Gönülden Gönüle*, s.13.

(sevgiliden uzaktayken duyduğu mâtem+

Y.Kemâl'in mısralarında duyduğu matem)

c- Aşk, sevgi, sevdâ, ceriha-i dil

1. Gelince hüsn ile aşk ansızın nazar nazara

Bir ân içinde döner karşılıklı aynalara

Hüsn ü Aşk, *Heyecan ve Sükun*, s.14.

(hüsn+aşk)

2. İlk sevgiye benzeyen ilk acı, ilk ayrılık!

Yüreğiminin yaktığı ateşle hava ılık

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.87.

(ilk acı, ayrılık+ilk sevgi)

3. Enginlere kalb olduk, esen rüzgâra sindik,

Sevdaya yakın bir heyecan vardı sesinde...

Terennümler (I), *Gönülden Gönüle*, s.30.

(sevgilinin sesindeki heyecan+sevda)

4. Her lale bir ceriha-i dilden nişân verir

Serv-i Simin, *Gazel, Heyecan ve Sükun*, s.162.

(lâle+ceriha-i dil)

d - Gönül

1. Atımız, gönlümüz gibi kanatlı,
Dağları ovaya serer, geçeriz.

Atlıların Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.7.

(Akıncıların atı+gönül)

e - His

1. Duyuyorum bu akşam din gibi, sevdâ gibi
Ne duyarsa içinden bir mecusi rahibi :

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.90.

(şairin hisleri+bir mecûsî rahibinin hisleri)

f - Hırs-durgunluk

1. Kaç manzara geçmişse çocukken gözümüzden
Son çağda da onlar kalıyor bizde kalırsa
Üstün buluyor benliğim âlemde bu yüzden
Sahildeki durgunluğu engindeki hırsa

II, *Heyecan ve Sükun*, s.8.

(şairin çocukluk günleri+sahildeki durgunluk)

(şairin olgunluk çağı+engindeki hırs)

g - Tesellî

1. Bana son tesellî ölüm olsa da
Gülümün üstüne gül koklamam ben!

Aya Manûmeler (III), *Çoban Çeşmesi*, s.47.

(Ölüm+son tesellî)

C - DURUM İFADE EDEN KAVRAMLAR

a - Ölüm

1. Teması korku veren tatlı bir ölüm kadar
Daha hoştur kalbime görünüşün uzaktan...

Ölümü Hatırlatan Kadın, *Çoban Çeşmesi*, s.30.

(sevgilinin uzaktan görünüşü+tatlı bir ölüm)

2. Bir ölüm meltemi hâlinde eserken nefesin
Ömrü bir dal gibi bîçârelerin sallanıyor

Melekü'l-Mevt, *Suda Halkalar*, s.23

(sevgilinin nefesi+bir ölüm meltemi)

3. Bir kadın sevmek ölümdür bence

Nedim'e Dâir, *Şarkın Sultanları*, s.32.

(bir kadın sevmek+ölüm)

4. Yaklaşan bir ölüm gibidir gece
Sahilde öksürür dalgalar sık sık

Hicran, Akşamı, *Dinle Neyden*, s.52.

(gece+ölüm)

5. Gizli bir hüzn ile titrerdi kafesler, camlar
Daha sessizdi ölümden bu siyah akşamlar

Gençlik (2), *Gönülden Gönüle*, s.14.

(siyah akşamlar+ölüm)

6. Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü
Kar değil gökyüzünden yağan beyaz ölümdü

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.91.

(kar karanlığı+beyaz ölüm)

7. Boşlukta varlığım, ölümün canlı şeklidir
Her ânı bir kutup gecesinden süreklidir

Ayna, *Heyecan ve Sükun*, s.29.

(şâirin boşlukta varlığı+ölümün canlı şekli)

b - Leke*

1. Verdım kararımı dönmemek için
Lekeydi bu dönüş bir erkek için...

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.85.

(dönüş+leke)

2. Çalışkan ellerine bakanlar kirlı derler,
Leke derler alınındaki güneş karaltısına

Oğluma, *Çoban Çeşmesi*, s.17.

(güneş karaltısı+leke)

c - Zulmet

1. Ömre bedel bir yılın yaza benzer güzünde
Ben varım zulmet gibi onu sarmış hüzünde

Hâtıra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.118.

(şairin kendisi+zulmet)

2. Rûhum ki her arzûsunu râm etti gurûru
Râm etti muhîtinde bu gün zulmete nûru

IV, *Suda Halkalar*, s.11.

(gurûr+zulmet)

d - Uzlet

1. Günlerce uzakta
Yorgun biri uzlet gibi yalnız yaşamakta

Gurbet III, *Suda Halkalar*, s.48.

(şâir (yorgun biri)+uzlet)

* Leke, istenmeyen bir durumu ifade ettiği için bu bölümde incelenmiştir.

e - Şeâmet

1. Bir şeâmet gibi girmişti kapımdan içeri
İki eş gölge, Nihal'in oda hizmetçileri

Gençlik (2), *Gönülden Gönüle*, s.15.

(İki eş gölge (Nihal'in oda hizmetçileri)+şeâmet)

f - Tehlike

1. Bir beyaz tehlikedir kalbe giren, fikre giren
Uyuşukluk getiren his ve hayâl ejderine :
Kadın en yırtıcı seyyâhı yolundan çeviren
Ve koyan kendini en şanlı hedefler yerine!

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.99.

(Kadın+bir beyaz tehlike)

D - ZEHİR

1. Kıza günden güne zehr oldu derdi,
Yine kuş açılan camdan girerdi

Serçe İle Kız, Çoban Çeşmesi, s.58.

(dert (aşk)+zehir)

2. Her kederden o da bir damla zehir tatmıştı
Bütün esrârını bir gün bana anlatmıştı :

Bir Macera, Gönülden Gönüle, s.4.

(keder (aşk)+zehir)

3. Acı bir zehirdi bütün gamımız
Bir damla tatmadan bizi mest eder...

Ayrılık, Dinle Neyden, s.45.

(gam (ayrılık acısı)+acı bir zehir)

4. Asaba işleyen bir zehir gibi
Duyduğum hepsinde başka bir acı...

Geceyle Ben, Dinle Neyden, s.56.

(Ayrılık acısı+asaba işleyen bir zehir)

5. Bir damla zehir imiş süzülen gözlerin bile

Bir Bağ İçindeki, Şarkın Sultanları, s.16.

(sevgilinin süzülen gözleri+bir damla zehir)

6. Şimdi sarhoş gibiyim ben bu zehr ile
Kalbimi günden güne dağlar şüpheler...

Şüphe, Dinle Neyden, s.58.

(şüphe+zehir)

7. Neş'eniz zehirdir bu hâle karşı

Aya Manzûmeler, (I), Çoban Çeşmesi, s.46.

(neş'e+zehir)

8. Her gün alında zehirden acı rüzgârlar esen
Gurbet akamlarının bağır yanık yolcusuyum

Yolcu, *arkın Sultanları*, s.20.

(rüzgârlar+zehir)

9. Sana bir damla zehirdir bu geçen yirmi senen

A'ma, *Gönülden Gönüle*, s.24.

((irin) geçen yirmi senesi+bir damla zehir)

d₁ Panzehir, ilac, iksr

1. Her derde panzehir gelen ul tebessümün
Binbir iekle kaynamı efsunlu bir if

Sina'ya İnen Nr, *Heyecan ve Sükun*, s.22.

(sevgilinin ulvî tebessümü+panzehir)

2. Asabî elleriniz elimde esîr
Geziyor salanmda ılık bir nefes
Bilmiyorum, nereden hangi mukaddes
Bir menba'dan geliyor bu tatlı iksr?

İthf, *Dinle Neyden*, s.21.

(sevgilinin ılık nefesi+tatlı iksr)

3. Bse en son ilc imiş derde

Sa'd-abad Kadınlar, *arkın Sultanları*, s.39.

(bse+ilc)

E - MASAL UNSURLARI

a - Dev

1. Düşmanların karşısında boyunu
Bir dev gibi göstermeye hazır ol!

Hazır Ol! Akıncı Türküleri, s.40.

(Türk askerinin boyu+dev)

2. Nice tüysüz yiğitler yılmadı cenk devinden

Çanakkale, Akıncı Türküleri, s.48.

(cenk+dev)

3. Bir siyah dev gibi yaklaştığı esnâda gece
Rûhum işkencededir, benliğim işkencededir...

Talas Bağlarında Batı, Suda Halkalar, s.21.

(Gece+bir siyah dev)

4. Yorgun deniz uyurken bir dev gibi ilerde

Fırtınadan Sonra, Bir Ömür Böyle Geçti, s.64.

(yorgun deniz+dev)

b - Tılsım, büyü, sihir

1. Aşkımız bir güneştir her çiçeğe renk veren
Her kuşa âhenk veren o tılsımdır, o hızdır

Aşk İlahileri, Bir Ömür Böyle Geçti, s.168.

(Şair ve sevgilinin aşkı+tılsım)

2. Göz süzmelerin bir büyü her genç üzerinde

Nergis, Şarkın Sultanları, s.12.

(sevgilinin göz süzmeleri+büyü)

3. Rûhuma bir sihir gibi kaydınız
Gecenin şi'rini engin denizle

Bir Gece, Çoban Çeşmesi, s.38.

(Gecenin şi'ri (engin denizin sesi)+sihir)

c - Hayâlet

1. Bir hayaletti sanki kara bahtın sildiği

Duyulmadı bir evden bir sesin eksikliği

Bir Genç Kıza Mersiye,, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.236.

(kara bahtın sildiği (kız)+hayalet)

d - Peri

1. Zafer dedikleri kahraman peri

Susandan kaçır da çoşana gider

Zafer Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.19.

(zafer+kahraman peri)

F - DİĞER KAVRAMLAR

a - Sır

1. Sevdâmızı hatırlatan kuytu bir yerden
Bir sır gibi fısıldanır yavaşça adım

Uzaktan, *Dinle Neyden*, s.31.

(şairin adı+sır)

2. Ertesi gün düşündüm bu kadın vücudunu
Köyde bir ihtiyara sorduğum zaman bunu
Beni yüksek semâvî bir sır gibi dinledi
Gördüğün şey çocuğum, "işte şeytandır!" dedi.

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.24.

(şairin sözleri+semâvî bir sır)

3. Güneşten gizlenen inci yıldızlar
Şimdi bir sır gibi çıkar meydana

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.75.

(inci yıldızlar+sır)

b - Oyun

1. Nasıl haber vermezse göğüsler çarpışından,
Bize oyun görünür facialar dışından!

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.67.

(facialar+oyun)

2. Gazi, şenit doldurmuştur soyunu,
Savaş nedir? Türk'ün eski oyunu!

Hazır Oll, *Akıncı Türküleri*, s.40.

(savaş+Türk'ün eski oyunu)

c - Bağ, şerid

1. Seni bir bağ gibi yollar bana bağlar candan
Sen açıldııkça bu bağlar gerilir bir yandan

İstesem, *Suda Halkalar*, s.26.

(yollar+bağ)

2. Yollar bir şerid gibi ufka bağladı bizi

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

(yollar+şerid)

d - Rüyâ

1. Bir göğüs geçirerek derim ki : "Yine varım
Fakat bir rüya gibi şimdi kaybolacağım"

Eriyen Adam, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.111.

(şair+rüya)

e - Merhâle

1. Ancak bana bir merhâle olmuştu kadınlar

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.8.

(kadınlar+merhale)

G - HASTALIK İSİMLERİ

a - Sar'a

1. Ey kadından susamış gönlüne şefkat dilenen
Bil ki bir sar'adır a'saba kadın merhameti

A'mâ, *Gönülden Gönüle*, s.24.

(kadın merhameti+sar'a)

2. Bir sinir sar'asıdır bil ki bu gün tat dediğin

Hummâ, *Suda Halkalar*, s.37.

(tat (aşk)+sinir sar'ası)

b - Tâûn

1. İtrnla doldurursun geçtiğin yolu
İsmi tâûn gibi anar her diyâr

Şüphe, *Dinle Neyden*, s.58.

(sevgilinin adı+tâûn)

c - Cüzzâm

1. Merdî, nâmerdi cüzzamlar gibi terketti bizi
Bizi yalnız bırakıp gitmedi yalnız Yaradan

Yalnız O, *Han Duvarları*, s.162.

(İnsanlar (biz)+cüzzam)

d - Şerha

1. Hazan ermek değil Fârûk fasl-ı zemherir olsa
Kapanmaz şerhalardır çâk çâk olmuş grîbanlar

Gazel (Nihad Sami'ye), *Heyecan ve Sükun*, s.163.

(çâk çâk olmuş grîbanlar+kapanmaş şerhalar)

H - FELSEFİ KAVRAMLAR

a - Adem

1. Ne civarda bir köy var, ne bir evin hayali
Sonum ademdir diyor insana yolun hâli

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

(yolun hâli+adem)

b - Lâyemût

1. Geçen zamanla ne kaybetti rûhumun güneşi?
Muhabbetim de cemâlin de lâyemûtun eşi...

Hüsnü Aşk, *Heyecan ve Sükun*, s.13.

(şâirin muhabbeti, sevgilinin güzelliği+lâyemût)

IV - İNSAN VE İNSANA AİT UNSURLAR

A - İNSANA AİT DURUMLAR VE ÖZELLİKLER

- a - Esir, mahkûm, muhafız, ikfil
- b - Ölü, yetim cenâzesi
- c - Öksüz
- d - Dul
- e - Genç kız
- f - Yolcu
- g - Sürgün
- h - Gelin
- ı - Körpe bir çocuk
- j - Vahşi
- k - Deli
- l - Şikâr
- m - Küçük bir misafir

B - İNSANA AİT UZUVLAR

- a - Gözyaşı
- b - Göz
- c - Yüz
- d - Saç
- e - Sınır
- f - Damar
- g - Kan
- h - Alın
- ı - Dudak
- j - Endâm
- k - Göğüs
- l - Bilek

C - ÜNVAN VE MESLEK İSİMLERİ

- a- Çoban
- b - Kahraman
- c - Sultan, mihrâce

d - Gönül korsanı

e - Dâye

f - Sihirbaz

g - Derebeyi

D - YAKINLIK İFADE EDEN KAVRAMLAR

a - Aşina, dost, arkadaş, yoldaş

b - Eş, yâr, ağyâr

c - Kardeş, dişi-erkek bir ikiz

E - DİNİ PAYELER

a - Nebî

b - Derviş

c - Havâri

F - ÖZEL İSİMLER

a - Meryem

b - Belkıs

A - İNSANA AİT DURUMLAR VE ÖZELLİKLER

a - Esir, mahkûm, muhafız, iklîl

1. Yüksel ki bu gurbette esirin gibi dâim
Senden gelecek mâteme bir canla fedâyım!

IV. *Suda Halkalar*, s.12

(şairin kendisi+esir)

2. Bir gümüşe satılmış esirim şimdi Çin'de...

Rûhumda Kış Yaz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.231.

(şairin kendisi+bir gümüşe satılmış esir)

3. Gömdüler ruhumu yüz bir sene mahkûm gibi
Cismim ayrılrsa da ruhum kalacak zindanda

Rûhun Ölümü, *Zindan Duvarları*, s.2.

(şairin kendisi+mahkûm)

4. Biz şimdi ilk esiriniz aşkınla ağlayan

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.15.

(aşıklar (Biz)+ilk esir)

5. Fethetmedin İstanbul'u yalnız bu seferle
Serhaddini tuttun vatanın aynı zaferle
Tuttun ve muhafız gibi durdun baş ucunda
Fatih kılıcın kabzası hâlâ avucunda!

Fatih'e Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.132.

(Fatih+muhafız)

6. Ufkun üstünde güneş secde eden bir iklîl
Parlayan körfeze çizmişti alevden bir nil

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

(Güneş+secde eden bir iklîl)

b - Ölü, yetim cenâzesi

1. Mezarda ölü gibi yalnız kaldım odamda
Yanan alnım duvarda, sönen gözlerim camda

Sen Neredesin?, *Çoban Çeşmesi*, s.51.

(şâirin kendisi+ölü)

2. Uyuşmuştu tekmîl vücudumda kan
Bir ölü gibiydim kalktığım zaman

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.85.

(âşık+ölü)

3. Dün kayalar uzaktan ses verirdi sesine
Benzedin şimdi sen de yetim cenâzesine
Üstüne mal eden yok yerde kalan nâşını

Yalnızlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.54.

(Yalnız kalan sevgili (sen)+yetim cenâzesi)

4. Yatan iki ölüdür yan yana dünle yarın
Açlık ölüm kolkola gezen iki kardeştir.

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.81.

(dünle yarın+yan yana yatan iki ölü)

c - Öksüz

1. Yolda öksüz gibi dalgın geziyorken fânî
Sanki bir korkulu rüyadan uyanmış gibisin

A'ma, *Gönülden Gönüle*, s.24.

(şâir (fânî)+öksüz)

2. Dizinizde okşayın kumral başımı
İşte bir öksüzüyüm ben de sevincin

İthaf, *Dinle Neyden*, s.22.

(şâir(ben)+sevincin öksüzü)

3. Yalnız yeşil dağların, ormanların öksüzü
Eşsiz kalan bir bülbül ağlasın mezarımda

Öldüğüm Zaman, *Çoban Çeşmesi*, s.37.

(eşsiz kalan bülbül+ormanların öksüzü)

4. Düşükçe beyaz omzunu örten koyu tüller
Titreirdi bir öksüz gibi karşında gönüller

Terennümler (I), *Gönülden Gönüle*, s.30.

(gönüller+öksüz)

d - Dul

1. Kumsal ve yeşil gölgeli sahillere in de
Bir dul gibi gez koyuları sandallar içinde

Nergis, *Şarkın Sultanları*, s.12.

(sevgili+bir dul)

2. Rûhunda yaz akşamları bir dul kadın ağlar

Nergis, *Şarkın Sultanları*, s.11.

(sevgilinin ruhu+bir dul kadın)

3. Ufkun bir kenarına alnını koyan güneş
Boş geçen bir yaz için yas tutan bir dul kadın

Sonbahar Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.81.

(güneş+yas tutan bir dul kadın)

4. Yavrusunun yoluna dalan bir dul bakışı
Andırıyor ıksız evinde pencereler

Allahısmaladık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.129.

(pencereler+bir dul bakışı)

e - Genç kız

1. Sararırsın dönüŖte görünce öksüzünü
Bir gelinlik kız olur aşkım senin yaşınca

Allahısmarladık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.130.

(şairin aşkı+bir gelinlik kız)

2. Güneş karlı sularda ateşini dınsın diye
Yarı çıplak yıkanan bir sarışın kız gibi

Yaz Güneşini, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.80.

Güneş+bir sarışın kız

3. Gözümüzden çakardı gönlümüzden geçeni
Serilirdi kız gibi altımıza denizler

Her Yerde Kahraman - Denizde - *Çoban Çeşmesi*, s.63.

(denizler+kız)

f - Yolcu

1. Herkes beni çepçevre sarar her gün o yerde
Bir yolcusu gelmiş gibi kervanla Yemenden

Yeşil Köşe, *Heyecan ve Sükun*, s.41.

(şairin kendisi+Yemen'den kervanla gelen yolcu)

2. Unuttuk : Sâhil nerde? Bahçeler nerde?
Sanki meçhûl bir iklim yolcularınız...

Göllerde, *Dinle Neyden*, s.27.

(şair sevgili+meçhûl iklim yolcuları)

3. Kaybolur son yolcu gibi son saat
Görünmez ne gülen, ne de ağlayan

Tutuş, Yanlı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.71.

(son saat + son yolcu)

g - Sürgün

1. Yabancı kalmışık âşinalara
Köyüne geç dönen bir sürgün gibi

Gün Gibi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.99.

(şairin kendisi+köyüne geç dönen bir sürgün)

2. Bir lokmanın peşinde dolaşır haftalarca,
Sürgün gibi gezersin kendi Anadolu'nu!

Oğluma, *Çoban Çeşmesi*, s.18.

(şairin oğlu+sürgün)

h - Gelin

1. Bana derd oldu ömrüm... Bu gündü elemle
Mezarımı bir gelin gibi çiçekliyorum

Öldüğüm Zaman, *Çoban Çeşmesi*, s.36.

(şairin mezarı+gelin)

2. Bağlarda bahçelerde senin heykelin gibi
Süslenmiş ayrı ayrı fidanlar gelin gibi

Renk Mevsimi, *Heyecan ve Sükun*, s.66.

(süslenmiş fidanlar+gelin)

İ - Körpe Bir Çocuk

1. Farkım ne, emel kaynağı bir köpre çocuktan
Madem ki henüz gelmedi son yolcum ufuktan

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

(şairin kendisi+bir körpe çocuk)

j - Vahşi

1. Ben o hummalı bakışlarla sararken geçeni
"Kim bu vahşi?" demek ister gibi süzmüştü beni

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.6.

(Şairin kendisi+vahşi)

k - Deli

1. Benimiz soldu geçerken bu güzeller güzeli
Anladım ben deli gönlüm gibi dostum da delil

İki Canda Bir Dert, *Suda Halkaları*, s.32.

(Şairin gönlü+deli)

l - Şikâr

1. Biz nazlı bir gazele şikâr âşinalarız

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.15.

(Şair ve sevgili (biz)+şikâr)

2. Küçük bir misafir gibi her gece
Ufuktan koparak bir nazlı serçe
Girerdî Zeynep'in penceresinden

Serçe İle Kız, *Çoban Çeşmesi*, s.57.

(Bir nazlı serçe+küçük bir misafir)

B - İNSANA AİT UZUVLAR

a - Gözyaşı

1. Bu gün sen bir bakışın, ben ondan sızan yaşım
Sana bütün ömrünce uyan bir arkadaşım

Kadın, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.109.

(şairin kendisi (ben)+sızan yaş)

2. Damlayan bir yaşa benzetti bu gözler vânmı

X'in Gözleri, *AKAR SU*, s.54.

(şairin kendisi (vân)+damlayan bir yaş)

3. Daldım da süzölmüş uyuyan engine, sensiz
Bir gözyaşı hâlinde akan günleri saydım

Dargın ve Barışık, *Gönülden Gönüle*, s.29.

(günler+gözyaşı)

4. İki damla yaş kadar birbirine benzer
Ta ezelden ikizdir "ölümsüzlük"le "acı"

Zehir ve Şarap, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.101.

(Ölümsüzlükle acı+iki damla yaş)

5. Lâkin ne sihr etti ki sise kalb olan bir yaş
Gibi benden bu şüphe dağıldı yavaş yavaş

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.24.

(şüphe+sise kalb olan bir yaş)

6. Kuşu hicran getirir, dalgası hüsrân götürür
Mavi bir gözde elem katrasıdır YASSIADA

Yassıada, *Zindan Duvarları*, s.1.

(Yassıada+elem katrası)

7. Yapraklarla dökülen acı bir güz yağmuru

Beni gözyaşı içmiş çevrem kadar ıslattı

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.165.

(güz yağmuru+gözyaşı)

b - Göz

1. Sahilleri kadınla çiçekliyen baharda

Bir çift elâ göz gibi ruhuma ruhun uydu

Kumun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.116.

(şairin ve sevgilinin ruhları+bir çift elâ göz)

2. Kuşlar üstünde gezer, gurbete düşmüş kuşlar

Yaşlı bir göz gibi sahraya bakan pencereimin

Talas Bağlarında Batı, *Suda Halkalar*, s.21.

(şâirin penceresi+yaşlı bir göz)

3. Sular, senin aksinle dolan bir gözdür, derin

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.168.

(sular+(sevgilinin) aksinle dolan bir göz)

c - Yüz

1. Beni gördükçe solan bir yüze benzer sarı AY

Yakın Ufuklar, *Zindan Duvarları*, s.44.

(sarı ay+solan bir yüz)

2. Bir yüz gibi şekli aldı hayâlimde teselli

III, *Suda Halkalar*, s.9.

(teselli+bir yüz)

3. Almış aydınlığı günler yüzünden

Yarıda Kalan Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.89.

(günler+(sevgilinin) yüzü)

d - Saç

1. Yüzünü görmeden geçse yıllarım

Geceyi saçınmış gibi okşarım

Yarıda Kalan Mısralar I, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.89.

(Gece+(sevgilinin) saçı)

2. Almış aydınlığı günler yüzünden

Geceler saçından siyah olmayı...

Yarıda Kalan Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.89.

(gece+(sevgilim) saçı)

e - Sinir

1. Her kâfiyem kesilse canımdan kopan bir âh

Her mısraım gamınla gerilmiş birer sinir

Has Bahçeler II , *Suda Halkalar*, s 92.

(şairin mısral+gerilmiş birer sinir)

f - Damar

1. Bu tâli'siz mezarı benim damarlarımdır

Asabî dallarıyla kucaklayan sarmaşık

Annesiz Ölü, *Çoban Çeşmesi*, s.42.

(şairin damarları+(tali'siz mezarı kucaklayan) sarmaşık)

g - Kan

1. Sularda kırmızı kor kesilmiş bir akşamdı

Bir akşam ki kan olmuş çeşmelerin taşında

Her Türlü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.153.

(akşam+kan)

h - Alın

1. Bizimle oradan geçti bir rüzgâr

Ürperdi bir alın her kabir

Karacaahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.73.

(kabir+alın)

I - Dudak

1. Gerilir teşne dudaklar gibi çatlar toprak
Masivâdan bana ağlar gibi sesler duyulur.

Talas Bağlarında Batı, *Suda Halkalar*, s.21.

(toprak+teşne dudaklar)

j - Endâm

1. Şi'rinde misâl olmasa endâmına yârin
Yalnız baş ucundaydı bu gün servi mezarını!

Şaire Kaside, (Vâla Nureddin'e), *Heyecan ve Sükun*, s.139.

(Servi+yârin endâmı)

k - Göğüs

1. Bir göğüstür ağaçlar, sen geçerken daralır...

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.168.

(ağaçlar+göğüs)

l - Bilek

1. Belini gören der bilekten ince

Ahmedin Müjdesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.143.

(bel+bilek)

C - ÜNVAN VE MESLEK İSİMLERİ

a - Çoban

1. Kırlarda gölgemle ben dolaşırken yanyana
Benzetirdim kendimi bir sürüsüz çobana

Gurbet, *Dinle Meyden*, s.34.

(şairin kendisi (kendimi)+ bir sürüsüz çoban)

2. Ben senden ayrı, köyden uzak, hasta bir çoban
Bir dağ başında sanki dağılmış bütün sürüm

Has Bahçe III, *Suda Halkalar*, s.93.

(şairin kendisi (ben)+hasta bir çoban)

3. Üstüne titriyordum yürürken ardın sıra,
Davarından tek kuzu kalmış bir çoban kadar...

Her Türü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.153.

(şairin kendisi+davarından tek
kuzu kalmış bir çoban)

4. Nasıl kıra yayarsa davarını bir çoban,
Sürükler düşüncemi sükûndan tevekküle
Sekiz mermer direğe dayanmış bir şadırvan
Bilek kalınlığında su akıtan on lüle...

İshakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.86.

(şairin kendisi+çoban)

5. Bir perde açılıns diye ufkumda ziyâdan
Daldım köye hasretli çobanlar gibi dağdan

II, *Suda Halkalar*, s.7.

(şairin kendisi+hasretli çobanlar)

6. Gelir akşamleyin mutlaka dedik
Yolları bir çoban gibi dinledik

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.79.

(Biz+Çoban)

b - Kahraman

1. Seni her türlü sevdim bürünüp zaman zaman
Gündüzün sevincine, karanlığın yasına
Ormanlarda canavar, hisarlarda kahraman
Denizde korsan gibi, dağda çobancasına

Her Türlü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.153.

(şairin kendisi+hisarlarda kahraman)

2. En lâyemût eserlerin ilhâmı sendedir
En muhteşem kasidelerin kahramanısın!

Sina'ya İnen Nûr, *Heyecan ve Sükun*, s.22.

(sevgili+en muhteşem kasidelerin kahramanı)

3. Sanki vurmuş da onun bir kara sevda başına
Kahramanlar gibi yalnız çıkıyor dağ başına...

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(Kızıl saçlı köylü güzeli+kahraman)

4. Hâlinde gizli bir azamet, haklı bir vekaar :
Tarihe vermiş ismini bir kahraman gibi

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

(Lâle Devri+kahraman)

c - Sultan, mihrâce

1. Eriyen güneşin karşısında sen
Beyaz bir sultandın, bahçen saraydı...

Şehnişinden, *Dinle Neyden*, s.9.

(Sevgili (sen)+beyaz bir sultan)

2. Şimdi bir mihrâceyim yarî Hindin sahibi

Rûhumda Kış Yaz,*Bir Ömür Böyle Geçti*, s.231.

(şairin kendisi+mihrâce)

d - Gönül korsanı

1. Bir gönül korsanı halinde gelen yıllarımı
Bu ufuksuz göze bakmakla geçirmek dilerim

X'in Gözleri, *AKAR SU*, s.54.

(şairin kendisi+gönül korsanı)

e - Dâye

1. Bir daye sükûniyle yeder sanki bu yerde
Her sandalı bir "mev'id-i sevdâ"ya kürekler

Göksu, *Heyecan ve Sükun*, s.46.

(Sandal+dâye)

f - Sihirbaz

1. Rüzgâr o sihirbaz ki temas ettiği anda
En tâze şekiller bile efsâneleşirler

Yeşil Köşe, *Heyecan ve Sükun*, s.40.

(rüzgâr+sihirbaz)

g - Derebeyi

1. Yanımızdan geçiyor ağır ağır kervânlar
Bir derebeyi gibi kurulmuş eski hanlar

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.91.

(eski hanlar+derebeyi)

D - YAKINLIK İFADE EDEN KAVRAMLAR

a - Âşina, dost, arkadaş, yoldaş

1. Bize olmuştu âşina ancak
Böyle bir yolcu görmeyen dağlar

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.7.

(Dağlar+âşina)

2. Seni istikbâl için artık öbür cihanda
Dosta el sallar gibi davet etmek ölümü

Beşikten Mezera Kadar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.98.

(Ölüm+dost)

3. Fazilet arkadaşın, hakikat yoldaşınla
Seyredersin yabancı bir ufku baharını

Oğluma, *Çoban Çeşmesi*, s.18.

(fazilet+arkadaş) (hakikat+yoldaş)

4. Bana yâdigarın kaldı âlemde
Bir öksüz emel ki son yoldaşımdır!

Dinle Neyden, *Dinle Neyden*, s.4.

(Öksüz emel+son yoldaş)

b - Eş, yâr-ağyâr

1. Bizi yorgun bir eş sanırdı şafak
Fecre ağız açınca şen dağlar!

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.8.

(Şair ve sevgili (biz)+yorgun bir eş)

2. Yarın ağıra şerik olduğu bu dünyada
Anlayan yalnız o can kaldı benim âhımdan

Feyzullan Nakş-ı Bendi, *Zindan Duvarları*, s.46.

(yar+ağyâr)

3. Yapraklar birbirinden ayrılan bir yığın eş
Sular son çırpınışı son kınılan kanadın..

Sonbahar Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.81.

(yapraklar+birbirinden ayrılan bir yığın eş)

c - Kardeş, dişi-erkek bir ikiz

1. Silmek istesem ne zaman içimden bir sızıyı
Açıyor koynunu kardeş gibi karşımda kıyı

Denizle Konuşan Adam, *AKAR SU*, s.49.

(kıyı+kardeş)

2. Sevgiyle güzellik dişi erkek bir ikizdir;
Birlikte doğarlar, gelişirler ve ölürler

Ölmeden, *Heyecan ve Sükün*, s.16.

(sevgiyle güzellik+dişi erkek bir ikiz)

E - DİNİ PAYELER

a - Nebî

1. Gün geldi, Muhammedle nebî haline girdi
Gök perdenin ardında ne sır varsa belirdi

Şâire Kaside, *Heyecan ve Sükun* s.139.

(Şair+nebî)

b - Derviş

1. Dervişim o kadar taşkın ki derdim
Cevrinle muhabbet yolunda erdim

Ne Kaldı?, *Çoban Çeşmesi*, s.98.

(şairin kendisi+derviş)

c - Havâri

1. Bürünüp her biri bir ar ü hayâ perdesine
Koşular sahte havârî gibi Nûhun sesine
Benziyorlardı rücû etmişe isyanlardan

Nûhun Gemisi, *Heyecan ve Sükun*, s.184.

(İnsanlar+sahte havârî)

F - ÖZEL İSİMLER

a - Meryem

1. "Son teselli bize Meryem gibi cânânlar ver!"

Hayır Dua, *Heyecan ve Sükûn*, s.182.

(cânânlar+Meryem)

b - Belkıs

1. BELKİS gibi medhalde hayalin görününce

Ölümle Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.85.

(sevgili+Belkıs)

V - HAYVAN VE HAYVANLARLA İLGİLİ UNSURLAR

A - KUŞ

- a - Kuş
 - a₁ Güvercin
 - a₂ Sülün
- b - Kartal
- c - Şahin
- d - Yırtıcı kuşlar

B - DİĞER HAYVANLAR

- a - Âhu, ceylan
- b - Yılan
- c - Bukalemun

C - YIRTICI HAYVANLAR

- a - Aslan
- b - Kaplan
- c - Canavar (Kurt)

D - MASAL UNSURU YARATIKLAR

- a - Ejder
- b - Ankara

E - EVCİL HAYVANLAR

- a - Kuzu, zebîha
- b - Kedi
- c - Köpek

F - HAYVANLARA AİT UZUVLAR

- a - Baykuşta göz, yılanda diş, aslanda pençe
- b - Nazlı geyik rûhu
- c - Güvercin kanadı
- d - Bir kızıl yele

G - BÖCEKLER

- a - Pervâne
- b - Örümcek

H - HAYVAN GENEL ADIYLA YAPILAN BENZETMELER

- a - Dağlarda aç kalan hayvan

A - KUŞ

a - Kuş

1. Kuşlar gibi çılgın ve kayıtsız yaşasaydım

Dünyayı bu gün gamlı bulurdum yine sensiz

Dargın ve Barışık, *Gönülden Gönüle*, s.29.

(Şairin kendisi+kuşlar)

2. Ne çemen seyri, ne CEM bezmi, ne canan, ne bahâr

Kafes ardından öten kuş gibi şairliğimiz

Ahenge Devam, *Zindan Duvarları*, s.73.

(kendi şairliği+kafes ardından öten kuş)

3. Taş döşenmiş alınına kondukça bir kuş gibi

Ellerim ürperiyor nâşa dokunmuş gibi

Kar ve Karanlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.46.

(şairin elleri+kuş)

4. Karşımda hayâlin, diyorum ki,

Bir fırtınanın kahrına kurban

Kuşlar gibi derdinle bu gün, damadağındır

Kalbimde güneş, sevgi, emel, neş'e ne varsa...

Gurbet III, *Suda Halkalar*, s.47.

(Şairin duyguları+bir fırtınanın kahrına kurban kuşlar)

5. Ayrıldı orta yerden aya benzer güzel ki

Bir türküye başladı yükselterek sesini

Sanki bir el değmemiş dalın üstünde kuşlar

Bir ağızdan baharı örtmeğe koyulmuşlar

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.66.

(türkü söyleyen güzel+bir ağızdan öten kuşlar)

6. Bu gelen bir yuvasız kuş gibi perasızdı.
Bu gelen köylü, sesinden tanıdım, bir kızdı.

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(Köylü güzeli+bir yuvasız kuş)

7. Anladım ben, niye her rûha tekindir denemez,
Niye bir kuş gibi her saçta gönül dinlenemez!

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(gönül+bir kuş)

8. Ko düşün gönül kuşum
Saçlarının ağına

Koşma, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.123.

(gönül+dertli kuşlar)

a₁ Güvercin

1. Güvercin oluruz dostla kalınca

Tayyarecilerin Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.11.

(Tayyareciler+güvercin)

a₂ Sülün

1. Belini gören der bilekten ince
Boyuna bakan der bir sülün bu da...

Ahmed'in Müjdesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.143.

(Sevgilinin boyu+sülün)

b - Kartal

1. Bir kartalım ki ben, kanadımdan vurulmuşun
Terk etmişim bir âfeti yaşlara dün gece

Dargın ve Barışık, *Gönülen Gönülen*, s.28

(şairin kendisi+bir kartal)

2. Kartalız düşmana pençe salınca

Tayyarecilerin Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.11.

(tayyareciler+kartal)

3. Kalkınca savaşta atlar dört nala,
Benzeriz şahlanan birer kartala.Atlılarnın Türksü, *Akıncı Türküleri*, s.8.

(atlılar+şahlanan birer kartal)

4. Hicran başında kartala benzer ki ye's ile
Sîmânı bir bulut gibi kaplar kanatlarıSen'atkar (Yüzü), *Suda Halkalar*, s.146.

(hicran+kartal)

5. Geçti bir nazlı güvercin ki onun eşini
Tanrı göstermesin âleme gönül kartalınaBir Kadın Geçti, *Heyecan ve Sükûn*, s.42.

(gönül+kartal)

6. Dün gece parçaladı bir aslan kafesini
Bir gönül sonsuz ufka yol aldı kartal gibiSuyun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.114.

(gönül+kartal)

c - Şahin

1. Gönümüz şahin gibi hız alır fırtınada
Dağlar bile devrilir değince bir kanada...Eş, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.121.

(gönül+şahin)

2. Gözümde canlanır düşünsem biraz,
Adını mektuptan öğrendiklerim
Kadını şahindir erkeği şahbaz :
"İçleri bu kadar olursa beyaz,
Elbet, yüzleri de güzeldir"derim.

Mektuplar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.114.

(kadın (okurlar)+şahin)

d - Yırtıcı Kuşlar

1. "HIRS" şiirinde şâir hırsı yırtıcı bir kuşa benzeterek temsilî
teşbih yapmıştır.

Bir Ömür Böyle Geçti, s.11.

(hırs+yırtıcı bir kuş)

2. Ne zaman geçse benden bir sevinç rüzgar gibi,
Dalgalarla döğüşen yırtıcı kuşlar gibi
Birbirine haykırır binlerce ses içimde

Garipler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.38.

(Sevinç+dalgalarla döğüşen yırtıcı kuşlar).

B - DİĞER HAYVANLAR

a - Âhu, ceylan

1. Sen ki en çâlâkısın sahil-nişin âhûların

Nedim'in Ruhuna, *Şarkın Sultanları*, s.30.

(sevgili+âhu)

2. Sen bir âhû gibi dağdan dağa kaçsan da yine
Seni aşkım canavarlar gibi ta'kip edecek!...

Firârî, *Suda Halkalar*, s.29.

(sevgili+âhu)

3. Tılsımlı çeşmelerden su dolduran kız
Yanımızdan bir âhu gibi geçti.

Bir Yolculuk, *Dinle Neyden*, s.24.

(su dolduran kız+âhû)

4. Sular var, ceylan olmuş kayalıklardan atlar
Sular var, aynasında gözle gönül rahatlar

Suya Kaside, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.61.

(sular+ceylan)

b - Yılan

1. Okşayan çiçek benim yüzünü bahçelerde,
Kırlarda topuğunu dişleyen yılan benim...

Hotlak, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.137.

(şairin kendisi+yılan)

2. Bu ıslıkla uzayan, dönen, kıvrılan yollar
Uykuya varmış gibi görünen yılan yollar

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

(uzayan, dönen kıvrılan yollar+yılan)

c - Bukalemun

1. Bütün eşya bürünür rengine toprakla suyun,
Ot, çiçek, yaprak, ağaç şimdi birer bukalemun

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.91.

(toprakla suyun rengine eşya bürünen+bukalemun)

C - YIRTICI HAYVANLAR

a - Aslan

1. Bu ocak milletin aslan ocağı
Erlere açtı onun kucağı
Kışladan kapınca bizim sancağı
Düşmanla aslanca çarpıştırlardı

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.53.

(Yeniçeriler (bu ocak)+aslan)

2. Karada aslan olduk, ejder olduk denizde
Çifte nikahlımızdı deniz bizim, yer bizim

Her yerde Kahraman-Havada- *Çoban Çeşmesi* s.64.

(Kahramanlar+ejder)

3. Kara Fatma adında bir kız çıktı meydana
Ya aslandır ya kaplan onu doğuran ana!

Kara Fatma, *Akıncı Türküleri*, s.61.

(Türk kadını+aslan)

b - Kaplan

1. Kara Fatma adında bir kız çıktı meydana
Ya aslandır ya kaplan onu doğuran ana!

Kara Fatma, *Akıncı Türküleri*, s.61.

(Türk kadını+kaplan)

2. Ruhumuza yabancı olan her belde
Bizi vahşi süzerdi, bir kaplan gibi

Bir Yolculuk, *Dinle Neyden*, s.24.

(belde (halkı)+kaplan)

c - Canavar (Kurt)

1. Seni aşkım canavarlar gibi takip edecek!..

Firâri, *Suda Halkalar*, s.29.

(şairin aşkı+canavarlar)

2. Şair, MAĞARA adlı şiirde kalbini kurda benzeterek
temsili teşbih yapmıştır.

Bir Ömür Böyle Geçti, s.48.

(şairin kendisi+kurt)

D - MASAL UNSURU YARATIKLAR

a - Ejder

1. Bir beyaz tehlikedir kalbe giren, fikre giren
Uyuşukluk getiren his ve hayâl ejderine

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.99.

(his ve hayal+ejder)

2. Biz değil miydik uyup hıs ü hevâ ejderine
Benzeten cenneti bir günde cehennem yerine?

Tevekkül, *Heyecan ve Sükun*, s.179.

(hırs ü hevâ ejder)

3. Benziyor bir mermere alınıcı koyan dere
Bu ateş mâbedinde bir ateşten ejdere

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(dere+ateşten ejder)

4. İki ejder gibi ta'kibe koşar birbirini
Mağşerin mağşeri günlerle kıyamet geceler

Korkunç, *Zindan Duvarları*, s.59.

(günler ve geceler+iki ejder)

b - Ankaa

1. Baykuşları besler gibi Ankaanın etiyle,
Fanîlere kurban edecek ruhunu şair....

Heyecan ve Sükun, *Heyecan ve Sükun*, s.7.

(şair+Ankaa)

E - EVCİL HAYVANLAR

a - Kuzu, zebîha

1. Sen at üstünde çıkarken handan
Ağladık yirmi asır arkandan
Kalbimiz sızladı ey nazlı kuzu!

Giden Sultan, *Şarkın Sultanları*, s.24.

(Giden sevgili (sen)+nazlı kuzu)

2. Eylül ufkunda diz çöken Güneş, Ay,
Kınalanmış birer zebîha sana

Şehriyâr'a Kaside, *Heyecan ve Sükûn*, s.143.

(Eylül ufkunda diz çöken Güneş Ay+
kınalanmış birer zebîha)

b - Kedi

1. Görür görmez kapında yere devrildiğimi
Ürperdi bir tekinsiz kedi gibi sokaklar

Onu Bir Gün Görmedim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.112.

(Sokaklar+bir tekinsiz kedi)

c - Köpek

1. Şimdi aşkım kaybolan sahibinin izini
Yerde, suda, havada koklayan bir köpektir.

Gitti, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.113.

(şairin aşkı+bir köpek)

F - HAYVANLARA AİT UZUVLAR

a - Baykuşta göz, yılanda diş, aslanda pençe

1. Sensiz, ben eski ben değilim, başka bir şeyim;
Başkuşta göz, yılanda diş, aslanda pençeyim

Ayna, *Heyecan ve Sükûn*, s.29.

(Şair+baykuşta göz, yılanda diş, aslanda pençe)

b - Nazlı geyik rûhu

1. Yaklaşırken ona daldımdı derinden derine
Akşamın sisleri çökmüştü elâ gözlerine
Solgun alnında kımıldardı yürürken saçlar
Belli, çâlâk idi bir nazlı geyik rûhu kadar

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

(Sevgili+nazlı geyik rûhu)

c - Güvercin kanadı

1. Kumada ak köpükler bir güvercin kanadı

Ishakağa Çeşmesi *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.86

(Kumada ak köpükler+bir güvercin kanadı)

d - Bir kızıl yele

1. Çobanın bir kızıl yele saçları

Ayşe Sanal, *Çoban Çeşmesi*, s.28.

(Çobanın saçları+bir kızıl yele)

G - BÖCEKLER

a - Pervâne

1. Yanacak şu'le arar her gece pervâne gönül
Dökülür sonra senin gölgene mestâne gönül

Terennümler, VI, *Heyecan ve Sükun*, s.172.

(gönül+pervâne)

b - Örümcek

1. Gezdi örümcek gibi gözleri boş tavanda
Bir köşede gerilmiş bir ağa düştü kaldı

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.32.

((sefillerin) gözleri+örümcek)

H - HAYVAN GENEL ADIYLA YAPILAN BENZETME

a - Dağlarda aç kalan hayvan

1. Göğsümü dövmekte fırtına tipi
Dağlarda aç kalan bir hayvan gibi
Rüzgâr mütemâdi uğuldamakta

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.84.

(Rüzgâr+dağlarda aç kalan hayvan)

VI - MEKAN VE MEKANA AİT UNSURLAR

A - DIŞ MEKAN

- a - Mezar, mezarlık, kabir
- b - Türbe
- c - Yol
- d - Taş, taş yığını
- e - Havuz
- f - Çeşme
- g - Gurbet
- h - Vatan
- ı - Mermer yalak

B - İÇ MEKAN

- a - Saray
- b - Kasır
- c - Zindan, mahpes
- e - Virâne
- f - Karban-serây-ı ekâlim-serab

C - TARİHİ MEKAN

- a - Hisar
- b - Yavuz'un mazgalı
- c - Dehliz

D - DİNİ MEKAN

- a - Ma'bed
- b - Dergâh
- c - Kilise
- d - Tûr-ı Sînâ
- e - Evliyâ uğrağı

E - ASKERİ MEKAN

- a - Kışla
- b - Nişangah

A - DIŞ MEKAN

a - Mezar, mezarlık, kabir

1. Ben ki bu gün her aşka yas tutan bir varlığım
Evelden bir mezardım, Şimdi bir mezarlığım

Mezar, Mezarlık, *Bir mr Böyle Geçti*, s.179.

(Şair+mezar, mezarlık)

2. Bir mezarda açılar tze bir çiçek gibi
Gönlümdeki bu sevinç bir bahardan ydigr

Dağınık Satırlar, *Bir mr Böyle Geçti*, s.225.

(Şairin gönlü+bir mezar)

3. Takvimin yaprakları yere düştükçe bir bir,
Her yılım bir mezarlık ve her gnm bir kabir

Takvim, *Bir mr Böyle Geçti*, s.95.

(Şairin her yılı+bir mezarlık)

(her günü+bir kabir)

4. Ömründe bir mezar gibi yalnızdın
Daima hazındın macersızdın

Bir Kitâbe, *Dinle Neyden*, s.20.

(Sevgili (Sen)+bir mezar)

5. Böyle sahrâda mezarlık gibi yalçın karada
Saray evhâmı darağacından örülmüş korular!

Sante Helene, *Zindan Duvarları*, s.57.

(Yassıada (Yalçın Kara)+mezarlık)

6. Yorgun biri uzlet denilen kabre gömüldü.
Ölmeden ld

Gurbet III., *Suda Halkalar*, s.48.

(Uzlet+kabir)

b - Türbe

1. Bir türbe ki rûhum, gelen ağlar, giden ağlar!

Gurbet III, *Suda Halkalar*, s.46.

(şairin ruhu+türbe)

2. Bir gün geçen yolculardan sordun mu sen, biz kimiz?

Hicranların bir karanlık türbesidir kalbimiz

Terk Olunmuş, *Dinle Neyden*, s.140.

(terk edilenlerin kalbi+bir karanlık türbe)

3. Solgun çimenler ile, hâzin güller ile lâl

İ'sâr içinde bir sarışın türbedir Nihâl

Gençlik (I), *Gönülden Gönüle*, (I), s.13.

(Nihâl+bir sarışın türbe)

4. Kimsesiz türbeler kadar mağmûm

Yaşıyor bir mezar hayatı yalı....

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.19.

(yalı+kimsesiz türbeler)

c - Yol

1. Kadınlar geçirdi, kızlar geçirdi

Bir zaman aşk için yoldun, ey gönül!

Saz Şairleri, *Gönül, Çoban Çeşmesi*, s.101.

(Gönül+yol)

2. Bin gizli günah alınımı günden güne yordu:

Rûhum bu karanlık yola bir gün düşüyordu.

Kurtardı bu eller beni bir korkulu inden

Seçtim sizi en sevgili sultanlar içinden!

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.9.

(Aşk macerası+(bir gizli günah)+karanlık yol)

3. Düştüğüm yollar gibi sonsuzdur benim tasam
Bekleyenim olsa da razıyım kavuşmasam...

Yolcu İle Arabacı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.44.

(Şairin tasası+yollar)

4. Geçiyordu araba yola benzer bir sudan

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.89.

(su+yol)

5. Sen güneşsin, hayatımız bir karanlık yolsa da

Terk Olunmuş, *Dinle Neyden*, s.40.

(terk edilenlerin hayatı+bir karanlık yol)

d - Taş, taş yığını

1. Veremin pençesiyle gençlik emellerimi
Üstüme bir taş gibi dikilmiş buluyorum

Mustarıpler-Aşık-, *Çoban Çeşmesi*, s.8.

((âşığın) gençlik emelleri+bir taş)

2. Sıcak nefesinle erir kederim
Erir göğsümdeki o taş yığını

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.75.

(şairin kederi+taş yığını)

e - Havuz

1. Öyle gözler ki durgun bir havuz kadar
Süzülür sâhilinde su nergisleri

Göllerde, *Dinle Neyden*, s.26.

(sevgilinin gözleri+durgun bir havuz)

2. Yol devamınca Boğaz sâhili bahçem, havuzum

Bir Ömürlük Gün, *Heyecan ve Sükun*, s.42.

(Boğaz sahili+(şairin) bahçesi havuzu)

f - Çeşme

1. Varsın onlar sele versinler elin bahçesini;
Köyümün çeşmesi olmak yeter artar da bana!

Karınca Kadarınca, *Zindan Duvarları*, s.4.

(şairin kendisi+köy çeşmesi)

g - Gurbet

1. Ben gamlı bir gencim, gurbettir adım
Ayak seslerimden ürperir civar

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.56.

(şairin kendisi+gurbet)

h - Vatan

1. Her türlü emelden, hevesten uzak
Leylâ'mı bir vatan gibi severdim!

Annemin Dizinde, *Dinle Neyden*, s.6.

(sevgili (Leylâ)+vatan)

ı - Mermer yalak

1. Her yolcuya açıktır vücudumun her yanı,
Dinç atları sulayan mermer yalaklar gibi

Mustarıpler-Kahpe-Çoban Çeşmesi, s.8.

(kahpenin vücudu+dinç atları sulayan
mermer yalaklar)

B - İÇ MEKAN

a - Saray

1. Sızarken ince söğüt dallarından solgun ay
Bize ıssız gelirdi bu yüksek mermer saray

Bir Yolculuk, *Dinle Neyden*, s.23.

(solgun ay+mermer saray)

2. Semâ üstümüzde bir altın saray

Bir Gece, *Çoban Çeşmesi*, s.38.

(semâ+altın saray)

3. BELKIS gib imedhalde hayalin görününce
Kalmaz koğuşun farkı SÜLEYMAN sarayından

Ölümler Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.85.

(koğuş+Süleyman Sarayı)

b - Kasır

1. Aynı mermerden oyulmuş gibi ürperme verir
Çamlar altında Kasır, serviler altında kabir

Gönüller Bir Olsun, *Zindan Duvarları*, s.65.

(serviler altında kabir+
çamlar altında kasır)

2. Benzer cihanda bağ-ı emel kasr-ı cennete
Fârûk onun da bâbını miftâh-ı cân açar

Serv-i simin, *Gazel, Heyecan ve Sükun*, s.162.

(bağ-ı emel+kasr-ı cennet)

c - Ev

1. Kuvvet bulur avdette düşüncem daha bir kat,
Bahçem sarışın Göksu, evim pembe hisar'dır...-

Göksu, *Heyecan ve Sükun*, s.47.

(Pembe Hisar+(şairin) evi)

2. Bir ıssız ev gibi gezdğin bu yurt

Yıllarca dđktürür sana gözyaşı

Memleket Türküleri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.52.

(yurt+bir ıssız ev)

d - Zindan, mahpes

1. Bu canım yurt, ona gurbet, bize zindan oldu

Geçtiler yanyana tarihe serencâmımızı

Han Duvarlarından Zindana, *Zindan Duvarları*, s.29.

(yurt+zindan)

2. Dönmeden bir daha târih uyan, ey millet, uyan!

Bilki cennet denilen yer sana bir mahpestir

Beyaz-Kırmızı, Kara Kuvvet, *Suda Halkalar*, s.84.

(yurt (cennet) +mahpes)

e - Virâne

1. Farkı yok bir cennet âbâdın bu gün virânededen

Şimdi medhaller karanlık bahçeler تنها neden

Heyecan ve Sükun, *Heyecan ve Sükun*, s.8.

(şairin ruhu+bir açık pencere)

f - Karbân-serây-ı ekâlim-serâb

1 - Kays Mecnûn gibi rûsvâ-yı cihân etti bizi

Karbân-seray-ı ekâlim-serâb olduğumuz

Üstad Cenâb'a, *Gönülden Gönüle*, s.17.

(şairin kendisi+karbân-seray-ı

ekâlim-serâb)

C - TARİHİ MEKAN

a - Hisar

1. Karşıda hisar gibi Niğde yükseliyordu

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.89.

(Niğde+hisar)

2. Geçilmez bir hisarsın yurda ayak basana

Ahmet, *Akıncı Türküleri*, s.42.

(Türk askeri (Ahmet)+geçilmez bir hisar)

3. Demir bir hisardır "Yavuz" denizde

Denizcilerin Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.15.

(Yavuz+demir bir hisar)

b - Yavuz'un mazgalı

1. Birer mazgalıyız Yavuz'un biz de

Denizcilerin Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.15.

(Denizciler+Yavuz'un mazgalı)

c - Dehliz

1. Gözlerinin bakışı loş bir sarayın

Andırıyor tılsımlı bir dehlizini

Göllerde, *Dinle Neyden*, s.26.

(sevgilinin bakışı+loş bir sarayın tılsımlı dehlizi)

D - DİNİ MEKAN

a - Ma'bed

1. Sanıyorsun ki bu gün kadın rûha ma'beddir

A'mâ, Gönülden Gönüle, s.25.

(kadın+ma'bed)

b - Dergâh

1. Hasretin dolsa da gönlüm gibi dergâha bile
Hele yaklaşma kadın, korkulusun... Korkulusun!

Tehlike, Çoban Çeşmesi, s.76.

(şairin gönlü+dergâh)

c - Kilise

1. Güzel yuvan bu sükûn ile sanki Çamlıcanın
Yeşil yamaçları üstünde bir beyaz kilise.

Yalnız, AKARSU, s.51.

(sevgilinin evi+bir beyaz kilise)

d - Tûr-ı Sînâ

1. On bir ayın sultanı dünyaya şeref verdiği gün
Tûr-ı Sina'ya döner yurdumuzun her tepesi

Ramazan,Zindan Duvarları, s.38.

(yurdun her tepesi+Tûr-ı Sînâ)

e - Evliyâ uğrağı

1. Evliya uğrağıdır sanki bu bağ
Gözünün sürmesi bil toprağını
Her gören der ki bu cennet bağı:
"Bu sular Kevser, ağaçlar Tûba"

Çankaya, Beyaz Kırmızı, Suda Halkalar, s.86.

(Çankaya (cennet bağı)+evliyâ uğrağı)

E - ASKERİ MEKAN

a - Kışla

- 1 - Yüzlerce yıl oldu bu gün geçeli
Bir Türk kışlasıydı koca "Rumeli!"

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.55.

(Rumeli+bir Türk kışlası)

b- Nişangâh

1. Kıymetin varsa sakın şöhrete kurban etme
Şönret ahbâba nişangâh oluyor vurmak için

Afet, *Zindan Duvarları*, s.50.

(şöhret+nişargâh)

VII - KOZMİK UNSURLAR

- A - AY**
- B - GÜNEŞ**
- C - YILDIZ, SEYYARE**
- D - ÂLEM**

A - AY

1. Güneşi sarsa da kefen bulutlar
Doğardın ay gibi düşüncemize

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.103.

(sevgili+ay)

2. Öyle sâriydi ki esbâbı bilinmez derdi,
Kalbe hicran yumulan gözlere can serperdi
Bir melûl ay gibi doğdukça kır akşamlarına
Köyde kızlar bile âşıktı bu fânî kadına

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.4.

(fânî kadın+bir melûl ay)

3. Açılсан hasretin denizlerine
Varamaz sevdiğim su dizlerine
Dökülmüş saçların omuzlarına
Bulutla örtülen aya dönmüşün

Yeni Kerem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.85.

(sevgili+bulutla örtülen ay)

4. Gözlerin yabancı her ağlayana
Gölgelenen yüzün bir solgun aydı

Şehnişinde, *Dinle Neyden*, s.10.

(sevgilinin yüzü+bir solgun ay)

5. Ayrıldı orta yerden aya benzer güzel ki

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.66.

(güzel+ay)

6. Ortada oynıyanı on beşinde bir aydı

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.65.

(ortada oynayan (güzel)+onbeşinde bir ay)

7. Gözleri aydan aydın, alını buluttan aktı

Kız Hüseyini Vurdular, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.119.

(Gözler+ay)

8. Ayşeler var bütün endâmı beyaz bir âhenk,
Bir beyazlıktan ibâret bürünüp gezdiği renk
Bir beyazlık ki dolar nûrunun aksiyle saray
Aksidir gökte onun aynaya vurmuş gibi ay.

Ayşelere Kaside, *Heyecan ve Sükûn*, s.137.

(Anadolu kızları (Ayşeler)+ ay)

9. Meyhaneden güneş yaratırsın, kadehten ay

Şaraba Kâside, *Heyecan ve Sükûn*, s.141.

(kadeh+ay)

10. Sonbahar akşama uygun ve deniz sahile eş
Benzer ufukumda doğan bir aya battıkça güneş

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükûn*, s.91.

(batan güneş+doğan ay)

11. Dedim ki bedr-i tamam oldu âsmâna şeref

Gazel, *Heyecan ve Sükûn*, s.160.

(şeref+bedr-i tamam)

B - GÜNEŞ

1. Sen güneşsin, hayatımız bir karanlık yolsa da

Alınımızı yine oksar, saçın beyaz olsa da

Terk Olunmuş, *Dinle Neyden*, s.40.

(sevgili (sen)+güneş)

2. Bir doğmayan güneş gibi cânânı beklerim...

Has Bahçe I, *Suda Halkalar*, s.92.

(cânân+bir doğmayan güneş).

3. Yaktı yaz güneşi gibi herkesi :

Nefeslerinde renk var, bakışlarında ıtır

Erzincan Yolunda, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.145.

(genç kız+yaz güneşi)

4. Ve o baş girdiği gün tuncuna heykeltraşın

Batmayan bir güneş aksiyle dolar kubbelere

Ölmiyen Fâniler, *Heyecan ve Sükûn*, s.24.

(şair (o baş)+ batmayan bir güneş)

5. Canına karışmak istiyor canı

Kim görse bu güneş başlı çobanı

Ayşe Sanal, *Çoban Çeşmesi*, s.28.

(çobanın başı+güneş)

6. Meyhaneden güneş yaratırsın, kadehten ay,

Şaraba Kaside, *Heyecan ve Sükûn*, s.141.

(meyhane+güneş)

7. Aşkımız bir güneştir her çiçeğe renk veren

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.141.

(şair ve sevgilinin aşkı (aşkımız)+bir güneş)

8 - Rûhunda bir güneş gibi yandıkça merhamet..

Has Bahçe III, *Suda Halkalar*, s.93.

(merhamet+bir güneş)

c - YILDIZ, SEYYARE

1. Bir çoban yıldızı hâlinde doğan san'atının

Yedi renk oldu geçen huzmesi menşûrumdan...

Üstad, *Suda Halkalar*, s.30.

(Y.Kemal'in sanatı+bir çoban yıldızı)

2. Bir uzak yıldıza benzerdi Güneş sen varken

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

(güneş+bir uzak yıldız)

3. Seyyâresiyiz fezây-ı nâzın

Bir nokta-i istinadımız yok

Hüseyin Pektaş'a Gazel, *Akarsu*, s.57.

(şairler (biz)+seyyâre)

D - ÂLEM

1. Yüksel ki hayâlim yeni bir nûra can atsın

Gönlümde bir alem gibi maziyi yaşatsın

IV, *Suda Halkalar*, s.12.

(mazi+bir âlem)

VIII - KÜLTÜRLE İLGİLİ UNSURLAR

A - DİL VE EDEBİYATLA İLGİLİ OLANLAR

- a - Destan
- b - Efsâne
- c - Masal
- d - Cümle
- e - Mersiye
- f - Kasîde
- g - Gazel
- h - Şiir
- ı - Mısra
- j - Güfte
- k - Muammâ

B - GELENEK VE GÖRENEKLERLE İLGİLİ OLANLAR

- a - Düğün

A - DİL VE EDEBİYATLA İLGİLİ OLANLAR

a - Destan

1. Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolumuz

Sanat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.8.

(Anadolu+yazılmamış bir destan)

2. Bir destâna benziyor senin bugünkü hâlin,
Okurken duyuyorum sesini ihtilâlin
Öğün, ey Çanakkale, ki sen Mustafa Kemâl'in
Yüz milletle yüz yüze ilk görüştüğü yersin

Çanakkale, *Akıncı Türküleri*, s.48.

(Çanakkale+destan)

3. Yüzünün sert çizgisi benzerken bir destana

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(sevgilinin yüzündeki sert çizgi+destan)

4. Mermer bir kalb önünde sel kesilmiş duygular
Bir gönül destanıdır İshakağa Çeşmesi

İshakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.87.

(İshakağa Çeşmesi+bir gönül destanı)

b- Efsane

1. Nice destanların ilhâmı olan kavmimize
ATA'dan sonra, bir efsâne beğendirmesi güç

Güç, *Zindan Duvarları*, s.12.

(Atatürk+bir efsâne)

2. Şimdi bir efsâne gibi yâdımda
Yaşiyor son akşam gezintileri

Bir Mersiye, *Dinle Neyden*, s.60.

(Son akşam gezintileri+bir efsâne)

c - Masal

1. Zamanla başkalaşan ruhum sanki bir masal...

Tek başıma bir hiçim, tabiatle her şeyim

Ruhumdaki Kış Yaz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.230.

(şairin başkalaşan ruhu+bir masal)

2. Yâdımda eski hâtıralar şimdi bir masal

Ben mâtemle başbaşayım şimdi, ey kadın!

Dargın ve Barışık, *Gönülden Gönüle*, s.28.

(şairin eski hatıraları+bir masal)

d - Cümle

1. Bir cümledir ömrüm : Yarı tapmak, yarı sevmek

Sevmek, *Heyecan ve Sükun*, s.51.

(şairin ömrü+bir cümle)

2. Her günüm yarıda kalan bir cümle

Yarıda Kalan Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.88.

(şairin her günü+yarıda kalan bir cümle)

e - Mersiye

1. Hayatım bir mersiye... yazılmış satır satır...

Takvim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.94.

(şairin hayatı+bir mersiye)

2. Gezdi rüzgâr gibi enginlerde

Gamlı bir mersiye hâlinde sesin

Mûsikî Sabahı, *Suda Halkalar*, s.127.

(sevgilinin sesi+gamlı bir mersiye)

f - Kasîde

1. Dereler bir kasîdedir sonsuz

Şehriyâra Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.142.

(Dereler+bir kaside)

g - Gazel

1. Tepeler bir gazeldir avdetine

Şehriyâre Kasîde, *Heyecan ve Sükûn*, s.142.

(tepeler+bir gazel)

h - Şiir

1. Her yılım bitmemiş bir şi'ye benzer

Yarıda Kalan Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.88.

(şâirin her yılı+bitmemiş bir şiir)

l - Mısra

1. Dehâlar ölse de mısra'lar ihtiyarlayamaz
Güzelliğın de senin böyle tâzedir kış, yaz

Hüsnü-ü Aşk, *Heyecan ve Sükun*, s.14.

(sevgilinin güzelliği+mısra'lar)

j - Güfte

1. Onlar ki önce şi'rim için güfte oldular
En sonra gittiler birer âlüfte oldular

Şüphe, *Suda Halkalar*, s.137.

(kadınlar (onlar)+güfte)

k - Muamma

1. Ağladım ben bile yıllarca muammâ oldum
Minnet Allah'a ki en sonra bir a'mâ oldum

A'mâ, *Gönülden Gönüle*, s.24.

(şâir (ben)+muammâ)

B - GELENEK VE GÖRENEKLERLE İLGİLİ OLANLAR

a - Düşün

1. Bütün aşkıyle, ihtirâsiyle,
Bütün ömrüm benim, düşün bence!

Şehriyâra Kaside, *Heyecan ve Sükûn*, s.143.

(şairin ömrü+düşün)

2. Zengin cenâzesiyle birdi fakir düşünüyü
Göynüm ne ondan keder, ne bundan bir tad aldı

Okuyaniara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.6.

(zengin cenazesi+fakir düşünüyü)

IX. SES VE MUSIKİ İLE İLGİLİ UNSURLAR

- a- Ahenk
- b - Terennüm
- c - Kumrunun dem çekişi
- d - Mûsikî
- e - Âyin
- f - Nefes

SESLE İLGİLİ UNSURLAR

a - Âhenk

1. Ayşeler var bütün endâmı beyaz bir ahenk
Bir beyazlıktan ibâret bürünüp gezdiği renk

Ayşelere Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.137.

(Anadolu kızlarının (Ayşelerin) endâmı+beyaz bir âhenk)

2. Salkımlar açar kuşların ahengi sesinde
Güllerden uçan râyihalar var nefesinde

Gülîstan, *Heyecan ve Sükun*, s.48.

(sevgilinin sesi+kuşların âhengi)

b - Terennüm

1. Bir ses ki terennüm gibi her lafzı bir ahenk
Hilkatteki esrârı kader toplamış onda

Bir Ses ki..., *Heyecan ve Sükun*, s.85.

(Emin Onat'ın şiirleri (sesi) +terennüm)

c - Kumrunun dem çekişi

1. Kumrunun dem çekişi dönen sesler kemerde

İshakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.86.

(kemerde dönen sesler+kumrunun dem çekişi)

d - Mûsikî

1. İstırap çekenlerin acıklı nefesleri
Bizde geçer en yanık bir mûsikî yerine!

Sanat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.8.

(İstırap çekenlerin acıklı nefesleri+yanık bir mûsikî)

e - Âyin

1. Bir âyin bestesi vardı rüzgârda,
Ruhumun ne kadar hoştu düğünü!

Bir Gece, *Çoban Çeşmesi* s.39.

(rüzgâr+âyin)

f - Nefes

1. Ey rûha bir nefes gibi sessiz hulûl eden
Alnın buhâr içinde kederden ve sürmeden

Gençlik (1), *Gönülden Gönüle*, s.12.

(sevgili+nefes)

TEŞBİH

I. TABİAT UNSURLARI

A - ÇİÇEKLERLE İLGİLİ UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Dudaklar	gül	-	-
Dudaklar	gül	-	-
Dudaklar	gül	-	-
Şair ve sevgili	eş açan bir gül	-	sanki
sevgili (konca)	gül	-	andır-
sevgili (o)	bir gül	yetiş-	-dür
sevgili	bir bağıın tek gülü	-	-sün
sevgilinin güzelliği	gül	-	gibi
sevgili	(gölde açan) bir su gülü	solgunluk	gibi
köy güzeli (Ayşe)	sarmış yaban gülü	gönlünü yor-	benzedin
köy güzeli	dağ gülü	-	benzer
hasret	bir gül	dökül-	-dür
(peymâne) gönül	gül	dolaş-	gibi
kahkaha	gül	ömür	-
ardında (şarkı)	gül	ömür	-ce
şair bırakmayanlar	gül	ömür	-ce
dudaklar	kızıl gül yaprağı	-	-
(cânân ile) mezâr	gülistan	-	ayni
(Güneşin son	gülistan	-	döndü
ışıklarıyla) her mezâr	gülistan	-	ayni
Alem	gülistan	-	ayni
yâr	gülistan	haliyle, hayâliyle	ayni
sevgili	(yaprağı solmaz) gülzâr	-	sin
sevgilinin göğsü	gülistân	-	-
Gönül	gülyâr	-	-
Aşk	gonca	-	-
sevgilinin on beş yaşı	goncalar	-	-dır
sevgililer	şarkın sarışın goncaları	kûzâhlardan örülmüş kanatlar	-dır

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairlerin başı	bir çiçek	sol-	-tir
şairin kendisi	bir yabâni çiçek	koklanılmaz, takılmaz	-im
şairin kendisi	(sevgilinin yüzünü okşayan) çiçek	-	-im
şairin sevinci	(bir mezarda açılan) taze bir çiçek	bahardan yadigâr	gibi
sevgilinin gülüşüne	(yüzünde) çiçek	-	başka
bir kadının saçları	çözülmüş bir demet	-	-ti
sevgilinin (ipekten) teni	çiçek	rikkat	-miş
gönül	bağ	sararıp sol-	-
şairin derdi	bir geniş bahçe	açık ol-	gibi
sevgili	bir bahçe	-	-sin
şairin köyü	bir yeşil bağ	mûnis	-di
Göksu	bahçe	-	-m
kadınlar	(çemende) lâle	süzül-	gibi
kadınlar	penbe lâle	bükül-	-dir
sevgilinin dudakları	bir kanlı lâle	mülevven	-dir
(Yalnız) sevgili	menekşeler	hüzün	gibi
sevgilinin gözleri	menekşe	-	-
sâhil	menekşe bahçesi	-	döndü
sevgilinin saçları	papatya	-	-
baş	papatya	-	-
meşâleler	erguvân	sar-	gibi
güller	erguvân	dağ-derûn	misâl
sevgili	göl nergisi	sapsarı	benzer
sevgilinin saçının telleri	sümbüller	perişan	-
sevgilinin kumral başı	bir saksı ıtır	-	(dır)
sevgilinin adı	(mezarda açılan) taze bir zanbak	süsler	gibi

B - SU VE SU İLE İLGİLİ UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin kendisi	güz ırmağı	taş-	gibi
şairin kanı	ırmak	-	-la
şairin kızı	ırmak	çağla-	-sın
Bazı şairler (kimi)	Avâre nehirler	ak-	gibi
şairin kendisi	bir akar su	renk	-um
şairin kendisi	dağdaki pınar	çağla-	gibi
şairin hissi	dereler	hür	gibi
şairin kederi	acı bir seyyâle	dolaş-	-dir
(ölen) sevgilinin saçları	bir çağlayan	sar, gaşyet-	-rı
zamanlar	kanlı bir sel	ak-	-tı
seneler	sel	ak-, git-	gibi
duygular	sel	-	-miş
şairin gözyaşı	sel	çağla-	gibi
sevgilinin hayâli	sel	-	gibi
cihangirler	sel	taş-	gibi
şairin kendisi	(dumanlarla örtülen) bir deniz	hazin dalgalar	gibi
Aşıklar (biz)	göl ve deniz	-	-isek
sevgili	denizler	engin, coşkun	gibi
sevgilinin gözleri	deniz	güzellik	kadar
Yoksulluk	sonsuz denizler	-	-
şairin ruhu	bir engin	kararmış	-dir
şairin ruhu	engin sular	-	-
şairin gençlik çağı	(dalgalardan köpüren çalkalanan) bir umman	çoşkunluk	-
bazı şairler (kimi)	derya	-	gibi
şairin kendisi	bir beyaz dalga	-	gibi
şairin kendisi	(kõrfezinde durulmuş) bir dalga	-	-ım

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin ruhu	dalgalar	yerinden oyna-	-
sevgilinin gözleri	girdap	-	gibi
sevgilinin gözleri	göl	elâ	sanırdık
sevgilinin gözleri	(derde, sevdaya açık) bir göl	-	olan
sevgilinin kalbi	bir derin şefkat gölü	-	-niz
şairin kendisi	gamlı bir göl	-	-üm
Marmara	göl	durgun	gibi
sular	mavi bir göl	gülümse-	gibi
sislenen hava	bir göl	yeşil	kadar
şairin kendisi	bir gamlı su	aks et-	-um
şairin kendisi	(yatağını bulmayan) sular	yayı-	gibi
şairin ruhu	dereden akan (su)	-	-dur
şairing önlü	(her kapta ayrı şekle bürünen) sular	şeklini al-	gibi
sevgilinin rûhu	sûrahide parlayan güzel bir su	parla-	sanki
Birlik içindeki insanlar	(sesi bir perdede çağlar) sular	-	andır-
Oklar (sitem)	yağmur	sar-	gibi
Alkışlar	bir bahar yağmuru	çağla-	hâlinde
Gürültü	sağnak	sars-	-
sevgilinin gözleri	şebnem	parlaklık	gibi

C - IŞIKLI UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
sevgili	ateş	ışığı	-misin?
hicrân	ateş	-	-di
sevgilinin dudağı	ateş	-	-ten
sevda	ateş	-	(-tir)
çobanın saçları	ateş	yakıcılık	-tir
Düşman	ateş	-	ol-
Şeyhoğlu Satılmış'ın satırları	ateş	-	gibi
Güneş	renge toprağa çalan bir ihtiyarın küllenmiş mangalında parlayan tek ateş	-	-tir
sular	ateş	kızılık	-tir
göz	ateş	kızılık	-tir
uzlet	ateş	yan-	-
şairin kendisi	(kül bağlamış) bir kor	-	-um
şairin kendisi	(kendi hızıyla yanan) bir kor	-	-um
dudaklar	kor	-	-
sevgilinin kızıl baş örtüsü	bir kor	tutuş-	gibi
Ata	bir kor	-	gibi
Güller	kızıl kor	-	-
Akşam	kızıl kor	-	-dı
Yanaklar	alev	-	-
Sevgilinin eli, göğsü, yanağı	erimiş bir alev	-	-ken
saadet	alev	-	aynı
Yanaklar	nar	yan-	gibi
Dudaklar	birer damla kıvılcım	-	-

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Sevgilinin tılsımlı sesi	mehtap	-	gibi
Sevgilinin yüzü	mehtap	parlaklık	-ken
Sevgilinin adı ve rengi	mehtap	-	andırır
Şairin (Emin Onat'ın) bakışı	Çamlıca Meltabı	-	-ken
Nihâl'in beyaz saçları	hâle	-	ol-
Şairin kendisi	gökyüzünde şimşek	-	-im
Şairin kendisi	şimşek	-	-tim
Şairin sınırları	şimşekler	dal dal ol-	gibi
serv-i hıranânlar	serv-i sîmîn	-	nişân ver-
bir kadının adı	serv-i sîmîn	mısra'lara çiz-	gibi
Ay	serv-i sîmîn	-	-dir
sevgilinin (sarımsık) yüzü	Semâvî	-	-dan
sevgilinin hayâli	nûr	-	sanırım
Şairin (Enis Behiç) gölgesi	bin bir ışık	-	tır
şairin kendisi	yöryüzünde yanardağ	-	(-ım)
Can yurdu (gönül)	yanardağ	yak-	gibi

D - TABİAT OLAYLARI

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şair ve sevgili	bir serseri yaz rüzgârı	ses	sanki
sevgili	her kalbe cenuptan süzülen rüzgâr	-	-sin
Şairin sesi (şairleri)	yırtıcı rüzgârlar	-	andırdı
Yeniçeriler (O)	rüzgâr	-	-dı
İ.İnönü	büyük dalgalarla konuşan bir rüzgâr	-	-sin
Gariplerin sevinci	rüzgâr	geç-	gibi
Yokluk	rüzgâr	-	denen
Orkestra sesleri	fırtına	-	andıran
Yeniçeriler	fırtına	-	-(y)dı
ihtilâller	fırtına	-	benzer
kara sevda	fırtına	-	-
binbir kadının derdi (aşk)	samyeli	-	gibi
ilâhi sarışın	sâm	-	sanki
şairin kendisi	bir gölge	-	-(y) im
sevgili (Nihâl)	bir gölge	sâkit	kadar
ölen bir genç kız	(cama vuran bir gölge)	sessizce ak-	gibi
Neş'e	(sevgilinin) gölgesi	yürü-	gibi
Nesrin'in benzi	kül	-	gibi
Göz ve gönül	kül	-	olur
sevgilinin (ateşten)	kül	-	ol-
dudağı			
Nihâl'in benzi	kül	-	-
tepeden inen kaya	çiğ	-	gibi
kalabalık	çiğ	büyü-	gibi
kadın	bir duman	-	var
şairin kederi	sis	-	benzer
sahilleri kaplayan (renk)	bir gümüşten buğu	-	-dar
sevgilinin teni	kar	-	farkı yok
şüphe	isimsiz bir âfet	-	-sin

E - ZAMAN

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
sevgili	son fecr-i mukadder	bekle-	gibi
sevgilinin gözlerinin rengi	fecir	-	çalan
sevgilinin penbe endâmı	bir sisli fecir	-	andırıyor
bayrak	fecir	-	benzettiği
şairlerin (harikulâde) yüzü	fecri-i şimâli	tek	gibi
sevgilinin gülüşü	şafaklar	-	-di
sevgilinin saçındaki aklar	bir başka şafak	-	-tır
şairin kendisi	her gönül ufkunda doğan mavi sabah	-	-tım
Nihâl	sisli akşam	-	-dı
sevgilinin hazin yüzü	yağmurlu sonbahar akşamları	-	andıran
şairin kendisi	akşam	perişan	kadar
fecr-i nevbahâr	leyal-i haşr	-	döner
Marmara ufkunda (Yassıada'da) tüten (akşam)	Kerbelâ akşamı	-	-dır
şairin âhir ömrü	kış günleri	-	-
şairin ağarmış saçı	gün	-	gibi
sevgilinin saçlarının sırması	güneşli gün	-	-üm
sevgilinin yüzü	gün	kamaştırır	gibi
Zeynep'in yüzü	gün	-	-
sevgilinin çehresi	bahar	-	-
çimen gözler ve papatya baş	bahar	-	benzeyen

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairler	bir bahar	renk, ıtır	-sın
emel	taze bir bahar	-	-den
ömür	bahar	-	-dı
sevdalı geçen demde	Nisan	-	gibidir
her mevsim			
Bahar mevsimi	kış	neşesiz	-tan
sevgili	tecelli zamanı	-	-sın
genç kızın gözleri	aysız gece yarısı	-	-
Geceler	bir asır	uzuyor	kadar
şairin yaş günü	ölümün kırkı	-	benzetti

F - NEBAT VE NEBATLA İLGİLİ UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şairin kendisi	çiçek veren dal	-	-im
şairin kendisi	çırpınan bir dal	-	gibi
şair ve sevgili	bir sarmaşığın dalları	girift	-iz
sırmalar, şallar	beyaz çiçekli dallar	dalgalan-	-
insanlar	çınar dalları	savrul-	-(y)ız
biçarelerin (aşıkların) ömrü	bir dal	sallan-	gibi
şairin kapısı	bir dal	sarsıl-	gibi
Şeyhoğlu satılmış	bir kuru yaprak	yolculuk	misâli
şairin gönlü	bir sarı yaprak	düş-	gibi
şairin yüzü	soluk bir yaprak	-	benziyor
ölen genç kız	bir yaprak	savrul-	-tı
oynayan genç kız	ekin	sarı	gibi
sevgilinin saçları	biçilmiş ekin	sarı	-den
şairin kendisi	buğday tanesi	-	-(y)-im
yoksul insanlar	kireçli bir toprağa dikilen bir ağaç	-	-im
sevgili	her dalı başka meyve veren bir ağaç	-	-
şairin kendisi	fırtınalar geçmeyen orman	-	gibiyim
Gönüller	tutuşmuş bir orman	yan-	gibi
şanlı sevdâlar	çınar	büyü-	gibi
serseri	devrilen bir kök çınar	yolu kapat-	gibi
hâtırâlar	bir söğüt	-	-tür
Güneş	binlerce dalın verdiği tek meyva	-sapsarı renk	-tir
sanat	çiçekli bir fidan	-	-dı
şairin kendisi	vahşî bir ot	-	-um
gözler	çimen	-	-
Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı

şairin kendisi	kar inen dağlar	ağar-	gibi
şairin kendisi	buzdan bir dağ	-	-ım
aynılık	koca bir dağ	çök-	-mı
sedler	birer dağ	çök-	gibi
zeybek	dağ	-	gibi
şairin kalbi	asırlık kayalar	oyulmuş koğuklar	gibi
sevgili	yalçın bir kaya	-	gibi
sevgilinin yüreği	kaya	-	-
şairin kendisi	kara toprak	baharla dol-	gibi
Her geçen gün	toprak	acıdan mahrum ol-	gibi
geciken postacı			
şairin ruhundaki	korkunç uçurumlar	genişle-	gibi
derinlik			
sevgilinin gözleri	bir sarp uçurum	derinlik	gibi
zindan	vahâ	serâp	döner
hasret	çöller	yan-	gibi
Her gün geciken	taş	acıdan mahrum ol-	gibi
postacı			

H - GÖKYÜZÜNE AİT UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
ye's	bulut	kapla-	ile
sıradağlar	birer küme bulut	-	-tu
dolgun, sarışın kadın	gözlerde şimşeklenen bir bulut	geç-	gibi
sevgilinin peçesi	bir çöl bulutu	incelik	-dan
şair ve sevgili	ufuklar	durgunluk	gibi
sevgilinin gözleri	ufuk	derinlik	-tan
sevgilinin (elâ) gözleri	gök	-	-
kahramanların alını	gök	genişlik	-ten
Y.Kemal'in (üstâdın) san'atının huzmesi	Gökkuşığı (Yedi renk)	-	oldu

II - EŞYA

A - SÜS EŞYALARI, DEĞERLİ TAŞ VE MADENLER

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
sevgilinin teni	ipek	-	-ten
sevgilinin yüreği	ipek	yumuşaklık	-den
çam gölgesi	tüller	-	-
gönüller	tül	titre-	gibi
şairin kendisi	gözyaşı içmiş çevre	ıslat-	kadar
bulutlar	kara bir çevre	-	-dir
sevgilinin teni	atlas	-	-
güller	yaşmak	görünüş	-
hülyalı söğüt dalları	maşlahla, ferâce	görünüş	-
sevgilinin saçları	sırma	-	-
sevgilinin saçları	sırma	-	-
sevgilinin saçları	sırma	-	-
sevgilinin saçındaki	bir gümüş sırma	-	-dir
her ak			
saçlar	sırma	-	-
sevgili	karanlık bir nakış	-	-tın
sevgilinin yüzü	bir gülün nakışı	-	gibi
Ay, Güneş	tâc	-	olur
mehtap	tâc	-	olurdu
Güneş	tuğ	-	gibi
kaya	taht	-	-dir
sevgilinin gözleri	halı örneği	-	-
sevgilinin saçı	siyah ibrişim	-	-
Genç osman	tığ	-	gibi
tutuşan kalbimizin	sürme	-	-di
külleri (ayrılık ıstırabı)			

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
sevgilinin saçı	altın	-	-
sevgilinin başı	altın	-	-dır
semâ	altın	-	-
rüzgârın kanatları	altın	-	-
başaklar	altın	ağırlık	gibi
şairin mısraları	altın	haddeden çekil-	gibi
yıldızlar	inci	-	-
yıldızlar	inci	-	-
halkın sevinç	inci	-	-miş
gözyaşları			
giden her mevsim	bir siyah inci	-	-
şairin gönlü	inci	-	-
Anadolu kızlarının	sedef	-	-
elleri (Ayşelerin)			
sevgilinin elleri	inci sedefi	beyaz	keder
sevgilinin dişi	sedef	-	-
şairin göğsü	sedef	-	-im
mehtap	sedef	-	-
sevgilinin bakışı	zümrüt	-	-sın
sevgilinin gözleri	zümrüt	-	-
dallar	zümrüt	-	-
kayalar	zümrüt	-	-
çağlayanların sesi	gümüş	-	-ten
bâzûlar	gümüş	-	-
sevgilinin bakışı	mücevher	-	diye
alın teri	cevherler	-	farkı yok

B - MADENLER

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Atatürk'ün eli	tunç	-	-in
Atatürk'ün sesi	tunç (akıslar)	-	-
(kızıl) manzara	tunç	-	-
ıstırap alevi	tunç	-	-
Atatürk'ün sözleri	çelik	-	-
sevgilinin zülfünün telleri	çelik	-	-
sevgilinin yüreği	çelik	-	-ten
sevgilinin iki kolu	demirden birer kuşak	-	-
kararan manzara	demir	-	-den
Türkler	demir	-	-di
sevgilinin saçının rengi	bakır	-	-dan
sevgilinin teni	bakır	-	-
cevher	kömür	-	oldu
sevgilinin çift örgülü saçları	(çifte zincir)	-	-
sevgilinin kâküllerinin halkası	zincir	-	olalı
Anadolu kızlarının saçları (Ayşelerin)	siyah zincir	-	-
dağlar	zincir	sar-	gibi
yıllar	zincir	çek-	gibi
Allah'ın birliği (ezelî sır)	zincir	bir safta tut-	-di
sevgilinin kolu	bir kırık halka	-	andırdı
seneler	halka	bağlılık	dönmüş
esâret	halka	-	denilen

C - İÇ MEKANA AİT EŞYALAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin ruhu	bir gümüş ayna	-	-
şairin kederi	bir gümüş ayna	-	sanki
sevgilinin kalbi	ayna	-	-dir
mavi sular	aynı	-	-laşan
sevgilinin yüzü	perde	-	-dir
ufuk	bir kara perde	-	-
Hisarlar	tütsü kabı	-	andırıyor
şairin kendisi	en görünmez yerinden yaralanmış bir kap	boşal-	gibi
şairin kendisi	çini bir kâse	başkalık	kadar
şairin kendisi	yangından çıkan eşya	kırık-dökük	gibi
şairin mısraları	elmaslı zehir taşları	-	döndü
şairin rûhu	bir buhurdan	-	aynı
şairin gönlü	ellerde dolaşın kadehler	dolup boşal-	gibi
şairin göğsü	mermer bir yastık	-	dedi
şairin kucağı	beşik	-	-ım
geniş bir yayla	ot minder	-	-
çimenler	yatak	-	-
sevgilinin sesi	sırça	kırıl-	gibi
kahkahalar	piyâle	dolaş-	gibi
ecel	peymâne	-	-
can	anahtar	-	-
horoz	şaşmaz saat	uyandır-	-
çeşm-i gazalân	leyl-i bî mehtâba avîze	-	olur

D - GÜZEL SANATLARLA İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin kendisi	ebedî heykel	-	-im
şairin kendisi	gamlı bir heykel	-	-gibi
şair ve sevgili	seneler geçiren heykeller	-	andınırdık
şair ve sevgilinin vücudu	iki taş heykel	-	oldu
(uyuşmuş) vücut	buzdan heykel	-	-
Sa'-abad Kadınları	bir ince heykel		-dir
okurlar	sıra heykeller	dur-	gibi
ufuk	âbide	şahlan-	şeklinde
yer, gök	suların çizdiği levha	boş	kadar
Dallar	tâk	yüksel-	-
kadın	kocaman bir set	-	-tir
martı sesi	erganûn	-	başka
sahiller (dalga sesi)	erganûn	-	-
yapraklar sesi	ud	-	-
şairin kendisi	ud	-	-
şairin kendisi	bir kırık ney	-	-im
şairin sines	ney	feryâd et-	gibi
şairin kalbi	bir kırık rûbabın son telleri	gam	farkı yok

E - SİLAHLA İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin kendisi	yaydan kopan ok	kanat aç-	gibi
şairin sözü	ok	-	-oldu
kahkaha	ok	del-	gibi
on parmak	on semli ok	-	-
gurûb	tılsımlı bir ok	-	-
şairin kendisi	hançer	böl-	gibi
Dağlar	sivri bir hançer	-	gibi
sevgi	bir hançer	-	olsun
ayrılık	başka hançer	-	-
din	hançer	-	-
sevgili	hançer	saplan-	ol
şairin kendisi	ucu (sevgilinin) göğsünde duran kılıç	-	-ım
Kahraman Anadolu kadınının (Kara Fatma) gövdesi	kılıç	fırlat-	gibi
Yiğidin (sallanan) tek kolu	kılıç	sallan-	gibi
Kur'an	kalkan	-	-
mısra'	mızrak	-	-
şairin dili	yay	-	kesildi

F - IŞIK VEREN EŞYALAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şeref	fener	yak-	gibi
musluğa uzanan yüzler	kağıt fener	sarı	-den
(dal ucunda) meyvalar	birer kağıt fener	-	-dir
şair	kandil	-	-im
emel	bir sarı kandil	yan-	gibi
merhamet	kandil	yan-	gibi
şairin rûhu	mum	cereyanlar	gibi
şairin sanatı (nûru)	sönük bir mum	-	-farkı yoktu
sevgili (sen)	hiç yanmamış bir mum	-	-sun
erguvûn	meşâleler	-	çeki
Allah'ın elçelire (hepsi)	kılıçlar kuşanan meşâle	nûr	-dir
Yusuf'un gözleri	şamdan	yan-	-
sehâb	boşluğa atılan birer fişek	-	-ti

G - DİĞER EŞYALAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
takvim yaprağı	kefen	sıyr-	gibi
bulutlar	kefen	sar-	-
Karacaahmet	tabut	serinlik	kadar
Şeyhoğlu Satılmış'ın yazısı	kitâbe	-	-
yapraklar	atılmış nice mektuplar	-	eştir
yüzlerdeki, gözlerdeki çizgiler	birer âyet	derinleş-	gibi
gönül	madde	taşı-	gibi
sevgili (sen)	değirmen taşı	-	-sın
Sarıyer, Altinkum	sular üstünde oyuncak	-	-
Nihâl	put	lâl	gibi

H - DENİZLE İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Yassıda mahkûmları	sarhoş gemi	-	-(y)iz
verak	sefineler	-	-tan
yanan bulutlar	yelkenli kadirgalar	çök-	gibi
şair ve sevgilinin ruhu	sandal	enginlere açıl-	gibi

I - KESİCİ EŞYALAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şairin nefesi	külüng	-	yerine
çobanın sesi	bıçak	keskin	-tan
palalar	balta	kocaman	kadar

III - MÜCERRET UNSURLAR

A - DİNİ KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Sevgili (sen)	uzak bir cennet	-	-sin
sevgilinin gözleri	cennet	-	müsavî
aşk	cennet	-	bulan
köy akşamı	cennet	-	andıran
kârbân geçmez	mahsûd-ı cennet	-	kalır
beyâbanlar			
yar	gölgeler cenneti	-	olmuştu
Dünya	cennet	-	benzeri
Alem	cennet	-	-ti
varlık	bağ-ı irem	-	denilen
Zeliha'nın varlığı (bu bağ)	Ravza-ı Rıdvan	-	-dır
Türk topçusu	kara cehennem	-	-
ağızlar	bir cehennem	-	-
Dünya (cennet)	cehennem	-	benzeten
şairin gönlü (mangal)	cehennem	ateş	kadar
kader	azap ejderi, cehennem	yak-	-
Atatürk	Tanrı	her yerde görün-	gibi
şairler	ilâh	perde-puş	mânend
Sevgili (şehriyâr)	Şark ilâhesi	-	-
Şehzâde	sarayın genç ilâhı	-	-
Dağlar	Tanrı	gökte yaşa-	gibi
sevgili (sen)	melek	-	-sin
Zeynep	melek	-	-
(Yusuf'un) çehresi	melek	-	-
Nisan	melekler	kanat ger-	gibi
kadın	şeytan	-	-dı
kadın (gödüğün)	şeytan	-	-dır

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
kadın-erkek	ikiz şeytanat	-	olmuş
zaman	vücudu sarıp dişliyen	-	-miş
	bir ifrit		
günler	mağşer	-	-
geceler	kıyâmet	-	-
beyaz dağlar	mâverâlar	ıssızlık	gibi

B - HİS VE HAYAL İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin kendisi	hayâl	uzaklık	gibiyim
şairin kendisi	hayâl	geç-	gibi
âşık	hayâl	bekle-	gibi
Endülüs	gözlerde bir hayâl	canlan-	gibi
Güneş	bir genç hayâl	yol alan	benzer
şairin kendisi	keder, gam	-	-
sevgilinin boyu	bir sütun gam	-	-dı
yoksul insanlar (çulsuz gezen)	ıstırap	-	-sin
sevgiliden uzakta duyulan matem	Y.Kemâl'in mısralarındaki mâtem	-	aynı
hüsni	aşk	ân	döner
ilk acı, ayrılık	ilk sevgi	-	benzeyen
sevgilinin sesindeki heyecan	sevda	-	vardı
lâle	bir ceriha-i dil	-	nişan ver-
akıncıların atı	gönül	kanatlı	gibi
şairin hisleri	bir mecûsî rahibini hisleri	-	gibi
şairin çocukluğu	sahildeki durgunluk	-	-

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin olgunluğu	engindeki hırs	-	-
ölüm	son teselli	-	olsa

C - DURUM İFADE EDEN KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Sevgilinin uzaktan görünüşü	tatlı bir ölüm	korku ver-	kadar
Sevgilinin nefesi	bir ölüm meltemi	es-	-
bir kadın sevmek	ölüm	-	-dür
gece	(yaklaşan) ölüm	-	-gibi
siyah akşamlar	ölüm	sessizlik	daha
kar karanlığı	beyaz ölüm	-	-dü
şairin boşlukta varlığı	ölümün canlı şekli	-	-dir
dönüş	leke	-	-(y) di
güneş karaltısı	leke	-	derler
şairin kendisi	zulmet	sar-	gibi
şairin gururu	zulmet	sar-	gibi
şair (yorgun biri)	uzlet	yalnızlık	gibi
iki eş gölge (Nihal'in oda hizmetçileri)	şeâmet	içeri gir-	gibi
kadın	bir beyaz tehlike	-	-dir

D - ZEHİR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
dert (aşk)	zehir	-	-oldu
keder (aşk)	zehir	-	-

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
gam (ayrılık acısı)	acı bir zehir	-	-dir
Ayrılık acısı	asaba işleyen bir zehir	acı	gibi
sevgilinin süzülen gözleri	bir damla zehir	-	imiş
şüphe	zehir	-	-
neş'e	zehir	-	-dir
rüzgârlar	zehir	acı	-den
şairin geçen yirmi senesi	bir damla zehir	-	-dir
sevgilinin ulvî tebessümü	panzehîr	efsunlu bir şifâ	gelen
sevgilinin ılık nefesi	tatlı iksir	-	-
bûse	en son ilâç	-	imiş

E - MASAL UNSURLARI

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Türk askerinin boyu	dev	-	gibi
Cenk	dev	-	-
Gece	bir siyah dev	yaklaş-	gibi
Yorgun deniz	bir dev	uyurken	gibi
şair ve sevgilinin aşkı	tılsım	ahenk	-dır
sevgilinin göz süzmeleri	büyü	-	-
gecenin şi'ri (engin denizin sesi)	sihir	yayı-	-ti
zafer	kahraman peri	-	dedikleri

F - DİĞER KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şairin adı	sır	fısıldan-	gibi
şairin sözelri	semâvî bir	dinlen-	gibi
inci yıldazlar	sır	meydana çık-	gibi
facialar	oyun	-	görünür
savaş	Türk'ün eski oyunu	-	-
yollar	bir bağ	bağla-	gibi
yollar	şerid	bağla-	gibi
şair	rüya	kaybol-	gibi
kadınlar	bir merhale	-	olmuştu

G - HASTALIK İSİMLERİ

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
kadın merhameti	bir sar'a	-	-dır
tat (aşk)	sinir sar'ası	-	-dır
sevgilinin adı	tâûn	anar	gibi
insanlar	cüzzamlar	terk et-	gibi
çâk çâk olmuş girîbanlar	kapanmaz şerhalar	-	-dır

H - FELSEFİ KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Yolun hâli	adem	-	-dir
şairin muhabbeti ve sevgilinin cemâli	lâyemût	-	eşi

IV - İNSAN VE İNSANA AİT UNSURLAR

A - İNSANA AİT DURUMLAR VE ÖZELLİKLER

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin kendisi	esir	fedâ ol-	gibi
şairin kendisi	bir gümüşe satılmış esir	-	-im
şairin kendisi	mahkûm	gömül-	gibi
aşıklar (biz)	ilk esir	-	-niz
Fatih	muhafız	başucunda dur-	gibi
Güneş	secde eden bir iklûl	-	-
şairin kendisi	ölü	yalnız	gibi
âşık	ölü	uyuşmuşluk	gibiyim
Yalnız sevgili (sen)	yetim cenâzesi	-	-benzedin
dünle yarın	yatan iki ölü	-	-dür
şair (fâni)	öksüz	dalgın gez-	gibi
şair (ben)	sevincin öksüzü	-	-(y) üm
eşsiz kalan bülbül	ormanların öksüzü	-	-
gönüller	bir öksüz	titre-	gibi
sevgili	bir dul	gez	gibi
sevgilinin ruhu	bir dul kadın (ruhu)	ağla	-
güneş	yas tutan bir dul kadın	-	-
pencereler	bir dul bakışı	-	andırıyor
şairin aşkı	bir gelinlik kız	yaş	olur
güneş	bir sarışın kız	yıkan-	gibi
denizler	kız	seril-	gibi
şairin kendisi	Yemen'den kervanla gelen yolcu	-	gibi
şair ve sevgili	meşhûl iklim yolcuları	-	-y (ız)
son saat	son yolcu	kaybol-	gibi
şairin kendisi	köyüne geç dönen bir sürgün	yabancılık	gibi

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin oğlu	sürgün	gez-	gibi
şairin mezarı	gelin	süslen-	gibi
süslenmiş fidanlar	gelin	süslen-	gibi
şairin kendisi	bir körpe çocuk	-	farkım ne?
şairin kendisi	vahşi	-	-
şairin gönlü	deli	-	gibi
şair ve sevgili (biz)	şikâr	-	-
bir nazlı serçe	küçük bir misafir	ufuktan kop-	gibi

B - İNSANA AİT UZUVLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin kendisi (ben)	sızan yaş	-	-ım
şairin kendisi (vârı)	damlayan bir yaş	-	benzetti
günler	gözyaşı	ak-	hâlinde
ölümsüzlükle acı	iki damla yaş	benze-	kader
şüphe	sise kalb olan bir yaş	dağıl-	gibi
Yassıada	elem katrası	-	-dır
güz yağmuru	gözyaşı	ıslat-	kader
şair ve sevgilinin ruhları	bir çift elâ göz	uygunluk	gibi
şairin penceresi sular	yaşlı bir göz (sevgilinin) aksinle dolan bir göz	bak- derinlik	gibi -dür
sarı ay	solan bir yüz	-	benzer
teselli	bir yüz	şekil al-	gibi
günler	(sevgilinin) yüzü	aydınlık	almış
gece	(sevgilinin) saçı	-	gibi
geceler	(sevgilinin) saçı	siyahlık	-dan

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin mısra'ları	gerilmiş birer sinir	-	-
şairin damarları	(tali'siz mezarı kucaklayan sarmaşık)	-	-(m) dır
akşam	kan	kırmızılık	olmuş
kabir	alın	ürper-	gibi
toprak	teşne dudaklar	çatlar	gibi
servi	yârin endâmı	endâm	misâl
ağaçlar	göğüs	daral-	-tür
(sevgilinin) beli	bilek	incelik	-ten

C - ÜNVAN VE MESLEK İSİMLERİ

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin kendisi	bir sürüsüz çoban	dolaş-	benzetirdim
şairin kendisi	hasta bir çoban	-	-
şairin kendisi	davarından tek kuzu kalmış bir çoban	üstüne titre-	kadar
şairin kendisi	çoban	-	-
şairin kendisi	hasretli çobanlar	köye dal-	gibi
beyi bekleyen aile (biz)	(yolları dinleyen) bir çoban	-	gibi
şairin kendisi	hisarlarda kahraman	sev-	gibi
sevgili	en muhteşem kasidelerin kahramanı	-	-sın
kızıl saçlı güzel Lâle Devri	kahramanlar kahraman	dağ başına çık- ismini tarihe ver-	gibi gibi
sevgili (sen)	beyaz bir sultan	-	-dın
şairin kendisi	mihrâce	-	-(y)'im
şairin kendisi	gönül korsanı	-	halinde

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
sandal	dâye	sükûn	sanki
rüzgâr	sihirbaz	temas et-	-
eski hanlad	bir derebeyi	kurulmuş	gibi

D - YAKINLIK İFADE EDEN KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
dağlar	âşina	-	-olmuştu
ölüm	dost	dâvet	gibi
fazîlet	arkadaş	-	- ı(n)
hakikat	yoldaş	-	- ı(n)
bir öksüz emel	son yoldaş	-	- ı(m)
şair ve sevgili (biz)	yorgun bir eş	-	sanırdı
yâr	agyâr	-	şerik ol-
yapraklar	birbirinden ayrılan bir	-	-
	yığın eş		
kıyı	kardeş	koynunu aç-	gibi
sevgiyle güzellik	dişi-erkek bir ikiz	birlikte yaşa-	-dir

E - DİNİ PAYELER

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şair	nebî	-	hâli
şairin kendisi	derviş	dert	-im
insanlar	sahte havârî	koş-	gibi

F - ÖZEL İSİMLER

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Cananlar	Meryem	-	-gibi
Sevgili	Belkıs	hayâlî	gibi

V - HAYVAN VE HAYVANLA İLGİLİ UNSURLAR

A - KUŞ

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şairin kendisi	kuşlar	çılgın ve kayıtsız yaşa-	gibi
kendi şairliği	kafes ardında öten kuş	mahrûmiyet	gibi
şairin elleri	kuş	kon-	gibi
şairin duyguları	bir fırtınanın kahrına kurban kuşlar	darmadağın ol-	gibi
türkü söyleyen güzel	bir ağızdan öten kuşlar	-	sanki
köylü güzeli	bir yuvasız kuş	pervâsız	gibi
gönül	kuş	dinlen-	gibi
gönül	kuş	-	-um
gönül	dertli kuşlar	efkâra var-	gibi
tayyareciler (biz)	güvercin	-	oluruz
sevgilinin boyu	sülûn	-	-der
şairin kendisi	bir kartal	-	-im
tayyareciler (biz)	kartal	-	-iz
Atlılar	şahlanan birer kartal	dört nala kalk-	benzersiz
hicran	kartal	-	-benzer
gönül	kartal	-	-
gönül	kartal	sonsun ufka yol al-	gibi
gönül	şahin	hız al-	gibi
kadın (okurlar)	şahin	-	-dir
hırs	yırtıcı bir kuş	-	-
sevinç	dalgalarla döğüşen yırtıcı kuşlar	haykıran sesler	gibi

B - DİĞER HAYVANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
sevgili (sen)	ahu	çâlâk	-sın
sevgili (sen)	ahu	kaç-	gibi
tılsımlı çeşmelerden su dolduran kız sular	ahu ceylan	geçiş atla-	gibi olmuş
şairin kendisi	yılan	-	benim
uzayan, dönen, kıvrılan yollar	yılan	görünüş	gibi
toprakla suyun rengine bürünen eşya	bukalemun	renk	bürünür

C- YIRTICI HAYVANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Yeniçeriler (bu ocak)	aslan	-	-
kahramanlar	ejder	-	olduk
Türk kadını (ana)	aslan	-	-dır
Türk kadını (ana)	kaplan	-	-dır
belde (halkı)	kaplan	vahşilik	gibi
şairin aşkı	canavarlar	ta'kip et-	gibi
şairin kalbi	kurt	-	-

D - MASAL UNSURU YARATIKLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
his ve hayâl	ejder	-	-
hırs ü hevâ	ejder	-	-
dere	(ateşten) ejder	-	benziyor
Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
günler ve geceler	iki ejder	ta'kiye koş-	gibi
şâir	ankaa	besle-	gibi

E - EVCİL HAYVANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Giden sevgili (sen)	nazlı kuzu	-	-
(Eylül ufkunda)	kınalanmış birer zebiha	-	-
Güneş ve Ay			
Sokaklar	bir tekinsiz kedi	ürper-	gibi
şairin aşkı	bir köpek	-	-tir

F - HAYVANLARA AİT UZUVLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şair (ben)	baykuşta göz	-	-üm
	yılanda diş	-	-im
	aslanda pençe	-	-(y)im
Sevgili	nazlı geyik rûhu	çâlâk	kadar
kumada ak köpükler	bir güvercin kanadı	-	-
çobanın saçları	bir kızıl yele	-	-

G- BÖCEKLER

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Gönül	pervâne	-	-
(sefillerin) gözleri	örümcek	gez-	gibi

H- "HAYVAN" ADIYLA YAPILAN BENZETME

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Rüzgâr	dağlarda aç kalan hayvan	uğuldama	gibi

VI - MEKAN VE MEKANA AİT UNSURLAR

A - DIŞ MEKAN

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Şair	mezar, mezarlık	yas tut-	-dim
şairin gönlü	bir mezar	-	-
şairin her yılı	bir mezarlık	-	-
şairin her günü	bir kabir	-	-
sevgili	bir mezar	yalnızlık	gibi
Yassıada (Yalçın kara)	mezarlık	evhâmı saran korular	gibi
Uzlet	kabir	-	-denilen
şairin ruhu	türbe	-	-um
terkedilenlerin kalbi	bir karanlık türbe	-	-dir
Nihâl	bir sarşın türbe	i'sâr	-dir
yalı	kimsesiz türbeler	mağmum	kadar
gönül	yol	-	-dun
Aşk mâcerası (bin gizli günah)	karanlık yol	-	-
şairin tasası	yollar	sonsuz	gibi
su	yol	-	benzer
terkedilenlerin hayatı	bir karanlık yol	-	-mız
(aşığın) gençlik emelleri	bir taş	dikil-	gibi
şairin kederi	taş yığını	-	-im
sevgilinin gözleri	durgun bir havuz	durgunluk	kader
Boğaz sahili	(şairin) bahçesi, havuzu	-	-m
şairin kendisi	köy çeşmesi	-	-olmak
şairin kendisi (adı)	gurbet	gam	-tir

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
sevgili (Leyla)	vatan	sev-	gibi
kahpenin vücudu	mermer yalaklar	sula-	gibi

B - İÇ MEKAN

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Solgun ay	mermer saray	-	-
semâ	bir altın saray	-	-
koğuş	Süleyman Sarayı	sevgilinin varlığı	farkı (kalmaz)
(serviler altında) kabir	(çamlar altında) kasır	aynı mermer	gibi
bağ-ı emel	kasr-ı cennet	miftah-ı can	benzer
Pembe Hisar	şairin evi	-	-
yurt	bir ıssız ev	-	gibi
yurt	zindan	-	oldu
yurt (cennet)	mahpes	-	-tir
cennet-âbâd	virâne	karanlık	farkı yok
şairin rûhu	bir açık pencere	seyret-	sanki
şairin kendisi	karbân-seray-ı ekâlim-serâb-	-	olduğunuz

C - TARİHİ MEKAN

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Niğde	hisar	yüksel-	gibi
Türk askeri	geçilmez hisar	-	-sın
Yavuz	demir bir hisar	-	-dır
denizciler	Yavuz'un birer mazgalı	-	-(y)ız
sevgilinin bakışı	loş bir sarayın tılsımlı dehlizi	-	andırıyor

D - DİNİ MEKAN

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
kadın	ma'bed	-	-dir
şairin gönlü	dergâh	-	gibi
sevgilinin evi	bir beyaz kilise	sükûn	-
Yurdun her tepesi	Tûr-ı Sinâ	şeref	döner
Çankaya (cennet bağı)	Evliyâ uğrağı	-	-dır

E - ASKERİ MEKAN

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Rumeli şöhret	bir Türk kışlası nişangâh	- vurmak	--(y)dı oluyor

VII - KOZMİK UNSURLAR

A - AY

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Sevgili	ay	doğ-	-gibi
fâni kadın	bir melûl ay	doğ-	gibi
sevgili	bulutla örtülen ay	-	dönmüşün
sevgilinin yüzü	bir solgun ay	gölge	-dı
(oynayan) güzel	ay	-	benzer
(ortada oynayan) güzel	onbeşinde bir ay	-	-dı
gözler	ay	aydın	-dan
Anadolu kızları (Ayşeler)	aynaya vurmuş ay	beyazlık	gibi
kadeh	ay	-	-ten
(batan) güneş	(doğan) bir ay	-	benzer
şeref	bedr-i tamam	-	oldu

B - GÜNEŞ

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Sevgili	güneş	-	-sin
cânân	bir doğmayan güneş	bekle-	gibi
genç kız	yaz güneşi	yak-	gibi
şair (o baş)	batmayan bir güneş	-	-
çobanın başı	güneş	-	-
meyhane	güneş	-	-den
şair ve sevgilinin aşkı	güneş	renk veren	-tir
merhamet	bir güneş	yan-	gibi

c - YILDIZ, SEYYARE

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Y.Kemal'in sanatı	bir çoban yıldızı	doğ-	hâlinde
Güneş	bir uzak yıldız	-	benzerdi
şairler (biz)	fezâ-yı nâzın seyyaresi	-	-(y)iz

D - ÂLEM

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Mâzi	bir âlem	yaşat-	gibi

VIII. KÜLTÜRLE İLGİLİ UNSURLAR

A - DİL VE EDEBİYATLA İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Anadolu	yazılmamış bir destan	-	gibi
Çanakkale	bir destan	hâl	benziyor
sevgilin sert yüz çizgisi	bir destan	-	benzerken
Ishakağa Çeşmesi	bir gönül destanı	duygular	-dir
Atatürk	bir efsâne	-	-
son akşam gezintileri	bir efsâne	yaşa-	-
şairin başkalaşan ruhu	bir masal	-	sanki
şairinin eski hatıraları	bir masal	-	-
şairin ömrü	bir cümle	-	-dir
şairin her günü	yanda kalan bir cümle	-	-
şairin hayatı	bir mersiye	-	-
sevgilinin sesi	gamlı bir mersiye	gez-	hâlinde
dereler	bir kâside	sonsuz	-dir
tepeler	bir gazel	-	-dir
şairin her yılı	bitmemiş bir şiir	-	benzer
sevgilinin güzelliği	mısra'lar	-	-
kadınlar (Onlar)	güfte	-	oldular
şairin kendisi (Ben)	muamma	-	oldum

B - GELENEK VE GÖRENEKLERLE İLGİLİ OLANLAR

A - Düşün

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
şairin ömrü	düşün	-	-
zengin cenazesi	fakir düşünüyü	-	birdi

IX - SES VE MÛSİKÎ İLE İLGİLİ UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen	Benzetme Yönü	Benzetme Edatı
Anadolu kızlarının (Ayşelerin) endâmı	beyaz bir ahenk	-	-
Sevgilinin sesi	kuşların ahengi	-	-
Emin Onat'ın Şiirleri (sesi)	terennüm	âhenk	gibi
Kemerde dönen sesler	kumrunun dem çekişi	-	-
Istırap çekenlerin acıklı nefesleri	yanık bir mûsikî	-	-
rûzgâr	âyin	beste	vardı
Sevgili	nefes	sessiz hulûl et -	gibi

İSTİARE

İstiare, zayıf bir varlığı daha kuvvetli göstermek için yapılan benzetmedir. Teşbihle yakınlık gösteren bir sanattır. Teşbihten farkı, sadece tek öge ile yapılmasıdır. Benzeyen zayıf öge, benzetilen ise kuvvvetli ögedir.

İstiare, sanatkârın kendini heyecana kaptırması sonucu yaptığı bir sanat olduğundan heyecana bağlı sanatlar bölümündendir. Kelimenin mânâsı bu sanata esas teşkil ettiği için de mânâ sanatları grubuna girer.

En fazla kullanılan istiare çeşitleri; açık istiare ve kapalı istiaresidir.

Açık istîâre, kuvvetli öge yeni benzetilen ile yapılır. Bazen bununla beraber benzeyen ya da benzetilen unsurun herhangi bir özelliği de söylenebilir.

Kapalı istîâre, açık istîârenin zıddına benzeyen unsurla yapılır. Benzetilen unsur söylenmez, kapalı kalır.

Temsilî istîâre de bu sanatın bir çeşididir. Yine tek öge ile yapılır. Ama benzetme tek yönlü değil, çok yönlüdür. Metot olarak temsili teşbihten bir farkı yoktur. Daha çok benzetilen ögesi ile yapılır. Benzetilenin muhtelif özellikleri ile benzeyen teferruatlı olarak verilir. Bu istiare çeşidi bir bakıma sembolik şiire benzetilebilir. Fakat onun kadar karmaşık değildir. Temsilî istiarede söylenmeyen kavram okuyucu tarafından bilinir. Faruk Nafiz'in "AT" isimli şiiri istîârenin bu çeşidine güzel bir örnek teşkil eder. Bu sanata Faruk Nafiz'den seçtiğimiz örnekleri istiare ile ilgili olarak sıraladığımız beyitler arasında yeri geldikçe belirteceğiz.

Faruk Nafiz'de istiare sanatını, teşbihte olduğu gibi benzetilen unsura göre bir takım gruplar içinde tasnif ettik. Bu tasnifte yine sanatların sayısı dikkate alınmış ve aynı benzeyen unsurların alt alta gelmesine özen gösterilmiştir.

Bu gruplar ana başlıkları ve sayıları ile şöyle sıralanabilir :

I. TABİAT UNSURLARI = 135

- A. Işıklı Unsurlar (35)
- B. Çiçeklerle İlgili Unsurlar (34)
- C. Tabiat Olayları (23)
- D. Su İle İlgili Unsurlar (14)
- E. Zamana Ait Unsurlar (12)
- F. Yeryüzü Şekilleri (8)
- G. Nebatla İlgili Olanlar (8)

II. HAYVAN VE HAYVANLARLA İLGİLİ UNSURLAR = 65

- A. Kuş
- B. Yırtıcı Hayvanlar (14)
- C. Diğer Hayvanlar (11)
- D. Masal Unsuru Hayvanlar (6)
- E. Evcil Hayvanlar (3)

III. EŞYA VE EŞYA İLE İLGİLİ UNSURLAR =52

- A. Silahlar (10)
- B. Değerli Taşlar ve Süs Eşyaları (8)

C. Kùltür ve Sanatla İlgili Olanlar (8)

D. Mutfakla İlgili Olanlar (6)

E. Kumaşlar (5)

F. Denizle İlgili Olanlar (5)

G. Mâdenî Eşyalar (5)

H. Işık Veren Eşyalar (3)

I. Dînî Özellik Taşıyanlar (2)

IV. MÜCERRET UNSURLAR =49

A. Dînî Kavramlar (17)

B. Masal Unsurları (7)

C. Hislerle İlgili Unsurlar (6)

D. Zehir (6)

E. Durum İfâde Eden Kavramlar (6)

F. Diğer Mücerret Kavramlar (4)

G. Hastalıkla İlgili Kavramlar (3)

V. İNSAN VE İNSANLARLA İLGİLİ UNSURLAR =35

A. İnsana Ait Ünvan ve Özellikler (13)

B. İnsan Uzuvları (12)

C. İnsana Ait Hâl ve Durumlar (10)

VI. MEKAN VE MEKAN UNSURLARI = 28

- A. İç Mekan (12)
- B. Dış Mekan (9)
- C. Dini Mekanlar (4)
- D. Tarihi Mekanlar (3)

VII. KOZMİK UNSURLAR = 14**VIII. SES VE MÜZİKLE İLGİLİ UNSURLAR = 6****IX. EDEBİYATLA İLGİLİ UNSURLAR =3**

İstiâre sanatı ile ilgili olarak yapılan şemadan sonra tekrar edilen gruplar içinde beyitler yer almaktadır. Bu beyitlerin altında benzeyen ve benzetilen unsur bulunmaktadır. Kapalı istiârede benzetilen, açık istiârede ise benzeyen unsur italik harflerle ve parantez içinde yazılmıştır.

Bu açıklamalardan sonra Faruk Nafiz'de istiâre sanatını şu şekilde inceleyebiliriz :

I. TABİAT UNSURLARI

A - IŞIKLI UNSURLAR

a - Ateş, ateş bayramı, ateş çemberi, ateş havuzu

a₁ Kızıl kor yığını

b - Alev

b₁ Sûle

b₂ Kıvılcım

c - Nûr, ışık

d - Meşâle, çerağ

e - Yanardağ

f - Orman yangını

B - ÇİÇEKLERLE İLGİLİ UNSURLAR

a - Gül, gül demeti, demet, gülistan

a₁ Gonca

b - Nergis

c - Çiçek, çiçek bahçesi

d - Dikenlik

C - TABİAT OLAYLARI

a - Fırtına, rüzgâr

b - Gölge

b₁ Karaltı

c - Duman

d - Kar

D - SU İLE İLGİLİ UNSURLAR

a - Deniz

a₁ Dalga

a₂ Med-cezir

b - Damla

c - Menbâ'

E - ZAMANA AİT UNSURLAR

a - Bahar

b - Sonbahar, hazan

c - Gece

F - YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

a - Dağ

b - Taş

c - Kireçli bir tarla

d - Çöl

e - Oyulmuş koğuklar

G - NEBATLA İLGİLİ OLANLAR

a - Fidan

b - Sarmaşık

c - Söğüt

d - Çınar

e - Kızıl bir yaprak

f - Hazan dalları

A - IŞIKLI UNSURLAR

a - Ateş, ateş bayramı, ateş çemberi, ateş havuzu

1. Yıllardır içimde bir ateş yanar

Derim ki bu aşkın yok mu yarını?

Yıllardır, *Dinle Neyten*, s.36.

(aşk)+ateş

2. Ateşin gönlüme bir kere girdi,

Ayırdı içimden beni ikiye

Ruh, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.147.

(aşk)+ateş

3. Yüreğimin yaktığı ateşle hava ılık

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.87.

(Ayrılık acısı)+ateş

4. Kalbimi dağlayan bu ateş yeter,

Mâtemle geçmesin son akşamımız

Aynlık, *Dinle Neyden*, s.45.

(Ayrılık acısı)+ateş

5. Nasibim yeryüzünde bir buğu, bir sis olmak!

Madem ki her ateşe bir kere secde kıldım

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.170.

(Sevgililer)+ateş

6. Bir anda tutuşmuş gibi rûhum nefesinden

Titrer hemen aşkınla kül olmak hevesinden

Terennümler IX, *Heyecan ve Sükun*, s.173.

nefes+(ateş)

7. Birdenbire yanmış gibi rûhum nefesinden
Titrer seni koynunda uyutmak hevesinden...

Düşünce, *Suda Halkalar*, s.132.

nefes+(ateş)

8. Rûhumuzu karanlık, derin gözlerde yaktık

Filistin'den Geçerken, *Dinle Neyden*, s.49.

Gözler+(ateş)

9. Göğsümün sarmak için yandığı bin bir güzeli
Bu tutuşmuş başın en sonra unutturdu bana

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

Saçlar (baş)+(ateş)

10. Ey gözlerinin çevresi mor, benzi tutuşmuş
Akşamladığım yolları yalnız gezen âfet!

Gurbet II, *Suda Halkalar*, s.45.

(Sevgilinin) benzi + (ateş)

11. Elimi beş yerinden dağladı beş parmağın
Bağrımda da yanmadık bir yer bırakmadan git

Allahaismarladık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.129.

(Sevgilinin) eli + (ateş)

12. Kapanmayan gözlerim duvarlarda gezerken
Birden bire kıpkızıl bir kaç satırla yazdı

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.90.

birkaç satır + (ateş)

13. Gün doğarken bir ölüm rüyâsıyla uyandım
Baş ucumda gördüğüm şu satırlarla yandım

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.92.

Satırlar + (ateş)

14. Suyun üstünde lâleler yanmış

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.36.

Lâleler + (ateş)

15. Böyle yanmakla tükenmez görünen mahîûku

Bir gün elbet bu ateşten de korur halk edenim

Semendler, *Zindan Duvarları*, s.41.

(ihtilâl) + ateş

Ateş bayramı

16. Var mı rü'yâda gören böyle ateş bayramını?

Bütün âlimleri, zâlimleri her noktada denk

Hummâ, *Zindan Duvarları*, s.40.

(ihtilâl) + ateş bayramı

17. Bu bir ateş bayramı, bir vakitsiz donanma

Sandım ömrüm bitecek, bitmeyecek bu yanma

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(Kızıl manzara) + ateş bayramı

Ateş Çemberi

18. Gördüm sihirbaz gibi geçtiğini üç kızın

Bu ateş çemberinin içinden yanmaksızın

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(Kızıl manzara) + ateş çemberi

Ateş Havuzu

19. Bir havz-ı âteşinde veraktan sefîneler

Hûnin bir ufka meş'aleden bâdbân açar

Serv-i Simin, *Gazel, Heyecan ve Sükun*, s.162.

(Güneşin batışı) + ateş havuzu

a₁ Kızıl kor yığını

1. -Bir kere görse köyün aydınlığını

Kül bağlar içirimde bu kızıl kor yığını

Yolcu İle Arabacı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.44.

(*Hasret*) + kızıl kor yığını

b - Alev

1. Geçer diye süreksiz bir sıtma kalbinizden

Göğsüme ıstırabı tunç alevlerle yazdım

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.44.

(*Ifadenin kuvveti*) + tunç alevler

2. "Var temâşaya koyul gölgeni tenhâlarda

"Aynalar belki erir tunç alevin çarpar da,

"Suya meylet ki, havuzlar bile hayranındır"

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.191.

(*Yusuf A.S.*) + tunç alev

3. Akşamlar indi, esmer alevlerle doldu su

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.13.

(*Akşam güneşinin ışıkları*) + esmer alevler

4. Sen onların açtığı bayrağın alevinden

Kaç bayrağın tutuşup yere düştüğü yersin!

Çanakkale, *Akıncı Türküleri*, s.48.

(*Bayrağın rengi*) + alev

b₁ Şûle

1. Yüksek alnında bahtın yaktığı şûle, belli

Bir memleket ufkunu ışıkla örtecekti

Harekat Şâiri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.233.

(*İlim, irfan*) + şûle

2. Yanacak şûle arar her gece pervâne gönül
Dökülür sonra senin gölgene mestâne gönül

Terennümler VI, *Heyecan ve Sükun*, s.172.

(*Sevgili*) + şûle

b₂ Kıvılcım

1. Göynüme her sıçrayan kıvılcımdan nefesim
Bir yangın ateşlemek için tükendi, durdu...

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.6.

(*İlhâm*) + kıvılcım

c - Nûr, ışık

1. Yüksel ki hayâlim yeni bir nûra can atsın

IV, *Suda Halkalar*, s.12.

(*Sevgili*) + nûr

2. Gözlerim kapanırsa ne yazık eğer
Bu benliğinden taşan nûra kanmadan

Arzu, *Dinle Neyden*, s.12.

(*Sevgilinin güzelliği*) + nûr

3. Ansızın karşıda bir gamlı ziyâ ürperdi
Kararan rûhuma fâni heyecanlar verdi

Gençlik (2), *Gönülden Gönüle*, s.15.

(*Ümit*) + gamlı ziyâ

d - Meş'âle, çerağ

1. Taraf taraf tutuştu meş'aleler, çerağlar

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.90.

(*Ağaçlar*) meş'âle, çerağ

2. Söndürür kalbinin çerağlarını
Kirpiğinden süzülse bir damla

Silva, *Şarkın Sultanları*, s.17.

(aşk, heyecan) + çerağ

e - Yanardağ

1. Anlat değişen biz miyiz, eşyâ mı cihanda?
Ben böyle değilken yine kış böyle beyazdı.
Gönlümde yanardağlar ateşlendiği anda
Kış titretemez gövdeyi, kar donduramazdı

İki Kış Ortasında, *Heyecan ve Sükun*, s.95.

(aşk) + yanardağ

2. Kâinatından eser kalmadı bir zelzelede
Ey yanardağ ki kesilmezdi başından alevini

Van Gogh, *Zindan Duvarları*, s.52.

(Van Gogh) + yanardağ

f - Orman Yangını

1. Bir orman yangınıyla kızardı karşı dağlar,
Taraftara tutuştu meş'aleler çerağlar
Bir renge girdi eşya günün altın tasında

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.90.

(Güneşin son kıvılcığı), orman yangını

B - ÇİÇEKLERLE İLGİLİ OLANLAR

a - Gül, gül demeti, gülistan

1. Bahçemde bir bahar günü açarak
Daha yaz geçmeden sarardı gülüm
Ne hazin duruyor saçlarında ak
Böyle tez solacak ne vardı gülüm?

Solgun Gül, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.224.

(Sevgili) + gül

2. Üç beş sene evvel bu dağın bir gülü vardı
Yaz günleri dinlendiğimiz yer bu pınardı

I, *Suda Halkalar*, s.5.

(Sevgili) + gül

3. Göğsümü çirpintisı doldurur bir kanadın
Kalbim bu güzel, zarf bahçeden bir gül seçer

Gezdiğim Yer, *Dinle Neyden*, s.29.

(Sevgili) + gül

4. Bu akşam sâkından ayrılan güller
Geziyor koynunda çilgin rüzgârın...

Hicran Akşamı, *Dinle Neyden*, s.52.

(Sevgililer) + sâkından ayrılan güller

5. Lâkin sonunda anladım, ey mevsimin gülü
Hicrâna karşı kalmadı rûhun tahammülü

Zaman, *Suda Halkalar*, s.138.

(Sevgili) + mevsimin gülü

6. Ey yolcu, gurbetinde hazân erdi bağlara
Hicran bende kaldı perişan olunca gül

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

(Sevgili) + gül

7. Yüz vermeden bahara, darıldım semâlara
Solgun çıkınca on yedi yazdan bu gonca gül

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

(*Ölen Sevgili*) + gonca gül

8. Yedi veren gülümden almasa ruhum aşı,
Bir yabanî çiçeğim, koklanılmaz, takılmaz

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225.

(*Sevgili*) + yediveren gülü

9. Her yıl benim de açtı bu yaz mâcerâları
Rûhumda deste deste gül, esmer, beyaz, sarı...

Şüphe, *Suda Halkalar*, s.137.

(*Sevgililer*) + deste deste gül

10. Bir limonlukta güneş görmeden açmış güle eş...
Aya nispet, yanıyor kendiliğinden bu güneş

Ayşelere Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.137.

(*Anadolu kızları (Ayşeler)*) + güneş görmeden açmış gül

11. Bir sevinç incilemiş gözleri yaşlar yerine
İzi üstünde gül açmış kapanan her yaranın

Büyük Misafir, *Suda Halkalar*, s.88.

(*Mutluluk*) + gül

12. Bütün yaz destelenmiş, dağılmış nes'elerden
Sarı bir güldür kalan hasta yanaklarında

Hâtıra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.118.

(*hüzün*) + sarı bir gül

13. Rûhunda açılmış gibi solgun sarı güller
Bir râyihâ gizliydi ilâhî nefesinde!

Terennümler (I), *Gönülden Gönüle*, s.30.

(*Duygular*) + solgun sarı güller

14. Zindana düşsem bile susmak için bir ara
Kızıl güller açacak boynumdan sızan yara

Lânete Mahkûm, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.106.

(Kan) + kızıl güller

15. Derde düşmem bu bahar bir gül açılmazsa bile
Rengin, ıtrın yetişir bahçemi doldurmak için

Ölmeyen Faniler, *Heyecan ve Sükun*, s.24.

(Şiir) + gül

Gül Demeti

16. Ey kadından susamış gönlüne şefkat dilenen
Bil ki bir sar'adır a'sâba kadın merhameti
Seni virân ediyor kokladığın gül demeti

A'ma, *Gönülden Gönüle*, s.24.

(Kadınlar) + gül demeti

17. Şair silecek yaşları bir gül demetiyle
Yüzlerde bir iz kalmayacak mâteme dâir

I, *Heyecan ve Sükun*, s.7.

(Şiirler) + bir gül demeti

Demetler

18. Döktü çiçeklerini kokladığım demetler

Ölüler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.146.

(Sevgililer) + demetler

Gülistan

19. Ben goncalarındım ve gülistan da benimdi !

I, *Heyecan ve Sükun*, s.7.

(Sevgililer) + gülistan

20. Gönüller düşmesin fikriyle hüsn-âbâd/ı sermâya
Gezer meclis be meclis sünbülîstanlar gülîstanlar

Gazel (Nihad Samî'ye) *Heyecan ve Sükun*, s.163.

(*Sevgililer*) + gülîstan

a₁ Gonca

1. Titrerdi o bûsemle açan gonca gülünce

Terennümler (I), *Gönülden Gönüle*, s.31.

(*Sevgili*) + gonca

2. Göğsüne hiç bir ışık sızdırmayan o konca
Ömrünce açmayacak bir gülü andırır

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.78.

(*Sevgili*) + konca

3. Sandın ki içimden yeni bir gonca belirdi

III, *Suda Halkalar*, s.10.

(*Sevgili hayâli*) + gonca

4. Onu sen büyüt de söğüt boyunca
Kendini ellere versin o gonca!

Ali, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.125.

(*Sevgili*) + gonca

5. Sana tâc olacak goncaları yok
Kopar alındaki siyah şerîdi!

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.45.

(*Mutluluk*) + goncalar

6. Gülzâr-ı dilde gonce-i aşk an-be-ân açar
Ezhâr-ı Kerbelâ gibi âteş-feşân açar

Serv-i Sîmin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

(*Duygular*) + gonce-i aşk

7. İsterse kızıl goncalar açsın, her adımda
Bir başka okun rahnesi gergin kanadımda

Vahdet-i Vücûd, *Heyecan ve Sükun*, s.81.

(Yara) + Kızıl goncalar

b - Nergis

1. Ey bozulmuş bağların rûha yakın nergisi,
Mâtemlerin dağılsın solgun yüzünden sisi!

Muhayyel, *Dinle Neyden*, s.35.

(Sevgili) + nergis

2. Bu adların içinde ben, eski ben de vardım,
Unuttum, kimdi yalnız o zamanki nergisim?

Çamlıca'daki Çınar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.77.

(Sevgili) + nergis

3. Öyle gözler ki durgun, bir havuz kadar
Süzülür sâhilinde su nergisleri

Göllerde, *Dinle Neyden*, s.26.

(Kırpikler) + nergis

c - Çiçek, çiçek bahçesi

1. Bir yerde açsak derdin, yine bir yerde solsak!
Hep beraber yaşasak, beraber toprak olsak!...

Bir Yolculuk, *Dinle Neyden*, s.25.

Şair ve sevgili + (Çiçek demeti)

2. Çiçekliyor duvarı ocağın akisleri
Bu akisle duvarda çizgiler beliriyor

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.92.

Ocağın akisleri + (Çiçek)

3. Her yerin döktüğümüz yaşla çiçeklendi senin...

Tutuşan kalbimizin külleri sürmendi senin!

Kalbimizin Külleri, *Suda Halkalar*, s.33.

Sevgili (sen) + (*Çiçek bahçesi*)

d - Dikenlik

1. Rûhumuz doldu mâteminle senin

Bu dikenlikte açmadan solduk

Yollarında, *Şarkın Sultanları*, s.10.

(*Dünya*) + dikenlik

C - TABİAT OLAYLARI

a - Fırtına

1. Tâbî olduk içimizden kopacak fırtınaya

Söyledim kalbimi günden güne vîrân edeni

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.5.

(Aşk) + fırtına

2. Anlarsın ki içimde nasıl bir fırtına var

Şimdi nedir sevdiğin diye bir kere sorsan !

Orkestra, *Dinlerken, Çoban Çeşmesi*, s.74.

(Aşk) + fırtına

3. Aylarca süren fırtınalar kalbimi yordu

Herkes bana "Beyhûde... O gelmez kil"diyordu

Esir, *Şarkın Sultanları*, s.27.

(Aşk) + aylarca süren fırtınalar

4. Gülerdi kalbimiz bu fırtınaya

Sâhili bulsaydı vîrân olmadan...

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.46.

(Aşk) + fırtına

5. Fırtınam ! Baş ucunda duyunca nefesini

Otuz yıllık bir ağaç eğildi bir dal gibi

Suyun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.114.

(Sevgili) + fırtına

6. Fırtınayı önceden nasıl sezerse korsan

Nasıl yelkenlerini boşaltırsa toplarsa

Geliyorsun anladım bir dağın arkasından

Ve boşalttım kalbimde aşktan gayri ne varsa!

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(Sevgili) + fırtına

7. Ben gökte yıldızımı ararken bir teviye
Kopacak fırtınadan bulutlar verdi haber

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.166.

(Sevgilinin gelişi) + fırtına

8. Bir çınar devrildi geçti fırtına
Uzun bir uğultu kaldı geriye

Efemin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.51.

(Ölüm) + fırtına

9. Kim görse korkardı bu fırtınayı
Bunlardı aşanlar güzel "Tuna"yı
Kuşatan bunlarda ta "Viyana"yı
Koskoca yeryüzü bunlara dardı

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.54.

(Yeniçeriler) + fırtına

10. Bu kızıl fırtınadan kurtularak
Yurda bir sağ dönen er kalmadı mı?

Bozgun, *Gönülden Gönüle*, s.33.

(Bozgun) + Kızıl fırtına

Rüzgâr

1. O coşkun gönül ki durmadan eser
O göz ki durmadan çağlar bendedir

Ben ve sen, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.229.

Gönül + (rüzgâr)

2. Rüzgâr bana ben rüzgâra hâkımdım o çağda
Ben goncalarındım ve gülistan da benimdi!

1, *Heyecan ve Sükun*, s.7.

(Arzu, heves) + rüzgâr

3. Bir kadın geçti yanımdan dökerek rüzgârını

Sardı etrafı rüzgârla ıtır, nağme ve renk

Bir Kadın Geçti, *Heyecan ve Sükun*, s.82.

(Etki) + rüzgâr

b - Gölge

1. Benliğin his kesildi bir gölgeye geldin ki...

Çamlıca'daki Çınar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.76.

(Şairin gönlü) + gölge

2. Koyu bir gölge sardı benzimizi

Seni göz yaşlarıyla andıkda !

Yollarında, *Şarkın Sultanları*, s.9.

(Hüzün) + koyu bir gölge

3. Seni her nerde, artık, her ne sùretli görsem

Bir gölgenin duyarım ruhuma düştüğünü

Ölümü Hatırlatan Kadın, *Çoban Çeşmesi*, sb29.

(Ürperiş) + gölge

4. Bütün eşyâya hazân indi sular dermansız

Şimdi bir gölgeyi bekler gezerim ben yalnız

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.6.

(Sevgili) + gölge

5. Kumral saçından alınına bir gölge sermişin...

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.16.

(Kâküller) + gölge

6. En sonra etrafı sardı gölgeler

Ne kendisi geldi, ne de bir haber!

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.79.

(Karanlık) + gölgeler

b₁ Karaltı

1. Arayan yoksa gözyaşıyla sizi
Bürsün bir karaltı kalbinizi

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.29.

(*hüzün*) + karaltı

c - Duman

1. Sarmış bütün benizleri kül rengi bir duman

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.14.

(*Hicran*) + kül rengi bir duman

2. Bir kömür dumanıyla tütsülendi akşamlar

Sen Neredesin? *Çoban Çeşmesi*, s.51.

(*Akşamın karanlığı*) + bir kömür dumanı

d - Kar

1. Bahtiyar olmuyor böyle seven de
Her bakış dumanlı, her gönül karlı...

Annemin Dizinde, *Dinle Neyden*, s.6.

(*Hüzün*) + Kar

D - SU İLE İLGİLİ UNSURLAR

a - Deniz

1. Zerrelerin çözülmüş gibi sesler veriyor

Ben sıcak bir denize inen buzdan bir dağım

Eriyen Adam, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.111.

(*Sevgili*) + Sıcak bir deniz

2. Bir beyaz dalga gibi hep o engin denizin

Üstünde gezmedeğim doğduğum günden beri.

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.82.

(*Sevgili*) + Engin deniz

3. Engin bakışlı gözlerin ağlar, yüzün güler

Aşkınla kaç zavallı bu sâhilde öldüler...

Ağlayan Gözler, *Heyecan ve Sükun*, s.86.

Engin bakışlı gözler + (*deniz*)

4. Bir gönül korsanı hâlinde, gelen yıllarımı

Bu ufuksuz göze bakmakla geçirmek dilerim

X'in Gözleri, *Akarsu*, s.54.

Ufaksuz gözler + (*deniz*)

5. Sen büyük dalgalarla konuşan bir rüzgârsın

On deniz nerde coşsa sen de yanında varsın

İsmet İnönü'ne, *Akarsu*, s.66.

(*Atatürk*) + deniz

6. Yorgun deniz uyurken bir dev gibi ilerde

Dedim ki fırtınaya benzer ihtilâller de

Fırtınadan Sonra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.84.

(*Millet*) + yorgun deniz

7. Vurdukça bu engin su harcında
Kalbime denizler dolar, boşalır

Denizden Beklediğim, *Çoban Çeşmesi*, s.22.

(*Ümit*) + deniz

a₁ Dalga

1. Dumanlarla örtülen bir deniz gibi
Canlanıyor en hazin dalgalar bende

Münzevî, *Dinle Neyden*, s.51.

(*Duygular*) + en hazin dalgalar

2. Yalçın kayalıklara sert dalgalar savurdu

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.6.

(*Şairin şiirleri*) + sert dalgalar

3. Gördüğün her başı boş dalga bir ummânındır

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.192.

(*İnsanlar*) + başı boş dalgalar

a₂ Med-cezir

1. Asırlarca medleri takip eden cezirler

Senin sergüzeştiinde aksini buldu... Dinle!

Harabat Şâiri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.233

(*Yönetimdeki iniş-çıkışlar*) + med-cezirler

b - Damla

1. Bu hazin çifti süzen gökte kızıl bir damla
Sonbahar öyle yaraşmış ki, mariz akşamla!

Sonbalar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.91.

(*Güneş*) + kızıl bir damla

2. Rabbimiz, hilkatı tekmil ederek akşamla

Birliğinden bize bahşetti bir ulvî damla

Nûhun Gemisi, *Heyecan ve Sükun* s.185.

(*Can*) + bir ulvî damla

c - Menbâ'

1. Nasıl alkışlıyor bilseniz sizi

Kalbimde çağlayan yeni menba'lar

Yıllardır, *Dinle Neyden*, s.38.

(*Şairin duyguları*) + çağlayan yeni menba'lar

E - ZAMANA AİT UNSURLAR

a - Bahar

1. Topladın ne varsa koku, renk, ışık,
Topladın bir yere bütün baharı

Dinle! *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.151.

(*Sevgili*) + bahar

2. Ben kara toprak gibi o baharla doluydum...
Dört mevsimi bilmeden yaşarken bir bucakta

Aşk İlahileri, Bir Ömür Böyle Geçti, s.166.

(*Sevgili*) + bahar

3. Ben şimdi yaslıyım, o baharın hazanıyım
Ben şimdi başka menkıbeler kahramanıyım

Gençlik (3), Gönülden Gönüle, s.16.

(*Nihâl, sevgili*) + bahar

4. Araya gitti diye içlenme baharına
Huduttan getirdiğin şan yetişir yârına!

Han Duvarları, Çoban Çeşmesi, s.90.

(*Gençlik*) + bahar

5. Elini alınına koyup dalarak
"Bahara döneyim bir an!" dedin mi?

Üzüntü, Bir Ömür Böyle Geçti, s.68.

(*Gençlik*) + bahar

6. Ömründe dört fasıl var
Üçü kış, biri bahar...

Kızıma, Çoban Çeşmesi, s.104.

(*Gençlik*) + bahar

7. Dağda salkımlar açtı, bağda kızıl lâleler
Kışlardan arta kalan ömrümde bahar oldu

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.141.

(Aşk) + bahar

8. Yeniden buldu hazan dalları yapraklarını
Yeniden serdi bahar bahçeme yüzlerce çelenk

Bir Kadın Geçti, *Heyecan ve Sükun*, s.82.

(Aşk, sevgi) + bahar

b - Sonbahar, hazân

1. Yaraşır bilirim, sonbahara gam :
Geçerim bir hayâl gibi kenardan

Benimle Eylül, *Dinle Neyden*, s.13.

(Şairin kendisi) + sonbahar

2. Yüzünde bir çizgi, saçında bir ak
Görünce : "En sonra hazan!" dedin mi?

Üzüntü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.68.

(Yaşlılık) + hazan

c - Gece

1. Karanlık bir gözle ufka bakarak
Uzaktan geçtiniz beni görmeden

Başkasını Seven, *Dinle Neyden*, s.32.

Gözler + karanlık (gece)

2. Gözünde çiselenmiş bir gece var kederden
Dolaşırken duyduğu sesimdir sanki yerden

Hâtıra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.118.

(Gözyaşı) + çiselenmiş bir gece

F - YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

a - Dağ

1. Bir yarın göçtüğünü, çöktüğünü bir dağın
Görmemek istiyorsan ardına bakmadan git!

Allahısmarladık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.129.

(*Şairin kendisi*) + bir dağ

2. Bir dağdı gölgesi karattı yolu
Ardınca yürürken içim yas dolu

Kolsuz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.55

(*Kolsuz yiğit*) + bir dağ

3. Akdeniz'in dalgası göynüm kadar taşmadı
Hey ne dağsın ki dalgam dizine yaklaştı!

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

(*Sevgili*) + dağ

b - Taş

1. Bir eser nakşeder gibi taşlara
Kalbimi açmıştım ona bir ara

Gezinti, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.150.

(*Sevgili*) + taş

2. El verirken iki taş, şeytanı recmetmek için
Neye kıydın bu kadar san'atın elmaslarına?

Değer mi? *Zindan Duvarları*, s.7.

(*Beyit*) + iki taş

c - Kireçli bir tarla

1. Ruhunuzun çölünde bütün bir ömrü verdim
Kireçli bir tarlayı sabanla beller gibi...

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.5

(*Okuyucunun muhayyilesi*) + kireçli bir tarla

d - öl

1. Bir ömür gömdük o üç bu'du serâb ellere biz
İşledik çöllere bülbül ve gül efsâneleri

Arz-ı Mukaddes, *Zindan Duvarları*, s.34.

(*Yassırada*) + ölller

e - Oyulmuş koğuklar

1. En sonra oyulmuş koğuklar kalır

Denizden Beklediğim, *Çoban Çeşmesi*, s.22.

(*Boş gönül*) + oyulmuş koğuklar

G - NEBATLAR İLGİLİ OLANLAR

a - Fidan

1. Ey benim gül fidanım
Seni çok sevdi canım

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.30.

(*Sevgili*) + gül fidanı

2. Bir sarmaşık saracak yine genç bir fidanı
Ben ölürsem ruhumu boynunda kement tanı!

Hortlak, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.137.

(*Sevgili*) + genç bir fidan

3. Çevrilir dört yanına örselenmiş fidanlar
İşte onlar o adı ağza alınmayanlar
Gözlerinde çürükler, kollarında çürükler

Onlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.31.

(*Düşmüş kadınlar*) + örselenmiş fidanlar

b - Sarmaşık

1. Bir sarmaşık saracak yine genç bir fidanı
Ben ölürsem ruhumu boynunda kement tanı!

Hortlak, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.137.

(*Şairin kendisi*) + bir sarmaşık

c - Söğüt

1. Onu sen büyüt de söğüt boyunca
Kendini ellere versin o gonca!

Ali, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.125.

(*Sevgilinin boyu*) + söğüt

d - Çınar

1. Bir çınar devrildi geçti fırtına
Uzun bir uğultu kaldı geriye

Efemin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.51.

(*Yiğit*) + çınar

e - Kızıl bir yaprak

1. Yaklaşırken bu bakır tenli güzel kıvrılarak
Karlı gönlümde güneş gördü kızıl bir yaprak

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(*Şairin gönlü*) + kızıl bir yaprak

f - Hazân dalları

1. Yeniden buldu hazan dalları yapraklarını
Yeniden serdi bahar bahçeme yüzlerce çelenk

Bir Kadın Geçti, *Heyecan ve Sükun*, s.82.

(*Şairin duyguları*) + hazan dalları

II - HAYVAN VE HAYVANLARLA İLGİLİ UNSURLAR**A - KUŞ**

- a - Kuş
 - a₁ Bülbül
 - a₂ Güvercin
 - a₃ Ebâbil
 - a₄ Baykuş
 - a₅ Karga
- b - Kartal
- c - Şahin
- d - Yırtıcı Kuş

B - YIRTICI HAYVANLAR

- a - Yırtıcı hayvan
- b - Arslan
- c - Kurt
- d - Kaplan
 - d₁ Demir pençe

C - DİĞER HAYVANLAR

- a - Ceylan, gazalî, âhu
- b - Kelebek
- c - Yılan
- d - Tilki

D - MASAL UNSURU HAYVANLAR

- a - Canavar
- b - Ejder

E - EVCİL HAYVANLAR

- a - Köpek
- b - At

A - KUŞ

a - Kuş

1. Kuracakken yuvamı bulut ermez bir dağa
Kafeslerde geçirdim bunca yıllık zamanı
Beni göndermemiştin Rabbim destan yazmağa
Görmekti kasdın beni destanlar kahramanı

Hırs, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.12.

Şairin kendisi (ben) + (kuş)

2. Bir kuş, en içli bir kuş kısmış kanatlarını
İnce parmaklarından örülmüş bir kafeste

Kafes, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.136.

Şair+en içli bir kuş

3. Ben yerde süründükçe güneşten kanadıyla
Baktım geçiyor gölgeler üstümüzden apansız

Serv-i Sîmin, *Kitâbe, Heyecan ve Sükûn*, s.167.

Şairin kendisi (ben) + (kuş)

4. Bildim ki o düşmandan emin bir köşe yokmuş,
Ey her tüyü bir ceylanın ağzında gezen kuş!

Kalbim! *Heyecan ve Sükûn*, s.55.

(Şairin gönlü) + her tüyü bir ceylanın ağzında
gezen kuş

5. Er geç görecekler ki dönüp bahçene konmuş
Madem ki kanatlandı elinden bu beyaz kuş

Vahdet-i Vücut, *Heyecan ve Sükûn*, s.80.

(Şairin gönlü)+ beyaz kuş

6. Uçtukça gönül başka ufuk başka şehirden
Oklar sarar etrafını yağmur gibi birden

Vahdet-i Vücut, *Heyecan ve Sükûn*, s.80.

Gönül + (Kuş)

7. Göğsümü çırpıntısı doldurur bir kanadın
Kalbim bu güzel, zarif bahçeden bir gül seçer

Gezdiğim Yer, *Dinle Neyden*, s.29.

Şairin gönlü + (kuş)

8. Atımız gönlümüz gibi kanatlı
Dağları ovaya serer geçeriz

Atlıların Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.7.

Gönlü + (kuş)

9. Yuva yapmış gibi memnun ikimiz bir dalda
Zevki ruhunda yaşatmış iki genç âşıktık...

Bir Macera, *Gönlüden Gönlüle*, s.5.

Şair ve sevgilisi (ikimiz) +
bir dalda yuva yapan kuş

10. Kalbine bir goncanın dikenini değmeyen kuş
Bülbül olsa duyurmaz bana daldan sesini

Zehir ve Şarap, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.100.

(Sevgili) + kalbine bir goncanın dikenini
değmeyen kuş

11. Ayşe, kaç çobandan tehlikelidir
Kendini ateşe atan delidir
Kuşlara emânet etmemelidir
Buluştuğunuz yer ormansa, Ayşe!

Ayşe Sana! *Çoban Çeşmesi*, s.28.

(Çoban) + kuş

12. Dile gelmiş ağaçlar bir cenup rüzgâr ile,
Çiçekler kanat açmış göklere doğru yer yer

İlkbahar Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.80.

Çiçekler + (Kuş)

13. Sarıldı akşamın altın kanatlı rüzgârına

Sârâ, *Şarkın Sultanları*, s.23.

Altın kanatlı rüzgar + (kuş)

14. Gördüm ki bir ölüm kanat açmış da bahtına
Durmuş başında ağlıyor öz kardeşin, kızın

Mağlup, *Gönülden Gönüle*, s.36.

Ölüm + (kuş)

15. ... Hasta alnımda gam kanat gerdi

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.6.

Gam + (kuş)

a₁ - Bülbül

1. Ölürsem kalb olur bir iniltiye
Dallarda perişan öksürüklerim

Yağmurlu Bir Gündü, *Çoban Çeşmesi*, s.41.

Şairin kendisi + perişan (bülbül)

a₂ - Güvercin

1. Geçti bir nazlı güvercin ki onun bir eşini
Tanrı göstermesin âlemde gönül kartalına

Bir Kadın Geçti, *Heyecan ve Sükün*, s.82.

(Sevgili) + bir nazlı güvercin

a₃ - Ebâbil

1. Onlar ki ezelden bu ebâbili bilirler
Bir tehlike sezmiş gibi düşman kesilirler

Vahdet-i Vücut, *Heyecan ve Sükün*, s.80.

(Şairin gönlü) + ebâbil

a₄ - Baykuş

1. Bu muhteşem güneşe - ne hazîn bir tecellî!
Ayılan baykuşların kanadı perde çekti

Harabat Şairi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.233.

(*Cahil insanlar*) + baykuşlar

a₅ - Karga

1. Kargalar topladı hep döktüğümüz tâneleri

Arz-ı Mukaddes, *Zindan Duvarları*, s.34.

(*fırsatçı insanlar*) + kargalar

b - Kartal

1. Daldıkça geniş göklere kartal kanadıyla
Her saniye altımdaki dünya küçülürdü

I, *Heyecan ve Sükün*, s.7.

Şairin kendisi + (*kartal*)

2. Nasıl kanatlarını sakladın o kartalın?
Nasıl yettin yıllarca onu barındırmaya?

Adsız Şiir, *Akarsu*, s.29.

(*Atatürk*) + kartal

3. Bu kızıl saçlı zafer kartalının
Bu hıyâbanda kurulmuş yuvası!

Çankaya, *Suda Halkalar*, s.85.

(*Atatürk*) + Zafer kartalı

4. Toprağın gölgesi vurmuşken aya
Sıldı bir hızla bu kartal kanadı

Çankaya, *Suda Halkalar*, s.86.

(*Atatürk'ün çalışmaları*) + Kartal kanadı

5. Dalarak gökleri omzunda tutan mazgalına
Okumak fâtiha yollarda fetih kartalına

Bir Ömürlük Gün, *Heyecan ve Sükün*, s.43.

(*Fatih*) + Fetih kartalı

c - Şahin

1. Dövüyor kalbinin örsünde çelik sözlerini
Tunç akisler yayıyor memleketin her taşına
Nasıl aldıysa baş üstünde o şahin yerini
Hakkıdır, kaplasa tarihi bu ses tek başına!

Gazi Söylüyor, *Suda Halkalar*, s.87.

(Atatürk) + şahin

2. Ne şahinler görmüş onun kucağı,
Yurda kanat kol germeğe hazır ol!

Hazır Ol! *Akıncı Türküleri*, s.39.

(Türk askerleri) + şahinler

3. Kendine bir kement örüp saçından,
Şahin bakışını salarsan bana

Kısâs, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.96.

(Sevgili) + şahin

d - Yırtıcı Kuş

1. Ben kahretmeden âlemde o bîgâne duruş
Bana sal yalvarırım pençeni, ey yırtıcı kuş

Da'vet, *Suda Halkalar*, s.25.

(Sevgili) + yırtıcı kuş

2. Her gün bir uçuş meşkedip en yırtıcı kuştan
Bilmezdim ayak basmayı bir gün de cihâna

I, *Heyecan ve Sükün*, s.8.

(Heyecanlar) + en yırtıcı kuş

3. Gözlerimde gömdüğüm bir güneşin alevi
Ağzımda bir damla kan dönecektim ufuktan

Hırs, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.11.

Şairin kendisi + (bir yırtıcı kuş)

B - YIRTICI HAYVANLAR

a - Yırtıcı hayvan

1. Bir sinir sar'asıdır bil ki bu gün tat dediğin
Aşka sal pençeni, hicrâna geçir dişlerini

Hummâ, *Suda Halkalar*, s.37.

Şairin kendisi + (yırtıcı bir hayvan)

2. Ucu göğsünde duran bir kılıcım pençende
Bakışın benden uzaklaşsa da gönlün bende

İstesem, *Suda Halkalar*, s.26.

Sevgili + (yırtıcı bir hayvan)

3. Bilirim, atarsın bana pençeni
Nefsine kahretmek istedikçe sen

Kısâs, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.96.

Sevgili (sen) + (yırtıcı bir hayvan)

4. Çarpanların başını parçaladı bir anda
Sivri bir hançer gibi pençemizdeydi dağlar

Her Yerde Kahraman-Yerde, *Çoban Çeşmesi*, s.63.

Akıncılar + (yırtıcı bir hayvan)

b - Arslan

1. Dün gece parçaladı bir aslan kafesini
Bir gönül sonsuz ufka yol aldı kartal gibi

Suyun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.114.

(Şairin gönlü) + aslan

2. Bir taşı fakat benliğin en sonra kabından
Sarsıldı cihân kükremiş aslan gazabından

Kahramanlara, *Suda Halkalar*, s.80.

(Kahramanlar) + kükremiş aslan

3. Bu ocak milletin aslan ocağı
Erlere açığı onun kucağı

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.53.

Yeniçeriler (erler)+(aslan)

4. Bu felek sillesi değımiş kafes aslanlarına
Halden anlar gibi kuşlar bakıyor pencereden

Kuşbakışı, *Zindan Duvarları*, s.47.

(Zindan mahkûmları)+kafes aslanları

c- Kurt

1. Ninem beş yüz altına satılmış bir esirdi
Dedem beş yüz altını sayan bir derebeyi
Köpek kanı kurt kanı birbirine girdi
İkisinden meydana çıktı bir kurt köpeğı

Verâset, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.110.

(Şairin kendisi) + bir kurt köpeğı

2. Bağlıdır can gibi cânân gibi rü'yalarına
Tanınız BARBAROS evlâdı deniz kurtlarını

Levendler, *Zindan Duvarları*, s.24.

(Leventler) + deniz kurtları

d - Kaplan

1. Sahilleri gez, bir ses iner belki semâdan
Bir gün bulunur belki o yorgun dişi kaplan

Esir, *Şarkın Sultanları*, s.27.

(Sevgili) + yorgun, dişi kaplan

2. Hangi ceylan seni kesmiş de çocukken memeden
Hangi kaplan sana süt vermiş öz annen yerine

Melekü'l-Mevt, *Suda Halkalar*, s.22.

(Sevgili)+kaplan

d₁ Demir pençe

1. Anlarım, rûhuma zulmet ceryân ettikçe
Neş'emîn tılsımı hâla o demir pençededir.

Talas Bağlarında Batı, *Suda Halkalar*, s.21.

(aşk) + demir pençe

2. Öyle insanları gönder ki demir pençeleri
Uzanır almağa ancak çalınan hakkı geri

Hayır Duâ *Heyecan ve Sükun*, s.182.

(Adalet dağıtan eller) + demir pençeler

C - DİĞER HAYVANLAR

a - Ceylan, gazâlî, âhu

1. Bir ceylandın o sonsuz güzellekle vurulmuş
Benliğin his kesildi bir gölgeye geldin ki...

Çamlıca'daki Çınar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.76.

(Sevgili) + bir ceylan

2. Ey her tüyü bir ceylânın ağzında gezen kuş!..

Ayrıldığın Akşam, *Heyecan ve Sükûn*, s.56.

(sevgililer) + ceylan

3. "Bize Şirin dağı, Leylâ ovasından heyecan
"Hüzn ü hicrân taşıyan sürmeli ceylanlar var!

Hayır Duâ, *Heyecan ve Sükûn*, s.182.

(Sevgililer) + sürmeli ceylanlar

4. Hangi ceylan seni kesmiş de çocukken memeden
Hangi kaplan sana sün vermiş öz annen yerine?

Melekü'l-Mevt, *Suda Halkalar*, s.22.

(Sevgili) + ceylan

5. Karşımda bırakmıştı bütün yolları hâli
Kaçmıştı güzel şarkın o en nazlı gazâlî

Esir, *Şarkın Sultanları*, s.27.

(sevgili) + gazâlî

6. Şimdi üzgündüm o âhuya esir olduğuma;
İnce endâmını sarmış dediler, bir hummâ

Gençlik (2), *Gönülden Gönüle*, s.14.

(Nihâl, sevgili) + âhu

b - Kelebek

1. Sen raksına dalarken için titrer derinden
Çiçekli bir sahnede bir beyaz kelebeğin

Sanat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.7.

(Balerin)+bir beyaz kelebek

2. Kalbimde emel yolda vefasız kelebekle

Terennümler, *Gönülden Gönüle*, s.31.

(Kadınlar) + vefasız kelekler

c - Yılan

1. Yalvarmak ister gibi boşluklara açılan
Kollarıyla önümden sıvışırken bu yılan

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.25.

(kadın) + yılan

2. İlk önce orda ezdik yedi başlı yılanı
Tarih altınla yazdı o gün bizde olanı

İnönü, *Akıncı Türküleri*, s.50

(düşmanlar) + yılan

d - Tilki

1. Tilkiler diktiğimiz bağlara sahip çıktı

Arzrı Mukaddes, *Zindan Duvarları*, s.34.

(fırsatçı insanlar) + tilkiler

D - MASAL UNSURU HAYVANLAR

a - Canavar

1. Yolcular birbirlerine seslenir "yol ver!" diye

Bir canavar geliyor, vurulmuş on yerinden..

Lanete Mahkûm, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.105.

(*şairin kendisi*) + bir canavar

2. Bende kımıldanmadan bu isimsiz canavar

Gülüyorsan gülerdim, ağlardım ağlıyorsan....

Orkestra Dinlerken, *Çoban Çeşmesi*, s.74.

(*Aşk*) + İsimsiz canavar

3. Şimdi ben fırtınalar geçmeyen ormanlar gibiyim

Şimdi bağrımda kudurmuş canavarlar yaşıyor

Hayalden Hakikate, *Suda Halkalar*, s.39.

(*Arzu*) + kudurmuş canavarlar

4. O haykırdıkça rûhum daha mes'ûd olurdu

İçimde bin canavar bir ağızdan solurdu

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.26.

(*intikâm*) + canavar

b - Ejder

1. Kendini kaptırırsın, çekil yoldan, babalık!

Çiğner geçer kabaran bu aç ejder seni de ...

Şehir, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.23.

(*Şehrin kalabalığı*) + aç ejder

2. Üç yüz altmış beşe bölmüşler azâb ejderini

Ey Dantel Zindan Duvarları, s.51.

(*Sene*) + azab ejderi

E - EVCİL HAYVANLAR

a - Köpek

1. Yolunu kesmek için zincirini koparsın
Dokuz yıl artığıyla beslediğin köpekleri!

Benimle Yürüyene, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.10.

(*düşmanlar*) + köpekler

2. "Köpeğin karşısında Türk oğlu kurt olmalı
"Türk yurdu yeryüzünde Türklere yurt olmalı!!

Kara Fatma, *Akıncı Türküleri*, s.60.

(*düşmanlar*) + köpek

b - At

Faruk Nâfiz'in "At" şiir temsili istiâre sanatının en güzel örneklerinden biridir.

At, Beyaz Kırmızı, *Suda Halkalar*,s.77.

Türk Milleti + at

III. EŞYA VE EŞYA İLE İLGİLİ UNSURLAR

A - SİLAHLAR

- a - Ok
- b - Gurbet yayı
- c - Hançer
- d - Kılıç
- e - Kırbaç

B - DEĞERLİ TAŞLAR VE SÜS EŞYALARI

I. DEĞERLİ TAŞLAR

- a - İnci
- b - Elmas

II. SÜS EŞYALARI

- a - Tel
- b - Tâc
- c - Süs

C - KÜLTÜR VE SANATLA İLGİLİ OLANLAR

- a - Heykel
- b - Defter
- c - Kitap
- d - Şâheser
- e - Telli bir çalgı
- f - Erganûn

D - MUTFAKLA İLGİLİ OLANLAR

- a - Şerbet
- b - Şarap
- c - Piyâle
- d - Altın tas
- c - Mangal

E - KUMAŞLAR

- a - Örtü
- b - Atlas perde
- c - Kefen
- d - Kumaş
- e - Nikâb

F - DENİZLE İLGİLİ OLANLAR

a - Gemi

b - Tekne

G - MADENİ EŞYALAR

a - Zincir

b - Kafes

H - IŞIK VEREN EŞYALAR

a - Gümüş şamdan

b - Fener

c - Kandil

I - DİNİ ÖZELLİK TAŞIYAN EŞYALAR

a - Sûre

b - Put

A - SİLAHLAR

a - Ok

1. Uçtukça gönül başka ufuk, başka şehirden
Oklar sarar etrafını yağmur gibi birden

Vahdet-i Vücûd, *Heyecan ve Sükûn*, s.80.

(*sitem*) + oklar

2. Yalnız kanayan kalbini delse bu sefil ok!
Arkanda soran yok seni, bedbaht arayan yok

Esîr, *Şarkın Sultanları*, s.26.

(*Yalnızlık*) + sefil ok

3. Sularda ansızın güneş eridi,
Bu gurûb içimde bir tılsımlı ok

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.45.

(*ayrılık*) + tılsımlı bir ok

4. Gördüm ki sevenler sevilenlerden eser yok
Titretti hemân kalbimi çılgın, yeni bir ok
"Lâzım mı dedim kalbime eş hasta yaşarken?"

Bir Mâcera, *Gönülden Gönüle*, s.10.

(*Yeni bir aşk düşüncesi*) + çılgın yeni bir ok

5. Bir çölü andırır, bil ki, dört yanın
Bağrını delmezse yanık türküler

Memleket Türküleri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.52.

Yanık türküler + (*ok*)

6. Solgun arzın deliyor kalbini matemli bir ok

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.6.

(*gün ışığı*) + matemli bir ok

b - Gurbet yayı

1. Bir gün bana ağlarsa bu gözler,
Beyhûde değildir, bunu bilsin
Bilsin ki bugün, bir sen eziyette değlisin;
Gurbet yayının okları geçmiş de içinden,
Günlerce uzakta
Yorgun biri uzlet gibi yalnız yaşamakta

Gurbet III, *Suda Halkalar*, s.48.

(hasret) + gurbet yayı

c - Hançer

1. İçimde duyduğum hicrân mı, bilmem,
Kalbimde vurduğum hançer mi kaldı?

Ne Kaldı?, *Çoban Çeşmesi*, s.97.

(aşk) + hançer

d - Kılıç

1. Yanarım, Ey kalem uğruna ömür verdiğime
Geri ver, Ey kılıç, artık bana mısra'larımı!

Kılıç ve Kalem, *Zindan Duvarları*, s.21.

(yönetim) + kılıç

e - Kırbaç

1. Dışarda fırtınanın şehri döğen kırbacı
İçerde bağdaş kuran soğuk zehirden acı...

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.32.

(fırtınanın sesi) + kırbaç

B - DEĞERLİ TAŞLAR VE SÜS EŞYALARI

I - DEĞERLİ TAŞLAR

a - İnci

1. İnciler söyledi Yusuf ki biçilmez değeri

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükün*, s.191.

(*sözler*) + inci

2. Gün gelir yosunları birden alt üst eder de

İncileri çıkarır zaman denen yabancı

Fırtınadan sonra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.64.

(*Fikirler*) + inciler

3. Bana ilhâmını bahşet ki, İlahi, bir gün

Seni bulsun sana takdime değer incilerim

Niyâz, *Zindan Duvarları*, s.43.

(*şairin mısraları*) + inciler

b - Elmas

1. El verirken iki taş, şeytanı recmetmek için

Neye kıydın bu kadar san'atın elmaslarına?

Değer mi? *Zindan Duvarları*, s.7.

(*şairin mısraları*) + elmaslar

II - SÜS EŞYALARI

a - Tel

1. Yastığı atlas göğüs, örtüsü sırma telden

Nasibini almıştı bu köyde her güzelden

Kız Hüzeyni Vurdular, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.119.

(*saçlar*) + sırma tel

2. Sandalı çektikçe durgun sularda

Görürdüm tellerin süründüğünü

Bir Gece, *Çoban Çeşmesi*, s.39.

(*Ay ışığının aksı*) + teller

b - Tâc

1. Devrildi vurulmuş gibi sultanlar önünde
Giydin kanının hakkı olan tâcı o günde,
Hakk'ın beş asırdan beri va'd ettiği tâcı!

Taç Giyen Millet, *Suda Halkalar*, s.81.

(İstiklâl) + tac

c - Süs

1. Gördün sonunda süsleyerek dağ ve taşları
Akmiş damarlarındaki son damla kan bile...

Mağlup, *Gönülden Gönüle*, s.36.

Son damla kan + (süs)

C - KÜLTÜR VE SANATLA İLGİLİ OLANLAR

a - Heykel

1. Etrâfı süzdüğün kayadan gelmiyor sesin,
Vahşi bir el mi kırdı o mâtemli heykeli?

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.14.

(*Sevgili*) + mâtemli heykel

2. Yanımdan ayrılmayan bir güzellik görenler
Bu mermer heykellerin sandılar hepsi başka

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.166.

(*Sevgililer*) + mermer heykeller

b - Defter

1. Son yaprağı yaklaşmış olan defter içinde
Bir cümledir ömrüm : Yarı tapmak, yarı sevmek

Sevmek, *Heyecan ve Sükun*, s.51.

(*Şairin hayatı*) + Son yaprağı yaklaşmış olan defter

2. Bu elem defteri dünyâda kapansın dilerim ...
Dilerim, bir daha mahşerde açılınsın bu kitâb!

Bizim Kitâb, *Zindan Duvarları*, s.11.

(*zindan hayatı*) + elem defteri

c - Kitap

1. Kalmış gibi yıllarca kütüphâne rafında
Yüzler, yazılar, manzaralar hep düne ait

Yeşil Köşe, *Heyecan ve Sükun*, s.40.

(*mazi (yüzler, yazılar)*)+eski kitaplar

d - Şâheser

1. Va hatâmızla büyük Rabbimizin şâheseri
Rûha kasvet verecek mertebe virân oldu

Tevekkül, *Heyecan ve Sükun*, s.179.

(*dünya*) + şâheser

e - Telli bir algı

1. Gölgeleer çökerken tenhâ sâhile
Rûhunda hangi bir teldi inleyen?

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.46.

(şairin ruhu) + hüzünlü şarkılar çalan bir müzik âleti

f - Erganûn

1. Erganûn ile, fûsûn ile deniz parlaktı
Aksimiz dalgalarıırken, suya sessiz baktı

Bir Mâcera, *Gönülden Gönüle*, s.6.

(dalgaların sesi) + erganûn

D - MUTFAKLA İLGİLİ OLANLAR

a - Şerbet

1. Faruk Cam-ı Cemde safâ bulmayan dile
Peymane-i ecelle gelen şerbet elverir

Gazel, Serv-i Simin, *Heyecan ve Sükun*, s.164.

(ölüm) + şerbet

2. Ömrünün zehrini katmıştı ecel şerbetine

Son Arzu, *Zindan Duvarları*, s.25.

(ölüm) + şerbet

b - Şarap

3. Vurdukça lâleler derelerden şarâb akar

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

(lâlelerin yansıdığı su) + şarâb

c - Piyâle

1. Eriyorken dudaklarımda tenin
Sarhoşum sunduğun piyâle ile...

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.20.

(sevgilinin varlığı)+piyâle

d - Altın tas

1. Bir renge girdi eşya günün altın tasında

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.90.

(akşam vakti) + altın tas

e - Mangal

1. - Şairim ! Mangalı eş... Küllenecek nerdeyse
- Daha dün vardı cehennem kadar üstünde ateş,
Alev almış gibi parlardı nazarlar değse...

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.98.

(şairin gönlü) + mangal

E - KUMAŞLAR

a - Örtü

1. Kulağının dibinde haykırıyor fırtına :

"Isınmak istiyorsan toprağı çek sırtına!"

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.33.

toprak + (örtü)

b - Atlas perde

1. Geriyor hüsn-i ilâhisine atlas perde...

Hamd ü senâ, *Heyecan ve Sükun*, s.178.

(göklar) + atlas perde

c - Kefen

1. Dökülürken kefenli yollara kar

Titretir gizli bir figân içini

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.38.

(kar) + kefen

d - Kumaş

1. Milyonlar işletiyor bu geniş fabrikayı...

Senin milyonların hep böyle ölüm dokuyan

Tek Fabrika ve Yeni Dünya, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.42.

Ölüm + (kumaş)

e - Nikâb

1. Dostlarım bana yâr görünseler de

Yüzdeki nikâba inanmıyorum

Tereddî, *Çoban Çeşmesi*, s.20.

(dostluk) + nikâb

F - DENİZLE İLGİLİ OLANLAR

a - Gemi

1. Açarız her gece yâranla hayâl yelkenini,
YASSI'dan doğruluruz KUMKAPI meyhanesine!

Hülya Gemisi, *Zindan Duvarları*, s.14.

hayâl + (gemi)

2. Kırk bir dümenle bu çoşkun sele
Nasılsa kapıldın, deli gönül, âh!

Gönülden Şikâyet, *Çoban Çeşmesi*, s.54.

Gönül + (gemi)

3. Her sâhile bir müjde götürmek emeliyle,
Yaptıktı beyaz bir gemi ilhâmın eliyle

Çiçekten Adalar, *Heyecan ve Sükun*, s.11.

(Şiir) + beyaz bir gemi

4. Deli poyrazları divâne lodoslar kesiyor
Gitmiyor NUH'unu sahilde unutmuş gemimiz

Lenger-Endaz, *Zindan Duvarları*, s.74.

(Yassıada) + Nuh'unu sahilde unutmuş gemi

b - Tekne

1. Biz o günden beri hâlâ o çürük teknedeyiz

Nûh'un Gemisi, *Heyecan ve Sükun*, s.184.

(dünya) + çürük tekne

G - MADENİ EŞYALAR

a - Zincir

1. Lâkin sen o zincîri bu gün kırmayı bildin
Gökten geniş alnınla ne taptın, ne eğildin

Kahramanlara, *Suda Halkalar*, s.78.

(*Esâret*) + zincir

2. Zirâ bu içimden taşan zinciri
Onlar kıracaktı ben kırmasaydım

Tereddî, *Çoban Çeşmesi*, s.19.

(*şairin sevgi ve hürmet duyguları*) + zincir

3. Cânâ kâküllerinin halkası zincîr olalı
Esti bir bad-ı cünûn ömr-i ser-âzâdımıza

Süleyman Nezif'e Gazel, *Suda Halkalar*, s.151.

(*sevgilinin kâkûlü*) + zincir

b - Kafes

1. Görünüyor kafesin ince parmaklığından
Bulutlar parça parça, ufuklar dilim dilim

Kafes, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.135.

(*Aşk*) + kafes

2. Bir kuş, en içli bir kuş, kısmış kanatlarını
İnce parmaklarıyla örülmüş bir kafeste

Kafes, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.135.

(*hayat*) + (*sevgilinin*) ince parmaklarıyla
örülmüş bir kafes

H - IŞIK VEREN EŞYALAR

a - Gümüş Şamdan

1. Hiç yanmamış bir mumsun sen gümüş şamdanında

Yerden Göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.157.

(*hayat*) + gümüş şamdan

b - Fener

1. Başiboş dalgaların sürdüğü serhoş gemiyiz

Ömrümüz geçti atılmakla fenerden fenere!

Işık Aşkı, *Zindan Duvarları*, s.15.

(*Ümit*) + fener

c - Kandil

1. Kandilleri üflenmiş olan kubbe kederde

Bir salkım üzüm vermeyecek bağlar ilerde

Ayrıldığıın Akşam, *Heyecan ve Sükun*, s.56.

(*Güneş ve ay*) + üflenmiş kandiller

I - DİNİ ÖZELLİK TAŞIYAN EŞYALAR

a - Sûre

1. Melekü'l-mevte nasıl rûhumu teslim ederim?

Daha noksan duruyor mushafımın sûreleri

Son Kitab, *Zindan Duvarları*, s.35.

(yaşanacak günler) + Mushaf sûreleri

b - Put

1. Hayretinden put olanlar ne diyor dinlesene :

- Hangi Rabb'in kulusun, hangi Kitab'ın yolusun?...

Tehlike, *Çoban Çeşmesi*, s.76.

(Şaşkın insanlar) + put

IV - MÜCERRET UNSURLAR**A - DİNİ KAVRAMLAR**

- a - Cennet
- b - Cehennem
- c - Melek
- d - Şeytan, iblis
- e - İlähe

B - MASAL UNSURLARI

- a - Peri
- b - Dev
- c - Sihir

C - HİSLERLE İLGİLİ UNSURLAR

- a - Yara
- b - Hüzün
- c - Azâb
- d - Sevda

D - ZEHİR**E - DURUM İFADE EDEN KAVRAMLAR**

- a - Uyku
- b - Sefer, yolculuk
- c - Ölüm dalgası

F - DİĞER MÜCERRET KAVRAMLAR

- a - Sır
- b - Rüyâ
- c - Hayâl

G - HASTALIKLA İLGİLİ KAVRAMLAR

- a - Tâûn
- b - İnme
- c - Dert

A - DİNİ KAVRAMLAR

a - Cennet

1. O zaman sende bulurken biz ömür menbainı
Ansızın şardı adem rengi o cennet bağı

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.53.

(sevgilinin varlığı) + cennet bağı

2. Her dalından sana bir meyve sunarken Tûbâ
Dileğin veçhile mahsûlüne el koy ki bu bağ
Ey melek-çehre, senin Ravza-i Rıdvanındır!"

Yûsuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.192.

(Zeliha'nın vücudu) + (cennet) bağı

3. Cennetten uzak düşmek elemdir, en elîmil
HAVVA'dan uzak kaldı nasıl bir sene ADEM?

Ölümlü Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.83.

(sıla) + cennet

4. Göçsün ne çıkar, her gün uzaklarda bir âlem,
Bulmuş yeniden cenneti Havvâ ile Adem

Çiçekten Adalar, *Heyecan ve Sükun*, s.12.

(hayal âlemi) + cennet

5. Yeniden cennet olur belki duâmızla cahîm

Tevekkül, *Heyecan ve Sükun*, s.180.

(dünya) + cennet

6. Ne ben yedim ihtiras Peteğinin balından
Ne o tattı arzunun buğulu kevserini

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.82.

(vuslat) + buğulu kevser

b - Cehennem

1. Kalmıyor mahşer için kayda değer bir suçumuz

Bize açtın daha dünyada cehennemlerini!

Cürüm ve Ceza, *Zindan Duvarları*, s.33.

(*Yassıada günleri*) + cehennem

2. Dersiniz, böyle cehennem mi olur dünyada?

Çok değil, bir gecelik bizde misâfir kalınız!

Da'vet, *Zindan Duvarları*, s.72.

(*Yassıada'daki hayat*) + cehennem

3. İhtiyarlar yanıyor, köpre çocuklar yanıyor

Bu köyün sıtmalrı bağrında cehennem mi, nesin?

Melekü'l-Mevt, *Suda Halkalar*, s.23.

(*kadın*) + cehennem

4. Yeniden cennet olur belki duâmızla cahîm

Tevekkül, *Heyecan ve Sükun*, s.180.

(*dünya*) + cahîm

5. Göğsümün ta içinden bir cehennem taşarken

Bana: Şair, diyorsun, belli, kalbin bir değil

Kendim için, *Çoban Çeşmesi*, s.44.

(*Keder, üzüntü*) + cehennem

c - Melek

1. Kanından kan vererek bana emretti şeytan :

"Bir melek ruhu ara, bul, bana gönder!" diye

Yerden Göğce, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.157.

(*sevgili*) + melek

2. O semâvî kadın bu ülkede mi?

Şehriyar'a Vedâ, *Şarkın Sultanları*, s.8.

(*sevgili*) + semâvî kadın (*melek*)

3. Geçtikçe biz ömrün cehenneminden
Senin cennetini arardık, Melek!

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.102.

(sevgili) + melek

d - Şeytan, İblis

1. Hürî olarak kendini gösterdi o şeytan...

Bir başka sabah, sanki cesetten süzülüp can

Kalbim ! *Heyecan ve Sükun*, s.54.

(aşk) + şeytan

2. Endâmı bütün gölge ve etrafı bütün sis,

Bir mavi melek hâline girmişti o iblîs...

Kalbim!, *Heyecan ve Sükun*, s.54.

(aşk) + iblis

e - İlâhe

1. Artık bu uzletin yeter ey bağ ilâhesi!

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.16.

(sevgili) + bağ ilahesi

B - MASAL UNSURLARI**a - Peri**

1. Nasıl gönül taparsa Tanrıya, görmeksizin
Var adını bilmeden bağlandığım bir peri...

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.82.

(*sevgili*) + peri

2. Kuşların bulup en serserisini
Sorardım o meçhûl su perisini

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.82.

(*sevgili*) + su perisi

3. Yaklaşırken bu altın saçlı nârin periye
Düşündüm o gördüğüm şeytan olmasın diye

Şeytan, *Çoban Çeşmesi*, s.24.

(*sevgili*) + narin peri

4. Giremezken kapıdan zindana rüzgâr, ses, ışık
Bir girer pencereden, bir çıkar ancak o peri

Yeşil Kuş, *Zindan Duvarları*, s.37.

(*hayâl*) + peri

b - Dev

1. Basıklaşınca ufuklar, minâreler, evler
Kesildi bir cüce karşımda gördüğüm devler

Çocukluğumdaki Gözlerle, *Heyecan ve Sükun*, s.37.

(*Şairin çocukluğundaki dünya*) + devler

2. İsterse bir iz kalmasın on günde alevden
Elbet biri mağlup olacaktır iki devden

Devler, *Heyecan ve Sükun*, s.64.

(*Hinç dolu insanlar*) + iki dev

c - Sihir

1. Sevdim sarışın, benzi uçuk, hasta Nihâl'i
Bilmem ki nasıl, sihri bütün ruhumu sardı

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.9.

(*Nihâl'in aşkı*) + sihir

C - HİSLERLE İLGİLİ UNSURLAR

a - Yara

1. Sızlar senin de hasta vücudunda bir damar
Kalbinde belki aynı mukaddes cerîhâ var

Gençlik (1), *Gönülden Gönüle*, s.13.

(aşk) + Mukaddes ceriha

2. Lâkin bu çocuk yolcu habersiz yarasından
Gül derlemek ister, şafakın manzarasından

Vahdet-i Vücûd, *Heyecan ve Sükun*, s.80.

(aşk) + yara

3. Bir devâ bulmak için bağındaki yaraya
Toplanmıştı garipler şimdi kervansaray

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.89.

(gurbet) + yara

b - Hüzün

1. Bestelerken yeni bir hüznü sana,
Nağmeler cûş u hurûş ettikçe

Bestekârın Şiiri, *Suda Halkalar*, s.134.

(Şiir) + hüzün

c - Dul bir azâb

1. Akşamların bıraktığı dul bir azâb ile
Son gölgenin silindiği yoldan dönermişin...

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.16.

(yalnızlık) + dul bir azâb

d - Sevda

1. Ey bahâr !
Kavalından saçardı sevdalar
Sürüsüz bir çoban ki saçları ak

Bir Mâcera, *Gönülden Gönüle*, s.8.

(kaval sesi) + sevda

D - ZEHİR

1. Tadar aşkın bütün zehirlerini

Silva, *Şarkın Sultanları*, s.18.

(acı, keder) + zehir

2. Bir damla zehrin tadı yeter bütün ömrüme
Göynümü bir tas şarap avutur sade bir gün...

Zehir ve Şarap, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.101.

(Ayrılık acısı) + bir damla zehir

3. Acı bir zehir akınca kalbimize
Seni mehtâba sorduk ağlayarak

Yollarında, *Şarkın Sultanları*, s.10.

(hasret) + acı bir zehir

4. En uzak bir kadının zehirlerini
Benliğime işlettin en sonra sen de

Şüphe, *Dinle Neyden*, s.58.

(Şüphe) + zehir

5. Bir zehir akıtır kalbine her gölge veren dal

Nergis, *Şarkın Sultanları*, s.11.

(hüzün) + zehir

6. Rüzgâr esince gözlerimiz zehir içer, dolar

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.14.

(gözyaşı) + zehir

E - DURUM İFADE EDEN KAVRAMLAR

a - Uyku

1. Silkinirdik bu derin uykudan gün doğarken
Gözlerinde akşamın gizli bir derdi varken

Bir Yolculuk, *Dinle Neyden*, s.25.

(aşk) + derin uyku

2. Haydi adsız kalmanın derdini duya duya
Yat ölüme benzeyen bir uğursuz uykuya

Piç, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.30.

(Hayat) + bir uğursuz uyku

3. Yavaşça hepsini attı kutuya
Dalarken nihayet son bir uykuya

Ocak Başında, *Çoban Çeşmesi*, s.80.

(ölüm) + son bir uyku

b - Sefer yolculuk

1. Biz ki dünyada bırakmazdık onun gölgesini
Bu ne hicranlı seferdir ki berâber değiliz!

Edebiyat Yolunda, *Heyecan ve Sükun*, s.155.

(ölüm) + hicranlı sefer

2. Bu çetin yolculuğun sonunda gün gelecek
Sırma saçlar saracak her kan akan yerini

Hayat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.22.

(hayat) + çetin yolculuk

c - Ölüm dalgası

1. Bu ne ilk korkulu rü'yâ, ne de son kabustur
Kaç ölüm dalgası üstümden aşip geçti benim

Semendler, *Zindan Duvarları*, s.41.

(hayat mâcerâları) + ölüm dalgası

F - DİĞER MÜCERRET KAVRAMLAR

a - Sır

1. O büyük sırrı nasıl bir külçe tunç anlatır,
Anlamamışken onu anlatan kahramanlar?

İsmet İnönü'ne, *Akarsu*, s.65.

(*Afatürk*) + büyük sır

2. Henüz dün bu sırrı haber verdiler :
Gönlünüz esirmiş bir başkasında !

Başkasını Seven, *Dinle Neyden*, s.33.

(*aşk*) + sır

b - Rü'yâ

1. Yerin altında devâm etmesidir bence ölüm
Yerin üstünde görüp geçtiğimiz rü'yânın

Sonsuz Rü'yâ, *Zindan Duvarları*, s.49.

(*hayat*) + rü'yâ

c - Hayâl

1. Zaman, mesâfe bu sonsuz hayâl önünde nedir
Ne hükmü var ki, bütün kaybımız beş on senedir!

Hüsni Aşk, *Heyecan ve Sükun*, s.14.

(*Vuslat*) + sonsuz hayâl

G - HASTALIKLA İLGİLİ KAVRAMLAR**a - Tâûn**

1. Söndürür belki bu tâûnu senin son nefesin
Seni öldürmeliyim ben, seni öldürmeliyim!

Eski Bir Kin, *Gönülden Gönüle*, s.27.

(Aşk) tâûn

b - İnme

1. Nasıl birden düşerse bir ağaca yıldırım
Beni baştan aşağı çarpar o lâhza inme

Inme, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.140.

(aşk) + inme

c - Dert

1. Ne elâ göz, ne yeşil, ne laciverd arıyor
Ah bu gönül, bu gönül, kendine dert arıyor?

Kendim İçin, *Çoban Çeşmesi*, s.45.

(Aşk mâcerâsı) + dert

V - İNSAN VE İNSANLARLA İLGİLİ UNSURLAR

A - İNSANA AİT ÜNVAN VE ÖZELLİKLER

- a - Şehriyar, sultan
- b - Azize
- c - Kul
- d - Derviş
- e - Korsan
- f - Ressam
- g - Şair
- h - Seyyah
- ı - Düşman
- j - Hasta bir insan
- k - Hüzünlü insanlar
- l - Şefkat gösteren insanlar

B - İNSAN UZUVLARI

- a - Kan
- b - Nefes
- c - El
- d - Gözyaşı
- e - Hiçkırık

İNSANA AİT HAL VE DURUMLAR

- a - Ölü
- b - Cenaze
- c - Nâş
- d - İskeletler
- e - Canlı mumya
- f - Yolcu
- g - İnsanın ağlaması

A - İNSANA AİT ÜNVAN VE ÖZELLİKLER

a - Şehriyâr, sultan

1. Esir oldu kalbimiz yeni bir şehriyâra

Filistin'den Geçerden, *Dinle Neyden*, s.49.

(*Filistin kızları*) + şehriyar

2. Bir yanda yeşil bir sarayın bahçe yolundan

Yükseldi o devrin bana tâc ettiği sultan

II, *Suda Halkalar*, s.8.

(*sevgili*) + sultan

b - Azîze

1. Eminim uzleti kalbin de başlıyor hisse

Azîzeler gibi artık durulmamış kanın

Yalnız, *Akarsu*, s.51.

(*sevgili*) + azîze

c - Kul

1. Zerrede Rabbini bulan kul gibi

Aşkı sen gözümün yaşında ara!

Ruh, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.147.

(*sevgili*) + kul

d - Derviş

1. Bir hazan akşamı kırlarda unuttum neyimi,

Döndü kalbimde bütün mâtemi sisli bir kışın

Gece yollarda bıraktım kınılan deyneğimi

Rehberim yok, beni döndürme yolumdan şarısın!

Yolcu, *Şarkın Sultanları*, s.20.

(*şairin kendisi*) + derviş

e - Korsan

1. Fırtınayı önceden nasıl sezerse korsan
Nasıl yelkenlerini boşaltırsa toplarsa,
Geliyorsun anladım bir dağın arkasından
Ve boşalttım kalbimde aşktan gayrı ne varsal

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

(şairin kendisi) + korsan

f - Ressam

1. Ufku bir fırçada has bahçeye döndürdü bahâr
Erguvân göklerin altında sular leylakî...
Mevsimin çizdiği cennette bir ıssızlık var
Bir benim bahçede, bir pirimugan, bir sâkî

Sofra, *Heyecan ve Sükun*, s.17.

bahar + (ressam)

g - Şair

1. Ezeli şi'ri yazdıkça tabiatte bahâr,
Düşünürdük ki tabiatte olan sende de var!

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

bahar + (şair)

h - Hazin seyyah

1. Mavi bir sis çiçiyor bahçeler üstünde sabah
Geziyor gölgeli sahilde hazin bir seyyah

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.6.

(Doğan Güneş) + hazin bir seyyah

ı - Düşman

1. Bildim ki o düşmandan emin bir köşe yokmuş

Kalbim!, *Heyecan ve Sükun*, s.55.

(aşk) + düşman

j - Hasta Bir İnsan

1. Sahilde öksürür dalgalar sık sık

Hicran Akşamı, *Dinle Neyden*, s.52.

dalgalar + (*hasta bir insan*)

k - Hüzünlü insanlar

1. Derinden derine ırmaklar ağlar
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi

Çoban Çeşmesi, *Çoban Çeşmesi*, s.5.

İrmaklar + (*hüzünlü insanlar*)

l - Şefkat gösteren insanlar

1. İşte - gezdikçe bir zaman ikimiz -
Bize zümrüt kanat geren dallar

Kış Gezintileri, *Gönülden Gönüle*, s.22.

dallar + (*şefkat gösteren insanlar*)

B - İNSAN UZUVLARI**a - Kan**

1. Parlıyor bir damla kan çamların sorgucunda
Birer kağıt fenerdir meyvalar dal ucunda

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(Güneş) + bir damla kan

2. Bir havz-ı âteşinde veraktan sefîneler
Hûnin bir ufka meş'aleden bâdbân açar

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

(Güneş) + kan

3. Eşyâyı al kana boyar bir gurûp
Ve gece giydirir ölümü rengini

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.74.

(güneşin kızılığ) + al kan

4. Koptu ufuklarda ince bir damar
Dağlara yayıldı kanlı dalgalar

Başkasını Seven, *Dinle Neyden*, s.32.

(güneşin son ışıkları) + kanlı dalgalar

5. Niye doldun kalbime böyle kan gibi?
Bir günde öldürürsün beni istesen.

Şüphe, *Dinle Neyden*, s.58.

(şüphe) + kan

b - Nefes

1. Gezmekte bahçe bahçe mesîhâne bir nefes
Eylül sonunda rûhunu teslim eden heves
Can bulmak üzredir yeni baştan bahar ile

Bahara kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.135.

(İlîk bahar rûzgarı) + mesîhâne bir nefes

2. Sürünür sahilin sıcak nefesi
İri, durgun bakışlı gözlerine...

Silva, *Şarkın Sultanları*, s.17.

(*rüzgâr*) + sıcak nefes

3. Anlattı saçlarından uçan gizli bir nefes

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.16.

(*sevgilinin saçlarının kokusu*) + gizli bir nefes

c - El

1. Yeniden sızladı kalbimde o mâtemli yara
Bir siyah el kararan rûhuma hicran yaydı

Gençlik (2), *Gönülden Gönüle*, s.14.

(*kader, Nihâl'in hastalığı*) + bir siyah el

2. Bir el o perde perde örümcek ağlarını
Sen geleceksin diye oradan sildi, Kadın!

Kadın, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.109.

(*Aşk*) + bir el

d - Gözyaşı

1. Uzatır çevresini bir otun gözyaşına
Avutacak yas arar bir yaprağın sesinde

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.79.

Çiğ tanesi + (*gözyaşı*)

e - Hıçkırık

1. Dinledim rüzgârın hıçkırığını

Dinle Neyden, *Başkasını Seven*, s.33.

(*rüzgârın sesi*) + hıçkırık

C - İNSANA AİT HAL VE DURUMLAR

a - Ölü

1. Takvimin her yaprağı taşır aziz bir ölü
Kiminde şefkatini andıklarım gömülü

Takvim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.94.

(*eski aşkları*) + aziz bir ölü

2. Durgun sulara akşamı gömdük, çiçekledik

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.14.

akşam + (*ölü*)

3. Kalbime her giden yıl bir genç ölü bıraktı
Birbirinden habersiz can veren her hatıra
Kalbimin taşılığına uzandı sıra sıra

Ölüler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.146.

(*unutulan sevgililer*) + bir genç ölü

b - Cenâze

1. Ben ne göğüs geçirdim ne gözümde yaş aktı
Büküldükçe bu ağır cenâzelerden belim
Dedim : "Nasıl çürümüş genç ölüler, görelim?"

Ölüler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.146.

(*hatıralar*) + cenâzeler

2. Menfâya değil, gurbete mecbûr oluşumdan
Rûhum kalıp evden yola çıkmıştı cenâzem

Ölümlerle Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.76.

(*Şairin bedeni*) + Cenâze

c - Nâş

1. Üstüne mal eden yok yerde kalan nâşını

Yalnızlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.54.

(*Yalnız sevgili*) + nâş

d - İskeletler

1. Kalbimde birbirine benzedi iskeletler

Ölüler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.146.

(unutulmuş sevgililer) + iskeletler

e - Canlı mumya

1. Bir canlı mumya çerçeveler köhne bir kafes
Bir halka tütürür çubuğundan nefes nefes

Minâreli Sokak, *Heyecan ve Sükûn*, s.45.

(insanlar) + bir canlı mumya

f - Yolcu

1. Ey yolcu rûhum aynı yanan bir buhurdânın
Bir kandilim bu makberin üstünde sâde ben

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

(ölü) + yolcu

g - İnsanın ağlaması

1. Söndü ye'simle ağlayan son mum
Odan ıssız ve perdeler kapalı

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.19.

(mumun erimesi) + bir insanın ağlaması

VI - MEKAN VE MEKAN UNSURLARI**A - İÇ MEKAN**

- a - Saray
- b - Sahne
- c - Fabrika
- d - Ev
- e - Zindan

B - DIŞ MEKAN

- a - Gurbet
- b - Yol
- c - Kabir, mezâr
- d - Vatan
- e - Kararmış bir ufuk

C - DİNİ MEKANLAR

- a - Kible
- b - Matemhâne
- c - Mâ'bed
- d - Türbe

D - TARİHİ MEKANLAR

- a - Hisar
- b - Siper
- c - Kale

A - İÇ MEKAN

a - Saray

1. Böyle gönlüm sergüzeşt ararken doğdu, battı
Neler ufkumda, bilsen, ne güneşler, ne aylar
Şimde karşımda vîrân saltanatsız saraylar...

Kendim için, *Çoban Çeşmesi*, s.45.

(şairin boş gönlü) + saltanatsız saraylar

2. Verince devlet-i hüsnün sarây-ı câna şeref
Dedim ki bedr-i tamâm oldu âsmâna şeref

Serv-i Sîmin, Gazel, *Heyecan ve Sükûn*, s.160.

(gönlü) + can sarayı

3. Gönlümün tahtına bir sen gibi sultan yaraşır!

Bir ikincisi, *Zindan Duvarları*, s.64.

(şairin) gönlü + (saray)

4. Daralan omzuma bir yaşlı sedir oldu kaya,
Gözlerim daldı uzaklardaki mermer saraya

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

(Güneş) + mermer saray

5. Sordum ki, bu kimdir, gülümsediler
Eşinden ayrılan bir kız dediler
Gezdiği yer işte bu ücrâ saray...

Serenat (1), *Çoban Çeşmesi*, s.31.

(Anadolu coğrafyası) + ücrâ saray

b - Sahne

1. Elbet sürünürken iki hıncın biri yerde
Gökten inecektir bu kızıl sahneye perde

Devler, *Heyecan ve Sükûn*, s.64.

(Yeryüzü) + kızıl sahne

2. Mağlûb ile gaalib bu kızıl sahnede birdir
Ufkunda bu cengin doğacak aynı fecirdir

Devler, *Heyecan ve Sükun*, s.65.

(savaş meydanı) + kızıl sahne

c - Fabrika

1. Milyonlar işletiyor bu geniş fabrikayı..

Tek Fabrika ve Yeni Dünya, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.42.

(savaş) + gemi fabrika

2. İşleyen tek fabrika varsa budur cihanda
Doldurulur kovanlar Parlatılır çelikler ...

Tek Fabrika ve Yeni Dünya, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.42.

(savaş) + işleyen tek fabrika

d - Ev

1. "Kara Cehennem" in ateş güllesi
Ocağı söndürüp evi kurtardı!

Kara Cehennem, *AKINCI TÜRKÜLERİ*, s.57.

(Vatan) + ev

2. Seherde yeryüzünü ağartırken yedi renk
Her günün eşiğine bırakırım bir çelenk
Ve akşam süslenince ufuklar solgun ayla
Her günün kapısını örterim fâtihayla

Takvim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.94.

Gün + (ev)

e - Zindan

1. Bu kadar kahretmedi hiç bir esire zindan
Kahrolmayı bu kadar özletmedi, sevgilim!

Kafes, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.135.

(sevgilinin hasreti) + zindan

B - DIŞ MEKAN**a - Gurbet**

1. Mihman-seray-ı dehre gönül raĝbet elverir
Ömrün boyunca sürmüş olan gurbet elverir

Serv-i Simin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.164.

(*hayat*) + gurbet

2. Sen başkalarından ne teselli ne de zevk um
Mahkûmuz biz ezelden beri biz gurbete mahkûm

V, *Suda Halkalar*, s.13.

(*Yalnızlık hissi*) + gurbet

3. Gurbet şiirinde temsilî istiâre vardır.
Gönül, gurbete benzetilmektedir.

Gurbet, *Dinle Neyden*, s.43.

Gönül + gurbet

b - Yol

1. Denizde açılan dâirelerin
Üstüne gümüşten yol işlerdi ay...

Bir Gece, *Çoban Çeşmesi*, s.38.

(*ay ışığı*) + gümüşten yol

2. Bu hıyabân ebediyyet yoludur,
Gider Allah'a kadar buradan ucu

Çankaya, *Suda Halkalar*, s.85.

(*Çankaya*) + edebiyet yolu

c - Kabir, mezar

1. Yalnızca bırakmaz beni zindanda hayâlin
Gökten, sanırım nûr iniyor kabrime her dem

Ölümlle Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.83.

(*Yassıada zindanları*) + kabir

2. Her gece taş kesilmiş bir yatak üstündesin

Çıtırdayan kemikler çevirir dört yanını

Hortlak, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.138.

Yatak + (mezar)

d - Vatan

1. Yaş olsam gözden akmam

Göz olsam gayre bakmam

Vatanımsın bırakmam

Ellerin kucağına!

Koşma, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.123.

(Sevgili) + vatan

e - Kararmış bir ufuk

1. Sesimde bir duâ tesiri vardı,

Gün gördü kararmış bir ufkun ardı.

Gezinti, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.150.

(şairin gönlü) + kararmış bir ufuk

C - DİNÎ MEKANLAR**a - Kible**

1. Kible sarsıldı gönül kâbesi vîrân oldu

Son Kitab, *Zindan Duvarları*, s.35.

(*hayat düzeni*) + kible

b - Matemhâne

1. Elde simin bir kadeh omzunda bir semmûr ile
Geçmiş âhu gözlü sâkiler bu mâtemhânedен

Sâkiler, *Şarkın Sultanları*, s.29.

(*bu dünya*) + mâtemhâne

c - Mâbed

1. Benziyor bir mermere alnını koyan dere
Bu ateş mâbedinde bir ateşten ejdere

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

(*güneşin kızılığındaki manzara*) + ateş mâbedi

d - Türbe

1. Kumlar üstündeki taş türbede medfun diriler

Doğum Günü, *Zindan Duvarları*, s.69.

(*Yassıada*) + taş türbe

D - TARİHİ MEKANLAR**a - Hisar**

1. Düşmanın önünde yalçın hisardı

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.54.

(*Yeniçeriler*) + yalçın hisar

b - Siper

1. Dostların başında altın siperdi

Kara Cehennem, *Akıncı Türküleri*, s.54.

(*Yeniçeriler*) + altın siper

c - Kale

1. Demirden kalemiz sularda yürür

Denizcilerin Türküsü, *Akıncı Türküleri*, s.16.

(*Yavuz gemisi*) + demirden kale

VII - KOZMİK UNSURLAR

a - Güneş

b - Ay, bedr-i tamâm

a - Güneş

1. Geçen zamanla ne kaybetti rûhumun güneşi?

Muhabetim de, cemâlin de lâyemutun eşi ...

Hüsn ü Aşk, *Heyecan ve Sükun*, s.13.

(sevgili) + ruhun güneşi

2. Yayılır karanlık sisler engine

Korkarım bakamam sana ben yine!

Yıllarca dalardım solgun rengine

Güneşten nûr uman gözler yanmasa...

Kır Türküsü, *Dinle Neyden*, s.7.

(sevgili) + güneş

3. Her rûha gün doğdu, sen de çık belir

Desem de o güneş ufka yükselmez

Denizden Beklediğim, *Çoban Çeşmesi*, s.21.

(sevgili) + güneş

4. Yüksel ki hayâlim yeni bir nûra can atsın

Gönlümde bir âlem gibi maziyi yaşatsın

IV, *Suda Halkalar*, s.12.

(sevgili) + güneş

5. Yaklaşırken bu bakır tenli güzel kıvrılarak

Karlı gönlümde güneş gördü kızıl bir yaprak

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(sevgilinin teni) + güneş

6. Gözlerim görmüyor etrafı güneş vurdu bana..

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.18.

(sevgilinin saçları) + güneş

7. Saçının rengi âsmânı tutan

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.35.

saçın rengi + (güneş)

8. Kağrı kayboldu, güneş battı, bir ishak sesi var,
Kız uzaklaştı, fakat bende o baş dönmesi var

Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.19.

(genç kızın gidişi) + güneşin batışı

9. Bu muhteşem güneşe ne hazin bir tecellî!
Ayılan baykuşların kanadı perde çekti

Harabat Şâiri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.233.

(Harâbat şairi) + muhteşem güneş

10. Gece bulur, güneşe göz yuman, gündüzünde
Nice sönmüş güneş var, bir düşün, gökyüzünde !

Şairin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.13.

(ölen şairler) + sönmüş güneş

11. Bir limonlukta güneş görmeden açmış güle eş...
Aya nispet kendiliğinden yanıyor bu güneş

Ayşelere Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.137.

Anadolu kızları (Ayşeler) + güneş

12. Şimdi yeni bir güneş canıyor kalbimizde
Olacaktır bu hızla yedi kat gökler bizim

Her Yerde Kahraman - Havada, *Çoban Çeşmesi*, s.64.

(hâkimiyet) + güneş

b - Ay, bedr-i tamâm

1. Güneşler doğsa da battığın yerden
O candan, gönülden sevdiğim doğmaz

Bir Mersiye, *Dinle Neyden*, s.60.

Sevgili + (Ay)

2. Verince devlet-i hüsnün sarây-ı câna şeref
Dedim ki bedi-i tamâm oldu âsmâna şeref

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.160.

(Sevgili) + bedr-i tamâm

VIII - SES VE MÜZİKLE İLGİLİ UNSURLAR

- a - Şarkı
- b - Kuş sesi
- c - Zenzeme
- d - Tunç akisler

a - Şarkı

1. Ay suda bestelerken en güzel bir şarkıyı
Küreklerim de suya en derin şi'ri yazdı

Yalılar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.69.

(Ay ışığı) + güzel bir şarkı

2. Buz tutsa da narin dereler, nazlı pınarlar
Dinlerdik alev şarkısı kış bahçelerinden..

İki Kış Ortasında, *Heyecan ve Sükun*, s.95.

(aşk) + alev şarkısı

3. Böyle her gün gömerek aksini ruhumda sesin
Bir Boğaz şarkısı hâlinde devam etmedesin

Manzara, *Heyecan ve Sükun*, s.29.

(sevgili) + bir Boğaz şarkısı

b - Kuş Sesi

1. Kızıl gül yaprağı dudaklarına
Bırakmış sesini en içli kuşlar

Dinle! *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.151.

(sevgilinin sesi) + içli kuş sesi

c - Zenzeme

1. Başı dönmüş gibi dalgın bu uzun zenzemeden
Anlıyordum, beni sevmiştin o "sevdim!" demeden

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.6.

(Aşk macerası) + uzun bir zenzeme

d - Tunç akisler

1. Tunç akisler yayıyor memleketin her taşına

Gazi Söylüyor, *Suda Halkalar*, s.87.

(M.Kemâl'in sesi) + tunç akisler

IX - EDEBİYATLA İLGİLİ UNSURLAR

a - Destan

b - Masal

a - Destan

1. Zair biri destanımı anlatmış olsaydı

Hiç kimse şu genç ölmemi bulmazdı zamansız

Bir Şâirin Mezârına Kitâbe, *Akar Su*, s.55.

(*Bir şairin hayat macerası*) + destan

2. Sakarya'dan hız alıp Dumlupınar'da coşan

Büyük destan elinle yazdığın satırlardır

İçine Dert Olmasın, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.59.

(*Kurtuluş Savaşı*) + büyük destan

b - Masal

1. İşte on beş senenin bir güne sığmış masalı

Belki bir günden ibâret bütün ömrün aslı

Bir Ömürlük Gün, *Heyecan ve Sükün*, s.43.

(*Şairin hayatından bir gün*) + On beş senenin bir güne sığmış masalı

İSTİARE

I - TABİAT UNSURLARI

A - IŞIKLI UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
aşk	ateş
aşk	ateş
<i>Ayrılık acısı</i>	ateş
<i>Ayrılık acısı</i>	ateş
<i>Sevgililer</i>	ateş
nefes	ateş
nefes	ateş
gözler	ateş
saçlar (baş)	ateş
(sevgilinin) benzi	ateş
(sevgilinin) eli	ateş
bir kaç satır	ateş
Satırlar	ateş
lâleler	ateş
<i>İhtilâl</i>	ateş
<i>ihtilâl</i>	ateş bayramı
<i>(Kızıl) manzara</i>	ateş bayramı
<i>(Kızıl) manzara</i>	ateş çemberi
<i>Güneşin batışı</i>	ateş havuzu
<i>Hasret</i>	kızıl kor yığını
<i>İfadenin kuvveti</i>	tunç alevler
<i>Yusuf (A.S)</i>	tunç alev
<i>Akşam güneşinin ışıkları</i>	esmer alevler
<i>Bayrağın rengi</i>	alev
<i>İlim, irfan</i>	şûle
<i>Sevgili</i>	şûle
<i>İlhâm</i>	kıvılcım
<i>Sevgili</i>	nûr, ışık
<i>Sevgilinin güzelliği</i>	nûr

Benzeyen	K.Benzetilen
Ümit	gamlı ziyâ
Ağaçlar	meşâle, çerağ
aşk, heyecan	çerağ
aşk	yanardağ
Von Gogh	yanardağ
Güneşin son kızılığı	orman yangını

B - ÇİÇEKLERLE İLGİLİ UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
Sevgili	gül
Sevgili	gül
Sevgili	gül
Sevgililer	sâkından ayrılan güller
Sevgili	mevsimin gülü
Sevgili	gül
Ölen sevgili	gonca gül
Sevgili	yediveren gülü
Sevgililer	deste deste gül
Anadolu kızları (Ayşeler)	güneş görmeden açmış gül
Mutluluk	gül
Hüzün	sarı bir gül
Duygular	solgun sarı güller
Kan	kızıl güller
Şiir	gül
Kadınlar	gül demeti
Şiirler	bir gül demeti
Sevgililer	demetler
Sevgililer	gülistan
Sevgililer	gülistan

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sevgili</i>	gonca
<i>sevgili</i>	konca
<i>sevgilinin hâyalı</i>	gonca
<i>sevgili</i>	gonca
<i>mutluluk</i>	goncalar
<i>duygular</i>	gonce-i aşk
<i>yara</i>	kızıl goncalar
<i>sevgili</i>	nergis
<i>kirpikler</i>	<i>nergis</i>
şair ve sevgili	<i>çiçek demeti</i>
ocağın akisleri	<i>çiçek</i>
sevgili (sen)	<i>çiçek bahçesi</i>
<i>dünya</i>	<i>dikenlik</i>

C - TABİAT OLAYLARI

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Aşk</i>	fırtına
<i>Aşk</i>	fırtına
<i>Aşk</i>	aylarca süren fırtınalar
<i>Aşk</i>	fırtına
<i>sevgili</i>	fırtına
<i>sevgili</i>	fırtına
<i>sevgilinin gelişi</i>	fırtına
<i>ölüm</i>	fırtına
<i>Yeniçeriler</i>	fırtına
<i>Bozgun</i>	kızıl fırtına
<i>gönül</i>	<i>rüzgar</i>
<i>arzu, heves</i>	rüzgâr
<i>etki</i>	rüzgâr

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>şairin gönlü</i>	gölge
<i>hüzün</i>	koyu bir gölge
<i>ürperiş</i>	gölge
<i>sevgili</i>	gölge
<i>kâküller</i>	gölge
<i>karanlık</i>	gölgeler
<i>hüzün</i>	karaltı
<i>hicran</i>	kül rengi bir duman
<i>akşamın karanlığı</i>	bir kömür dumanı
<i>hüzün</i>	kar

D - SU İLE İLGİLİ UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sevgili</i>	sıcak bir deniz
<i>sevgili</i>	engin deniz
<i>engin bakışlı gözler</i>	<i>deniz</i>
<i>ufuksuz gözler</i>	<i>deniz</i>
<i>Atatürk</i>	deniz
<i>Millet</i>	yorgun deniz
<i>ümit</i>	deniz
<i>duygular</i>	en hazin dalgalar
<i>şairin kendi şiirleri</i>	sert dalgalar
<i>insanlar</i>	başıboş dalgalar
<i>yönetimdeki iniş-çıkışlar</i>	med-cezirler
<i>güneş</i>	kızıl bir damla
<i>can</i>	ulvî bir damla
<i>şairin duyguları</i>	çağlayan yeni menbâ'lar

E - ZAMANA AİT UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sevgili</i>	bahar
<i>sevgili</i>	bahar
<i>sevgili (Nihâl)</i>	bahar
<i>gençlik</i>	bahar
<i>gençlik</i>	bahar
<i>gençlik</i>	bahar
<i>aşk</i>	bahar
<i>aşk, sevgili</i>	bahar
<i>şairin kendisi</i>	sonbahar
<i>yaşlılık</i>	hazan
<i>gözler</i>	karanlık gece
<i>gözyaşı</i>	çişelenmiş bir gece

F - YERYÜZÜ ŞEKİLLERİ

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>şairin kendisi</i>	bir dağ
<i>kolsuz yiğit</i>	bir dağ
<i>sevgili</i>	dağ
<i>sevgili</i>	taş
<i>beyit</i>	iki taş
<i>okuyucunun muhayyilesi</i>	kireçli bir tarla
<i>Yassıada</i>	çöller
<i>boş gönül</i>	oyulmuş koğuklar

G - NEBATLA İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sevgili</i>	<i>gül fidanı</i>
<i>sevgili</i>	<i>genç bir fidan</i>
<i>düşmüş kadınlar</i>	<i>örselenmiş fidanlar</i>
<i>şairin kendisi</i>	<i>bir sarmaşık</i>
<i>sevgilinin boyu</i>	<i>söğüt</i>
<i>yiğit</i>	<i>çınar</i>
<i>şairin gönlü</i>	<i>kızıl bir yaprak</i>
<i>şairin duyguları</i>	<i>hazan dalları</i>

II - HAYVAN VE HAYVANLARLA İLGİLİ UNSURLAR

A - KUŞ

Benzeyen	K.Benzetilen
şairin kendisi (ben)	<i>kuş</i>
<i>şair</i>	en içli bir kuş
şairin kendisi (ben)	<i>kuş</i>
<i>şairin gönlü</i>	her tüyü bir ceylanın ağzında gezen kuş
<i>şairin gönlü</i>	beyaz kuş
Gönlü	<i>kuş</i>
şairin gönlü	<i>kuş</i>
Gönlü	<i>kuş</i>
şair ve sevgili (ikimiz)	bir dalda yuva yapan <i>iki kuş</i>
<i>sevgili</i>	kalbine bir goncanın dikenini değemeyen kuş
<i>çoban</i>	<i>kuş</i>
çiçekler	<i>kuş</i>
altın kanatlı rüzgâr	<i>kuş</i>
ölüm	<i>kuş</i>
gam	<i>kuş</i>
şairin kendisi	perişan (<i>bülbül</i>)
<i>sevgili</i>	bir nazlı güvercin
<i>şairin gönlü</i>	ebâbil
<i>cahil insanlar</i>	baykuşlar
<i>fırsatçı insanlar</i>	kargalar
şairin kendisi	<i>kartal</i>
<i>Atatürk</i>	kartal
<i>Atatürk</i>	zafer kartalı
<i>Atatürk'ün çalışmaları</i>	kartal kanadı
<i>Fâti</i>	fetih kartalı
<i>Atatürk</i>	şahin
<i>Türk askerleri</i>	şahinler
<i>Sevgili</i>	şahin

Benzeyen
sevgili
heyecanlar
 şairin kendisi

K.Benzetilen
 yırtıcı kuş
 en yırtıcı kuş
bir yırtıcı kuş

B - YIRTICI HAYVANLAR

Benzeyen
 şairin kendisi
 sevgili
 sevgili (sen)
 Akıncılar
şairin gönlü
kahramanlar
 Yeniçeriler (erler)
 Zindan mahkumları
şairin kendisi
leventler
sevgili
sevgili
 aşk
adalet dağıtan eller

K.Benzetilen
yırtıcı bir hayvan
yırtıcı bir hayvan
yırtıcı bir hayvan
yırtıcı bir hayvan
 aslan
 kükremiş aslan
aslan
 kafes aslanları
 bir kurt köpeği
 deniz kurtları
 yorgun, dişli kaplan
 kaplan
 demir pençe
 demir pençeler

C - DİĞER HAYVANLAR

Benzeyen
sevgili
sevgililer
sevgililer
sevgili
sevgili
sevgili Nihâl

K.Benzetilen
 bir ceylan
 ceylan
 sürmeli ceylanlar
 ceylan
 gazâlî
 âhu

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>balerin</i>	bir beyaz kelebek
<i>kadınlar</i>	vefâsız kelebekler
<i>kadın</i>	yılan
<i>düşmanlar</i>	yılan
<i>fırsatçı insanlar</i>	tilkiler

D - MASAL UNSURU HAYVANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>şairin kendisi</i>	bir canavar
<i>Aşk</i>	isimsiz canavar
<i>Arzu</i>	kudurmuş canavarlar
<i>İntikam</i>	canavar
<i>Şehrin kalabalığı</i>	aç ejder
<i>Sene</i>	azap ejderi

E- EVCİL HAYVANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Düşmanlar</i>	<i>köpekler</i>
<i>Düşmanlar</i>	<i>köpek</i>
<i>Türk Milleti</i>	<i>at</i>

III - EŞYA VE EŞYA İLE İLGİLİ UNSURLAR

A - SİLAHLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sitem</i>	oklar
<i>Yalnızlık</i>	sefil ok
<i>ayrılık</i>	tılsımlı bir ok
<i>yeni bir aşk fikri</i>	çılgın, yeni bir ok
Yanık türküler	ok
<i>gün ışığı</i>	mâtemli bir ok
<i>hasret</i>	gurbet yayı
<i>aşk</i>	hançer
<i>yönetim</i>	kılıç
<i>fırtına sesi</i>	kırbaç

B - DEĞERLİ TAŞLAR VE SÜS EŞYALARI

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sözler</i>	inci
<i>fikirler</i>	inciler
<i>şairin mısraları</i>	inciler
<i>şairin mısraları</i>	elmaslar
<i>saçlar</i>	sırma tel
<i>ay ışığının aksi</i>	teller
<i>istiklâl</i>	tâc
son damla kan	süs

C - KÜLTÜR VE SANATLA İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sevgili</i>	matemli heykel
<i>sevgililer</i>	mermer heykeller
<i>şairin hayatı</i>	son yaprağı yaklaşmış olan defter
<i>zindan hayatı</i>	elem defteri
mâzî (yüzler, yazılar)	eski kitaplar
<i>dünya</i>	şâheser
<i>şairin rûhu</i>	<i>hüzünlü şarkılar çalan bir müzik âleti</i>
<i>dalgaların sesi</i>	erganûn

D - MUTFAKLA İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>ölüm</i>	şerbet
<i>ölüm</i>	şerbet
<i>lâlelerin yansıdığı su</i>	şarap
<i>sevgilinin varlığı</i>	piyâle
<i>akşam vakti</i>	altın tas
<i>şairin gönlü</i>	mangal

E - KUMAŞLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
toprak	<i>örtü</i>
<i>gökler</i>	atlas perde
<i>kar</i>	kefen
ölüm	<i>kumaş</i>
<i>dostluk</i>	nikâb

F - DENİZLE İLGİLİ OLANLAR

Benzeyen
 hayâl
 Gönül
 şîir
 Yassıada
 dünya

K.Benzetilen
 gemi
 gemi
 beyaz bir gemi
 Nuh'unu sahilde unutmuş gemi
 çürük tekne

G - MADENİ EŞYALAR

Benzeyen
 esâret
 şairin sevgi ve hürmet duyguları
 sevgilinin kakülü
 Aşk
 hayat

K.Benzetilen
 zincir
 zincir
 zincir
 kafes
 (sevgilinin) ince parmaklarıyla
 örülmüş bir kafes

H - IŞIK VEREN EŞYALAR

Benzeyen
 hayat
 ümit
 Güneş ve Ay

K.Benzetilen
 gümüş şamdan
 fener
 üflenmiş kandiller

I - DİNİ ÖZELLİK TAŞIYAN EŞYALAR

Benzeyen
 yaşanacak günler
 şaşkın insanlar

K.Benzetilen
 Mushaf sûreleri
 put

IV - MÜCERRET UNSURLAR

A - DİNİ KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sevgilinin varlığı</i>	cennet bağı
<i>Zeliha'nın vücudu</i>	cennet bağı
<i>sıla</i>	cennet
<i>hayal âlemi</i>	cennet
<i>dünya</i>	cennet
<i>vuslat</i>	buğulu Kevser
<i>Yassıada günleri</i>	cehennem
<i>Yassıda'daki hayat</i>	cehennem
<i>kadın</i>	cehennem
<i>dünya</i>	cehennem
<i>keder, üzüntü</i>	cehennem
<i>sevgili</i>	melek
<i>sevgili</i>	semâvî kadın (melek)
<i>sevgili</i>	melek
<i>aşk</i>	şeytan
<i>aşk</i>	iblis
<i>sevgili</i>	bağ ilâhesi

B - MASAL UNSURLARI

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>sevgili</i>	peri
<i>sevgili</i>	su perisi
<i>sevgili</i>	narın peri
<i>hayâl</i>	peri
<i>şairin çocukluğundaki dünya</i>	devler
<i>hınç dolu insanlar</i>	iki dev
<i>Nihal'in aşkı</i>	sihir

C - HİSLERLE İLGİLİ UNSURLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Aşk</i>	mukaddes ceriha
<i>Aşk</i>	yara
<i>Gurbet</i>	yara
<i>Şiir</i>	hüzün
<i>Yalnızlık</i>	dul bir azab
<i>kaval sesi</i>	sevda

D - ZEHİR

Benzeyen	K.Benzetilen
acı, keder	zehir
ayrılık acısı	bir damla zehir
hasret	acı bir zehir
şüphesiz	zehir
hüzün	zehir
gözyaşı	zehir

E - DURUM İFADE EDEN KAVRAMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>aşk</i>	derin uyku
<i>hayat</i>	bir uğursuz uyku
<i>ölüm</i>	son bir uyku
<i>ölüm</i>	hicranlı sefer
<i>hayat</i>	çetin yolculuk
<i>hayat mâceraları</i>	ölüm dalgası

F - DİĞER MÜCERRET KAVRAMLAR**Benzeyen***Atatürk**aşk**hayat**vuslat***K.Benzetilen***büyük sır**sır**rü'yâ**sonsuz hayâl***G - HASTALIKLA İLGİLİ KAVRAMLAR****Benzeyen***Aşk**Aşk**Aşk mâcerası***K.Benzetilen***tâûn**inme**dert*

V - İNSAN VE İNSANLARLA İLGİLİ UNSURLAR

A - İNSANA AİT ÜNVAN VE ÖZELLİKLER

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Filistin kızları</i>	<i>şehriyâr</i>
<i>sevgili</i>	<i>sultan</i>
<i>sevgili</i>	<i>azîze</i>
<i>sevgili</i>	<i>kul</i>
<i>şairin kendisi</i>	<i>derviş</i>
<i>şairin kendisi</i>	<i>korsan</i>
<i>bahar</i>	<i>ressam</i>
<i>bahar</i>	<i>şair</i>
<i>doğan güneş</i>	<i>hazin bir seyyah</i>
<i>aşk</i>	<i>düşman</i>
<i>dalgalar</i>	<i>hasta bir insan</i>
<i>ırmaklar</i>	<i>hüzünlü insanlar</i>
<i>dallar</i>	<i>şefkat gösteren insanlar</i>

B - İNSAN UZUVLARI

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Güneş</i>	<i>bir damla kan</i>
<i>Güneş</i>	<i>kan</i>
<i>Güneşin kızılığı</i>	<i>al kan</i>
<i>Güneşin son ışıkları</i>	<i>kanlı dalgalar</i>
<i>Şüph</i>	<i>kan</i>
<i>Ilık bahar rüzgârı</i>	<i>mesîhane bir nefes</i>
<i>Rüzgâr</i>	<i>sıcak nefes</i>
<i>Sevgilinin saçlarının kokusu</i>	<i>gizli bir nefes</i>
<i>Kader (Nihâl'in hastalığı)</i>	<i>bir siyah el</i>

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Aşk</i>	bir el
<i>Çiğ tanesi</i>	<i>gözyaşı</i>
<i>Rüzgarın sesi</i>	hıçkırık

C - İNSANA AİT HAL VE DURUMLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Şairin eski aşkları</i>	aziz bir ölü
akşam	ölü
<i>unutulan sevgililer</i>	<i>bir genç ölü</i>
<i>hâtıralar</i>	<i>cenâzeler</i>
<i>şairin bedeni</i>	<i>cenâze</i>
<i>Yalnız sevgili</i>	<i>nâş</i>
<i>Unutulmuş sevgililer</i>	<i>İskeletler</i>
<i>İnsanlar</i>	<i>bir canlı mumya</i>
Ölü	yolcu
<i>mumun erimesi</i>	<i>bir insanın ağlaması</i>

VI - MEKAN VE MEKAN UNSURLARI

A - İÇ MEKAN

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Şairin boş gönlü</i>	saltanatsız saraylar
<i>gönül</i>	can sarayı
<i>şairin gönlü</i>	<i>saray</i>
<i>Güneş</i>	mermer saray
<i>Anadolu coğrafyası</i>	ücrâ saray
<i>Yeryüzü</i>	kızıl sahne
<i>savaş meydanı</i>	kızıl sahne
<i>savaş</i>	geniş fabrika
<i>savaş</i>	işleyen tek fabria
<i>vatan</i>	ev
<i>Gün</i>	ev
<i>sevgilinin hasreti</i>	zindan

A - DIŞ MEKAN

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Hayat</i>	gurbet
<i>Yalnızlık</i>	gurbet
<i>Gönül</i>	<i>gurbet</i>
<i>Ay ışığı</i>	gümüştan yol
<i>Çankaya</i>	ebediyyet yolu
<i>Yassıada zindanları</i>	kabir
<i>Yatak</i>	<i>mezar</i>
<i>sevgili</i>	vatan
<i>şairin gönlü</i>	kararmış bir ufuk

C - DİNİ MEKANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Hayat düzeni</i>	Kible
<i>Bu dünya</i>	matemhane
<i>Güneşin kızılığı altındaki</i>	ateş ma'bedi
<i>manzara</i>	
<i>Yassıada</i>	taş türbe

D - TARİHİ MEKANLAR

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Yeniçeriler</i>	yalçın hisar
<i>Yeniçeriler</i>	altın siper
<i>Yavuz</i>	demirden kale

VII - KOZMİK UNSURLAR

A GÜNEŞ

Benzeyen	K.Benzetilen
<i>Sevgili</i>	ruhun güneşi
<i>Sevgili</i>	güneş
<i>Sevgili</i>	güneş
<i>Sevgili</i>	güneş
<i>Sevgilinin teni</i>	güneş
<i>Sevgilinin saçları</i>	güneş
Saçın rengi	<i>güneş</i>
<i>Genç kızın gidişi</i>	güneşin batışı
<i>Harâbat şâiri</i>	muhteşem güneş
<i>Ölen şairler</i>	sönmüş güneş
<i>Anadolu kızları (Ayşeler)</i>	güneş
<i>Hâkimiyet</i>	güneş

B - AY, BEDR-İ TAMAM

Benzeyen	K.Benzetilen
sevgili	ay
<i>sevgili</i>	bedr-i tamam

SES VE MÜZİKLE İLGİLİ UNSURLAR

A -ŞARKI

Benzeyen

Ay ışığı

aşk

sevgili

K.Benzetilen

güzel bir şarkı

alev şarkısı

bir Boğaz şarkısı

B - KUŞ SESİ

Benzeyen

Sevgilinin sesi

K.Benzetilen

içli kuşların sesi

C - ZEMZEME

Benzeyen

Aşk mâcerası

K.Benzetilen

uzun bir zemzeme

D - TUNÇ AKİSLERİ

Benzeyen

M.Kemal'in sesi

K.Benzetilen

tunç akisler

IX - EDEBİYATLA İLGİLİ UNSURLAR

A - DESTAN

Benzeyen
Bir şairin hayat macerası
Kurtuluş Savaşı

K.Benzetilen
destan
büyük destan

B - MASAL

Benzeyen
Şairin hayatından bir gün

K.Benzetilen
on beş senenin bir güne
sığmış masalı

TENÂSÜP

Kelime mânâsı "uygunluk" demektir. Tenâsüp tezatlı (zıt anlamlı) olanlar dışında anlamcı birbiriyle ilgili kelimeleri bir arada -en az iki kelimeyi - kullanmak sanattır.

Tenâsüp heyecana bağılı bir sanattır. Sanatkârı etkileyen heyecan hâli onun zihninde bir çağrışım yapar. Bu çağrışım mecâzî bir kavramdır. Çoğu kere sanatkârın ruh hâli ile çağrışım arasında benzerlik vardır. İşte bu mecâzî kavramla bir arada kullanılan anlamca ilgili kelimeler tenâsüp sanatını meydana getirirler.

O zaman kalbimi bir gizli günah etti esir,
Sardı etrafımı gökten boşalan bir zîncir

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.6.

Mâlikânende bir çocuk sesi var
Ki bu gün dinledik karanlıkta,
Koyu bir gölge sarda benzimizi
Seni gözlemlerimle andıkda!

Yollarında, *Şarkın Sultanları*, s.9.

Aksamlar indî,i esmer alevlerle doldu su
Altın semâlı beldelerin gamlı yolcusu
Rüzgârların yolunda ve bir bağ içindeki
Sislerle, gölgelerle sineden kavra in. De ki :

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.13.

Bir hazan akşamı kırlarda unuttum neyimi,
Döndü kalbimde bütün mâtemi bir sisli kışın;
Gece yollarda bıraktım kırılan deyneğimi
Rehberim yok, beni döndürme yolumdan şarısın!...

Yolcu, *Şarkın Sultanları*, s.20.

Farkı yok bir cennet-abadın bu gün vîrâned
Şimdi medhaller karanlık bahçeler tenha neden

Sâkiler, *Şarkın Sultanları*, s.29.

İçimiz yandı giden sultandan :
Bir at üstünde çıkarken handan
Yolu inletti uzun bir feryât...

Giden Sultan, *Şarkın Sultanları*, s.24.

Yalnızlığın verdiği bir kahr ile soldum
Me'yus, acı gözyaşlarının şâiri oldum
Bir gizli tehevûr görürüm canlı sularda
Korkar, gezerim dalları üryan korularda

Esîr, *Şarkın Sultanları*, s.28.

Gizli bir bû yükselirken son kırık peymâned
Geçmiş âhû gözlü sâkiler bu mâtemhâned

Sâkiler, *Şarkın Sultanları*, s.29.

Elde sîmîn bir kadeh omzunda bir semmûr ile
Geçmiş âhu gözlü sâkiler bu mâtemhâned

Sâkiler, *Şarkın Sultanları*, s.29.

Açtı sâhilde beyaz nergisler
Yine son şarkımı dünya andı
Gece mehtâbı sararken sisler
Gölde yâdımla sular çalkalandı...

Nedim'e Dâir, *Şarkın Sultanları*, s.31.

Bırakır bir tarafta udu, neyi...
Yarar âvâre nûkteler dereyi

Sa'd-âbâd Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.35.

... Başladık gezdiğimiz sandalı bir kumsalda
Sis ve gölgeyle dolan sahile yorgun çıktık.

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.5.

... Hasta alnımda gam kanat gerdi :
Uçsa yollarda bir soluk yaprak
Anıyordum Nihal'i ağlayarak
Beni sarmıştı inzivâ derdi.

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.6.

Bir gizli günah alnımı gnüden güne yordu
Rûhum bu karanlık yola bir gün düşüyordu.
Kurtardı bu eller beni bir korkulu inden

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.9.

Bir nağme uzaktan bizi mezc etti kederle
Bir gizli gamın sindi bütün sâhile derdi

Bir Macera, *Gönülden Gönüle* s.9.

Ey rûha bir nefes gibi sessiz hulûl eden,
Alnın buhâr içinde kederden ve sürmeden

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.12.

Uzlet zamanı : İşte sükûn, işte sonbahâr
Bir hüzn içinde şüpheli rûhun sezilmiyor

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.12.

Sızlar senin de hasta vücûdunda bir damar
Kalbinde belki aynı mukaddes cerîhâ var.

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.13.

Gizli bir hüzn ile titrerdi kafesler, camlar
Daha sessizdi ölümden bu siyah akşamlar...

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.14.

Yeniden sızladı kalbimde o mâtemli yara
 Bir siyah el kararan rûhuma hicrân yaydı
 Haftalardır ki Nihâl'im ne kadar hastaydım

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.14.

Gök elâ gözlerinin nûru kararmış gitmiş
 Dâima gamlı ve bir gölge kadar sâkitmiş
 Yatıyormuş dağınık saçları büklüm büklüm
 Daha mes'ud olacaktı ona yaklaşırsa ölüm

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.15.

Bir servilikte sustu o fânî kızın sesi,
Matemle bitti işte bir aşkın hikâyesi

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.16.

Söndü ye'simle ağlayan son mum
 Odan ıssız ve perdeler kapalı.
 Kimsesiz türbeler kadar mağmûm
 Yaşiyor bir mezar hayatı yalı...

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.19

Yine bir sisli fecri andırıyor
Tüller altında penbe endâmın

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.20.

İşte-gezdikçe bir zaman ikimiz-
 Bize zümrüt kanat geren dallar
 İşte her yaz sizinle geçtiğimiz
Süslü yollar, sedefli kumsallar...

Kış Gezintileri, *Gönülden Gönüle*, s.22.

Can verdi yollarında bu hummalı kalp ile,
Dağlarda süngü çattı silâh arkadaşları
Gördük sonunda süsleyerek dağ ve taşları
Akmış damarlarındaki son damla kan bile...

Mağlup, *Gönülden Gönüle*, s.26.

Beni baştan başa vîrân eden âfet sensin:
Bağrımın yandığı günden beri coşkun deliyim
Söndürür belki bu tâûnu senin son nefesin
Seni öldürmeliyim ben, seni öldürmeliyim!

Eski Bir Kin, *Gönülden Gönüle*, s.26

Daldım da süzülmüş uyuyan engine, sensiz
Bir gözyaşı hâlinde akan günleri saydım
Kuşlar gibi çılgın ve kayıtsız yaşasaydım
Dünyayı bu gün yine gamlı bulurdum sensiz

Dargın ve Barışık, *Gönülden Gönüle*, s.28

Akşam kavalıktan süzülüp sâhile indin
Sessizdin ufuklar gibi durgun ve derindin.
Engilere kalb oldun esen rûzgâra sindin
Sevdaya yakın bir heyecan vardı sesinde.

Terennümler, *Gönülden Gönüle*, s.30.

Soldukça günün mâtemi altında çiçekler
Bir gölge tanırdım ki uzaktan beni bekler.
Kalbimde emel, yolda vefâsız kelebekler
Titrirdi o bûsemle açan gonca gülünce.

Temennümler, *Gönülden Gönüle*, s.31.

Kahraman ordunun askerleridir,
 Dönüyorlar yeni bir bozgundan...
 Görmedik altı asırdan beridir,
 Daha mâtemli hezîmet bundan.

Bozgun, *Gönülden Gönüle*, s.32.

Duyduğun bu sesler, bu iniltiler
 Kendi kitâbemdir, mezar taşımıdır...

Dinle Neyden, *Dinle Neyden*, s.3.

Ağaçlar mükedder, yapraklar sarı
 Bu bahar mevsimi kıştan neş'esiz!
 Birlikte gezerken bir zamanlar biz
Yalnız selâmladık bu ilkbahâr...

Sensiz Bahâr, *Dinle Neyden*, s.41.

Kalbini dağlayan bu ateş yeter,
Mâtemle geçmesin son akşamımız.
 Acı bir zehirdir bütün gamımız,
 Bir damla tatmadan bizi mest eder...

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s. 45.

Uzak bir cennetsin gurbetimde sen,
Kavuşmak bir ümîd ölürsem bile

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s. 46.

Bana hûsrân veren, seni ağlatan
 Sevdaya bir mezar olsun bu kaya

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s. 46.

Hicranla ölümün farkı bir adım
 Dünyanın en büyük derdi ayrılık!

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.46.

Gülerdi kalbimiz bu fırtınaya
Sâhili bulsayda virân olmadan...
 Bana hüsrân veren, seni ağlatan
 Sevdaya bir mezar olsun bu kaya.

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.46.

... Sen yine her sabah dolaş bahçeni ;
 Derdine bülbüller olsun aşınâ
Çiçeksiz bir dalın gizlen altına
 Daima beni an, unutma beni

Ayrılan, *Dinle Neyden*, s.47.

Leylâ'sını kaybeden sevdâlılardan biri
 Beni sormuş dün gece çölün yıldızlarından:
 ...Efsâneler şâiri... Efsâneler şâiri...
 Bize haber vermedin Filistin kızlarından!

Filistin'den Geçerken, *Dinle Neyden*, s.48.

Gökler esmer ve derin, sular dalgalı
Sâhilden uzaklaştı son yolcular da !
Enginleri dinliyor yalnız kenarda
 Sararmış bahçesiyle virân bir yalı

Münzevî, *Dinle Neyden*, s.51.

Bu gece kalbimde bir keder vardı :
 Dolaştım isimsiz tenhâ yolları.
 Yıldızlar mükedder, ay solgun sarı
 Sularda mehtabın aksi ağlardı.

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.54.

Sevgilim, ye'sinle dolmuş gönüller
Bahçende açılıyor âşinâların.
 Bu akşam sâkından ayrılan güller
 Geziyor koynunda çılgın rüzgârın...

Hicrân Akşamı, *Dinle Neyden*, s.56.

Niye doldun kalbime böyle kan gibi?
 Bir günde öldürürsün beni istesen.
 Sen ne yangın gibisin, ne tufan gibi,
 İsimsiz bir âfetsin bu dünyâya seni

Şüphe, *Dinle Neyden*, s.58.

İlk sevgiye benzeyen ilk acı, ilk ayrılık!
 Yüreğimin yaktığı ateşle hava ılık,
Gök sarı, toprak sarı, çıplak ağaçlar sarı...
 Arkada zincirlenen yüksek Toros dağları
 Önde uzun bir kışın soldurduğu etekler,
 Sonra dönen, dönerken inleyen tekerlekler...

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.87.

Bu ıslıkla uzayan, dönen, kıvrılan yollar,
 Uykuya varmış gibi görünen yılan yollar

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

Nihâyetsiz bir ova ağarttı benzimizi
 Yollar bir şerit gibi ufka bağladı bizi.
 Gurbet beni muttasıl çekiyordu kendine
 Yol, hep yol, dâima yol...Bitmiyor düzlük yine.
 Ne civarda bir köy var, ne bir evin hayâli
 Sonun ademdir diyor insana yolun hâli.

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

Alnım yanarak, hıçkırarak durdum o yerde
Bir gözyaşı sızsın diye kalbimdeki derde

Suda Halkalar II, *Suda Halkalar*, s.6.

Dağlar bile yâdıyla o devrin dile geldi,
Dağlar, tepeler, bahçeli yollar sırasıyla
Canlandı geçen günlerimin hatırasıyla

Suda Halkalar II, *Suda Halkalar*, s.7.

Bin yanda yeşil bir sarayın bahçe yolundan
Yükseldi o devrin bana tâc ettiği sultan

Suda Halkalar II, s.18.

Bir kızıl gün doğuyor sandım o baştan yârına
Gözlerim yandı dokundukça kızıl saçlarına
Öyle bir kor gibi kızgındı ki korkuttu beni,
Dökülürken saçı kıpkırmızı, kan tuttu beni.

Yaydan Kopan Ok, Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.6.

Ben de bir türlü garîb aşığıml Aslımdan uzak,
Ben de âh etsem eğer karşiki dağlar kül olur.

Talas Bağlarında Batı, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.21.

Nûr-ı kudret mi desem, nûr-ı nübüvvet mi desem,
Yanar alnında dehâdan daha yüksek bir ışık.

Üstâd, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.30.

Beni baştan başa vîrân eden âfet sensin,
Bağrımın yandığı gündən beri çoşkun deliyim.
Söndürür belki bu tâûnu senin son nefesin,
Seni bilmem ki nasıl boğmalı, öldürmeliyim!

Ardından, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.35.

Dövüyor kalbinin örsünde çelik sözlerini
Tunç akisler yayıyor memleketin her taşına.

Gazi Söylüyor, Beyaz Kırmızı, *Suda Halkalar*, s.87.

Son goncalar döküldü. sasin gelem bahçene.
 Kalbinde mevsimin gamı yer tutmasın derim...
Yaprakların sürünüdüğü atlas ferâcene
Nisan olunca ben rûhumu yaymak isterim.

Has Bahçe I, *Suda Halkalar*, s. 91.

Ey yolcu, rûhum aynı yanan bir buhurdânın
 Bir kandilim bu makberin üstünde sâde ben

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

Parlarsa bir güzel su nasıl bir sürâhide
 Rûhun da sanki bir su, vücûdunda parlıyor

San'atkâr (Rûhu), *Suda Halkalar*, s.145.

Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek
 Bizim diyarımız da binbir baharı saklar!
 Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek,
 İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar.

Sanat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.7.

Sen kubbesinde ince bir mozayik arar da
 Gezersin kırk asırlık bir mabedin içini,
 Bizi sarsar bir sülüs yazı görsek duvarda
 Bize heyecan verir bir parça yeşil çini...

Sanat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.7.

İstirap çekenlerin acıklı nefesleri
 Bizde geçer en yanık bir musiki yerinel!

Sanat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.8.

Sanat, bahar günümde, çiçekli bir fidandı
 Kış gelince bir balta altında parçalandı...
 Dün gölge veren ağaç, bugün ocakta yandı,
 Şimdi bir yan bakan yok kül olan hünerime!

Yanam, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.9.

Şu gördüğün dağ yok mu? Yanardağdı eskiden
 Nerde, alev saçarken o deve karşı giden,
 Uzağından bakan da yanardı, kül olurdu.

Şairin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.13.

Yara açsın kayalar ayaklarında, varsın,
 Varsın omuz başların kamçılardan kızarsın,
 Bu ağrılar duyurmaz sana yalnızlığını
 Kızıl dudaklarından bırakma ıslığını,
 Ağzında şarkılıktan çıkmış iniltilerle
 Dağ, taş deme arkadaş, gün batmadan ilerle.

Hayat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.21.

İçim bir zindan gibi kilitlendi sevince,
 Bu zindanda çiçekten beyaz, ipekten ince,
 Aldatılmış, atılmış kadınlar birleşince
 Göynümdeki canavar zincirinden boşandı...

Dün Bir Kadın Ağladı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.28.

Gezdi örümcek gibi gözleri boş tavanda,
 Bir köşede gerilmiş bir ağa düştü kaldı.

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.32.

Gökleri görüp de yarın bulutlu,
 Kendini saklarsa güneş ne mutlu
 Tezkere almamız yakın, Nineler!

Yıldızdağı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.41.

- Gurbet ademden kara, hasret ölümden acı,

Ne zaman tükenecek bu yollar, arabacı?

Yolcu İle Arabacı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.44.

Dökülür köpüklü sular yarından,

Baharlar yaratır kışın karından

İçenler sihiri pınarlarından

Şöyle bir silkinir cevlan olurlar!

Bizim Memleket, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.45.

At çoban, postunu omuzlarına,

Koy artık meydana bütün varını :

Ya çıkar, ya çıkmaz o kurt yarına

Yaylaya zağarsız sal davarını.

Mağara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.49.

Nasıl sel olmasın halkın gözyaşı?

Kara bir çevredir bulutlar aya.

Efemin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.50.

Yeridir kızıl kor kesilse güller,

Tanyeri kan tütse buhurdan gibi;

Efemi toprağa salan gönüller

Yanıyor tutuşmuş bir orman gibi.

Efemin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.51.

Bir ıssız ev gibi gezdiğin bu yurt

Yıllarca döktürür sana gözyaşı,

Yavrunun derdiyle ah eder Bayburt,

Tumanın hasreti yakar Maraş'ı...

Memleket Türküleri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.52.

Keder çekme yaşını dindiren el yok diye
Bari sen teselli ver duyduğun iniltiye
Bari sen başkasının gözünden sil yaşını

Yalnızlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.54.

Üç gün süren poyrazın, karavelin, lodosun,
Attıklarıyla dolmuş kumsalları Kilyos'un :
Kökünden kopararak yığıdığı bir kaç yosun
Sedefinden çalarak saçtığı bir kaç inci.

Fırtınadan Sonra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.64.

Yorgun deniz uyurken bir dev gibi ilerde
Dedim ki fırtınaya benzer ihtifâller de
Gün gelir, yosunları birden alt üst eder de,
İncileri çıkarır zaman denen yabancı

Fırtınadan Sonra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.64.

Bir ilkbahar rüzgârı bahçelerden geçince
Nasıl kımıldanırsa beyaz çiçekli dallar
Dalgalandı ansızın o sirmalar, o şallar.

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.65.

Ey çoban, bıçaktan keskin sesinle
Delinmiş deşilmiş çaldığın kaval
Kaval mı, yaralı qöynüm mü, bilmem,
Neyse elindeki, çal, çobanım, çal!

Tutuş, Yanı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.70.

Bizimle oradan geçti bir rüzgâr,
Ürperdi bir alın gibi her kabir
O burma sütunlar, o taş kavuklar
Düştükleri yerden doğruldu bir bir..

Karacaahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.73.

Göze sonsuzluğu serer karanlık
Ve sükût esrarlı bir mânâ taşır

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.75.

Her dalında ayrı kuş öten ağaçlarıyla
Bir yeşil bahçe vardı insana benzettiğim...
Menekşe gözleriyle, papatya saçlarıyla
Bana burda göründü, burda veda ettiğim.

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.78.

On lüleden fışkıran mermeri oyan sular
Asırlarca Keremin Aşlı'yla dertleşmesi...
Mermer bir kalb önünde sel kesilmiş duygular,
Bir gönül destanıdır Ishakağa çeşmesi

Ishakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.87.

Ömür defterimde duruyor yer yer
Gözyaşı dökülmüş gibi silikler.
Her yılım bitmemiş bir şi're benzer.
Her günüm yarıda kalan bir cümle

Yarıda Kalan Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.88.

Bir orman yangınıyla kızardı karşı dağlar,
Tara taraf tutustu meşâleler, cırağlar.
Bir renge girdi eşya günün altın taşında

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.90.

Bu kızıl kâinatın gezerken ortasında
Birden alev alıyor düşünceler duygular
Ateştir burda hattâ ateşe düşman sular...
Burda her göz ateştir, her gönül atesperest.
Ateş vermiş çizdiği esere bir çiyedest!

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.90.

Bu ateş mâbedinde bir ateşten ejdere
Parlıyor bir damla kan çamların sorgucunda
Birer kâğıt fenerdir meyvalar dal ucunda.

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

Kalbin bir aynadır her ıstıraba,
Ve âşık kendini orda seyreder...
Sende bir ihtiyaç olunca keder
Koyarsın ilk önce beni azaba.

Kısâs, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.96.

Bu sabah gözlerim açıldı derken,
Baktım ki ağarmış saçım gün gibi!

Gün Gibi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.99.

Yaslanır bir buluttan bir buluta abaşınız
Gövdemiz Tanrım gibi gökte yaşardı, Dağlar!
Engin kanatlı kuşlar olmasa yoldaşınız.
Tepenizden bir Güneş, Ay aşardı, Dağlar!

Dağlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.107.

Daha dün seyrederdi eski rüyalarını,
Kalbimin dört duvarı böyle değildi, kadın!
Bir el o perde perde örümcek ağlarını
Sen geleceksin diye oradan sildi, kadın!

Kadın, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.109.

Tatmak için enginini şî'rinin dağlalarla
Kalbimiz göğsümüzden ayrı bir şeydi yarda.
İki taş heykel oldu vücudumuz kenarda,
Ruhumuz enginlere açıldı sandal gibi.

Suyun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.114.

Delmek için nefesim yetti külüng yerine
Birer küme buluttu sıradağlar yolumda.

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

Bir kuş, en içli bir kuş, kısmış kanatlarını
 İnce parmaklarıyla örülmüş bir kafeste...

Kafes, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.135.

Zincirini koparmış bir esir neş'esiyle
 Dağdan dağa, ovadan ovaya atlayacak!

Kafes, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.135.

Nasıl birden düşerse bir ağaca yıldırım
 Beni baştan aşağı çarpar o lahzâ inme.

İnme, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.140.

Son karların sesiyle çağladı selâleler,
 Rüzgârda deste deste saçlar târûmar oldu.
 Dağda şalkımlar açtı, bağda kızıl lâleler.
 Kışlardan arta kalan ömrümde bahar oldu.

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.141.

Kalbime her giden yıl bir genç ölü bıraktı,
 Birbirinden habersiz canveren her hatıra
 Kalbimin taşıdığına uzandı sıra sıra.

Ölüler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.146.

Şeklini mezardan almasın diye
Sarmaşık güllerle süslü boyunu
 Benzetmek istemez içim serviye
 Ne salkım, ne söğüt andırır onu.

Dinle!, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.151.

Ağaçlar mabet olur altında sen gezince
Solgun benizli kızlar meleklesir yanında.

Yerden Göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.157.

Ben kara toprak gibi, o baharla doluydum...
Dört mevsimi bilmeden yaşarken bir bucakta,
Bir gün güller açıldı, bülbüller öttü duydum...
Anladım ki o benden uzakta, çok uzakta!

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s166

Gönümde başbaşadır güneş, ay ve yıldızlar
Rüzgârın ney'i başlar kuşların sazı dinse.
Kırlarında yarışır kelebeklerle kızlar...
Bu geniş arza bir sen sığmıyorsun, niçinsel!

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

Bakarak çeşmelerden akan billûr sulara
Gönül verdin sesine mermer şadırvanların.

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.169.

Belki benim de vardı coşkun, engin bir çağım
Dalgalardan köpüren, çalkalanan bir umman
Dalgalar geldi geçti... Fakat seni her zaman
Yalçın bir kaya gibi bağrımında duyacağım.

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.226.

Ellerin bağ, bahçesi,
Şimdi peri masalı :
Uçuyor bir kuş sesi
Açıyor her gül dalı...

Geç Kalan Bahar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.227.

Bu sesi duydu bülbül
 Meşketti ahengini
 Yanağından gonca gül
 Aldı şafak rengini.

Geç Kalan Bahar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.228.

Yüksek alnında bahtın yaktığı şu'le belli,
 Bir memleket ufkunu ışıkla örtecekti.
 Bu muhteşem güneşe-ne hazin bir tecellil-
 Ayılan baykuşların kanadı perde çektii.

Harabat Şâiri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.233.

Hayrânsız açan gülle uçan bülbüle yalnız
 Her gün dönerek bir yeni şarkıyla çimenden

Heyecan ve Sükun, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.12.

Büyük çınar gibi zahmetle şanlı sevdâlar;
Bahara geç kavuşur sevgilim, büyük dağlar!

Hüsnü Aşk, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.14.

Gezdikçe senin kıssaların Hind ile Çinde,
 Ölsen bile, rûhun tanımaz türbe ve makber
 Şâir yaşatır ilhâmını destanlar içinde,
Fir'avun ile birlikte ve Tufânla beraber

Ölmeden, *Heyecan ve Sükun*, s.16.

Ufku bir fırçada hasbahçeye döndürdü bahâr,
Erguvân göklerin altında sular leylâkî...
 Mevsimin çizdiği cennette bir ıssızlık var :
 Bir benim bahçede, bir pîrimugan, bir sâki.

Sofra, *Heyecan ve Sükun*, s.17.

Fermân sürer seninle bu âlemde hüsn ü ân,
 Sensiz kalan gönül kalan ömrünce yas taşır;
 Destan değil, hikaye değil, senden ayrılan,
 Ömrün bütün bedialarından uzaklaşır!

Sinâ'ya İnen Nûr, *Heyecan ve Sükun*, s.23.

Derde düşmem bu bahar bir gül açılmazsa bile,
Rengin ıtrın yetişir bahçemi doldurmak için...

Ölmeyen Fâniler, *Heyecan ve Sükun*, s.24.

Bir baharsın ki, nefis ıtrını bin rengiyle
 Veremez bir yere toplansa bütün Hind ile Çin
 Derde düşmem bu bahar bir gül açılmazsa bile
Rengin, ıtrın yetişir bahçemi doldurmak için

Ölmeyen Faniler, *Heyecan ve Sükun*, s.24.

Geniști rihtımı hasbahçeler kadar yalının,
 İçinde belki bütün köy gezerdi sandalının

Çocukluğumdaki Gözlerle, *Heyecan ve Sükun*, s.36.

Kalmış gibi yıllarca kütüphâne rafında
 Yüzler, yazılar, manzaralar, hep düne âid.

Yeşil Köşe, *Heyecan ve Sükun*, s.40.

Çay, nargile : Mermerde tüten çifte buhurdan...
 Gönülümle gözüm tütsülenir böyle her akşam.

Yeşil Köşe, *Heyecan ve Sükun*, s.40.

Akşam görünür güller uzaktan bana yaşmak,
 Hülyâlı söğüt dalları maşlahla ferâce.

Göksu, *Heyecan ve Sükun*, s.46.

Meyden boşalıp doldu şafaklarla piyâlem;
Halketti bir âlem ki bahâr, aynı gülistan.

Gülistan, *Heyecan ve Sükun*, s.48.

Hâlinde gizli bir azamet, haktı bir vekaar;
Tarihe vermiş ismini bir kahraman gibi.

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

Uğraştı gam gününde Güneş bahçıvan gibi
Son hamlesiyle döndü gülistana her mezar,

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

Bir hüsn ü ân müsâbakasından gelir bahâr,
Mevsimlerin başında bir iklime şan gibi :
Göğsünde lâleler tutuşurken nişan gibi
Her kuşta, her çiçekte bir alkış, bir iftihâr...

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

Bir zaman lâle de sendin bize, peymâne de sen
Bağda ırmaktın akan, bahçede rüzgârdın esen.

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

Aramazdık gece mehtâbı yüzün parlarken,
Bir uzak yıldıza benzerdi. Güneş sen varken.

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

Mağlûb ile gaalib bu kızıl sahnede birdir,
Ufkunda bir cengin doğacak aynı fecirdir.

Devler, *Heyecan ve Sükun*, s.65.

Yoktan var oldu yaşlı tabiatte hüsn ü ân :
 Mevsim başında meşâleler çekti erguvân;
Kan rengi dalların sona ermekle yanması.
 Canlandı her tarafta çiçekler donanması...

Renk Mevsimi, *Heyecan ve Sükun*, s.66.

Doğdukları gün ölmeye fermanlı şiirler
 Dünyaya döner bir daha tılsımlı sesinde;
 Rûhunda birir nağme bulup bestelenirler,
Tanbûr ile ney faslı sürerler nefesinde..

Bir Ses ki (Emin Onat'a) *Heyecan ve Sükun*, s.84.

Bu hazîn çifti süzen gökte kızıl bir damla...
Sonbahar öyle yaraşmış ki, mariz akşamlı!

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.91.

Bu hazîn çifti süzen gökte kızıl bir damla...
Sonbahar öyle yaraşmış ki mâriz akşamlı!

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.91.

Kül olur kül kesilen manzaradan gözle gönül :
 Sararan goncayı gördükçe solan bir bûlbûl

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.91.

- Şâirim! Mangalı eş ... Küllenecek nerdeyse
 - Daha dün vardı cehennem kadar üstünde ateş.
 Alev almış gibi parlardı nazarlar değse...
 Şimdi bir parça kıvılcım diye hiç durmadan eş!

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.98.

Beni boğmakta ömür zincirinin halkaları
 Bağlıdır halkaya dönmüş seneler birbirine.

Mangal Başı, *Heyecan ve Sükun*, s.98.

Evlât gömen bir anne sükûtiyle canhıraş
 Bîçâreler ki son nefes olmuş solukları;
 Rüzgârda bir göğüs geçiriş, bende bir telâş,
 Zulmetle örteriz bu hazîn yavrucukları

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.100.

Fethetmedin İstanbul'u yalnız bu seferle
Serhaddini tutun vatanın aynı zaferle.
 Tuttun ve muhafız gibi durdun başucunda;
 Fâtih kılıcın kabzası hâlâ avucunda!

Fatih'e Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.132.

Mızrâb elinde, nağmeler ağzında, derbeder
Rüzgâr, ağaç ağaç, yeni bir şarkı meskeder;
 Ülfet zamanı geldi çimenlerde yâr ile.

Bahâra Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.135.

Gezmekte bahçe bahçe mesihâne bir nefes
 Eylül sonunda ruhunu teslim eden heves
Can bulmak üzredin yeni baştan bahar ile.

Bahara Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.135.

Ayşeler var ki, takar kalbini tel tel tığına,
Oya işler sedef ellerle gelin yastığına.

Ayşelere Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.136.

Ayşeler var bütün endâmı beyaz bir âhenk,
 Bir beyazlıktan ibâret bürünüp gezdiği renk
 Bir beyazlık ki, dolar nûrunun aksiyle saray
 Aksidir gökte onun aynaya vurmuş gibi ay.

Ayşelere Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.137.

Bir mûcizenin lûtfuna ermiş gibi, yer yer,
Can buldu âsâsiyle dokundukça şekiller

Ayşelere Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.138.

Gök perdenin, ardında ner sır varsa belirdi.

Şâire Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.139.

Eylül ufkunda diz çöken Güneş, Ay
Kınalanmış, birer zebîha sana.

Şehriyâra Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.142.

Fecre benzettiği bayrakla kefenlenmiş Ata,
 Çıktı bir kor gibi mermer kapısından sarayın

Ebediyet Yolunda, *Heyecan ve Sükun*, s.155.

Câna kâküllerinin halkası zencîr olalı
 Esti bir bâd-ı cünûn ömr-ü ser-âzâdımıza

Serv-i Sîmin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.159.

Dâstân olsa ne var dehre perîşanlığımız
 Şekl-i vîrânımız uymuş dil-i âbâdımıza

Serv-i Sîmin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.159.

Hayâl-i şâire ilhâm suretinde gelüp
 İsâle eyledin ûslûba şan beyâna şeref

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.160.

Gülzâr-ı dilde gonce-i aşk an-beân açar
Ezhâr-ı Kerbelâ gibi âteş-feşân açar

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

Bir havz-ı âteşinde veraktan sefineler
 Hûnin bir ufka meş'aleden bâdbân açar

Serv-i Sîmin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

Benzer cihanda bağ-ı emel kasr-ı cennete

Fâruk onun da bâbını miftâh-ı cân açar

Serv-i Sîmin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

Hazan ersin de bülbül duymasın gül görmesin canlar

Açılmış gonce kalsın gülşen-i hâtırada cânanlar

Gazel (Nihad Semi'ye), *Heyecan ve Sükun*, s.163.

Olur çeşm-i gazâlân leyl-i bî-mehtaba avîze

Verir bir serv-i sîminden nişan serv-i hıramânlar

Gazel (Nihad Seni'ye), *Heyecan ve Sükun*, s.163.

Mihman-serây-ı dehre gönül rağbet elverir

Ömrün boyunca sürmüş olan gurbet elverir

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.164.

Naklet harîm-i çeşme haremğâh-ı sîneden

Ey yâr-ı pâydar bu gaybûbet elverir.

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.164.

Bin gül tebessüm eyliyecek yerde bir hezâr

Dem tutsa bang-i âhıma bir nevbet elverir

Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.164.

Sensiz leyâl-i haşre döner fecr-i nevbahâr

Sahbâ-yı gül piyâle-i bülbülde hûn olur

Serv-i Sîmin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.165.

Akşam kayalardan süzülüp sâhile indin

Sessizdin, ufuklar gibi dalgın ve derindin

Terennümler II, *Heyecan ve Sükun*, s.170.

Gülmezse yüzün bahçelerin kalbi kan ağlar
Güllerle dolar görse gülerken seni dağlar
Mesketse sular şarkını bülbül gibi çağlar
 Güllerle dolar görse gülerken seni dağlar

Terrenümler III, *Heyecan ve Sükun*, s.171.

Dolaşır gül gibi elden ele peymâne gönül
Dökülür sonra senin gölgene mestâne gönül

Terrenümler VI, *Heyecan ve Sükun*, s.172.

O cınar dallarımız biz ki esen fırtına
 El verip savruluruz yollara yaprak yaprak

Bâbil, *Heyecan ve Sükun*, s.186.

- "Rabbe bağlanmış olan kalbime seytan giremez
 Bendeler sahibinin mülküne el değdiremez;
 Diler ol Ravza-i Cennet, diler ol Bağ-ı İrem.
 El uzatmam yine bir meyvene, ey nâ-mahrem
 Ki o ni'met bana memnû olan ihsânındır!

Yusuf ve Zeliha, *Heyecan ve Sükun*, s.192.

Kible sarsıldı, gönül Kâ'besi vîrân oldu,
 Döndü efsâneye Binbir Gece ma'mûreleri
 Melek-ül-mevte nasıl rûhumu teslim ederim?
 Daha noksan duruyor mushafımın sûreleri.

Son Kitab, *Zindan Duvarları*, s.35.

Böyle sahrada mezarlık gibi yalçın karada
 Sarar evhâmı darağacından örülmüş korular!

Sainte Helene, *Zindan Duvarları*, s.57.

Bülbül âhengini, gül rengini hep senden alır;
 Sen gidersen bu gülistanda bahardan ne kalır?
 Gül solar, bülbül uçar, neşeli sesler azalır,
 Sen gidersen bu gülistanda bahardan ne kalır?...

Zindanda Bir Şarkı, *Zindan Duvarları*, s.63.

Tac olur AY'la GÜNEŞ alnına her an yaraşır;
 Gönülümün tahtına bir sen gibi sultan yaraşır!

Bir İkincisi, *Zindan Duvarları*, s.64.

KERBELA akşamıdır MARMARA ufkunda tüten,
 Çölü deryâya çevirmiş sel olan göz yaşımız
 Görerek kanlı bulutlarda HÜSEYN'in yüzünü.
On Muharrem gibi matem tutuyor yılbaşımız.

Yılbaşı, *Zindan Duvarları*, s.71.

Ne Çemen seyri, ne Cem bezmi, ne cânan, ne bahar..
 Kafes ardından öten kuş gibi şairliğimiz.

Ahenge Devam, *Zindan Duvarları*, s.73.

Yürüyor zıd cereyanlarla zemân üstümüze;
 Girdibâd üstüne girdab oluyor meltemimiz.
Deli poyrazları dîvâne lodolar kesiyor;
 Gitmiyor NUH'unu sâhilde unutmuş gemimiz.

Lenger-Endaz, *Zindan Duvarları*, s.74.

Cenetten uzak düşmek elemdir; en elimi:
HAVVA'dan uzak kaldı nasıl bir sene ÂDEM?

Ölümlle Kalım Arasında VIII, *Zindan Duvarları*, s.83.

Ufkumda yanıp tütse de çöller gibi hasret
 Uykumda serâbınla döner yahâyâ zindan.

Ölümlle Kalım Arasında X, *Zindan Duvarları*, s.85.

TEŞHİS VE İNTAK

Teşhis kişileştirmek demektir. Intak da konuşturmak. Kişilik ve konuşma insana ait özelliklerdir. İnsan olmayan varlıkları insana benzeterek onlara insan özellikleri vermek bu sanatın temelini oluşturur. Bir hayvanı, bitkiyi veya cansız bir varlığı insana benzetmek teşhis sanatını meydana getiriyor. Bu varlıklara konuşma özelliği de verilirse "intak" sanatı yapılmış olur.

Bu sanatlar heyecana bağlıdır. İnsan kendisini saran duyguları çevreye ve diğer varlıklara da vermek ister. Bu istek onları da kendi ruhuna ortak etmesi sonucunu doğurur.

Gizli bir sûr ile her gün denizin inlediği
Kayalıklarda gezen ince kadınlar vardı...

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.3.

Dolaşan kızları toplardı deniz şen sesine

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.4.

Vardı yorgun sular üstünde beyaz bir yelken

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

Gölgelenmişti kayıtsız uyuyan genc adalar

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

... Silinirken güneşin yorgun ufuklardan izi

Bir kürek darbesi titretti o cansız denizi.

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

Mâtem mi sardı göller, akşam mı gölgeli?

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.14.

Diyor ki ay : Yine Sârâ yatakta yalnızdı...

Sârâ, *Şarkın Sultanları*, s.23.

Diyor ki yas ile ay : -Bilmedin mi Sârâ kim?

Sârâ, *Şarkın Sultanları*, s.23.

Rûhun beni ansın diye şarkın denizinde
Yatsam, uyusam dalgaların nazlı dizinde

Esir *Şarkın Sultanları*, s.28.

Aşinâdır güzel kadınlara bâd
Geçirirler hevesle sa'd-âbâd

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.34.

Yaz geçer, sonbahar olur ve dere
Dalar esrâr içinde bir kedere .

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.37.

Asabî rûzgârı yorgun görerek taşmıştık.

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.4.

Bir melûl ay gibi doğdukça kır akşamlarına
Köyde kızlar bile âşıktı bu fâni kadına..

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.4.

Ba'zı vâdide bir sükûn ağlar,
Kalbimizden dilerdi ye's almak
Böyle bir yolcu bilmeyen ırmak
Böyle bir yolcu görmeyen dağlar...

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.7.

Bizi yorgun bir eş sanırdı şafak
Fecre âgûş açınca şen dağlar!

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.8.

Yorgun nefeslerle sâhili gezen
Rûzgârlar alınına bir gölge yaptı.

Şehnişinde, *Dinle Neyden*, s.9.

Da'vet :
 Akşam, kederli sâhile rûzgâr esince gel,
 Sevdalı bir kadın gibi solgun ve ince, gel!

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.11.

Yaraşır bilirim sonbahâra gam:
 Geçerim bir hayâl gibi kenardan
 Sâhilde sorardım böyle her akşam
 Rûzgârı sulardan, seni rûzgârdan!

Benimle Eylül, *Dinle Neyden*, s.13.

... Karanlık, neş'esiz bir sonbahardı,
Dalgalar kenardan seni sorardı.

Benimle Eylül, *Dinle Neyden*, s.14.

Ey siyâh saçlı kız, mevsimin kızı,
 Unutmuş kayalar macerâmızı...

Benimle Eylül, *Dinle Neyden*, s.14.

Gizli bir hüzn ile titrerdi kafesler, camlar

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.14.

Hummâlı bir sükûn inmiş sâhile,
Dalgalar çırpınır, söğütler dalar.
 Rakseden suların mûsikîsiyle
Kayalar dinlenir gurûba kadar...

Bağ Bozumu, *Dinle Neyden*, s.15.

Sarsılır, yorgun adımlarla koşar titredim
Daha muzlimdi bu â'si gecelerden derdim...

Gençlik (2), *Gönülden Gönüle*, s.15.

Ansızın karşıda bir gamlı ziyâ ürperdi,
Kararan rûhuma fânî heyecanlar verdi.

Gençlik (2) *Gönülden Gönüle*, s.15.

Kuytu ormanları, tenhâ bağları
Geziyor mevsimin yorgun rüzgârı
İnce dallar kırık, yapraklar sarı,
Geçmiş bu yoldan da belli, sonbahar!

Bağ bozumu, *Dinle Neyden*, s.16.

Söndü ye'simle ağılayan son mum;

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.17.

Bir haber vermiyor bu hâin mezâr
Ne dudaklarından, ne ellerinden...

Bir Kitâbe, *Dinle Neyden*, s.20.

Yine örütlüdü bahçeniz karla
İndi hicrân içinde akşamlar

Kış Gezintileri, *Gönülden Gönüle*, s.21.

Ağlıyor her tarafta hâtirânız
Ölü bir hüzn içinde sanki civâr

Kış Gezintileri, *Gönülden Gönüle*, s.22.

Sandalımız yararken yükselen ayın
Hülyâlı sulardaki beyaz izini,

Göllerde, *Dinle Neyden*, s.26.

Bu hülyâlı göllerin her gecesinde,
 Senin ılık nefesin, hasta rûhun var!

Göllerde, *Dinle Neyden*, s.27.

Daldım da süzülmüş uyuyan engine, sensiz

Dargın ve Barışık, *Gönülden Gönüle*, s.29.

Harâb olmuş gibi hicrân düşüncesinden
Sâhil esmer, gökler bile solgun benizli

Uzaktan, *Dinle Neyden*, s.30.

Ba'zı hırçın dalgaların kalbi çarparken,

Uzaktan, *Dinle Neyden*, s.31.

Aksamı ürküten çingiraklarla
 Dağıldı koyunlar yollara kadar...

Başkasını Seven, *Dinle Neyden*, s.32.

Dinledim rüzgârın hıçkırığını

Başkasını Seven, *Dinle Neyden*, s.33.

Sarıyor dul kalan söğütleri kar
 Basık evlerde münzevî herkes

Köyde Kış, *Gönülden Gönüle*, s.34.

Her ocaktan tüter bir ince duman
Çeşmeler bir çocuk sesiyle güler

Köyde Kış, *Gönülden Gönüle*, s.34.

Gezdik sarışın dağları, kırlarda uzandık..

Kırlarda, *Gönülden Gönüle*, s.38.

"Nerde o Mecnûn ki derdimle ağlar
Sorun ve söyletin gökle denizi!

Yıllardır, *Dinle Neyden*, s.38.

Ağaçlar mükedder, yapraklar sarı

Sensiz Bahar, *Dinle Neyden*, s.41.

Ne kadar ağlardık bu mağrûr taşın
Yanında her sabah böyle ikimiz!

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.46.

Dalgalar sorardı, biz neyiz, kimiz?
Bir cevap olurdu bana gözyaşın.

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.46.

Engin bana yâd eder kimsesizliği
Gözyaşlarıyla düşer dalgalar kuma.

Münzevî, *Dinle Neyden*, s.50.

Sâhilde öksürür dalgalar sık sık

Hicrân Akşamı, *Dinle Neyden*, s.52.

Yıldızlar mükedder, ay solgun sarı,
Sularda mehtâbın aksi ağları

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.54.

Çimenler kaplamış gamlı türbeni,
Yanında bir siyah servi türbedâr...

Bir Mersiye, *Dinle Neyden*, s.60.

Derinden derine ırmaklar ağlar
 Uzaktan uzağa çoban çeşmesi
 Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
 Ne söyler Şu dağa çoban çeşmesi?

Çoban Çeşmesi, Çoban Çeşmesi, s.5.

Söylendi gelmez diye sokaklar senin için...

Sen Neredesin? Çoban Çeşmesi, s.52.

Saatler son gecenin geçti cenâzesiyle

Sen Neredesin? Çoban Çeşmesi, s.52.

Dereler, tepeler kan ağlayarak
 Uğrunda ettiğim yemini bilir

Yemin, Çoban Çeşmesi, s.56.

Sevdiği ağaçlar boyun kırınca
 Duyardım ki rüzgâr göğsümde ağlar

Oluk Yanında, Çoban Çeşmesi, s.61.

Arzın akıncılara dar geldiği zamanda
 Ovalar geçit verdi, boynunu eğdi dağlar...

Her Yerde Kahraman-Yerde-, Çoban Çeşmesi, s.63.

Benzi al al seneler, saçı kumral seneler

Orkestra Dinlerken, Çoban Çeşmesi, s.74.

Bu gece çılgınlığı üstünde denizin del
 Kayalar dalgalarla pençeleşiyor sandık.

Ocak Başında, Çoban Çeşmesi, s.77.

Kuşların bulup en serserisini
 Sorardım o mechûl su perisini

Ocak Başında, Çoban Çeşmesi, s.82.

Önde uzun bir kışın soldurduğu etekler
Sonra dönen dönerken inleyen tekerlekler...

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

Ellerim takılırken rüzgârların saçına

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

Uykuya varmış gibi görünen yılan yollar

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

Tekerlekler, yollara bir şeyler anlatıyor,
Uzun yollar bu sestten silkinerek yatıyor...

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.88.

Ey köyleri hudûda bağlayan yaslı yollar,
Dönmeyen yolculara ağlayan yaslı yollar!

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.93.

Dağlar bile yâdıyla o devrin dile geldi,
Dağlar, tepeler, bahçeler, yollar sırasıyla
Canlandı geçen günlerimin hâtırâsıyla

II, *Suda Halkalar*, s.7.

Yükselen manzara yalçın, suların hüznü derin,
Ba'zı şirin görünür, bazı da korkunç etrâf.

Yaydan Kopan Ok, Talas Bağlarında Batı, *Suda Halkalar*, s.20.

Hastasın benzini uçuk, gözlerinin çevresi mor...
Seni bağrında sıkı şey kara sevda ma, nedir?

Hummâ, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.36.

Bir kuş tanıyordum ki baharda
Salkımlar açan bahçemin üstünde uçarda
Akşamların ürperdiği bir sesle öterdi.

Gurbet, *Suda Halkalar*, s.43.

Mehtâba yakın, gölgeli bir nokta bulunca
Hicrânla kısılmış, heyecanlarla boğulmuş
Bir sesle öterdi.
Öttükçe uğuldardı sesinde
Avâre kuşun duyduğu hasret
Bir bilmediğim kıt'ada, bir dağ tepesinde
Binbir çölün ardında kalan yurduna dâir.

Gurbet, *Suda Halkalar*, s.44.

Sahrâyı beyazlar bürümüş, yollar uyumuş
Gördüm ki o gurbet kuşunun gezdiği yerde

Gurbet, *Suda Halkalar*, s.44.

Hattâ bana insanlara nisbetle yakındır
Bahçemde ölen kuş,
Bahçemde kefensiz gümülen kuş

Gurbet II, *Suda Halkalar*, s.46.

Bu derinlerden alınmış nefese
Sâhil ağladı, civâr ağladı.

Mûsikî Sabahı, *Suda Halkalar*, s.127.

Fecri bir göz süzerek karşıladı
Suda, bîtâb, açılan bir nergis!

Mûsikî Sabahı, *Suda Halkalar* s.128.

Kırda yalnız dolaşırken şimdi
"Seni söyler bana dağlar, dereler!"

Mûsikî Sabahı, *Suda Halkalar*, s.128.

Seni andıkça bu gün bir kederin
Titiriyor kalbimiz üstünde eli

Balkon, *Suda Halkalar*, s.129.

Sustu bülbüller hıyâbân uykuda
Şimdi ay bir serv-i sîmindir suda

Sâbâ, *Suda Halkalar*, s.131.

Korkunç şehir uykudan kalktı homurdanarak
Gerindi uzun uzun açarak kollarını

Şehir, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.23.

Sessiz ecel dostunu karşılarken bir adam
Sesleri büyüterek naklediyor kırık cam.

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.32.

İçerde bağdaş kuran soğuk zehirden acı

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.32.

Bu hastanın güneşken hekimile ilâcı
O da bugün, kimbilir, nerde safâya daldı?

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.32.

Önce yorğun bir ama çıktı yolun ucundan
Değneğiyle tutarak toprağın avucundan
Köye varan yokuşun aştı en dik yerini...

Bugün Yoldan Geçenler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.36.

Sonra yollar uzaktan bir yalvarış işitti
Her yanı parçalanmış bir köylü geçti, gitti..

Bugün Yoldan Geçenler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.37.

Gökleri görüp de yarın bulutlu
Kendini saklarsa Güneş ne mutlu :
Tezkere almamız yakın, Nineler!

Yıldızdağı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.41.

Ruhumuz dar bulunca yerin hudutlarını
Size gökler dedi ki : "Bana kanat açınız!"

Gökten Düşenler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.58.

Severim nerde olsa, sularla dertleşmeyi:
Pınara dert anlatır, söyletirim çeşmeyi.

Suya Kaside, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.62.

Yorgun deniz uyurken bir dev gibi ilerde

Fırtınadan Sonra, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.64.

Göğsünü gökyüzüne açmış gibiydi kıyı

Yalılar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.69.

Ay suda bestelerken en güzel bir şarkıyı
Küreklerim de suya en derin şi'ri yazdı

Yalılar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.69.

Yaşlı, genç yalıları birbirine ekledim.

Yalılar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.69.

Taşların boşluğa açılan kolu
Sevmeye kanmadan ölenlerindir

Karacaahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.72.

Bizimle oradan geçti bir rüzgâr,
 Ürperdi bir alın gibi her kabir
 O burma sütunlar, o taş kavuklar
 Düşükleri yerden doğruldu bir bir...

Karacaahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.73.

Eliyle her mezar iki serviyi
 İterek iki dul gibi bir yana,
 Sevgilim, gördüm ki iyiden iyi
 Ardınca hasretle baktılar sana!

Karacaahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.73.

Her akşam sularla uyur düşüncem

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.74.

Bir çınar altında geçer her gecem
 Konuşur, dururum orda rüzgârla:

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.74.

Ağaçlar öyle dalgın, sular öyle durulmuş
 Gök öyle mavi ve sen o kadar güzeldin ki!

Çamlıcadaki Çınar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.76.

Rüzgâr billûr elile saçlarını dağıtır,
 Örerdi arkasından yine çift örgüsünü

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.78.

Bu yolda gezerdi o her sabah bir başına,
 El pençe divan duran çamların gölgesinde
 Uzatır çevresini bir otun gözyaşına,
 Avutacak yas arar bir yaprağın sesinde

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.79.

Dile gelmiş ağaçlar bir cenup rüzgâr ile

İlkbahar Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.80.

Güneş yeşil yollarda dalgın adımlar ile

İlk sevgiye yol alan bir genç hayale benzer...

İlkbahar Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.80.

Ufkun bir kenarına alınını koyan güneş

Boş geçen bir yaz için yas tutan bir dul kadın

Sonbahar Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.81.

Yatan iki ölüdür yanyana dünle yarın

Açlık ölüm kolkola geçen iki kardeştir.

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.81.

Leylekler ezberliyor Zerdüştün kitabını

Cennet ve Cehennem, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.91.

Dağda rüzgârların kaval çaldığı

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.102.

Beyaz yer, siyah gök, iki ihtiyar

Tabiat bir seni görürdü taze...

Kış Güneşi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.103.

Yaslanır bir buluttan bir buluta başınız

Gövdeniz Tanrım gibi gökte yaşardı, Dağlar!

Dağlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.107.

Siz ki yalnız kahraman geldi mi geç derdiniz,

Yalnız ulu canlara karşı baş eğerdiniz,

Nasıl oldu o soysuz kıza geçit verdiniz,

O taş yürek bu işi nasıl başardı, dağlar?

Dağlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.107.

Önünde düz beyazlar giyinirken karakıs

Bugün sensiz kalan yaz kara bağlar ardında

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

Dereler gölgen sıra akmağa koyulmuşlar,

Anıyor batan Güneş seni dağlar ardında.

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

Ürperdi bir tekinsiz kedi gibi sokaklar

Onu Bir Gün Görmedim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.112.

Ben batıya koşarken kulaklarım sesinde,

Rüzgâr göğüs geçirir, dere çağlar yolumda.

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

Bin geçit aşkı göynüm, bir kalbini aşmadı,

Geçtiğim dağlar bu gün bana ağlar yolunda.

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

Rüzgârın elleri dizinde kaldı.

Bir Kadın Ayrıldı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.122.

Vurur vurmaz duvara kapının kanadını

Karşımda ürperecek halı, sedir ve perde

İnme, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.139.

Ağarmış saçlarını üzerimden çekti kış

Artık üstümde kuşlar çırpınacak duracak

Bahar Türküsü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.141.

... Gitgide Ezbider eteklerinde

Ovalar kendini büsbütün soydu :

Erzincan Yolunda, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.145.

Öper yalnız elinden rüzgârların dudağı

Yerden Göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.157.

Rüzgâra çevrilince yazın ılık nefesi

Bir Genç Kıza Mersiye, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.236.

Ey nefi gölgesinde uzanıp bir kaç dalın

Şeref rüyalarına dalan yeşil Çankaya!

Adsız Şiir, *Akarsu*, s.29.

Kulak verdim pınara

Neler söyler çınara?

Yavukluya Maniler, *Akıncı Türküleri*, s.29.

Ve nasıl bir tutar insanları kendile, derim,

Böyle kardeş gibi enginle konuşmuş bir adam?

Denizle Konuşan Adam, *Akarsu*, s.50.

Gündüz güneş, gece ay, ışıklardan kızını

Gönderir el öpmeye en büyük "Er"sin diye

Atatürk'e, *Akarsu*, s.63.

Yer, gök bana hayrette sanırdım bu uçuştan

Koştukça yoruldum heyecandan heyecâna

I, *Heyecan ve Sükun*, s.8.

Bir hüsn ü an müsâbakasından gelir bahâr,

Mevsimlerin başında, bir iklimime şan gibi :

Göğsünde lâleler tutuşurken nişan gibi,

Her kuşta; her çiçekte bir alkış, bir iftihâr."

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun* s.49.

Göğsünde lâleler tutuşurken nişan gibi,
Her kuşta, her çiçekte bir alkış, bir iftihâr..

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

Hayretteyim seninle geçen hoş zaman gibi

Lâle Devri, *Heyecan ve Sükun*, s.49.

Yollar düşünür, bahçeler ıssız, yalılar boş...

Ayrıldığıın Akşam, *Heyecan ve Sükun*, s.56.

Sahrâya şevk içinde ayak bastı ilkbahar

Renk Mevsimi, *Heyecan ve Sükun*, s.66.

Yoktan vâroldu yaşlı tabiatte hüsn ü ân

Renk Mevsimi, *Heyecan ve Sükun*, s.66.

Her dalta : "Gel koparı" diye bir gonca ses verir,
Her gonca bir kanatlı çocuk meyli gösterir...

Renk Mevsimi, *Heyecan ve Sükun*, s.67.

Dinmiş denizin şarkısı, rüzgâr uyumakta,
Rihtim boyu sonsuz bir üzüntüyle karaltı...
Körfez düşünür, Kanlıca mahzundur uzakta
Mevsim gibi sislenmiş Emirgân, Çınaraltı.

Kış Bahçeleri, *Heyecan ve Sükun*, s.93.

Rüzgârda bir göğüs geçiriş, bende bir telâş,
Zulmetle örteriz bu hazin yavrucukları...

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.100.

Tarih, o devirler devirip gelmiş olan pîr,
Görmüşse de devler devî binlerce cihangîr
Der-hâtir eder şir seni "Fâtih" denilince

Fatih'e Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.131.

Mehtâb ışık tutar yola, hasretle... Neredesin?

Bahara Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.135.

Rûzgâr ağaç ağaç yeni bir şarkı meşkeder;

Ülfet zamânı geldi çimenlerde yâr ile..

Bahara Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.135.

Şâir kanı gezmiş gibi mermer damarında

Hulyâlar uçar heykelin a'mâ nazarında

Şâire Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.138.

Bütûn eşyâda bir derinlik var :

Kapılar, perdeler kan ağlamada;

Sana mermer havuzlar ayna tutar

Seni gözler taş aynalar sofada.

Şehriyâra Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.142.

Bahçemde açılmaz seni görmezse çiçekler;

Sâhil seni, rûzgâr seni, akşam seni bekler

Terennümler I, *Heyecan ve Sükun*, s.170.

Gülmezse yüzün bahçelerin kalbi kan ağlar,

Güllerle dolar görse gülerken seni dağlar

Meşketse sular şarkını bülbül gibi çağlar;

Güllerle dolar görse gülerken seni dağlar

Terennümler III., *Heyecan ve Sükun*, s.171.

Ağlar, sorarım ismini gurbet gecesinden

Rûzgâr getirir rûhuma bir müjde sesinden

Terennümler IX, *Heyecan ve Sükun*, s.173.

Suya meylet ki havuzlar bile hayranındır

Yûsuf ve Zelihâ, *Heyecan ve Sükun*, s.191.

Neş'e gölgen gibi, ardında yürür el-pençe;
Ve sürür pembe topuklarla beyaz terliğini

Neş'e, *Zindan Duvarları*, s.31.

Zevki güllerden alır, şevki da bülbüllerden
En güzel şarkıyı ben bestecisinden geçirim.

En Büyük Üstad, *Zindan Duvarları*, s.42.

Ne yalan söyleyeyim, kimsede görmüş değilim
Gördüğüm şefkati dünyada güzel MARMARA'dan!

Yakın Ufuklar, *Zindan Duvarları*, s.44.

Beni gördükçe GÜNEŞ sargı çözer bir yaradan..

Yakın Ufuklar, *Zindan Duvarları*, s.44.

Halden anlar gibi kuşlar bakıyor pencereden

Kuşbakışı, *Zindan Duvarları*, s.47.

Çöl değil, lâkin ağaçsız ve yamaçsız bir ada,
Ada, lâkin kıyısından iki kat yaşlı sular...

Sainte Helene, *Zindan Duvarları*, s.57.

Sen eser ver ki, çatılmış yüzü gülsün yurdun;
Köprü görsün dereler, çeşmeyi bilsin köyler.

Yarın, *Zindan Duvarları*, s.61.

Bir bağı yanık tekneden ALLAH'ı gören NUH

Ölümlle Kalan Arasında IV, *Zindan Duvarları*, s.79.

Sardı kaatil gece dünyâyı siyah bir kefene

Yalnız O, *Han Duvarları*, s.162.

TEZAT

Ortak yanları bulunan iki zıt kavramı, biri gerçek diğeri mecâzî mânâda olmak üzere aynı konu etrafında toplamak sanattır. Tezat, heyecana bağlı bir sanattır. Heyecan sanatkarın zihninde mecâzî bir çağrışım yapar. Bu çağrışım zıt bir şekilde başka bir çağrışıma yol açar. Zihin bu zıtlığı olayın iki tarafına yayar. Bu karşıtlık ifâdeye bir anlam genişliği kazandır.

Ba'zı bir şüphe parıldadı sönük rûhumda,
Her güzel yüzde aradım o ilâhî kadını...

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.4,

Gülüyorsun kayalıklardan inerken bana sen,
Ben ki her gölgenin aks ettiği bir gamlı suyum

Yolcu, *Şarkın Sultanları*, s.19.

Kış hicran zamânıdır sayınız,
Boş geçen bir bahara ağlayınız

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.39.

Güldü alınımda gezen gözleri mâtemle dolu
Bir kırık halkayı andırdı vücudumda kolu

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.6.

O ziyâdan kaçan vücûduna bak
Ne güzel parlıyor karanlıkta!

Başbaşa, *Gönülden Gönüle*, s.20.

Krizantemler açtı bahçenize
Bu ölümden hayat alan mevsim!

Kış Gezintileri, *Gönülden Gönüle*, s.21.

Gizlidir bu aşkın zevki matemde,
Ağlıyor gibisin güldüğün demde

Dinle Neyden, *Dinle Neyden*, s.4.

Sevdirdi en sonra gençliğim varken
 Yeşil gözleriniz bana ölümü

Yıllardır, *Dinle Neyden*, s.36.

Sen güneşsin hayatımız bir karanlık yolsa da

Terk olunmuş, *Dinle Neyden*, s.40.

Bu köy ıssız bir diyar, münzeviler beldesi...
 Kayalardan yükselen coşkun bir kaval sesi

Gurbet, *Dinle Neyden*, s.43.

Bakarken göklerin derinliğine
 Yolcuyum sanırdım başka diyarda
 Gölğemi gördükçe kaldırımlarda
 Diyordum ki : Şair, yerdesin yine!

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.54.

İçinde saadet qülen her evden
 Ruhuma damlarda mevsimin yası..

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.55.

Güneşler doğsa da battığın yerden
 O candan, gönülden sevdiğim doğmaz

Bir Mersiye, *Dinle Neyden*, s.61.

Başka bir gözyaşını dudaklarınla silsen
 Ürpererek bu, derim, mezardan bir nefestir!

Ölümü Hatırlatan Kadın, *Çoban Çeşmesi*, s.30.

Mezarda ölü gibi yalnız kaldım odamda

Yanan alnım duvarda, sönen gözlerim camda

Sen Nerdesin, *Çoban Çeşmesi*, s.51.

Nihâyet ben ağlarken toprağın yüzü güldü

Sen Nerdesin? *Çoban Çeşmesi*, s.52.

Karlar etrafı beyaz bir karanlığa gömdü

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.91.

Ak alnimda kara duran yazımı

Yuvamın Kuşuna, Saz Şâirleri, *Çoban Çeşmesi*, s.103.

Rûhum, ki her arzusunu râm etti gurûru

Ram etti muhitinde bu gün zulmete nûru

IV, *Suda Halkalar*, s.11.

Bir çiçek rikkâti sinmiş de ipektenine

Sonra göğsünde çelikten mi dökülmüş bu yürek?

Melekü'l-Mevt, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.23.

Nûrumun farkı yoktu hemân sönük bir mumdan

Üstâd, Yaydan Kopan ok, *Suda Halkalar*, s.30.

Sonsuz bakışlı gözlerin ağlar, yüzün güler

R.B.'nin Gözleri, *Suda Halkalar*, s.139.

Aşkınla her kadın kazanırmış bekâya hak

Zulmetli gözlerin yanıyor neş'eden biraz

San'atkâr (Aşk), *Suda Halkalar*, s.145.

Zengin cenazesıyla birdi fakir düşünü

Göynüm ne ondan keder, ne bundan bir tad aldı

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.6.

Gece bulur, güneşe göz yuman, gündüzünde
Nice sönmüş güneş var, bir düşün, gökyüzünde!

Şairin Ölümü , *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.13.

Sessiz ecel dostunu karşılarken bir adam,
Sesleri büyülterek naklediyor kırık cam

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.32.

Orada yaşayan erlerin içi
Bir tasta yoğurur derdi sevinci

Bizim Memleket, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.45.

Ne çıkar kolkolaysa yolda karanlıkla kar?

Kar ve Karanlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.46.

Gökyüzü zindan olsun yerin üstünde varsın
Varsın kara toprağın bir gün yüzü ağarsın

Kar ve Karanlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.47.

Varlığı bu korla tutuşmayanın
Kırpiği yaşarsa gözleri güler

Memleket Türküleri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.52.

Ne zaman kızgın alnın serin bir diz ararsa,

Yalnızlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.54.

Yatarken verde gördüm bu evliyâ adamı

Serseri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.56.

Ruhumuz dar bulunca yerin hudutlarını
Size göklere dedi ki : "Bana kanat açınız!"

Gökten Düşenler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.58.

Yine karşımda üç kız oynuyor durmaksızın

Yas duymağa başladım oyunundan üç kızın

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.67.

Akisler silinir bir bir denizden

Gece eşya uyur ve ruh uyanır!

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.74.

Güneşten gizlenen inci yıldızlar

Şimdi bir sır gibi çıkart meydana

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.75.

Vuslatın rüyasını görmek üzere uyuyup

Hasretin azabına ermek için uyanmak

Beşikten Mezera, Kadar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.97.

Önünde düz beyazlar giyinirken karakış

Bugün sensiz kalan yaz kara bağlar ardında

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

Ateşimden yanarken dalları ağaçların

Gözlerimin sel gibi yaşı çağlar ardında

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

Yok şu gözün lüzumu benim gibi sana da :

Ben bakmadan görürüm, sen görmeden bakarsın!

Eş, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.121.

Düşünür, sayamaz bir türlü göynüm;

Kaç hayat kurtarır bu bir tek ölüm

Güzel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.134.

Çıplak tabiatın orta yerinde
Geniş bir yaylanın ot minderinde
Bir kadın rastladım ki giyimli yalnız oydu
Erzincan Yolunda, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.145.

Seni her türlü sevdim, bürünüp zaman zaman
Gündüzün sevincine, karanlığın yasına,
Her türlü *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.153.

Kollarımda gözünü açacaksın benim sen,
Ben senin dizlerinde gözümü yumacağım.
Yerden göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.158.

Onun üzgün sesinde Mecnun bülbüller ağlar
Onun süzgün yüzünde Leyla güller açardı.
Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.166.

Yüzünün sert çizgisi benzerken bir destana
Niçin böyle yüreğin ipeklerden yumuşak?
Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

Erimiş bir alevken elin, göğsün, yanağın
Nedir yürek yerine taşıdığıın bu kaya?
Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.167.

Buldum ömrün zevkini ye'si terennümde ben,
Duymadığım hasreti yazmadım ömründe ben.
İddia, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.177.

Bütün çiçekler yarın
Sararıp dökülecek
Yalnız senin baharın
Hiç solmadan gülecek!
Geç Kalan Bahar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.228.

Zamanla başkalaşan ruhum sanki bir masal...

Tek başıma bir hiçim, tabiatle her şeyim :

Ruhumda Kış, Yaz, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.230.

Ben yerde süründükçe güneşten kanadımla

Baktım ki ufuktan geçiyor gölgeler apansız

Bir Şâirin Mezarına Kitâbe, *Akarsu* s.55.

Tek hatıradır, binbir ışıktır bana gölgen

Damlalar (Enis Behiç Koryüreğe), *Akarsu* s.59.

Kendine geldi herkes bu düşünceyle birden

Dünkü yufka yürekler, bugün hâlis demirden

Kara Fatma, *Akıncı Türküleri*, s.61.

Boşlukta varlığım, ölümün canlı şeklidir

Ayna, *Heyecan ve Sükun*, s.29.

Basıklaşınca ufuklar, minâreler, evler

Kesildi bir cüce karşımda gördüğüm devler

Çocukluğumdaki Gözlerle, *Heyecan ve Sükun*, s.37.

Bin canlı mumya çerçeveler köhne bir kafes

Minareli Sokak, *Heyecan ve Sükun*, s.45.

Zehrolduğu günden beri ömrümde hakikat

Yalnız bana âlemde hayâlin tadı vardır!

Göksu, *Heyecan ve Sükun*, s.47.

Doğmak, yaşamak sâde güzellikler içinde

Ölmek bile çirkinliğe göz yummak için tek

Sevmek, *Heyecan ve Sükun*, s.51.

Endâmı bütün gölge ve etrafı bütün sis,
Bir mavi melek hâline girmişti o iblis...

Kalbim! *Heyecan ve Sükun*, s.54.

Doğdukları gün ölmeye fermanlı şiirler

Bir Ses ki (Emin Onat'a) *Heyecan ve Sükun*, s.84.

Bir Çamlıca mehtâbı gülerken bakışında
Kalbinde Haliç akşamının hüznü kan ağlar.

Bir Ses ki, *Heyecan ve Sükun*, s.84.

Engin bakışlı gözlerin ağlar, yüzün güler:
Aşkınla kaç zavallı bu sâhilde öldüler...

Ağalayan Gözler, *Heyecan ve Sükun*, s.86.

Devran bana taslarla zehir sundu da birden
Ben herkese bir neş'e yarattım o zehirden

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

Ufkumda bulutlar kümelerken kara bahtım
Ben her gönül ufkunda doğan mavi sabahtım

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

Bir köprü kurup, zulmetin ardında, seherle
Bildim gölüp eğlenmeyi ömrünce kederle

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

Alnımdaki her çizgi beyaz bir gece saklar.
Bir başka şafaktır saçımın gördüğü aklar

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.89.

Sonbahar akşama uygun, ve deniz sâhile eş,
Benzer ufkumda doğan bir aya battıkça güneş

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.91.

Evlât gömen bir anne sükûtiyle canhıraş

Biçâreler ki son nefes olmuş solukları:

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.100.

Akşam, mesâfeler daralırken yavaş yavaş,

Rûhun genişledikçe genişler ufukları

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.100.

"Ben bir cihanda hürmete şâyan yegâne put

"Katmış her iftirâka visâl adlı mu'cize

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.101.

Her derdi kendisiyle doğan bir devâ siler;

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.101.

"Bir tâze aşka can verir öldükçe sevgiler:

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.101.

"Ardında bir beşik bırakır her giden tabut"

Tesellî, *Heyecan ve Sükun*, s.101.

Gezmekte bahçe bahçe mesîhâne bir nefes

Eylül sonunda rûhunu teslim eden heves

Can bulmak üzredir yen ibaştan bahar ile

Bahara Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.135.

Varsın, seni ömrünce elem çemberi sarsın

Şâir! Sen üzüldükçe ve öldükçe yaşarsın!

Şâire Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.139.

Yükseldi derinleşti ve enginledi kat kat

Gaafil beşer alçaldı, açıldıkça avâlim.

Şâire Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.139.

Devrân nizâmı, aksine dönmüş o câm ile;

Devlet sürer şu anda fakir, ihtisâm ile;

Şarâba Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.140.

Sunmakla Cem bu âleme tılsımlı câmını,

İnsanlığın helâle çevirmiş haramını

Şarâba Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.140.141.

Şevkânla her harâbe olurken birer saray

Meyhânededen güneş yaratırsın, kadehten ay

Şaraba Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.141.

Bir gümüş sırmadır saçında her ak,

Bir siyah inci giden her mevsim

Şehriyâra Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.143.

Her gûlistânı eder samyeli bir günde mezâr

Yûsuf ve Zelîha, *Heyecan ve Sükun*, s.191.

Kendi hâlinde bırak bendeni mevtâ gibi sen

Sana aksin yetişir canlı nedim istersen

Yûsuf ve Zelîha, *Heyecan ve Sükun*, s.191.

Sözlerin tatlı, fakat sunduğu ma'naâlar acı

Değer mi ? *Zindan Duvarları*, s.7.

YILDIRIM, düştüğü taş zindana devlet götürür;

ve TEMUR, sıklet olur girdiği mermer saraya

Yıldırım ve Temur, *Zindan Duvarları*, s.9.

Bu elem defteri dünyada kapansın, dilerim...

Dilerim, bir daha mahşerde açılısın bu kitâb!

Bizim Kitab, *Zindan Duvarları*, s.11.

Tüylere üretici bir sesle demir kollar iner,
Kapıdan neş'e girip, çıkmasını endişe diye

Her Gece, *Zindan Duvarları*, s.17.

Bir melek görmedim âlemde bir IBLİS'e bedel

İdeal, *Zindan Duvarları*, s.23.

Ömrünün zehrini katmıştı ecel şerbetine

Son Arzu, *Zindan Duvarları*, s.25.

Giremezken kapıdan zindana rüzgâr, ses, ışık,
Bir girer pencereden, bir çıkır ancak o peri.

Yeşil Kuş, *Zindan Duvarları*, s.37.

Alnımız secdeye vardıkça, mübârek geceler,
Yedi kat arşı bulur gönlümüzün mertebesi.

Ramazan, *Zindan Duvarları*, s.38.

Yirmi ay, halka tanıttırmaya yetmişti bizi,
Yirmi yıl var ki perîşânız unutturmak için

Afet, *Zindan Duvarları*, s.20.

Sesinin sustuğu dünyâda ölüm nutka gelir;

Sen, garibâna kanat germek için doğmuşsun"

Martıya Kaside, *Zindan Duvarları*, s.53.

Âdem evlâdı boğarken baba-bir kardeşini,
Basıyor bağrına hem-cinsini müşfik canvar
Beşerin zıddına, hayvan soyu insanlaşıyor
Yiğitin şefkati yok, lâkin itinşefkâti var

Şefkat, *Zindan Duvarları*, s.58.

Kumlar üstündeki taş türbede medfun diriler
Ölümün kırkına benzetti benim yaş günümü.

Doğum Günü, *Zindan Duvarları*, s.69.

Çölü deryâya çevirmiş sel olan göz yaşımız

Yılbaşı, *Zindan Duvarları*, s.71.

Farkımız yoksa da zâhirde kopan tespihten,
Dağılıp gitmemiş etrâfa gönül birliğimiz

Ahenge Devam, *Zindan Duvarları*, s.73.

Has bahçe olur dağbaşı bir gonca görünce;
Zindan kesilir sultanı olmazsa saraylar

Ölümlle Kalım Arasında IX, *Zindan Duvarları*, s.84.

MECAZ-I MÜRSEL

Mecaz-ı mürsel "gönderilmiş mecâz" manasına gelir. Sanatkâr, bir kelimenin mecâzî mânâsına arada benzetme maksadı olmadan herhangi bir şekilde başka bir varlık için kullanır. Artık kelimenin mecâzî mânâsı yerine kullanıldığı varlığa aittir. O varlığa gönderilmiştir. Kelime benzetme yapmak maksadıyla başka bir kelimenin yerine kullanılmışsa orda asla mecaz-ı mürsel yoktur.

Varlıklar arasında bütün-parça, durum-yer, sebep-sonuç, özellik-genellik, çokluk-azlık, öncelik-sonralık vb. pek çok ilgi bulunabilir. İşte benzerlik dışındaki bütün ilgiler için yapılan mecazlar, mecaz-ı mürsel sanatını meydana getirir.

Gezerek yorgun adımlarla nefessiz kumda

Geçirirdim o hararetili yaz akşamlarını

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.4.

Geçti bir gizli nefes gölgeli sahillerden

Sandalın taşlara yaslandığı tenha yerden

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

Mavi bir sis çiziyor bahçeler üstünde sabah

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.6.

Dağladık hasretinle kalbimizi

Ana yurdundan ayrılırken biz

Yola çıktık ve yolda bir seyyâh

Gördü : Biz şerseri birer kalbiz...

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.7.

Nerde yorgun bakışlı sevgilimiz

Ki bu tenha şehirdedir dediler?

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.7.

Seni tül perdelerde görmek için
Gece yollarda hıçkırın bizdik..

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.9.

Şarkın dudaklarında gezer sergüzeştimiz
Biz şimdi ilk esiriniz aşkınla ağlayan

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.15.

Ey ürperen sacında bizir rûhumuz esen!
Karşında, yollarında ve kalbinde bir varız

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.15.

Çık bütün haşmetinle Çandas'tan
Yolu hummâlı cehreler sarmış!

Silva, *Şarkın Sultanları*, s.19.

Yolu kaplar kadın ferâceleri

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.36.

Şark işinden ferâceler, şallar
Akıyor, dalga dalga, şimdi kıra;

Sa'd-abad Kadınları, *Şarkın Sultanları*, s.34.

İşte mâtem ne bilmeyen bir asır
Gece mehtâba karşı toplanmış

Sa'd-abad Kadınları *Şarkın Sultanları*, s.36.

Güldü alımda gezen gözleri matemle dolu

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.6.

Titreirdi sular bir kadının hasta sesinden...

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.9.

Gözlerin yabancı her ağlayana,
Gölgelenen yüzün bir solgun aydı.

Şehnişinde, *Dinle Neyden*, s.10.

Zengin süsünle hâtırı dolgun vücûdunu
Gönlüm bu izbe yolların üstünde bekliyor

Gençlik, *Gönlülden Gönüle*, s.12.

Mâtemli tüllerin, koyu kürkünle sen yine
Hâkimsin akşamın bu donuk mavi rengine

Gençlik (1), *Gönlülden Gönüle*, s.12.

Sen haşmetinle kalbimi ettin ki öyle râm
Yâdımda yok bu gün ne "Nihâl"im, ne mâcerâm

Gençlik(1), *Gönlülden Gönüle*, s.13.

Yine alçaldı gölgeler denize,
Kaldı üzgün dudaklarımda sesim

Kış Gezintileri, *Gönlülden Gönüle*, s.21.

Soldukça günün mâtemi altında çiçekler
Bir gölge tanırdım ki uzaktan beni bekler

Terennümler (I), *Gönlülden Gönüle*, s.31.

Dalarım ba'zı uzaklarda gezen bir kadına
Duyarım yasını mâtemli siyâh çarşafının

Eski Bir Kin, *Gönlülden Gönüle*, s.27.

Sindi uzaklarda ayak sesleri.
Hummâlı gölgeler sardı her yeri

Başkasını Seven, *Dinle Neyden*, s.32.

Karşıdan, rengi sararmış, geliyor
Dağınık, süngüsü düşkün bir alay!

Bozgun, *Gönülden Gönüle*, s.32.

Ölsek de biz bu gün yine hicrânla çarpacak
Şark'ın esîr ufukları üstünde kalbimiz!

Mağlûp, *Gönülden Gönüle*, s.37.

... Ey rûhuna günlerinin matemini resm eden,
Bizi kurtar yolumuzu boş mezarlar kesmeden

Terk Olunmuş, *Dinle Neyden*, s.40.

Sularda ansızın güneş eridi,
Bu gurûb içimde bir tılsımlı ok

Ayrılık, *Dinle Neyden*, s.45.

İçinde saadet gülen her evden
Rûhuma damlarda mevsimin yası..

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.55.

Önünde benliğim secdeler kıldı
Hangi el bu vîrân kalbe hâkimse

Bir Mersiye, *Dinle Neyden*, s.59.

Bir nesli uykusundan uyandırır bu haller
Doğar aç midelerden nur topu ihtilâller

Muztaripler - Aç - *Çoban Çeşmesi*, s.7.

Hâlâ o eski dert mi? Ya çılgınsın, ya delil
Gönlündeki cehreyi artık değiştirmeli

Muztaripler - Aşık - *Çoban Çeşmesi*, s.8.

Taçlar bile cihanda eğilen başlarındır...

Oğluma, *Çoban Çeşmesi*, s.18.

Sokaklardan caddeye doğru sesler döküldü

Sen Neredesin? *Çoban Çeşmesi*, s.52.

Gurbet çeken gönüller kuşatmıştı ocağı

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.85.

Kapanmayan gözlerim duvarlarda gezerken

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.18.

Raslamıştım duvarda bir şâir arkadaşına

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.90.

Bulutların ardında gün yanmadan sönüyor

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.90.

Ey garip çizgilerle dolu han duvarları,

Ey hanların gönlümü sızlatan duvarları!..

Han Duvarları, *Çoban Çeşmesi*, s.93.

Kimdir bu tesellî, bu muhayyel, bu güzel yüz?

Kimdir bu saadet ki düşündüm gece gündüz.

Suda Halkalar, III, s.10.

Asya'nın titreterek bağı yanık toprağını

Geliyor, baktım, uzaktan sökülen bir kağıt...

Kızıl Saçlar, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.17.

İnleyen memleketimdir bu tekerlekte dedim,

Hangi bir köylü bu kağıtla sürünmekte, dedim.

Kızıl Saçlar, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.17.

Canlı bir yüz bana yaklaştı mehâbetle dolu,

Kim bu ? Nerden bu geliş? Hangi yolun yolcusu bu?..

Yaydan Kopan Ok, Kızıl Saçlar, *Suda Halkalar*, s.17.

Daha gün batmadan üstünde beyaz Erciyes'in

Bürünür tarlaların, bahçelerin rengi yasa.

Talas Bağlarında Batı, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.20.

Üç yüz evlik köyü takmış saçının tellerine,

Sürüyorsun bu mezarlıkta için titremeden.

Melekü'l-Mevt, Yaydan Kopan, *Suda Halkalar*, s.22.

İhtiyarlar yanıyor, körpe çocuklar yanıyor

Bu köyün sıtmalı bağrında cehennem mi nesin?..

Melekü'l-Mevt, Yaydan Kopan, *Suda Halkalar*, s.23.

Seni aşkim canavarlar gibi ta'kip edecek!...

Firâri, Yaydan Kopan, *Suda Halkalar*, s.29.

Dalarım ba'zı uzaklarda gezen bir kadına,

Duyarım ye'sini matemli siyâh çarşafının

Ardından, Yaydan Kopan, *Suda Halkalar*, s.35.

Akşamla yatan köyde sadâlar durulunca

Mehtâba yakın, gölgeli bir nokta bulunca

Gurbet, *Suda Halkalar*, s.44.

Çarpıştık ölümlerle, atıldık heyecanla,

Sildik kara gözlerde birikmiş yaşı kanla...

Kahramanlara, Beyaz-Kırmızı, *Suda Halkalar*, s.80.

Onlar efsâne olan kanlı otuz bir Mart'ı

Yine kıpkırmızı ihzâr ediyorlar yanına

Kara Kuvvet, Beyaz-Kırmızı, *Suda Halkalar*, s.83.

Bil ki ikbâlini bir tahta esârette bulan

Cübbeler perdedir îmâna, sarıklar bezdir...

Kara Kuvvet, Beyaz Kırmızı, *Suda Halkalar*, s.84.

Nasıl aldıysa baş üstünde o şahin yerini,
Hakkıdır kaplasa tarihi bu ses tek başına!

Beyaz Kırmızı, Gazi Söylüyor, *Suda Halkalar*, s.87.

Bu misâfirdir, inan, memleketin neyse vâni!
Böyle bir yüz mü görür bir daha fânî ömrün?

Beyaz Kırmızı, Büyük Misâfir, *Suda Halkalar*, s.88.

Korkunç şehir uykudan kalktı homurdanarak
Gerindi uzun uzun açarak kollarını

Şehir, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.23.

Bu kolun çemberinde binbir göğüs kanıyor,
Çatırıyor kemikler, çöküyor toprak evler

Şehir, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.24.

Dedim : - Ko, sürtedursun kendi elemleriyle,
Bu kadar giyinilir ancak alın teriyle..

Bu gün Yoldan Geçerler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.37.

Her duyduğum gülüşün yok sevinçten haberi

Garıpler, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.38.

- Bir kere görse gözüm köyün aydınlığını
Kül bağlar içerimde bu kızıl kor yığını

Yolcu ile Arabacı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.44.

Yavrunun derdiyle aheder Bayburt,
Tumanın hasreti yakar Maras'i..

Memleket Türküleri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.52.

Vah o genç kalbe ki canan yüzünden
Bağrına basmadık taş kalmamıştır.

Vah Ona..., *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.53.

Dalgalandı ansızın o sirmalar, o sallar

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.65.

Can veren, can alan kahraman başlar gibi

Aşkın da, san'atin de bir kaç alkış nasibi!

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.73.

Sanki bir bekliyenin yuvasıydı her yalı,

Yolumu gözlüyordu sanki her camda bir baş.

Yayılar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.69.

Bizimle oradan geçti bir rüzgâr

Ürperdi bir alın gibi her kabir

Karacaahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.73.

Bir mermer altına kalbim girince

Ben de sen geçerken öyle bakarım.

Karacahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.73.

Her dalında ayrı kuş öten ağaçlarıyla

Bir yeşil bahçe vardı nisana benzettiğim...

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.78.

Elime yabancı bir zarf gelince

Anlarım içinde bir dertli vardır.

Mektuplar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.93.

Batan günün denizde eritirdik rengini

Gece aşkın sulardan dinlerdik âhengini

Kumun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.115.

O karanlık dalgalar ruhumuzun kışından
Acı sarsıntılarla kopan bir uğultuydu.

Kumun Üstünde Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.115.

Gözleri aydan aydın, alını buluktan aktı,
Onun kara haberi bir köyü dul bıraktı.

Kız Hüseyini Vurdular. *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.119.

Bizim köyün yoktur saat kulesi
Vardır ancak "Denizli"nin tiz sesi:

Bizim Köy, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.24.

O, ki sarsıntısından taçlar düşerdi, taçlar.
Nasıl saydın korkmadan göğsünün çarpışını?

Adsız Şiir, *Akarsu*, s.29.

Sen savaşa girince mızrakla, okla, yayla
Karşına çıktı düşman çelikten bir alayla

Çanakkale, *Akıncı Türküleri*, s.47.

Ulusların gözünü kendine çeksin o yüz,

Atatürk'e, *Akarsu*, s.63.

Bir çiçektir ki solar mevsimi geçtikçe başın,
Büyük esrânını nakşetmese bir şâhesere;
Ve o baş girdiği gün tuncuna heykeltraşın
Batmıyan bir güney aksiyle dolar kubbelere

Ölmiyen Fâniler, *Heyecan ve Sükun*, s.24.

Ve o baş girdiği gün tuncuna heykeltraşın
Batmıyan bir güneş aksiyle dolar kubbelere

Ölmiyen Faniler, *Heyecan ve Sükun*, s.24.

Genişti rıhtımı hasbahçeler kadar yalın,
İçinde belki bütün köy gezerdi sandalının

Çocukluğumdaki Gözlerle, *Heyecan ve Sükun*, s.36.

Leyleli bir bacayla nazarlıklı bir saçak,
Besbelli, akşam üstü yolun derdi artacak.

Minareli Sokak, *Heyecan ve Sükun*, s.44.

Devrân içinde dünkü hayâtın tevekkülü
Kızlar henüz nalınlı, kadınlar başörtülü.

Minarali Sokak, *Heyecan ve Sükun*, s.44.

Elbet, sürünürken iki hıncın biri yerde,
Gökten inecektir bu kızıl sahneye perde

Devler, *Heyecan ve Sükun*, s.64.

Ayşeler var ki, takar kalbini tel tel tığına

Yedi Kasîde, Ayşelere Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.136.

İhtilâl oldu şuûrumda dün akşam, gördüm,
Kılıcın şevkına tutmuştu kalemler âhenk.

Humma, *Zindan Duvarları*, s.40.

Destanlara destan katan efsunlu silâhlar,
Mazlûma nişân aldı mı, bir mısraa değmez.

Ölümlle Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.79.

TELMİH

Sanatkârı heyecanlandıran olayın bir yönü, başka bir olayın veya kişinin, yâhut bir fıkranın hatırlanmasına sebep olur. Sanatkâr da hatırladığı olayı ön plana çıkarır. Okuyucuya kendi hatırladığı olayı bildirmek ister. Bunun sonucunda telmih sanatı meydana gelir. Bu sanat edebiyat kitaplarında "söz arasında meşhur bir olaya işaret etmek" şeklinde tanımlanır.

Telmih sanatı sayesinde şiir veya yazının ifade gücü genişler. Çünkü okuyucu sanatkârın eseri ile beraber telmih ettiği olayı da düşünür ve yorumunu daha geniş yapma imkânına kavuşur.

Kalbe hicrân, yumulan gözlere can serperdi

Bir Mâcera, *Gönülden Gönüle*, s.4.

Onsuz geçen bir ömrü uzaktan hayâl ile
Duydumdu aynı mâtemi Yahya Kemâl ile

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.13.

Kays Mecnûn gibi rüsvâ-yı cihân etti bizi
Kârbân-sarây-ı ekâlim-serâb olduğumuz

Üstâd Cenab'a, *Gönülden Gönüle*, s.17.

Filistin'den Geçerken

Filistin'den Geçerken, *Dinle Neyden*, s.48.

İçimden coşarak bir mükedder ses,
Dedim ki : Yurdumda ben Havvâ'sızım

Geceyle Ben, *Dinle Neyden*, s.55.

Gönlünü Şirin'in aşkı sarınca
 Yol almış hayatın ufuklarınca
 O hızla dağları Ferhad yarınca
 Başlamış akmağa çoban çeşmesi,

Çoban Çeşmesi, *Çoban Çeşmesi*, s.5.

Leyla gelin oldu Mecnûn mezarda,
 Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda
 Ateşten kızaran bir gül arar da
 Gezer bağdan bağa Çoban Çeşmesi

Çoban Çeşmesi, *Çoban Çeşmesi*, s.6.

Vefâsız Aslı'ya yol gösteren bu,
 Kerem'in sazına cevap veren bu,
 Kuruyan gözlere yaş gönderen bu...
 Sızmazdı toprağa Çoban Çeşmesi,

Çoban Çeşmesi, *Çoban Çeşmesi*, s6.

Yeni baştan hazırladım sazımı
 Yazdım Aslı'm, gözlerine mâniler

Saz Şâirleri, Yuvamın Kuşuna, *Çoban Çeşmesi*, s.103.

Bu dağın gülleri, derim ki, neden solmuşlar,
 Bedduâ ettiği yemiş meğer âşık Kerem'in!

Yaydan Kopan Ok, Talas Bağlarında Batı, *Suda Halkalar*, s.21.

Ben de bir türü garîb âşığım, Aslı'mdan uzak,
 Ben de âh etsem eğer karşıkı dağlar kül olur.

Yaydan Kopan Ok, Talas Bağlarında Batı, *Suda Halkalar*, s.21.

Sarmış beni Mecnûn diye zincîr gibi dağlar

Gurbet III, *Suda Halkalar*, s.46.

Bir sevinç incilemiş gözleri yaşlar yerine,
İzi üstünde gül açmış kapanan her yaranın

Büyük Misafir, Beyaz Kırmızı, Suda Halkalar, s.88.

Bağrına oğlum diye bastı İsa'yı Meryem,
Bir babasız yavrudan bir peygamber çıkardı.

Piç, Bir Ömür Böyle Geçti, s.29.

Yazık ki, boğazına bir ip geçirmediler,
Yazık ki atmadılar seni kör bir kuyuya!

Piç, Bir Ömür Böyle Geçti, s.30.

Mesihin mucizesi, Tevratın felsefesi,
Arapların cenneti artık birer masaldı!

Sefillerin Ölümü, Bir Ömür Böyle Geçti, s.33.

Yerleştiniz kim bilir hangi uzak yıldızda!
Ağlattı uzun uzun bizleri mîrâcınız.

Gökten Düşenler, Bir Ömür Böyle Geçti, s.58.

Budin sınırlarında dolaşmadım devriye
Tunayı aşamadım yağız bir küheylanla,
İlk ipin kancasını takamadım ben diye
Topkapı mazgalına Ulubatlı hasan'la.

İçine Dert Olmasın, Bir Ömür Böyle Geçti, s.59.

Venedik korsanını çepçevre sarmak üzere,
Kumanda almadığın Barbaros'un sesinden,
Gazi Osman Paşa'yla düşmanı yarmak üzere,
Yan yana çıkmadığın Plevne kalesinden...

İçine Dert Olmasın, Bir Ömür Böyle Geçti, s.59.

İçine dert olmasın asırlar dolduran şan
 Senin bir kaç yılında bunların hepsi vardır :
 Sakarya'dan hız alıp Dumlupınar'da coşan
 Büyük destan elinle yazdığın satırlardır.

İçine Dert Olmasın, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.59.

Bir su başında geçsin razıyım günüm gecem
 Sularla konuşmayı bana öğretmiş Kerem.

Suya Kaside, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.62.

Gördü mü efsaneler buna benzer haile?
 Leyla böyle sevilmiş, böyle sevmiş mi Mecnun?

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.82.

Ve her gelen, sükûta ayrı bir sükût ekler
 Ve çağlar her tarafta Akif'in mısraları

Ishakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.86.

On lüleden fişkırان mermeri oyan sular
 Asırlarca Kerem'in Aslı'ya dertleşmesi...

Ishakağa Çeşmesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.87.

Aslıya bir an kadar sahip olsaydı Kerem,
 Bekâyı fâniliğe bağışlardı bu adlar

Zehir ve Şarap, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.100.

Beni farketmiyor yüzümden sızan kanlar
 Bir çarmlıha gerilen bir Hak peygamberinden

Lânete Mahkûm, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.105.

Kalbini göstermese göğsünün yırtığından
 Yol mu bulurdu Kerem kurduğunuz yığından

Dağlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.107.

Delmek için nefesim yetti külüng yerine

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

Olimpe döndürürsün dolaştığın her dağı

Dinlendğin her kıyı Kıbrıstan bir kenardır...

Yerden Göğe, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.157.

Onun üzgün sesinde Mecnun bülbüller ağlar,

Onun süzgün yüzünde Leyla güller açardı.

Aşk İlahileri-3, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.166.

Nasibim yeryüzünde bir buğu, bir sis olmak!

Madem ki her ateşe bir kere secde kıldım

Aşk İlahileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.170.

O ne ince bir yüz ki kıyılarak bakılmaz

On beş yaşında... Düşün, Kerem, Aslının yaşı!

Dağınık Satırlar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.225.

İçinden kan akar pınar yerine,

Ferhadın deldiği dağlar bendedir.

Ben ve Sen, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.229.

"Kim o Kayser ki cihangir olarak yoktur eşi?

"Kim o Fatih ki dayanmış kılıcın kabzasına,

Denizle Konuşan Adam, *Akarsu*, s.50.

"Kim o Dârâ, ki şeref kardeşidir bunlarla?

"Çarmıhından sana bir put çıkaran İsa kim?

Denizle Konuşan Adam, *Akarsu*, s.50.

Göçsün ne çıkar her gün uzaklarda bir âlem;?

Bulmuş yeniden cenneti Havvâ ile Âdem

Çiçekten Adalar, *Heyecan ve Sükun*, s.12.

Efsânede Şîrindir adın, şarkıda Mehveş;

Her gamzen eder başka gönül mülkünü teshir:

Ölmeden *Heyecan ve Sükun*, s.15.

Bir gözlerimiz yaş dolu dünyaya gelirken,

Cengiz soyu sen, kanla mı doğdun avucunda?

Ölmeden, *Heyecan ve Sükun*, s.15.

Hâmidin doğduğu ahşap yalı göçmüşse bile

Âşiyân Fikreti canlandırıyor hüznüyle

Ne kadar gözler uzaklaşsa da kabristandan

Duyulur sır gibi bir şarkı Nigir Osmandan

Bir Ömürlük Gün, *Heyecan ve Sükun*, s.42.

Her fasıladan sonra, emel kasrı olup şâd,

Tekrar edilir kisse-i Şîrin ile Ferhad..

Vahdet-i vücûd, *Heyecan ve Sükun*, s.81.

Bilmem ki benim vecdimi duymuş mu derinden

Mûsâ o büyük sayhayı Sînâ'da duyunca?

Bir Ses ki..., *Heyecan ve Sükun*, s.84.

Onlar ki ezelden bu Ebâbilî bilirler

Bir tehlike sezmiş gibi düşman kesilirler

Vahdet-i Vücûd, *Heyecan ve Sükun*, s.80.

Beyhûde seferden yorulup döndüğüm anda,

Derler ki, buluşmuş Kerem Aslıyla cihanda;

Vahdet-i Vücûd, *Heyecan ve Sükun*, s.81.

Doğdukları gün ölmeye fermanlı şiirler

Dünyaya döner bir daha tılsımlı sesinde

Bir Seski (Emin Onat'a); *Heyecan ve Sükun*, s.84.

Sen ki şevkinle diriltirsin ölen bir hevesi...

O bahar çehrene uymaz bu hazan çerçevesi

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.92.

Dinmiş denizin şarkısı, rüzgâr uyumakta

Rıhtım boyu sonsuz bir üzüntüyle karaltı...

Körfez düşünür, Kanlıca mahzundur uzakta,

Mevsim gibi sislenmiş ,Emirgan, Çınaraltı,

Kış Bahçeleri (Cemal Yeşil'e), *Heyecan ve Sükun*, s.93.

Bir mûcizenin lûtfuna ermiş gibi, yer yer,

Can buldu âsâsiyle dokundukça şekiller

Yedi Kasîde, Şâire Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.138.

Bülbülleşir onunla hayâl, açmadan da gül;

Leylâsı olsa, olmasa, Mecnûn olur gönül...

Yedi Kasîde, Şaraba Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.140.

Havvâ kadar vefâlı, Zelihâ kadar haşîn,

Meryem misâli sâde ve Selmâdan ateşin!

Yedi Kasîde, Şaraba Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.141.

Gözmekte bahçe bahçe mesîhâne bir nefes:

Eylül sonunda rûhunu teslim eden heves,

Can bulmak üzredir yeni baştan bahar ile.

Yedi Kasîde, Bahâra Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.135.

Gülzâr-ı dilde gonce-i aşk an-beân açar

Ezhâr-ı Kerbelâ gibi âteş-feşân açar

Serv-i Simin, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

Biliriz, Rabbini yadettiği an İbrâhim,

Nâı Nemrûdun, o hâliyle, gülistân oldu.

Tevekkül, *Heyecan ve Sükun*, s.180.

"Kahrmanlarla gelirken yeniden hilkate can,
 "Bize Şîrin dağı, Leyla ovasından heyecân
 "Hüzn ü hicrân taşıyan sürmeli ceylanlar ver!

Hayır Duâ, *Heyecan ve Sükun*, s.182.

"Öyle ceylanları gönder ki, bakarken tütsün
 "Yüzlerinden ezeli şû'lesi Rûh-ül-Kudüsün;

Hayır Duâ, *Heyecan ve Sükun*, s.182.

"Öyle ceylanları gönder ki bakarken tütsün
 "Yüzlerinden ezeli şû'lesi Rûh-ül-Kudüsün;
 "Son teselli bize, Meryem gibi cânanlar evr!"

Hayır Duâ, *Heyecan ve Sükun*, s.182.

Andırırdık sesi bir perdede çağlar suları...
 Ne Ebâbilden eser vardı, ne tufanlardan

Babil, *Heyecan ve Sükun*, s.185.

Şimdi yer yer bizi bizden ayıran sedler var :
 Ne Kerem Aslı'ya düşkün, ne de evlat anaya...

Bâbil, *Heyecan ve Sükun*, s.186.

Elde ejderden asâ, başta gümüş miğferle,
 Karşılaştım bu sefer Kırk Harâmilerle

Mehdî, *Heyecan ve Sükun*, s.190.

Adı destanlara geçmiş bir eser sâhibine
 Niçin ağlar ve yanarlar ölümünden sonra?
 Yaşıyor, yirmi asır var ki, baş üstünde MESÎH,
 Gerilip çarmıha, can verdiği günden sonra

Ölümsüz, *Zindan Duvarları*, s.8.

Her gazâ, güttüğü da'vâdan alır kıymetini,
 Rengi dönmez ne kadar ak demiş olsak karaya :
 YILDIRIM, düştüğü taş zindana devlet götürür;
 ve TEMUR, sıklet olur girdiği mermer saraya!

Yıldırım ve Temur, *Zindan Duvarları*, s.9.

Gece zindanda YUSUF'lar, sıralanmış yatıyor;
 Yüzlerinden okurum sapsarı rü'yâlarını:
 Kimi sehâda görür kendini, çırmıhta kimi;
 Ve ararlar yine zindandaki dünyâlarını!

Yusuflar, *Zindan Duvarları*, s.22.

Bir melek görmedim âlemde bin İBLİS'e bedel;
 Verdi gönlüm nice MECNÛN'lara LEYLÂ adını

İdeal, *Zindan Duvarları*, s.23.

Ömrünün zehrini katmıştı ecel şerbetine;
 Ona çok gördü kader son kadehin dolmasını.
 Mutlaka istedi MEVLÂ, o mübârek kurulunun
 İntihar etmeyip, illâ ki şehîd olmasını.

Son Arzu, *Zindan Duvarları*, s.25.

Biz de ŞEYHOĞLU SATILMIŞ gibi çizdik duvara
 Nice yıl dillere destân olacak nâmımızı.

Han Duvarlarından Zindana, *Zindan Duvarları*, s.29.

Bizi dünyada yakıp kendini GAYYÂ'ya atan!
 Sana bizden gelemes, gelse de, gufran talebi

Söylenmeyen Mersiye, *Zindan Duvarları*, s.30.

Bilmiş olsaydı, senin namına bir gün okunur,
 O canım MEVLİD'i yazmazdı SÜLEYMAN ÇELEBİ

Söylenmeyen Mersiye, *Zindan Duvarları*, s.30.

Son görüş bölgesi, tek kendisinin gölgesidir;
Görmüşüz çok paşa hazretleri, beyfendileri...
Saltanat tahtına yerleşti bu millet, derler
Bir döner koltuğa geçtikleri gün kendileri!

Ufksuzlar, *Zindan Duvarları*, s.36.

On bir ay sultanı dünyâya şeref verdiği gün,
TÛR-I SÎNÂ'ya döner yurdumuzun her tepesi

Ramazan, *Zindan Duvarları*, s.38.

Nice FATİH'le YAVUZ, taht-ı revânlarla değil,
Kahramanlarla gelip tak-ı zaferden geçti

Serdengeçtiler, *Zindan Duvarları*, s.39.

İhtilal oldu şuûrumda dün akşam, gördüm,
Kılıcın şevkına tutmuştu kalemler âhenk
Var mı rü'yada gören böyle ateş bayramını
Bütün âlimleri, zâlimleri, her noktada denk.

Humma, *Zindan Duvarları*, s.40.

Bir ömürlük kuluyuz bir dem En-el-Hak diyenin;
Gideriz sall-i âlâlarla musallâya kadar.
Meşkedenler çile doldurmayı MEVLÂNÂ'dan,
Yol bulurlar koca MANSÛR gibi MEVLÂ'ya kadar.

Nesîmi, *Zindan Duvarları*, s.55.

Buldu MEVLÂ'sını LEYLÂ'da zaman imreleri;
Postu devretti ham ervâha göçen âşıkıar.

Hüsrân, *Zindan Duvarları*, s.56.

Çöl değil, lakin ağaçsız ve yamaçsız bir ada;
Ada, lâkin kıyısından iki kat yaşlı sular...
Böyle sahrâda mezarlık gibi yalçın karada
Sarar evhamı darağacından örülmüş koruları

Sainte Helene, *Zindan Duvarları*, s.57.

Bâde yok; pir-i mugan, muğbeçe, mutrip, yok, yok!
CEM, zamanında bu meyhâneyi terketmektedir.

Bezm-i Cem, *Zindan Duvarları*, s.66.

KERBELÂ akşamıdır MARMARA ufkunda tüten;
Çölü deryâya çevirmiş sel olan göz yaşımız
Görerek kanlı bulutlarda HÜSEYN'in yüzünü,
On Muharrem gibi mâtem tutuyor yılbaşımız.

Yılbaşı, *Zindan Duvarları*, s.71.

Delî poyrazları dîvâne lodoslar kesiyor;
Gitmiyor NUH'unu sâhilde unutmuş gemimiz

Lenger-Endaz, *Zindan Duvarları*, s.74.

Bir bağı yanık tekneden ALLAH'ı gören NÛH,
Dünya gamı tûfan kesilip gelse, baş eğmez.

Ölümlle Kalım Arasında IV, *Zindan Duvarları*, s.79.

Târihe bakarken, düşünüp, ibret alırdık
ÎSA'ların encâmını âsîler eliyle.

Ölümlle Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.81.

Cenetten uzak düşmek elemdir; en elimi :
HAVVÂ'dan uzak kaldı nasıl bir sene ÂDEM?

Ölümlle Kalım Arasında VIII, *Zindan Duvarları*, s.83.

BELKIS gibi medhalde hayâlin görününce,

Kalmaz koğuşun farkı SÜLEYMAN sarayından.

Ölümlle Kalım arasında X, *Zindan Duvarları*, s.85.

HÜSN-İ TA'LİL

Bu sanatın esasını, bir olayın gerçek sebebini inkar ederek, bu gerçek sebep yerine hayâli ve şâirâne bir sebebi geçirmek teşkil eder. Yani sanatkâr bir mevcudun gerçek sebebini inkâr edip, heyecânıyla uygun şairâne bir sebep gösterirse "hüsn-i ta'lil" sanatı yapmış olur. Sanatkâr gösterdiği bu hayâlî sebebe kendisi de inanmalıdır. Aksi halde sanat, okuyucuda gerekli tesiri yapmaz, başarısız olur.

Karşı sâhilden esen bâda dağıttırmak için
Ba'zı toplardım o kumral ve uzun saçlarımı

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.4.

Coşarak ruhunun bütün hevesi,
Yükseldi uzaktan bir çoban sesi
Nice bir kırların ye'si, neş'esi
Kolların boynuma halkalanmasa...

Kır Türküsü, *Dinle Neyden*, s.8.

Vâdide bir hazîn nağme ürperdi :
Bu ıssız dağların sen misin derdi?
Üstünde yabâni güller biterdi
Dereler, tepeler seni anmasa

Kır Türküsü, *Dinle Neyden*, s.8.

... Karanlık, neş'esiz bir sonbahardı,
Dalgalar kenardan seni sorardı.

Benimle Eylül, *Dinle Neyden*, s.14.

Nâlekâr olmak içindir yine Leylâ'mızdan
Şeb-i mehtâbda bigâne-hâb olduğumuz

Üstâd Cenâb'a, *Gönülden Gönüle*, s.17.

Harâb olmuş gibi hicrân düşüncesinden
Sâhil esmer, gökler bile solgun benizli

Uzaktan, *Dinle Neyden*, s.30.

Engin bana yad eder kimsesizliği
Göz yaşlarıyla düşer dalgalar kuma.

Münzevî,, *Dinle Neyden*, s.50.

Gönlünü Şirin'in aşkı sarınca
Yol almış hayatın ufuklarınca
O hızla dağaları Ferhad yarınca
Başlamış akmağa Çoban Çeşmesi.

Çoban Çeşmesi, *Çoban Çeşmesi*, s.5.

Ateşten kızaran bir gül arar da
Gezer bağdanbağa çoban çeşmesi

Çoban Çeşmesi, *Çoban Çeşmesi*, s.6.

Ne şâir yaş döker, ne âşık ağlar
Tarihe karıştı eski sevdalar :
Beyhûde seslenir, beyhûde çağlar
Bir sola, bir sağa çoban çeşmesi

Çoban Çeşmesi, *Çoban Çeşmesi*, s.6.

Saklıyor içinde yüzen hayâli
Ne zaman gözlerin yaşlansa, Ayşe!

Ayşe, Sana! *Çoban Çeşmesi*, s.27.

Senin için kandiller tutuştu kendisinden,
Resmine sürme çektim kandillerin isinden
Saksıda incilendi yapraklar senin için,

Sen Nerdesin?, *Çoban Çeşmesi*, s.52.

Sevdiği ağaçlar boyun kırınca
Duyardım ki rüzgâr göğsümde ağlar

Oluk Yanında, *Çoban Çeşmesi*, s.61.

Her güzel bağından bir gül seçerdi,
Bundan mı sarardın, soldun, ey gönül?

Saz Şâirleri, Gönül, *Çoban Çeşmesi*, s.101.

Beklemekten kan yürüdü gözüme,
Göğe vurdu gönlümdeki kızılık

Saz Şâirleri, Yuvamın Kuşuna, *Çoban Çeşmesi*, s.103.

Bu dağın gülleri, derim ki, neden solmuşlar,
Bedduâ ettiği yermiş meğer âşık Kerem'in

Talas Bağlarında Batı, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.21.

Allığın bizdeki hicran ateşindendi senin
Tutuşan kalbimizin külleri sürmendi senin

Kalbimizin Külleri, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.33.

Düşen yaprakların arkasından çırpınan
Bir dal gibi bakarım dünkü şiirlerime

Yanarım, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.9.

Gökleri görüp de yarın bulutlu
Kendini saklarsa Güneş ne mutlu :
Tezkere almamız yakın, Nineler!

Yıldızdağı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.41.

Severim nerde olsa sularla dertleşmeyi
Pınara dert anlatır, söyletirim çeşmeyi

Suya Kaside, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.62.

Ey çoban bıçaktan keskin sesinle
Delinmiş, deşilmiş çaldığın kaval.

Tutuş, Yan! *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.70.

Taşların boşluğa açılan kolu
Sevmeye kanmadan ölenlerindir.

Karacahmet, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.72.

Güneşten gizlenen inci yıldızlar
Şimdi bir sır gibi çıkar meydana

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.75.

Uzatır çevresini bir otun gözyaşına
Avutacak yas arar bir yaprağın sesinde

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.79.

Boşuna şarkısını söylüyor şimdi her kuş,
Şimdi rüzgar bahçede dolaşiyor boş yere!
Çiçekler onun için açtığını unutmuş,
Yeni bir yüz arıyor aynasına gök dere...

Bir Bahar Hikâyesi, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.79.

Almış aydınlığı günler yüzünden,
Geceler saçından siyah olmayı
Gün beni ayırır diye hüzünden
Geceler bilmiyor sabah olmayı!

Yarda Kalan Mısralar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.89.

Geniş kanatlarını batıya açtı kuşlar,
Benden sana haberdır bu çılgınlık uçuşlar
Dereler gölgen sıra akmağa koyulmuşlar
Ariyor batan güneş seni dağlar ardında

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

Ateşimden yanarken dalları ağaçların
Gözlerimin sel gibi yaşı çağlar ardında..

Ardında, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.108.

O gitmiş diyerek ağardı saçlar,
O gitmiş diyerek günler kısaldı.
Sapsarı kesildi bütün yamaçlar,
Rüzgârın elleri dizinde kaldı.

Bir Kadın Ayrıldı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.122.

Sararan güle bak, solan bahçeme :
Bir kadın ayrıldı, bir köy boşaldı!

Bir Kadın Ayrıldı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.122.

Seni halkederken, yoksa, ateşin
Yaktı da attı mı hilkatın eli?
Bir hata çıktıysa elinden peşin
Ardından salaydı bari eceli!

Güzel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.134.

Bulutlar ondan önce görmek için yarını
Karlı dağlar başından aşiyor deste deste

Kafes, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.135.

Bu sesi duydu bülbül
Meşketi ahengini
Yanağından gonca gül
Aldı şafak rengini

Geç Kalan Bahar, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.228.

Gökyüzü binlerce yıl çalışmış gece gündüz
Yeryüzüne en güzel örneği versin diye
Ulusların gözünü kendine çeksin o yüz,
Bu göz yabancıları toprağa sersin diye.

Atatürk'e, *Akarsu*, s.63.

Gündüz güneş, gece ay, ışıklardan kızını
Gönderir el öpmeye en büyük "Er"sin diye

Atatürk'e, *Akarsu*, s.63.

Doğmak, yaşamak sâde güzellikler içinde
Ölmek bile çirkinliğe göz yummak için tek.

Sevmek, *Heyecan ve Sükun*, s.51.

Ayrıldığın akşam dolu gözlerle şehirden
Her semti sükûn sardı boşalmış gibi birden

Ayrıldığın Akşam, *Heyecan ve Sükun*, s.56.

Can verdi kışın sunduğu taslarla zehirden,
Her gonca kızıl bir gül açarken yolumuzda
Üstündeki son dallar ağarmış diye birden,
Pas tuttu bu akşam suların rengi havuzda.

Kış Bahçeleri, *Heyecan ve Sükun*, s.93.

Bahsetme bahâr akşamı kardan ve kederden,
Dönmüş gibi mâzinin uçup gittiği yerden
Geçmişleri inşâda gelen rüzgârı dinle,
Bir pencereden seyredelim şehri seninde

Pencereden, *Heyecan ve Sükun*, s.96.

Yola düşmüş çiçek, çimen, bir alay;
Seni takdîs için koşan koşana;
Eylül ufkunda diz çöken Güneş, Ay,
Kınalanmış birer zebîha sana

Şehriyâra Kaside, *Heyecan ve Sükun*, s.143.

Yek-reng olur harf-i mahabbetle kâinât
Bir dem gelir ki bülbül-i muhrîk dehân açar

Serv-i Sîmîn, Gazel, *Heyecan ve Sükun*, s.162.

Bahçemde açılmaz seni görmezse çiçekler;
Sâhil seni, rûzgâr seni, akşam seni bekler.
Gelmezsen eğer mevsimi nerden bilecekler?
Sâhil seni, rûzgâr seni, akşam seni bekler.

Terennümler I, *Heyecan ve Sükun*, s.170.

Tüylər ürpertici bir sesle demir kollar iner,
Kapıdan neş'e girip, çıkmasın endişe diye.

Her Gece, *Zindan Duvarları*, s.17.

KERBELÂ akşamıdır MARMARA ufkunda tüten;
Çölü deryâya çevirmiş sel olan göz yaşımız.

Yılbaşı, *Zindan Duvarları*, s.71.

NİDA

Bu sanat ile çok kuvvetli duygu ve heyecanlar anlatılır. Sanatkâr kendisini etkileyen varlık ve durumlar karşısında fazla heyecanlandığı zaman, o varlığı kişileştirerek ona hitap eder. Bu sebeple teşhis ve nida sanatları çok defa beraber olur. Heyecanın ileri hamleleri sonucu tekrarlanan nidalar da tekrar sanatını beraberinde getirir.

Ey şimdi erganûnu kasrında inletem
Akşamlar indi, biz seni yollarda bekledik...

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.14.

Artık bu uzletin yeter ey bağ ilâhesi!

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.16.

Bir ses dedi : "Son fırtına etmiş sana te'sir

Esir, esir

Taştan taşa yur haydi âsânı!

Esir, *Şarkın Sultanları*, s.26.

Ey bahâr!

Kavalından saçardı sevdâlar

Sürsüz bir çoban ki saçları ak.

Bir Macera, *Gönülden Gönüle*, s.8.

Her güzel, bağından bir gül seçerdi

Bundan mı sarardın, soldun ey gönül?

Kadınlar geçerdi, kızlar geçerdi,

Bir zaman aşk için yoldun, ey gönül!

Gönül, *Çoban Çeşmesi*, s.101.

Dünyaya baksan da gülümser gibi
 Uzuyor hayatın bir keder gibi
 Ellerde dolaşan kadehler gibi
 Yıllarca boşaldın, doldun, ey gönül!

Gönül, *Çoban Çeşmesi*, s.101.

Çâre yok, mâtemin çok derinse de,
 Hasretin tükenmez yaşın dinse de,
 Gençliğin hoş geçti, eğlendinse de
 Sanmam ki bahtiyar oldun, ey gönül!

Gönül, *Çoban Çeşmesi*, s.102.

Yâ rabbi, ne günlerdi o günler, ne günlerdi!

Suda Halkalar II, *Suda Halkalar*, s.7.

Dönmeden bir daha târih uyan, ey millet, uyan!

Kara Kuvvet, Beyaz Kırmızı, *Suda Halkalar*, s.84.

Ey yolcu, gurbetinde hazân erdi başlara,

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

Ey yolcu, rûhum aynı yanan bir buhurdânın

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

Hayda, sarıl yollara... Ardına bakma hayda!

Sen yük altında haykır, yatsın eller sarayda

Hayat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.22.

"Çekme palayı efem,

Bozma alayı!"

Çekme Palayı, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.66.

Ey çoban, bıçaktan keskin sesinle
Delinmiş, deşilmiş çaldığın kaval.

Tutuş, Yan!, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.70.

Derim, beklenenden ümit kesince,
Tutuş göynüm, tutuş! Yan yüreğim, yan!

Tutuş, Yan!, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.71.

Ve sen, ey kumralım, güzel kumralım,
Şeklini gizlerken akşamdan bile

Gecelerim, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.75.

Akdenizin dalgası göynüm kadar taşmadı,
Hey ne dağsın ki, dalgam dizine yaklaştı!

Ferhat, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.120.

Sakin bir söz söyleme... Yüzüme bakma sakın!

Kıskanç, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.124.

Kan gider yüzünü görsem içimden,
Görmesem çileden çıkar bu aklım.
Nağmeden tesirli sükûtunla sen
Bülbülü susturdun ey gül dudaklım!

Güzel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.133.

Ey gençlik, bir daha dön saçımın aklarına!

Aşk ilâhileri, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.171.

Güçtür hatırlamak sana râm olduğum demi,
Ey her bakışta bir daha ilhâmı râmeden!

Sinâ'ya İnen Nûr, *Heyecan ve Sükûn*, s.22.

Yanarım, Ey kalem, uğruna ömür verdiğime,
Geri ver, Ey kılıç, artık bana mısra'larımı!

Kılıç ve Kalem, *Zindan Duvarları*, s.21.

Ey siyâh tâliimin pembe beyaz rû'yâsı

Ey güzel MARMARA! Bir mezbaha şeklinde seni
Görecek miydı gözüm kan ve kemik deryâsı?...

Kanlı Fırça, *Zindan Duvarları*, s.27.

Ey yanardağ, ki kesilmezdi başından alevin.

Van Gogh, *Zindan Duvarları*, s.52.

LEFF Ü NEŞR

- Şiirde veya nesirde birden fazla kavramı söyledikten sonra, bunlarla ilgili özellikleri belirtmeye, veya bu kavramlarla karşılaştırmak üzere yeni kavramlar söylemeye leff ü neşr denir. Bu kelimelerin sözlük mânâsı "toplamak ve dağıtmak" demektir. Leff ü neşrde benzetme amacı yoktur. Daha önce söylenen kavramların tesirini güçlendirmek için onlarla ilgili kavramlar belirtilir.

Önce söylenen kavramların sırasını takip ederek onlarla ilgili yeni kavramlar söylenirse, "düzenli (mürettep) leff ü neşr" meydana gelir. Sıra bozulursa "düzensiz (müşevveş) leff ü neşr" adını alır.

İndi Şarkın sarışın kızlarının en genci

Arkadan bir köle, mûnis ve uzun bir zencî...

Kumlar üstünde, çakıllarda denizden sessiz

Yürümekteydi bu parlak ve karanlık iki iz.

Şarkın Sultanları, *Şarkın Sultanları*, s.5.

Kuytu ormanları, tenha bağları

Geziyor mevsimin yorgun rûzqârı.

İnce dallar kırık, yapraklar sarı.

Geçmiş bu yoldan da, belli sonbahar.

Bağbozumu, *Dinle Neyden*, s.16.

Senelerdir ki bu hûnîn dile kâr etmedi hiç

Dest ber-kâse mînâ-yı şarâb olduğumuz

Gençlik, *Gönülden Gönüle*, s.18.

Duyanlar bahtiyar güldüğünüzü

Sârî bir teessür var neş'enizde

Yıllardır, *Dinle Neyden*, s.37.

Engin bana yâd eder kimsesizliği,

Gözyaşlarıyla düşer dalgalar kuma

Münzevî, *Dinle Neyden*, s.50.

Ey yolcu, gurbetinde hazân erdi bağlara,
Hicrân bende kaldı perişân olunca gül

Mersiye, *Suda Halkalar*, s.141.

Yanan mumu söndürdü hastanın son nefesi
Can kuşunu başı boş bıraktı ten kafesi

Sefillerin Ölümü, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.33.

Ey çimen gözleri, papatya başı
Bahara benzeyen, yazı andıran

Mağara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.49.

O bir güldür, yetişmiş kalbin altın tasında,
 Ve bir bülbül ki yalnız şi're vermiş sesini

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.83.

Sakin bir söz söyleme... Yüzüme bakma sakın!
Sesini duyan olur, sana göz koyan olur.

Kıskanç, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.124.

Namluna dayanır, yola dalarsın,
Durusun, bakışın yaman, be Ali!

Ali, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.125.

Bir hazân akşamı süslendi bahar fecriyle
Süzülüp gitti sükûn şekline girmiş heyecân,

Bir Kadın Geçti..., *Heyecan ve Sükun*, s.82.

Sen ki, şevkinle diriltirsin ölen bin hevesi...
 O bahar çehrene uymaz bu hazan çerçevesi

Sonbahar ve Sen, *Heyecan ve Sükun*, s.92.

"Kim siyah zölfümü seçmezse beyaz cildimden

"Tâ ebed, seçmeye görsün geceden gündüzünü!

Yûsuf ve Zelîhâ, *Heyecan ve Sükun*, s.192.

Ya gezen bir ölü, yâhud gömülen bir diriyim.

Mumyadır, canlı da cansız da bu kabristanda

Rûhun Ölümü, *Zindan Duvarları*, s.2.

Bir melek görmedim âlemde bin BLİS'e bedel;

Verdi gönlüm nice MECNUN'lara LEYLA adını.

İdeal, *Zindan Duvarları*, s.23.

Sesin en korkağı, sessizliğin en korkulusu.

Cüceler korkuyu devlerle beraber heceler.

Korkunç, *Zindan Duvarları*, s.59.

Karanır bahtımızın rengi gurûbdan sonra;

Ve, şafak söktü mü, dağlarla beraber ağarır...

Mevsimler, *Zindan Duvarları*, s.62.

Rûhum gibi ALLAH'a yakın her şeyim evde;

Yalnız bedenim sizden uzak bir yere sürgün.

Ölümlle Kalım Arasında II, *Zindan Duvarları*, s.77.

Kalbim donuyor karlı kutup fırtınasından;

Beynimde cehennem yakıyor çöldeki samlar

Bildim ki nasıl taş kesilir, kum kesilirmiş

Lâv selleri, buz selleri altında adamlar.

Ölümlle Kalım Arasında, *Zindan Duvarları*, s.80.

MÜBALAĞA

. Bir olayın, heyecanın etkisiyle büyütülmesi veya küçültülmesi demektir. Yani herhangi bir olay veya varlık insan şuurunu etkilediği zaman, insanda normal dışı bir heyecan meydana gelir. İnsanda bu heyecanın etkisiyle onu büyütür veya küçültür.

Mübalağanın ikinci bir şekli de Teşbih sanatını kullanmaktır. Kişiyi etkileyen olay veya varlık, başka bir objeye benzetilerek büyütülür veya küçültülür.

Mübalağa sanatını, sanatkârın maksadını güzel ve sanatlı ifâde edip edemediğine göre başarılı saymak gerekir.

Belki dünya tapardı nûruna, sen
Yükseleydin beyaz ayın yerine

Baş başa, *Gönülden Gönüle*, s.20.

Buna kıskançlık deme, bence yalnız değil sen,
Seni gören göz bile ne kadar mukaddestir.

Ölümü Hatırlatan Kadın, *Çoban Çeşmesi*, s.30.

Ses verir çiğnediğin taşlara selsensen eğer,
Nûr olur gözlerinin değdiği bir vaha bile

Tehlike, *Çoban Çeşmesi*, s.76.

Seyre çık, sevdiğim, akşamları kurbanlarını:
Yarıyor bağrını herkes sana göstermek için.
Ah o taş kalbe bir gün heyecân vermek için
Yine köy halkı sebîl etti bu yıl kanlarını!

Melekü'l-Mevt, Yaydan Kopan Ok, *Suda Halkalar*, s.22.

Rûhun dönüp o lahzâ ki bizden uzaklaşır,
Her dalga hasretinden ölen bir ceset taşır.

R.B.'nin Gözleri, *Suda Halkalar*, s.139.

Dağlara yaslansa efemin başı
Ayağı değerdi hemen ovaya.

Efemin Ölümü, Bir Ömür Böyle Geçti, s.50.

Derdim ki, önünde diz üstü bulur,
Efem Ezraili bir göğüslese!

Efemin Ölümü, Bir Ömür Böyle Geçti, s.50.

O bir mum ışığından solan bir ince kumaş,
Bir damla eksik sudan sararan bir çiçektir.

Gitti, Bir Ömür Böyle Geçti, s.113.

Bir kadın ayrıldı, bir köy boşaldı!

Bir Kadın Ayrıldı, Bir Ömür Böyle Geçti, s.122.

Vurur vurmaz duvara kapının kanadını
Karşımda ürperecek halı, sedir ve perde.

İnme, Bir Ömür Böyle Geçti, s.139.

Belini gören der bilekten ince,
Boyuna bakan der bir sülün bu da...

Ahmedin Müjdesi, Bir Ömür Böyle Geçti, s.143.

Öyle incesin ki Tanrının günü
Seni bir bakışla incidiyorum,
Oyar yaz rüzgânı ince yüzünü,
Ayın aydınlığı yakar diyorum...

Dinle!, Bir Ömür Böyle Geçti, s.152.

Yıldırımlar ninnidir, şimşekler ışık sana

Ahmet, Akıncı Türküleri, s.43.

Bir çağda ki sonsuzluğu ölçerdim adımla

Heyecan ve Sükun, Heyecan ve Sükun, s.7.

Bir uzak yıldıza benzerdi Güneş sen varken

Senden Dönüş, *Heyecan ve Sükun*, s.52.

Rûhun dönüp o lahza ki bizden uzaklaşır,

Her dalga hasretinden ölen bir cesed taşır.

Mevsim süren bir aşka sedir olmamış dizin

Karşısında kimseler duramaz titremeksizin

Aşkın elem, firâkın ölümden nişan verir,

Koynundan ayrılan kayalıklarda can verir.

Ağlayan Gözler, *Heyecan ve Sükun*, s.86.

Bir günde doğup can veren altın kelebekler

Bizden daha genç öldü bu şâir diyecekler!

Son Beklediğim, *Heyecan ve Sükun*, s.50

İSTİFHAM

Şairin cevâbını bildiği bir konuyu soru şekline sokarak söylemesine. İstifhâm (soru sorma) sanatı denir. Şâir ifâdeyi soru şeklinde düzenlemekle karşısındakinden cevap beklemez. Sözü daha etkili kılmak, okuyucunun dikkatini işlediği konuya daha iyi çekebilmek için bu yola başvurur.

İstifham, kelimenin gerçek mânâsıyla yapılan sanatlar bölümüne dâhil edilebilir.

Sanatkârın sözün tesirini arttırmak gibi bir maksadı bulunduğu için de bu sanat fikre bağlıdır.

Mâtem mi sardı gölleri, akşam mı gölgeli?

Nağmen kesildi, hangi hıyâban içindesin?

Etrafı süzdüğün kayadan gelmiyor sesin,

Vahşî bir el mi kırdı o mâtemli heykeli?

Bir Bağ İçindeki, *Şarkın Sultanları*, s.14.

Vermez mi haber bir gece rüzgâr ona benden

Her gün onu andıkça ölen, hâke düşenden?

Esir, *Şarkın Sultanları*, s.28.

Vâdîde bir hazîn nağme ürperdi:

Bu ıssız dağların sen misin derdi?

Kır Türküsü, *Dinle Neyden*, s.8.

Hangi ceylan seni kesmiş de çocukken memeden

Hangi kaplan sana süt vermiş öz annen yerine?

Yaydan Kopan Ok, *Melekü'l-Mevt, Suda Halkalar*, s.22.

Hastasın benzîn uçuk, gözlerinin çevresi mor...

Seni bağrında sıkın şey kara sevda mı, nedir?

Sevdiğin gitti, hayatın da elinden gidiyor

Ayrılık sırtına çökmüş koca bir dağ mı nedir?

Yaydan Kopan Ok, *Hummâ, Suda Halkalar*, s.36.

Bir kanat çırpıntısı duymak için başımda
Gökte melekleri mi taşlamadım kuş diye?
Size tattırmak için hasreti gözyaşımda
Yârdan mı ayrıldım beni unutmuş diye?

Okuyanlara, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.5.

Ne çıkar kolkolaysa yolda karanlıkla kar?
Dağdan dönen bir çoban can vermişse ne çıkar?

Kar ve Karanlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.46.

Gördü mü efsaneler buna benzer haile?
Leylâ böyle sevilmiş, böyle sevmiş mi Mecnun?

Görmeden Taptığım Put, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.82.

Gökyüzü dururken böyle güzeli
Kim yere salardı Allah olaydı?

Güzel, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.134.

Eşiğimde canımla ödüyorsam ne olur
Bir kadına inanmış olmanın bedelini?

Inme, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.140.

Hangi fani, hangi ruh ermiş o sırra bilsem?
Kime derler, sorarım, ben de şâir değilsem?

İddia, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.177.

Gülerek : "Şâir, dedin belli kalbin bir değil!"
- Çünkü dedim çektğim bir değil, binbir değil :
Bu kadar derdi birden hasta bir kalp alır mı?
Dağılan bir acının tesiri alçalır mı?

Mezar, Mezarlık, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.179.

Ne hazin duruyor saçlarında ak,
Böyle tez solacak ne vardı, gülüm?

Solgun Gül, *Bir Ömür Böyle Geçti*, s.224.

Kim şî'rini duymuş ki bizim mâtemimizde
Mısrâ dizelim başkasının derdine biz de?

Çiçekten Adalar, *Heyecan ve Sükûn*, s.12.

Bir goncadır, ki itrını senden alır bahâr;
Sensiz kalınca yapma çiçekten ne farkı var?

Bahâra Kasîde, *Heyecan ve Sükûn*, s.135.

TEKRİR

Heyecana bağılı bir sanattır. Sanatkârı etkileyen varlığın bir noktası daha çok dikkati çeker ve heyecan verir. O nokta artık heyecanın ağırlık merkezi olmuştur. Heyecan çeşitli aralıklarla o nokta üzerinde döner durur. İşte bu etkileyici noktaya tekrar tekrar dönüşler "tekrir" sanatını meydana getirir. Tekrîr kelime mânâsı da tekrarlamak demektir.

Ba'zı vâdîde bir sükûn ağlar
Kalbimizden dilerdi ye's almak
Böyle bir yolcu bilmeyen ırmak.
Böyle bir yolcu görmeyen dağlar...

Bir Mâcera, *Gönülden Gönüle*, s.7.

Ah o yollar ki dâima ıssız,
Ah o yollar da söylenen sözler

Kış Gezintileri, *Gönülden Gönüle*, s.22.

Rûhum ki engindir ufuklarda karmış,
Etrâfını yalnız ademin gölgesi sarmış,
Rûhum ki her arzusunu râm etti gurûru,
Râm etti mûhitinde bu gün zulmete nûru.

Suda Halkalar IV, *Suda Halkalar*, s.11.

Yüksel ki harâbım bu beyâbanda kederden
Yalnız yaşayanlar daha bedbaht ölülerden,
Yüksel ki hayâlim yeni bir nûra can atsın
Gönlümde bir âlem gibi mâziyi yaşatsın
Şeklin ki, vücûdun ki bütün hâtıralardır,
Her sevgilinin sende biraz gölgesi vardır...
Yüksel ki bu gurbette esîrin gibi dâim
Senden gelecek mâteme bir canla fedâyım!

Suda Halkalar IV, *Suda Halkalar*, s.12.

Ne zaman geçse benden bir sevinç, rüzgâr gibi,
 Dalgalarla döğüşen yırtıcı kuşlar gibi
 Birbirine haykırır binlerce ses içimde :

Garipler, Bir Ömür Böyle Geçti, s.38.

Ne ben yedim ihtiras peteğinin balından
 Ne o tatlı arzunun buğulu kevserini
 Ne kırda kestiğimiz taze incir dalından
 Kaval yapıp çağırdık gönül türkülerini...

Görmeden Taptığım Put, Bir Ömür Böyle Geçti, s.82.

Sular var, bir yamaçtan süzülür ince ince
 Sular var, kaplar ufka hülya genişliğince
 Sular var, ceylân olmuş kayalıklardan atlar,
 Sular var aynasında gözle gönül rahatlar.
 Sular var, okşar yüzü çiğ gibi damla damla
 Sular var, kahramanca boy ölçüşür adamla.

Suya Kaside, Bir Ömür Böyle Geçti, s.61.

Takvimin her yaprağı taşır aziz bir ölü :
 Kiminde şefkatini andıklarım görmülü,
 Kiminde sohbetine baha biçilmeyenler
 Kiminde san'atinden başka tat bilmeyenler
 Kiminde bir kahraman boylu boyunca yatmış
 Kimini tek başına bir fazilet kapatmış,
 Kiminde tatlı rüya... kiminde sonsuz arzu...
 Bir avuç toprak olmuş kiminde bir içim su.

Takvim, Bir Ömür Böyle Geçti, s.95.

Bir yerde, bezm-i canda mı, dîvân-ı cemde mi,
 Bir yerde görmüşüm seni dünyâmı görmeden.

Sinâya İnen Nûr, Heyecan ve Sükun, s.22.

Sevmek, yeniden hangi hayât ufka doğarsa,
 Sevmek, ölü bir genci omuzlarda görürsek.
 Sevmek, bize bir müjde kadar canlı ne varsa,
 Kim varsa emeller gibi solgun, sarı, sevmek.

Sevmek, Heyecan ve Sükun, s.50.

Bir mermere geçmişse nasıl nakşî nebâtın,
 Hâlâ izi var kırdâ bir evvelki hayâtın;
 Hâlâ sesimiz dalgaları karşı yamaçta;
 Hâlâ yazılan çifte isim var bir ağaçta;
 Hâlâ bize ilhâm ediyor dünkü sevinci
 Mehtâbî sedef bir gece, yıldızları inci...

Pencereden, Heyecan ve Sükun, s.96.

Gördüğüm Aşelerin her biri bir başka masal:
 Ayşe var pembe beyaz, Ayşe var esmer, kumral.
 Ayşe var rengi süzölmüş gibi bir billûrdan
 Ayşe var yalnız ıtır, Ayşe var ancak nurdan.
 Gördüğüm Aşelerin her biri bir başkasının,
 Hepsî bir başka teslîsî bir âşîk yasının!

Aşelere Kasîde, Heyecan ve Sükun, s.137.

Onlar ki beşer hayrına doğmuş, yaşamışlar,
 Onlardan eserdî bu duyuşlar, bu dalışlar...
 Onlar ki, şafaklardı bütün dağda, denizde,
 Her manzara onlardan akistir içimizde...
 Onlar ki bugün gökte birer kâsra çekildi,
 Devrinde, fakat, hangisi mes'ûd olabildi?..

Şaire Kasîde, Heyecan ve Sükun, s.139.

İSTİHDAM

* Bir kelime veyâ deyimi hem gerçek hem de mecâzî anlamıyla değerlendirebilecek şekilde kullanmak sanattır.

Müjdeler saçları, yerden havalandıkça, bana :

“Bu siyah zincir örülmüş sarışın bir çobana.”

Yedi Kaside, Ayşelere Kasîde, *Heyecan ve Sükun*, s.136.

Buldu MEVLÂ'sını LEYLÂ'da zaman imreleri

Postu devretti ham ervâha göçen âşıklar

Hüsran, *Zindan Duvarları*, s.56

Bâde yok; pîr-i mugan, mugbeçe, mutrîb, yok, yok!

CEM, zamânında, bu meyhâneyi terketmededir.

Bezm-i Cem, *Zindan Duvarları*, s.66

Görmezlere bir manzara isrâfı bu Rabbim :

Beyhûde güneşler doğuyor, nâfile aylar.

Ölümlle Kalım Arasında IX, *Zindan Duvarları*, s.84.

TEVRİYE

* Birden fazla gerçek anlamı olan kelimeyi herkesçe bilinen anlamında değil de uzak anlamını kastederek kullanmak sanattır.

Seni bir bağ gibi yollar bana bağlar candan,
Sen açıldıkça bu bağlar gerilir bir yandan.

Yaydan Kopan Ok, İstesem, *Suda Halkalar*, s.26.

Sürecek böyle bu yol, girse de yıllar araya
Kanmadan zerre kadar ben sana, sen manzaraya...

Manzara, *Heyecan ve Sükûn*, s.39.

YILDIRIM, düştüğü taş zindana devlet götürür
Ve TEMUR, sıklet olur girdiği mermer sarayal

Yıldırım ve Temur, *Zindan Duvarları*, s.9.

Buldu MEVLA'sını LEYLA'da zaman imreleri,
Postu devletti ham ervâha göçem âşıklar.

Husran, *Zindan Duvarları*, s.56.

SONUÇ

Faruk Nafiz Çamlıbel, Türkçe'nin zengin imkânlarını şiir dili içinde geniş şekilde kullanmış bir edebiyatçımızdır. Onun şiirlerinde vezin ve kafiyenin sağladığı dış âhenk kadar kelimelerin ustaca seçilip kullanılmasından doğan bir iç mûsıkî vardır.

Faruk Nafiz karşımıza daha çok coşkun bir ruh hâliyle çıkar. Sürekli hareket hâlinde olan duygu ve düşünceleri şiirlerinde en çarpıcı kelimelerle ifadesini bulur.

Şairin hareketli ve coşkun ruh hâli şiirlerinde aşk temiyile iç içedir. Ancak aşk temi şairin Anadolu'ya geçişyle birlikte ruhunda derinleşen hasret ve gurbetle birleşir. Şair durgun ve içe dönük bir yapıya bürünür. Memleket meseleleri ve toplumun dertlerini konu alan şiirlerinde yine eski heyecanına kavuşan şairi, mâziye döndüğü zaman tekrar sükûn içinde buluruz.

Faruk Nafiz, değişken bir ruh hâline sahiptir. Bu özelliğini, "Rûhumda Kış Yaz" adlı şiirinde kendisi de dile getirir. Bu sürekli değişen ruh hâli çevresinde kendisini etkileyen varlık ya da hâdiseleri, bunlardan duyduğu his ve heyecanları ifade ederken büyük ölçüde edebî sanatlardan yararlanır. Edebî sanatları şiirin dokusuna işlerken de en az vezin ve kafiyede olduğu kadar başarılıdır.

Edebî sanatlar içinde şairin en fazla mürâcât ettiği, benzetme sanatlarıdır. Benzetme sanatları içinde 728 sanat ile teşbih ilk sırayı almaktadır. Daha sonra sayısı 387 olan istiare sanatı gelir.

Faruk Nafiz'in şiirlerinde gerek teşbih, gerek istiare sanatında benzetilen unsura göre yaptığımız tasnifte tabiat unsurları ilk sırayı almaktadır. Bu unsurlar içinde yer alan alt başlıkların sıralaması teşbih ve istiare sanatında farklılıklar göstermektedir. Meselâ, teşbihte tabiat unsurları içinde çiçeklerle ilgili unsurlar ilk sırayı alırken, istiarede ışıklı unsurlar sayıca daha fazladır. Sonuçta her ikisi de benzetme sanatlarından olduğu için bu farklılık önemli değildir. Şairin benzetmede en fazla tabiat unsurlarından yararlandığı açıkça görülmektedir.

Şair, benzetme sanatlarının ifadeye verdiği kuvveti ard arda kullandığı sıfatlar ile arttırır. Oldukça başarılı şekilde seçtiği benzeyen ya da benzetilen unsurdan önce kullandığı bu sıfatlar, benzetme sanatının etkisini arttırarak ifadeye zenginlik kazandırmaktadır. Ayrıca şairin his ve hayâl dünyasının zenginliğini, renkliliğini bize göstermektedir.

Anadolu'nun ücrâ köşelerinde iklim ve tabiatla mücadele eden genç kızlara "Ayşeleri" diye seslenen şair onları sadece "gül"e benzetmez. "sararmış yaban gülü" ya da "güneş görmeden açmış gül" benzetileni ile ifade eder.

Şair yine günün kızılığını ifade ederken "ateş" kelimesini yeterli bulmayıp "ateş bayramı" şeklinde manzarayı kıvıla boyar.

Kendisini coşkun ruh hâinden dolayı "yatağını bulamayan sular"a benzeten şair, yine bir başka şiirinde gönlünü "her kapta ayrı şekle bürünen sular"a benzetmektedir. Şiirlerinde coşku ve hareket akıp çağlayan sularda ifadesini bulurken, göl, durgunluğun ve derinliğin sembolü olur.

Sevgili ve sevgiliye ait unsurlar, çiçekler başta olmak üzere çok çeşitli unsurlarla ifade edilirken, güneşin batışı ile kızılaşan manzara ışıklı unsurlarla anlatılmaktadır. Şair zaman zaman kendisini de ışıklı unsurlara benzetir. Ruh hâlini, "yanardağ, şimşek, kor" gibi kuvvetli benzetilenler etrafında verir.

Faruk Nafiz'in hemen hemen tüm şiirlerinde aşk duygusu işlenir. Bu duygu çok çeşitli benzetilenlerle verilir. Şair aşkı; yara, tâûn, inme, kaplan, fırtına, düşman, kafes, derin bir uyku gibi benzetilenlerle ifade ederken, bir şiirinde kalbini "aç bir kurt"a benzetilir.

Başka bir şiirinde şair kendisini, "bir ucu sevgilinin göğsünde duran kılıç"a benzetirken, bir başkasında sevgili "hançer"e benzetilir. Kartal, şahin gibi yırtıcı kuşları ve diğer yırtıcı hayvanları aşk duygusunu dile getirirken kullanmıştır.

Şairin çeşitli benzetilenler etrafında topladığı bir varlık da kadınlardır. Bazı şiirlerinde toplu hâlde gezen kadınlar "bükülen lâleler"e benzetilirken, yalnız kadınlar "dul" benzetileni ile

verilir. Bazı şiirlerinde ilâhî bir varlık olarak değerlendirilen kadın şair tarafından aynı zamanda "kocâman bir set", "bir beyaz tehlike", "şeytan" benzetilenleri ile de ifade edilir.

Faruk Nafiz'in şiirlerinde benzetme sanatları oldukça çeşitlilik gösteren bir benzeyen ve benzetilen kadrosu ile şekillenir. Bu kadro sıfatlar vâsıtasıyla da zenginleştirilir. Bu ifade tarzı şairin değişken ancak genellikle hareketli ruh halinin sonucudur.

Kullanış çokluğuna göre sıraladığımız diğer edebî sanatlar da, yine şairin zengin his ve fikir dünyasını, edebî kültürünün yüksekliğini ve dili kullanımındaki ustalığı doğrular mahiyettedir.

Faruk Nafiz'in benzetme sanatlarından sonra en fazla kullandığı edebî sanat "tenasüp" tür. Şiirlerinde tespit ettiğimiz 167 tenasüp sanatı, kullandığı kelimelerin birbiri ile uyumunu gösterir.

Teşhis sanatı tenasüp sanatından sonra en çok kullandığı sanattır. Daha ziyade tabiat unsurlarını kişileştiren şair böylece kendi duygularına tabiatı da ortak eder. 147 adet teşhis içinde bu sanatla birlikte kullanılan intak sayısı fazla değildir.

Şairin şiirlerinde tespit ettiğimiz 96 adet tezat zihnindeki zıt çağrışımların sonucudur.

Sayıca 82 olarak belirlediğimiz "mürsel mecaz" sanatını, 80 ile "telmih" sanatı takip etmektedir.

Tespit ettiğimiz 44 "Hüsni ta'lil" sanatı Faruk Nafiz'de en güzel örneklerini bulur. Bu sanatı, şiirleri içinde yer alan 25 nida sanatı, 21 leff ü neşr, 17 mübalağa, 15 istifham, 13 tekrar, 4 istihdam ve 2 tevriye sanatı takip etmektedir.